

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALTISZTEK KÖZLÖNYE.

<p>Megjelenik minden hó 10. és 25-én. ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre 6 K Félévre 3 K Egyes szám ára : 30 fillér.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal : Z Ó L Y O M. Telefon szám 11.</p>	<p>Hirdetési díj: fél hasábos milliméterenkint 10 fillér; többszöri közlésnél megfelelő engedmény; apróhirdetés szavankint 10 fillér Nyitlér: soronkint 40 fillér.</p>
---	---	---

TARTALOM: Új idők — új kérdések. (A. I.) — Hindenburg vadászik. (Szabolcs Ferenc.) — Nevezetes fák. (P. H.) — A luc és jegenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése. (Ifj. Gressó Lajos.) — Miként lehetne az altiszti kar sorsán javítani? (Aylanthus) — Gazdaság. — Hírek. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Tárcza: Holdvilág a hóra. (Szikorszky Jenő.)

Új idők — új kérdések.

(A. I) A világtörténet forgószele az események örvénylő forgatagába sodort bennünket is. Az ország a nemzet minden erkölcsi és anyagi erejének megfeszítésével vesz részt a világháború titáni küzdelmeiben, amelyek messze kiható eredményeikkel évszázadokra döntik el sorsunkat. Ilyenkor a nemzeti életnek minden sejtje, az állami organizmusnak minden izma történelmi feladatot szolgál; egyesek és testületek vagy társadalmi osztályok az egyetemes nemzeti életérdekekért küzdenek. A nagy idők megpróbáltatásai nagy energiákat váltanak ki a nemzetből, de azok történelmi mérlegre teszik a nemzeti társadalom sziklájának porszeméit, atomjait is. Most mindenkinek a maga helyén nagy szerepe van, most mindenki akár a harctéren küzd, akár polgári foglalkozását folytatja, egyaránt a nemzet élethalálharcának a katonája és legszentebb kötelességeit teljesíti. Egyeseken és testületeken fordul meg az a nagy feladat, hogy biztosítsa az országot, a nemzet létét a jövő alakulásban is. Olyan mértékben diadalmaskodik majd a nemzeti ügy, amilyen mértékben részt vesznek a nagy küzdelemben a nemzeti élet szervei, társadalmi rétegei.

A közelmúltban a legilletékesebb helyről hangzott el az a történelmi nevezetességű kijelentés, hogy Magyarország, a magyar nemzet a

történelem mérlegén megméretett és súlyosnak találtatott. Az az illetékes nyilatkozat a történelmi megállapítás erejével a magyar katona, a magyar polgár mindenkoron ragyogó dicsőségét hirdeti. A nemzet a véres csaták küzdelmeiben és a társadalmi élet mezején, a vér- és anyagi áldozatkészségben olyan nagy erőket tudott kifejteni, amelyek döntően szólnak bele a történelmi eseményekbe. A magyar katona és a magyar polgár nagyszerűen, minden várakozást felülmúló arányokban teljesítette hazafias kötelességét e nagy napokban. E kötelességteljesítés dicsőséges útján, az áldozatkészség versenyében pedig az első között van az állami alkalmazottak népes testülete, amely a mai idők történelmi mérlegén szintén súlyosnak találtatott. Örömmel és büszkeséggel állapítjuk meg e helyen, hogy állami adminisztráció csendes, szerény munkásai, a nemzeti társadalom ez önfeláldozó tagjai dicsőségesen teljesítik kötelességüket a megpróbáltatások nehéz napjaiban. Közülünk ezren és ezren küzdenek a csatatéren, sokan már vérükkel pecsételték meg hazafiságukat, mások pedig tovább dolgoznak a békés hivatás keretében és önfeláldozóan elvégzik a csatatéren levők munkáját is. Minden ember kettő-három helyett dolgozik és mindenki zúgolódás nélkül, keményen, férfiasan állja meg a helyét a kötelességteljesítés munkájában. Az állami alkalmazottak — köztük az erdészeti személyzet is — a nagy idők lelki magaslataira emelkedtek és a nemzet küzdelméből méltóképen vesznek ki részüket.

Most, hogy az idők homokórája újra perdült egyet és átléptük az újév küszöbét, tisztelettel és büszkeséggel hajtjuk meg a zászlót az erdészeti személyzet, az állami élet e mostoha

gyermeke előtt, amely a Pompeji romjai alatt talált római katona kötelességtudásával, hazafiságával áll meg a világtörténet forgószeleiben is az őrhelyén. Az új idők nagy terheket, súlyos lelki és anyagi gondokat raktak a vállára, de ő erőnek bizonyult, ő dicsőséges bizonysgot tett a maga nagy értéke, nagy hivatása mellett most is. A háború nyomában az erdészeti alkalmazottak amúgy is nehéz helyzete még súlyosbodott; az abnormis viszonyok közt sok alkalmazott családja már is elviselhetetlen gondokkal küzd, de ezek a gondok nem tudják csökkenteni a kötelességtudást; az erdészet emberei keményen, a legnagyobb önfeláldozással állanak meg őrhelyükön itthon is, a csatatéren is.

Az események minden irányban, a közélet egész mezején új viszonyokat teremtenek. Az új idők új kérdéseket vetnek fel a mi életünkben is; már érezzük, látjuk, hogy életünk kérdéseibe új motivumok vegyülnek, új szempontok kapcsolódnak. A háború okozta momentán szükségleteken kívül a jövőnek nehéz gondjai is jelentkeznek. Soha nem éreztük úgy, mint most, a jóléti intézmények hiányát, vitális erkölcsi és anyagi érdekeinek rendezetlenségét; soha még így igazolva nem volt az erdészszemélyzet mozgalmainak sok igazsága; de most háttérbe szorítunk minden testületi szempontot, most mi is a legvégső következtetésig hirdetjük és valljuk: a haza minden előtt. A nagy idők nagy embeberének híres szavai visszhangoznak a lelkünkben: „Ha van sajtó fájdalom, vagy jogos panasz a hazában, az várjon, annak el kell némulnia akkor, amikor a nemzet sorsa forog kockán.” Ilyen-

kor nekünk, a nemzeti ügy, a magyar államiság minden áldozatra kész harcosainak külön kívánságunk nem lehet, csak azt a minimális gondoskodást kérjük az illetékes tényezőktől, amely kijár a társadalom minden rétegének. Nevezetesen: elesett hőseink özvegyével és árváival szemben kérünk különös jóakaratot; a nyugdíjazási ügyek elintézésénél úgy hisszük, nem lehet helye a fiskális szempontoknak, a bürokratikus kezelésnek. Erre nézve meg kell találni a módját annak, hogy e rendkívüli esetek szabályozást nyerjenek. Illetékes helyen bizonyára közmegnyugvásra fogják ezt a kérdést is megoldani. Minden más jogos kívánságot most elfojtunk, partikuláris igényekkel most nem hozakodunk elő. Sőt arra kérjük az erdész-társadalom minden tagját, hogy most tegye félre minden panaszát, egyéni és testületi sérelmét; most csak a nemzet egyetemes nagy érdekeit tartsuk szem előtt. Menjünk el az áldozatkészség, a kötelességteljesítés legszélsőbb határáig, áldozzuk fel mindenünket a hazáért a nemzeti ügy oltárán. Azonban a lelkünk mélyén büszkén melengethetjük azt az erős öntudatot, hogy az erdész-társadalom a történelem mérlegén súlyosnak találtatott. Ez a nagyszerű eredmény a mi jövőnknek legerősebb bázisa; ez az a nagy igazság, amely egykor majd diadalra fogja vinni a mi törekvéseinket, most szünetelő mozgalmainkat. Ennek a mi nagy áldozatkészségünknek el nem maradhat a jutalma!

Hindenburg vadászik.

Írta: SZABOLCS FERENC.

A napi sajtó véres szenzációi között nemrég fel-

Holdvilág a hóra.

Írta: SZIKOVSKY JENŐ.

A természet üres, hangulat nélkül való. Kődül az égen, borongásba burkolózik a kedély, a lélek, mely a földi gyász szomorú hangulatában a természet elhunyt sirvirágaira hullatja gyászoló könyzeit. A megvigasztalódás csendes forrásából erednek cseppjei, miket felszív a remény szin-pompás szivárványa — ha nem is mohón, ha nem is könnyen feledve, de szelid rezignációval, mint ahogy az évszak átvált lassan a kék eges, napsugaras, virágpompás gyönyörűségéből a hideg jégvirágok, targalyak, a hervatag elmulás rideg, érzéktelen pompájába, abba a sivár látszatba, mely alatt a legfenségesebb lény: az Isten szíve dobog, parány serked, ibolyaszemek nyílnak életre s Isten bogárkái ölelik egymást szomorúan, de a szebb jövő reményével megilletett kis szívekben.

A külső világ, a látszat, oly rideg, oly kietlen. Mintha elfogyott volna minden sugár az égről, mintha egy roppant óceán hideg zuhataga oltotta volna ki a fényes égmező fáklyáját, hogy köd legyen belőle és pára ég és föld között, melyen csak Isten szemé hatolhat keresztül s amely talán a vezeklő

lelked patyolatától olyan szürke, olyan liliomtisztség nélkül való s az suhog, azoknak a vezeklőknek a könnye hull belőle, mely alatt jégcsipkékké, dérvirágokká, rezgő fehér gyöngyökké változik át s hideg fényben csillog felénk, mint a holtszem homályos fénye, s amelyeket csak a legforróbb szeretet válthat meg, az, amely az égből árad szét, mikor rájuk tekint, rájuk mosolyog az örök szeretet Istene engesztelő napsugarai özönével, hogy ime, legyen ünnep ismét a világon, legyen bünbocsánat égi lénynek, földi bogárnak egyaránt, ölelkezzék az eszmény a képpel, mely a szent ideálistmusban fogamzott, az isteni erő hatalmán érlelődött s amely betölti a boldog szíveket itt a földön, fönn az égen . . . A boldogság reménykedése égbe száll, mert égből jön láthatatlan szellempalástjában, liliomszárnnyakon, küldetésben. Rése az öntudatnak: a léleknek, melyet vissza kíván a nagy rendszer ragyogó véghetlensége, melyben a porszemmek is ki van jelölve a maga helye és el nem veszhet a tökéletesség fundamentumában. Az elmulás végén az következik, nem egy setét, megtorló hatalom rémitő ítélete, mely a meghalt virágnak, porló szíveknek az eszményét, a lelkét is megfojtaná a gyehenák kintengerén. Az a hévséges mély szeretet, mely érlel, új életet kölcsö-

tűnt nekünk egy szerényebb hirecske, amely Hindenburg vadászszenvedélyéről szólott. Azt újságolta a napi hírek közt meghúzódó kis közlemény, hogy a híres, keletporoszországi muszkaverő német generális egyike a legszenvedélyesebb vadászoknak, aki még a Mazuri tavak körül való legádázabb csatái közben sem feledkezett meg erről a nemes sportról és amikor a legfelszültebb figyelemmel kellett kísérnie az óriási csaták menetét s a kemény sztratégiai munka ugyszólván minden testi és szellemi energiáját igénybe vette, még akkor is szakított magának néhány órát arra, hogy nemes vadászszenvedélyének is hódolhasson.

Mikor Rennenkampff oroszainak már megadta a poroszországi garázdálkodásukkal jól kiérdemelt hidegfürdőt s hordáikat jól kiebrudalván a német földről — a háborúskodás színterét a muszka földre: a Suvalki tartományba tette át, akkor nyult Hindenburg a kedvelt vadászfegyverhez, hogy a kemény, muszkát irtó munka után — a nemes vad elejtésében szórakozzék, testét-lelkét felfrissítse. Ugyanis az történt vele, hogy a német határhoz közel levő főhadiszállásra ellátogatott két felszüléziai mágnás s vendégül hívta meg a nemcsak a hadvezetésben, de a vadászatban is kiváló tábornokot. Hindenburg szívesen fogadta a meghívást és szeptember utolsó napjaiban, a szarvasbögés idején részt vett a Pletzschen herceg által rendezett vadászatban, ahol két gyönyörű bikát terített le. Pár napra rá meg Donnersmark herceg erdőségeiben hódolt vadászszenvedélyének, ahol a zyglini renetegben két darab tízennégyest és egy óriási dämvdát hozott erítékre. Mint igazi vadász, segédtsíjtjeitől sem vonta meg a vadászati örömeiket; mikor ő visszatért a táborba, akkor azok voltak a szomszédos birtokosok vendégei s a szerencse nekik is kedvezett, mert mindkét adjutánsa egy-egy tízenkettést ejtett el. Mars isten kegyeltjeit tehát Dianna istennő is kitüntette kedvezésével. Az idő gyönyörű volt s a bögésre rendkívül kedvező, úgy hogy a szenvedélyes katonavadászok egészen felfrissülve tértek meg a pompás kirándulásról, hogy újult erővel folytassák gigászi munkájukat: az orosz hordák üzését, verését,

A rettenetes csatározások véres hírei között jól esett olvasnunk ezt a szelid közlést s önkéntelenül gondolkodóba estünk. A legnemesebb sport: a vadászat és a legrettenetesebb emberirtás: a háború; ime egymás mellé került. Amíg mi, magyarok azon vitakoztunk, hogy a háború ideje alatt vadászszunk-e, avagy ne vadászszunk: a kiváló német generális példája ime a légfényesebben oldotta meg ezt a nehéz és kényes problémát; a legnagyobb csaták tüzeiben végzett emberfeletti munka fáradalmait a vadászat üzésében feledteti s a nemes vad felkutatásában, megközelítésében és elejtésében lel új impulzust, ebből merít friss erőt a vad ellenség további pusztításához. Hindenburg remek cselekedete csodálatra méltó összhangba hozta a háborút és a vadászatot; a kettő tehát nem zárja ki egymást, sőt — mint a generális nagyszerű példája mutatja — kiegészíti egymást. Szinte szabályul lehetne kimondani, hogy a katonák nem könnyű hivatásuk gyakorlása céljából vadászhatnak is, mert a vadászat csak tökéletesebbé teheti a katona erényeket csak előmozdíthatja a háború sikerét.

Nem új elv ez; Hindenburg nagyszerű példája csak alkalmul szolgál a felfrissítésre. Az elvnek vannak nálunk is kiváló képviselői, akik azt szintén gyakorlatilag is szokták megvalósítani. Hogy csak a „primus inter pares“-t említsük, ilyen a mi fenséges tábornokvadászunk: József főhercegünk, akiben szintén remek összhangot alkot a vadászat és a háború, aki a vadászatnak költői lelkű írója és követésre méltó példát statuáló gyakorlója, de mint katona is hasonlóképpen kiváló. A vadász és katona erények bámulatos arányú képviselője és egyesítője ő is, éppen úgy mint a németek nagy Hindenburgja. Kettőjük nemes példája mutatja a háború és a vadászat szoros, belső összefüggését és ezen összefüggés nagy jelentőségét, amit oly találóan jelöl meg az a szállóige, hogy: „a vadászat a háború példázata, a komoly hadisten vidám mátkája.“

Ha vaiaikor, úgy a jelen véresen komoly napjaiban alkalmoszerű a háború és a vadászat összefüggésének hangoztatása. Nemcsak a tábornok-vadász péld-

nöz, a megújulás csiráiban: a saját önalkotta lényhez idegen nem lehet, mert olyan az, aminőnek alkotó. A mi tökéletes, belőle vette fogamatát, ami pedig a tökéletesség határain tulesik belőle, az tökéletesedésre van hivatva, nem pedig földöntuli sírások kinjaira — érdemtelensül. Hisz ha a földilét a bűnök hullámaiba meríté az életágát — miután léte nem önkényes — vezeklésre hivatva nem lehet. Az árnyékban nyílt virág is nélkülözi a napfény árnyát, mely a szintökélyt, az édes mézet ültetné szűkelyhe havára és vajon miért csak a fának, virágnak volna árnyéka s a lénynek soha?! A földi létet fenséges hatalom intézi, a sors, fejezete az életnek, melynek fonalszárait az a megszentelt kéz gomolyítja egy fenséges titok tövistarlóin, avagy virágos mezőin keresztül, melynek végén mindig a szeretet és soha a boszuállás, a végtelen önzés szelleme tárja ki ölelő karjait, mely tökéletesíteni képes, de vadul sujtani soha! És miért is?! Az eget és földet a vonzás hatalma, a legcsodálatosabb isteni erő tartja fenn. És mi a vonzás? Közeledés, melyben a szeretet, a hajlam virulásának a feltétele érleli plántáit. Ha tehát mindennek létalapjául főként az összetartó erő van kijelölve, hogy tagadhatná meg az eget fenséges nagy mestere saját rendszerét és ebből kifolyólag

azt a szent tant, mely az örökkévaló, véghetetlen szeretetet hirdeti?!

Igy az évszere nagy momentumában, midőn a deresszakállu agg, a kiélt rué testén az enyészet madarai károgják bucsuztatójukat s üde ajkát esókra nyújtja felénk a megifjult idő eszménye, a kedves, édes remények biztató mosolyával bájos arcán, — önkénytelenül is elmerül a lélek a megfoghatatlanságok kérdőjeleinek találgatásába s mily jól esik, s mily megnyugtató az elsimult szenvedély tág rónája felett eltekintve, fölfedezni azt az örökzöld oázist, melyen a megnyugvás üde forrása cseregdez! Mily jól esik a meleg kis fészek pattogó tüze mellett eléltévelyedni abba a fenséges tömkelegbe, melyből a jövőbe vetett bizalom és remény bolygó fénye int felénk biztatóan. Bizzál mert az nyujt üdvözlést! — ezt susogják a dulakodó lángnyelvek is, árnyakat festve a lángfényben sugárzó falakra, melyek lassanként titkos írássá formalódnak ki révedező szemünkben . . . szeress, mert ez az alapja a földi lét boldogságának . . . Aztán az árnyak eloszlanak — a falról is, a szivből is, amott hajnali fény, emitt a megnyugvás derüje virul helyén, és édes benyomás száll a szivbe, véghetetlen bizalom kel aziránt a soha el nem muló véghetetlen, felfoghatatlan nagy

dája teszi ezt indokoltá. A magyar vadászok nagy része most a haza szolgálatában áll s a vadászatban szerzett vagy öregbitett jó tulajdonságokat az ellenség üzésében gyümölcsözteti. Ezeknek példája is igazolja, hogy a vadászat kitünő előtanulmánya a háborúnak. Aki jó vadász, az nem lehet rossz katona. A mi vadászaink pedig jó vadászok, akik most nagyszerűen bizonyítják be, hogy erős szívvel, éles szemmel, biztos kézzel, higgadt megfontoltsággal vagy gyors elhatározással és soha nem lankadó kitartással nemcsak az erdők nemes vadját tudják üzni és leteríteni, nemcsak a vadászfegyvert kezelni, hanem — ha a haza épsége úgy kívánja s a legfőbb hadúr, a legelső magyar vadász úgy parancsolja, — ugyanoly eredménnyel tudják üzni és irtani a szerb és orosz ellenséget, hazánknak ezt a veszedelmes kétlábú dúvadját is.

A háború és a vadászat összefüggésének megálapításánál e két foglalkozás legfőbb érintkezési pontját az a körülmény szolgáltatja, hogy mindkettő a legnagyobb követelményeit az ember fizikai munkabíráására helyezi. A sok gyaloglás, az éhség, szomjúság, a nélkülözés bírása, a meleg, a hideg, a vihar kiállása, a természeti nehézségek, az éghajlati kellemetlenségek leküzdése, az örökös fáradozásokban az úgynevezett strapában való megedződés egyformán alapfeltételek a vadásznak és a katonának. A vadász szívós kitartása a vad felkutatásában, nesztelen megközelítésében, nyomon követő üldözésében és vágya annak biztos leterítésére — ugyanaz a katonának is. Az előrs mindenre kiterjedő figyelme, mindent meghányó-vető óvatossága — az ellenség hadállásainak kikémlelésében; a csapat észrevétlen és biztos fedezet alatt való közeledése az ellenséghez, annak bátor megtámadása, kitartó üldözése s a teljes megsemmítésére való törekvés — nem azonos munka-e a vadászéval? A vadásznak azt az előnyös erényét, amely neki jelentős fölényt biztosít, hogy bízik a fegyverében és ügyesen használ ki minden előnyt az ellenfél megközelítésében — gyakorolja a katona is. A jó fedezék, a láthatatlan elhelyezkedés — a biztosabb siker előkészítője a háborúban s a vadászatban egyaránt.

A jó vadász erkölcsi tulajdonságai is hasonlóképpen uralkodók a háborúskodásban. A gyakorlott fegyelmesség, a biztos önuralom, a higgadt józanság a válságos helyzetben, a földi dolgok szemlélésében megnyilatkozó lelki kiegyenlítődés, ezek azok a drága kincsek, amelyek nemcsak a vadászt, hanem a katonát is az elhamarkodástól, a fejjeszettiségtől, a csüggedéstől, és az ezek nyomában járó sikertelenségtől, életveszedelemtől megóvják, hanem részére a sikert, az ellenfélre való felülkerekedést biztosítják.

A vadász napokon át egyedül, vagy néhány társával — a várostól, falutól távol, erdőrengteteg magányában él s ez az állapota arra kényszeríti, hogy bal eseteknél az első segélynyújtásban is gyakorlatot szerezzon, amolyan dióhéjban táborig sebész legyen. A vadász ezen nem utolsó jó tulajdonságának kitünő hasznát veszi a katona is.

A vadászat nemcsak a hadviselésre, de a hadvezetésre is figyelemre méltó előiskola. Hiszen a nagyobb vadászat rendezése, vezetése — azonos a hadsereg felvonultatásával, a csaták irányításával. A csapatvezetők — a vadászatban kipróbált szívóssága, ellenállóképessége, elszántsága jó példa az alantások részére. Nem lelkesítő-c, ha a parancsnok a csapatával együtt nélkülöz és viseli a fáradozalmakat, a veszedelmeket? A vadász erényei a jó vezér tulajdonai is: a helyzet gyors és biztos felismerése, önfegyelem, önuralom, hidegvér, józan gondolkodás, figyelem, óvatosság, a terep és az ellenfél tulajdonságainak ismerete stb.

A vadászat az idegnevelés és a fegyelem nagyszerű iskolája s e kettőnek előnyét, szükségességét hangsúlyozta az orosz-erő nagy német hadvezér is aminap, amikor elismerőleg nyilatkozott a magyar és osztrák katonák pompás tulajdonságairól. Hindenburg szerint a mi katonáink bátrak, valamennyien hősek; fegyelemtartók, de nem úgy, mint az oroszok, akiknél az eltompattság, a gondolkodás nélkül való vakfegyelem uralkodik; nálunk a fegyelem, a lélek és az erkölcs leszűrődése. Szerinte az oroszokkal való háború mindezekfelett az idegek kérdése, s mivel nekünk jobb idegeink vannak s fegyelmünkben is több a nemes etikai

eszmény iránt, melynek szeretete oly eszményi, oly örök; oly soha el nem muló s melyből a parányok, a férgék- és mindeneknek, amelyek csak léteznek, jut egy helyecske, jut abból a zománcból, mely az örök fény, örök dicsőség honában egyformán ontja ékezt a magasztosság felemelő szímbolomból, melyekre ezüsthavát, kéklő hamvak porát sohasem hinti az idő, mert az örök Isten szeretete véghetetlen, el nem muló.

A téli dermedet, a zúgó vihar se a kegyetlenség szavával beszél hozzánk rémes ítéletet, abban is a megújulás szelleme leng, abban is, az ébresztés harsonája küldi szét hatalmas szavatait . . . bizzál, bizzál! . . . És a hamvak helyén, itt lent, mindig oly fenséges a virulat és bekövetkezése oly csalhatatlan. Ebben rejlik a körforgás legistenibb poézise, de az ideált nem öli meg ez a körforgás. Az öntudat eszménye a valóság diszkontinuitásában csillagvankoson nyugszik a létezés boldog, a szeretet örökéltető napjától verőfényes honában.

Az a körforgás, helyesebben: átmeneti élet, melyet az évszakok változásaiban tár elénk a mindenekfelettvaló bölcsesség rendelkezése, ugyancsak a nagy rendszer ugyanazonos fejezetének a fényes variációjaként van beiktatva az örökbölcseesség könyvé-

nek lapjaira. Igazsága ugyanaz, végeredményében a megújítást, tökéletesbülést hirdeti és ép úgy fokozatokhoz van kötve, fejezetekre osztva a két szélsőség: a létezés és elmulás határai közt, mint a szellem varázsa által megnevesített anyag földi léte, amelynek szintén van feszlő bimbókorszaka, életpnara, ősi verőfénye, melyre végül ezüsthavát hinti az idő. És ebben az egyöntetűség, a közös vonás félreismarhetetlen, mely rávezet az összmindenség harmóniájának felismerésére, melyben az elmulás csak rejtőzködés. És ez a rejtőzködés az évszakok rendjében ép oly megható, mint a földilét alkonya, a fehér szemfedő csipkái s az utolsó fáklyaláng kioltása a befőzés pillanatában.

A kandalló libegő, zizegő lángjai mellett, a csendes, nyugalmas otthon puha párnái közt — várva a haldokló év megváltását hirdető óraütések kondulásait, — számot szokott vetni önmagával, egész egyéni létével az elmélkedés — mindenki saját életfilozófiája szerint, mert a gondolkodásnak kell, hogy legyen olyan életbölcselete, mely szövetekként világítja be már megtett vagy megteendő utjait a lét labirintjei közt. Teszem azt én is. Fülelmehez hatnak a hálaadás zsolozsmái, hallom a harangnyelvek kondulásait — tudom, hogy most hullik le a torz ál-

elem, győzni is fogunk. Nem a legszebb apotheozisa-e ez a vadászerevényeknek?!

Távol áll tőlünk az az intenció, mintha mi a nem vadász katonák tehetségét, képességeit, jeles tulajdonságait és használhatóságát el nem ismernők vagy azt akarnók állítani, hogy csak a vadász lehet jó katona. Mi tiszteljük, becsüljük a nem vadász katonaságot is s a fentiekben korántsem vezetett bennünket ezzel ellenkező célzat. Csak a vadászember előnyeit állítottuk szembe a nem vadászszal a háborúskodással kapcsolatban. Ezek pedig tagadhatatlanok s így a mi megállapításaink nem túlzottak -- s a hadseregre nézve is csak kedvezők. Vadász-hadvezéreink nemes példái igazolják, hogy a vadásztulajdonságok csak emelik a katona értékét.

Boldog tehát az az ország, amelynek sok vadász katonája s boldog az a hadsereg, amelynek vadász vezérei is vannak! Ez egy ökkal több arra, hogy mi úgy a mi derék hadseregeinkre, mint a hatalmas szövetségesünk hadseregére is még büszkebbek legyünk, s a háború sikere elé még rendületlenebb bizalommal tekintünk; de egyúttal arra is, hogy a jövőben a vadászatot úgyis mint nemes sportot, úgyis mint jelentős nemzetgazdasági tényezőt jobban megbecsüljük, méltóbban értékeljük és melegebben ápoljuk, még pedig azokkal egyetemben, akik most a haza galád ellenségeivel szemben gyakorolják a nemesebb prédára méltó vadászmesterséget.

Nevezetes fák.

Hazánk egyes vidékein kétségtelenül sok olyan természeli nevezetesség van, mely bátran ritkaság számba vehető: létökről azonban legnagyobb részben csupán a környék lakói tudnak, akik a megszokás hatalmánál fogva édes-keveset törődnek velök. Hazánk ösrégi nagy és nevezetes fái mint a letűnt kor emlékei, nemcsak növény-életteni szempontból érdekesek és becsesek, hanem azért is, mert egyesekhez fontos történelmi vonatkozások is fűződnek.

Ilyen nevezetes hazai óriás fa lehetett a szá-

area -- tudom, hogy a megifjulás angyala meglibentette már selymes szárnyait, — de nem tudom, mit rejt méhében az átvedlett jövendő? De azt hiába is kutatnám és hiába kutatná bárki más. El is csapong e kérdéstől a lelkeim s repül-repül képzeletem erdőn-völgyön keresztül — ki, e szabadtermeszet szüzpalástba burkolt tájaira, mely szomorú hallgatóságának a poezisével is úgy megtudja vigasztalni, úgy fel tudja lelkesíteni a természetimádó háborgó indulatát.

Látom az ablakon keresztül az uszó méla holdat, a csillagszemek örjületes szikrafényét és úgy tetszik, mintha ablakomra hajló galyak között vigasztaló szöveget dudarászna a hideg, téli szél suhanása, mely valahonnan az öröktitok honából szabadult.

Odakint ropog a hó a léptek alatt, elvillanó lámpafény csillan át az üvegtáblákon, más semmi nesz, semmi mozzanat. A kerti fák galyain gubbaszkodó apró szárnyasnép simul egymáshoz fázós didergéssel, némán, talán fényes tavaszról álmódva, a magas fenyők ágain fekete alakok húzódnak meg sűrű csoportokban, mozdulatlanul, mintha jéggé fagyott volna valamennyi. Elköltözött örökbolygói ezek a gyász szimbolumának, gyászruhás képviselői az elmulásnak, hirdelve a pusztulást, siratva a rok-

bolcsmegeyi Ibrányi nyárfa, — valószínűleg *Populus alba*, mert csak ez a faj nőhetett olyan nagyra, — melyről niteles okirat alapján azt írja e század elejéről való lapjainak egyike, hogy nem ok nélkül számíthatjuk a természetnek igen különös ritkaságai közé. E hatalmas fa törzsének külső kerülete ugyanis 10 öl, belső üregének átmérője 3 öl 1 láb és 3 hüvelyk volt s abba az 1821-ik esztendőben 35-en fértek bele egyszerre, akik közül öt pár táncolhatott is, a többi pedig ülve maradhatott. A következő évben ugyane fának belsejébe egy hivatalos küldöttség 28 tagja ment be és annyi hely maradt, hogy még husznál több beleférhetett volna.

E fáról a mai lakosok annyit tudnak, hogy e „hajdani való jó ibrányi nyárfa“ a Felsőszegben állott s a harmincas években a vihar letörte. Az Ibrányi család azután a csonka törzset zsindegyel befedette s vadászat s más kirándulás alkalmával ebédülől és mulatóhelyül használhatta. De már az ötvenévekben bérlő kezébe kerülve a birtok, a tető elpusztult, s utána a fa is hamar elkorhadt, összeomlott. Mondják, hogy mint valami rendes nagy szoba, ki is pádimantumozva, két ablakkal és rendes ajtóval ellátva, Ibránytól különben északra a Tisza mentén egész erdősegek területek el régebben, amelyekben nemcsak ez az egy nevezetes, hanem sok olyan csodálatos nagyságu fa volt, a minőket ma már csak elvétve láthatunk. Egy-egy ily szép példány 50—80 szánka fát adott s ugyanannyi forintért nem egy-kettőt adtak el belőlük. Ma is van a faluban néhány darab törzs, amelyeket kivájva, gabonatarló hombárnak használnak s bár oldalt fektetve, felső részén hagytak rajta nyílást, még sem lehet belőle szék vagy létra nélkül meirteni.

Méltó párja lehetett az ibrányi nyárfának a kendilónai ősi kőrisfa, amelyhez különben történelmi emlék is fűződik, mert a szó-hagyomány és a nép emlékezete szerint itt fogták el 1610-ben Kendit, az erdélyi vértanuk egyikét. E hatalmas terebélyű kőrisfa Kendilóna határában a Kenediek ősi birtokán állott, amely azután később a Telekiek tulajdonába ment át. A fa koronáját elvesztette, nem tudni, mikor; lehet, néhány

kant agg tragédiáját, mely kiterített fehér szemfedőjén nyugszik: Kár, kár . . .

A homály titkaiból légben lendülő lények tűnnek elő, acélfényt vet a szemünk s idegen, rémes hangon szólnak az éjjeli csend szelleméhez titkos szöveget: Kuvik, kuvik . . . Azt mondják, a halál hírnökei ezek. Ki tudhatná a küldetésüket?!

Az éjben sötétlő erdő felől valami féreg kahalása hallatszik — az éjjeli titkos élet egyik haramiájának a beszédje, amint a vadország birkáját parentálja a tulvilág vadásztéereire. Lassan-lassan elhangzik minden nesz, hang, nyugalom út tanyát a lények és szívek világában egyaránt, bár a titkos küzdelmeknek vége soha sincs, az álomban is kísértének árnyaink . . .

Kakaskukorékolás jelenti a hajnált, bágyadt fehérség önti el a keleti égtájat, melyet fekete pontok keresztznek: a gyászruhás madarak megkezdték gyászmeneteiket, pedig ünnepel ilyenkor a világ. A köd szertefoszlott, kibontja fényes arcát a nap s lemosolyog a fehér világra. Alul csupa ragyogás minden, csupa gyémántszikra az egész hóborította pusztaság, melyből itt-ott sárga kazalok, egy-egy napraforgó elfektetült kórója áll ki s leroppadt fák száraz ágkarjai meredeznek a halványkék ég felé. Néme-

százada. De a századokkal dacoló ősi fa élni akart még; az erős törzs mellékágakat hajtott, melyek ismét égnék emelkedve, új életet adtak a szilárdon álló törzsnek.

P. H.

A luc és jegenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése.

Írta: IFJ. GRESSÓ LAJOS.

Hogy a luc és jegenyefenyő fáját a lehető leg-gazdaságosabban kihasználhassuk illetőleg teljes egészében értékesíthessük, ahhoz első sorban fűrész-üzemre van szükségünk, mert csak úgy vagyunk képesek az erdő vastagabb fája mellett a vékonyabbat is kellően értékesíteni.

Igaz, lehet a cimben foglalt fenyő vékonyabb fáját is értékesíteni olyképen, ha a 6, 7, 8 és 9" vastagságu darabokat szarufának faragjuk, az ennél vékonyabbakat pedig rúd és kútostornak vágjuk, csak-hogy egy nagyobb erdőnél ilyen áruból oly nagy mennyiséget halmozni fel, hogy azt ily mennyiségben kelendőség hiányában csak veszteséggel értékesíthetünk.

Még ahol lehet is víziműfűrész létesíteni, ott is célszerűbbnek tartom a gőzfűrész felállítását; mert a víziműfűrész nemcsak hogy kevesebbet vág fel, de a gyakori vízhiány sokszor a mű megállítására kényszerít, vagy legjobb esetben oly lassan dolgozik, hogy a munkabér és egyéb üzemi kiadások megemésztik a jövedelmet.

A gőzfűrész kezelésénél főképen a következőkre kell nagy figyelmet fordítani:

Vágnai csakis száraz fát szabad, ezért a szál-fát ledöntése után, kergőtől megtisztítva vagy az erdőben vagy pedig a fűrésztelepen levő rönk rakodó helyen legalább 1 évig, de jobb még hosszabb ideig száradni hagyni; mert ha frissen vágott vagy félig száraz rönkfát dolgoztatnánk fel, akkor a kész áru száradása közben felrepedezik és elgörbül.

Rendkívüli körülményeket és számítás igényel a

lyiknek a csupjában nagy fekete madár bámul ki — elmélkedik a mulandóságról,

Szabaddon szállhat a szem mindenfelé, látni lehet a házak kéményfüstjét, amint pipálnak vígan, látni a vasbikát is, amint morogva, trüszkölve csipekedik az utána guruló apró, fával megrakott vaskocsikkal. Mikor végigszalad a hegyeken a fürkésző tekintet — el sem képzelhetnők, micsoda tragédiánkat rejt az a csendes, havas hegyvilág discret óceánja! Hanem ez is csak látszat. A tépések, a véres kis tollak madárszárnyak a vérmocsos hóba keverve, mást beszélnek . . . sirni lehetne rajta. Micsoda szörnyük lehetnek azok a fejezetek a sors listáján, melyeket a szegény lények számára előír a létérti küzdelem parancsszava. Igazi szegények, igazi koldusok csak a szegény lények: a gyengék, nem pedig a földi hatalom bitorlója: az ember, mert ennek rendelkezésére áll a vallás vigasza s az emberszeretet, míg emezek morzsákra szorulnak szegények, s ha megáll az Isten gondja, ha behunyja éber szemét a gondviselés felettünk egy pillanatra, kinyújtott karmokkal rohan feljök a vész, a megsemmisülés ádáz szelleme.

rönköknek választékokra való célszerű feldolgozása, ahol tekintettel kell lenni a választék kelendőségére is. A kezelő kell, hogy a vidék szükségleteit megismerje, mert csak úgy képes a faüzletnél szokásos prompt rendelkezéseket eszközölni. Teljesen tisztában kell lennie a kezelőnek a fűrészelés technikai részével is. Tudnia kell nemcsak a fának minel gazdaságosabb, de a gépberendezések lehető legtechnikásebb kihasználásával is minél intezivebb munkát végezni. Értsen a kezelő fűrészpenge élesítéséhez, nem ugyanazért hogy ő maga élesítsen, hanem hogy a megélesített pengét megbírálni tudja, mert ha a penge élesítése nem szabályszerűen történik, akkor nemcsak hogy az áru váglapja nem lesz egyenes és sima, de több fűrészpor is esik, mi által igen sok fa kárba vész. A fűrészpengék átrakása se legyen ismeretlen a kezelő előtt, hanem azt mindig felügyelet mellett eszközöltesse, nehogy vágásokkal próbáltassék ki a méret, mert ez nemcsak pótolhatatlan idő veszteséggel járna, de a fa is rongálódik. Különösen a vékonyabb deszka vágásainál tudnia kell a kezelőnek, hogy a keretbe hány darab fűrészpenge rakassék; mert tudvalevő dolog, hogy ilyen vékonyabb deszka vágásánál, különösen a vékonyabb rönkök két oldaláról olyan darabok esnek el, melyek 1/2" lécs kereslet hiányában keskenységüknek fogva 1/2 vagy 3/4"-es deszkába fel nem dolgozhatók, azért szükséges, hogy a keret mindkét oldalán a szélső egy-két penge 1" vastagságu deszka vágására beillesztve legyen, hogy így a leeső szel-darabokat tetőlécnek esetleg szőlőkarónak felvágathassuk vagy pedig szél deszkának legyen az értékesíthető.

(Folyt. köv.)

Miként lehetne az altisztikar során enyhíteni?*)

Írta: AYLANTHUS.

Ha a Magyarországon szolgálatban lévő összes erdészeti és vadászati alkalmazottak egy egyesületbe, pl. az „Erdészeti és vadászati altisztek országos szövetségé”-be tömörülnének: közel 15,000 tagja lehetne ennek az egyesületnek. S ha az évi tagsági díj 4 korona volna is: az évi bevétel 60,000 korona lenne. Egy ilyen erős alapon nyugvó egyesület aztán képes volna tagjainak az illő tekintélyt megszerezni, s anyagi helyzetét többféle módon is előmozdítani.

Sajnos, azonban azt kell tapasztalunk, hogy éppen azok, akik a legelhagyottabbak, a legmostohábbak — mint az erdészeti és vadászati alkalmazottak — éppen ők nem értik meg azt — legalább egy bizonyos nagyobb része nem — hogy tömörülésben az erő!

És sokan vannak az erdészeti és vadászati altisztek országos szövetsége tagjai között is, akik az évi 4 korona tagsági díjat sem fizetik pontosan.

Egy ilyen, csaknem anyagi gondokkal küzdő egyesülettől mit várhatnak annak tagjai? Segélyt nem adhat, tartalékalapja nincs, nyugdíjalapot nem létesíthet, mert tagjainak száma csekély, s azok egy része nem is fizeti tagsági díját.

Felhívást kellene kibocsátani az összes kincstári, közalapítványi, állami és magánerdőhivatalokhoz egy előre megállapított tervezet alapján, hogy szólítanak fel alkalmazottaikat az erdészeti és vadászati altisztek országos szövetségébe való belépésre, s e felhívásokból több ezer példányt kellene küldeni kiosztás végett.

*) A lapunk múlt évi irodalmi pályázata keretében felvetett ezen közérdekű kérdéshez tárgyilagos hozzászólásokat szívesen fogadunk. (Szerk.)

A felhívásban ki kellene emelni a szövetség célját (6. §.) s különösen e §. végső pontját: a nyugdíjalapot. Ennek a felhívásnak egyszerű stylusban, világosan kellene megírva lennie, hogy mindenki (nem magyar anyanyelvű is) megérthetné a szövetség áldásos céljait.

Ha ily formán elérhetné a szövetség azt, hogy tagjainak száma 12–15,000-re emelkednék, ez esetben képes volna arra, hogy tagjait, — azoknak özvegyeit és árváit különféle módon segíyezhesse, s tagjai részére nyugdíjalapot létesíthessen.

Ennek eléréséhez azonban — és legelső sorban — fel kell tételeznünk a már meglévő tagok lelkesült-ségét, ami — valljuk meg őszintén — bizony nagyon sokaknál hiányzik, pedig ők lennének hivatva a még nem tagokat a szövetség üdvös voltáról meggyőzni, s a szövetségbe való belépésre serkenteni.

Ezenkívül szükséges volna, hogy a tagok nagyobb irodalmi munkásságot fejtsenek ki; — hiszen épen az erdészetről oly sokféle, leírásra kínálózó gyakorlati munka fordul elő, hogy azokat — ha röviden is — szükséges és tanulságos volna az altiszti kar lapjai útján nyilvánosságra hozni. — Akik az Alföldön vannak alkalmazásban, leírhatnák: az alföldi erdőesítési, kihasználási, kiszállítási, értékesítési stb. módokat, a hegyvidékiek pedig az ottani munkálatokat közölnék eset-ről-esetre.

Az ilyen közleményekből kölcsönösen igen sokat tanulhatnának az erdészeti alkalmazottak, s ha az intéző körök ezt az eleveiséget és tanulni vágyást tapasztalnák az altisztek között, bizonyára jobb véleménnyel volnának felülük s kétség sem fér hozzá, hogy úgy erkölcsi, mint anyagi boldogulásukat a maguk részéről hivatalos formában is iparkodnának elősegíteni.

De ha betekintünk az altiszti kar lapjaiba mit tapasztalunk? Az erdészeti köréből vett közleményeket majdnem mindig kezelőtisztek írják; pedig azoknak gyakorlati kivitele az altiszt dolga, az altiszt vezetése mellett végzik el azt a felfogadott munkások, — ő oktatja ki azokat mindennemű munka elvégzésére, tehát tudja, érti a dolgát, csak nem akarja, vagy nem meri (?) azt nyilvánosságra hozni; pedig ez nagy hiba, mert ezzel járatlanságunkat, nemtörődömségünket áruljuk el, ami mindenesetre az értelmesség és a tekintély rovására megy.

Az igazságot és különösen a gyakorlatban jól bevált munkamódokat nem szabad véka alá rejteni, közöljük azt nyilvánosan, hogy másoknak is használjunk vele.

Ily módon iparkodjunk elérni azt a célt, melylyel megtudjuk mutatni, hogy az erdészeti és vadászati altiszti kar ma már meg tud felelni a reá rótt nehéz köteleességeknek; iparkodjunk erős szervezetben tömörülni, mert csakis így érhetjük el, hogy a biztos, erős alapokon nyugvó egyesülés révén az összes alkalmazottaknak tekintélyt és boldogulást szerezhünk.

Egy ilyképen megerősödött egyesületben vélem én az altisztek erkölcsi és anyagi helyzetét előmozdítani minden megerősítés nélkül, mert hathatósabb erkölcsi és anyagi sikert elérni csakis tömörülés útján lehet.

Lássuk pl. a „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjegyeseleté“-t. Ez egyesületnek 1913. év végén 178.434 fizető tagja volt (magam is tagja vagyok feleségemmel együtt) és 11.803,739 korona vagyonnal rendelkezett.

Ez egyesület a múlt (1913.) évben 2492 rokkant tagot és 604 árvát segítkezett s e célra 1.027,137 korona 95 fillért fizetett ki.

Igy nem lehet ábrándozásnak mondani azt sem, hogy a mi szövetségünknek kellő lelkesedés mellett 10–15,000 tagja lehessen, s ez esetben elérhetnék azt, hogy csekély nyugdíjunkat szövetségünk útján emelhetnénk, s öregségünkre kényelmes megélhetést biztosítanánk. — Ez mindnyájunk érdekében történnék, s erre mindnyájan egy szívvel és egy lélekkel kell, hogy törekedjünk.

Gazdaság.

A korai burgonya termesztése.

Irta: GYULAY KÁROLY.

A buza és a rozstermésen kívül a burgonyatermelés eredményessége is szoros kapcsolatban van a világháború által teremtett gazdasági vonatkozásaival. A háborús állapotok következtében ugyanis nagyon is előtérbe lép minden olyan termék fokozottabb művelése, amely, mint a burgonya is tápértékénél, tömegtermelésénél és olcsóságánál fogva, az emberek táplálkozásánál és az állatok takarmányozásánál is a legközelebbi jövőben kétszeres jelentőséggel fog birni. Legkivált a korai burgonyatermesztése bir majd a jövő tavasszal nagy jelentőséggel a nép élelmezése szempontjából.

A korai burgonyatermelés jövedelmezőségének jelentőségével nem csupán a nálunk esemege burgonyát szállító déli vidékek vannak tisztában, hanem a földrajzilag minálunk kedvezőtlenebb fekvésű Hollandia és Németország is jó példával járnak elől e téren. Ezek a példák hasznos utmutatók és irányítókként szerepeltek a Temes- és Torontálmegyei Gazdasági Egyesületek által kioktatott egyes délmagyarországi községekben is, ahol mint pl. Lovrin, Galagonyás, Parác, Ócsanád, Nagyósz, Ófutak, Újfutak stb. helyiségekben számottévo kiviteli cikk gyanánt termesztik ma már a korai burgonyafajtákat.

Magyarországon a legjobban bevált és elterjedt koraerő burgonyafajták sorából a legjobban beváltak: a korai hathetes, a korai rózsza, a májusi rózsza, a napkelet stb.

Amennyiben hazánkban a koraerő imént elősorolt fajták vetőgumókul elegendő mennyiségben talán nem állának néhol rendelkezésre, a termelő gazdák igyekezzenek legalább rózsza burgonyafajtákat alkalmazni, amelyekből országsherte van annyi készlet, ami a vetéshez elegendő. A földolog a koratermelés módjait biztosítani. Kerpely Kálmán is rámutat arra a „Köztelek“-ben legutóbb megjelent egyik cikkében, hogy fajtákban ma nem válogathatunk nagyon s így törekednünk kell a koratermelést biztosító egyéb feladatokat legalább gondosan keresztül vinni, tavaszi fagykárak ellen pedig, ha másként nem, úgy alomszalma ráhintésével éjente védekezni.

A koraerő burgonyafélek eredményes termesztésénél legfőként a következőket kell figyelembe vennünk:

A koraerő fajták rövid tenyészidejét magunk is siettethetjük azáltal, hogy a gumókat az elültetés előtt előcsiráztatjuk. Evégből már február közepe táján kiválasztjuk a nem nagy, sem tulkiacsiny, hanem teljesen ép és egészséges gumókat s azokat vagy tiszta

fonott kosarakban, vagy pedig tiszta faládácskában, meleg helyen úgy rakosgatjuk egymás mellé, hogy azok szemes végükkel felfelé, köldökös végükkel pedig lefelé álljanak. A mérsékelt meleg és világos konyhahelyiségek is megfelelnek az előcsiráztatás céljainak, amint ezt a temes- és torontálmegyei termelő gazdáknál is láthatjuk. Az így ellátott burgonya csakhamar fonyadásnak és csirázásnak indul, persze sokkal rövidebb csirahajtásokkal, semmint azt a pinében szokásos módon kiesirázó burgonyaféléken látjuk.

Az előcsiráztatásnak ez a módja legalább is 4 héttel rövidíti meg a burgonya tenyészidejét úgy, hogy ez mint koraérő termék, jobb áron is kerülhet azután a piacra. Az ilyen módon előcsiráztatott burgonyát addig tartjuk a ládikákban vagy kosarakban, míg a tavaszi burgonya-elültetés alkalmas ideje be nem következik; az pedig Magyarországon tavaszi időjáráshoz képest, a felvidéki és erdélyi megyék leszámításával, március hó közepe táján mindenütt megtörténhetik.

(Folyt. köv.)

Változások a tejben száj- és körömfájás esetén?

Honigmund állatorvos erre nézve tanulmányokat ejtve, a következőket állapította meg: A változások a tejben a megbetegedés után 1–2 nap múlva már mutatkoznak s a baj javulásával fokozatosan kimaradnak. A betegség szabályos lefolyása esetén a tej e változásai 10–12 napig tartanak. E változások nem tipikusak e bajra. A tejhozam erősen csökken 50%-ig is, a száj- és körömfájás súlyosságához mérten s 14 nap alatt az előbbi hozam nagyságát nem éri el. Ha a tögy is a szenvedés körébe van vonva, a tej végkép is elapadhat. A fajsúly nem mutat a tejben jelentékenyebb változást. A tej zsirtartalma jelentékenyen növekedik. Légeny tartalma csak az egészségeseknél is észlelhető ingadozásokat mutat. Száraz anyag tartalma nem változik. Cukortartalma kevesbedett. Ásványanyag tartalma fokozódott. Erős láz esetén se mutat a tej szemmel nézve valamely elváltozást. De mutat, ha egyben a tögy is beteg.

Lefőlözött tej felhasználása. Az angol malacoknak nagy mennyiségű fehérje és ásványi anyagokra van szükségük, hogy izomszöveteik és csontjaik megfelelőképen kifejlődhessenek. Az okszerű gazdának tehát arra kell törekednie, hogy oly takarmányfélékkel etesse azokat, melyekben sok fehérjéhez képes olcsón hozzájutni. Ugy a természetes után, valamint a gépekkel fölözött tej nagy fehérjetartalmánál fogva rendkívül alkalmas a növendéksertéseknek. A lefölözött tejet, mint takarmányt, leginkább ajánlhatjuk a sok fehérjét és ásványi anyagot igénylő, egyszersmind gyors fejlődésű angol fajta malacok nevelésére. Az eddigi kísérletek eredményei szerint az angol növendéksertések 4–6 fillérrel értékesítik e lefölözött tejnek literjét. A lefölözött tejnek felhasználását takarmányul tehát melegen ajánljuk azzal, hogy helyi viszonyok figyelembevételével számítás végeztessek értékesítésére nézve.

H i r e k.

Boldog új esztendőt!

Erős hittel és bizalommal szívünkben, buzgó fohásszal ajkunkon léptük át a nemzetünkre és létünkre nézve sorsdöntő jelentőségű 1915. év küszö-

bét. Az emberi lélek a maga örökös küzködésében és bizakodásában azzal a vágyódással szokott minden egyes ilyen határmegyén áthaladni, vajha a réginél jobbat, szebbet hozna az új. Az évről-évre élénk meredő nagy kérdőjelre meg-megújuló reménységgel várjuk a jobb jövő biztató ígérteit. Kandi pillantásunk egyre kutatná a sorsunk további alakulását rejtő titokzatos lepel mögött meglapuló titkokat.

Igy vártuk és így kívántuk egyre-másra a boldog ujesztendőt, míg azután reánk szakadt ez a sohasem álmodott arányú és borzalmasságu világháború. Ugy, hogy a most reánk virradt évtől nemcsak egyéni sorsunk, hanem az egész ország sorsának jobbrafordultát, a háború diadalmas befejezését s a munkás, termelő béke visszatértét is várjuk és reméljük. S amikor az események történelmi sodra ennyi tartalmat ad vágyainknak és sejtelméinknek, amidőn egy példátlanul nagy és általános erőmefeszítés közepette a szebb jövő képe és reménye önt bizalmat szívünkbe, kitartást izmainkba: milyen más-ként hangzik az elesévelt b. u. é. k. is, amelyből ime könyörgő és biztató imádság lett a véres tusákba merült emberiség ajakán. Fohász, amely az ég felé szárnyal és áldást, boldogságot esd le a magyar földre s e föld békében szorgos, harcban hősiessé népeire — fohász, amely arra kéri a Mindenhatót, hogy az 1914. év véráztatva vetéseiből az igaz ügy diadalának, az áldásos és tartós békekességnak, a magyar nemzet politikai és gazdasági megújulásának éltető, dus aratása fakadjon.

Adja Isten, hogy valóra váljon miniszterelnökünk biztatása, aki szerint saját erőnkben és szövetségeseink erejében bizva, jogosan táplálhatjuk azt a reményt, hogy még ebben az évben biztosíthatjuk magunknak egy becsületes béke minden állását. Nemcsak azt, hogy a háború megszűnik és béke lesz, hanem azt is, hogy a béke hatalmasabb, szebb és jobb jövőt biztosít mindnyájunknak.

*

Boldog ujesztendőt! Ez a máskor sablonos jókívánóság most belsejü tártalmat nyert. Máskor már szinte unalomig ismételték, ma fogalom lett. Mert amikor jót kívánunk másoknak, magunkra is gondolkunk. Azért, amikor mi a mi kedves és mellettünk hűségesen kitartó olvasóközönségünknek boldog új esztendőt kívánunk, óhajtuk ezt a magunk számára is. A múlt esztendő nemcsak olvasóinkat sujtotta, de bennünket is.

Az üzleti élet pangása folytán összezsugorodott hirdetési rovatunk, olvasóink nagy része hadba vult — s így a lap bevételai jelentékenyen csökkentek. Ugy ez a körülmény, mint a szállítási nehézségek, valamint a nyomdászemélyzet, a szerkesztőség nagyobb részének hadbavonulása megteremtették azt a kényszerhelyzetet, hogy lapunk terjedelmét csökkenteni s a szükséghez képest kettős számokban is megjelentetni kényszerülünk. Erőnk midazonáltal nem csökkent, sőt túlfeszítetten hozunk most áldozatokat olvasóink érdekeiért s reméljük, hogy olvasóink ezt méltányolják s nem fognak késni előfizetési hátralékuk rendezésével, lejárt előfizetésük megújításával.

Európai vérzivatar közt lépünk be az ötödik évfolyamba. Négy esztendő becsületes munkája, mindenkor tiszta, nemes és komoly intenciói, törekvései, akciói, iniciatívái utat találtak a szívekhez, oly ol-

vasókört teremtettek, mely velünk érez, velünk lelkesül. Így tettük ezt eddig s talán nem akad senki sem, aki most, a háborús állapot terhei közt elhagyna. E terheket mi is érezzük s minket ez a háboru még közelebbi, még bensőbb kapcsolással fűz olvahóiakhoz; joggal várjuk el tehát, hogy ők ezt a kapcsolatot nem megszakítani, de megerősíteni fogják. A boldogabb, a szebb napok ránk fognak virradni s hogy ez mihamarább elkövetkezzék, azért kívánjuk olvasóinknak az igazán boldog új esztendő!

Az Erdészeti

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Prodomo. Lapunk január havi két száma helyett most egy, kettős számot adunk olvasóinknak, nagyobb terjedelemben s ahhoz a múlt évi folyam tartalomjegyzékét mellékeljük, mely a lap bekötésénél szükséges. A háborús állapot következtében beállott szállítási nehézségek miatt lapunk egy ideig csak ily kettős számokban jelenhetik meg — minden hó 25-én.

Kitüntetés — kinevezés. Ő Felsége a király a földmivélsügyi m. kir. minster elötterjesztésére Rajtsán János erdőtanácsosnak saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatai elismerésül a főerdőtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Ő cs. és ap. kir. Felségének elhatározása alapján Ő Felsége első főudvarmestere megbízta Rajtsán János ny. m. kir. erdőtanácsost a gödöllői udvari vadászati hivatal vezetésével.

Katonai kitüntetés. Ő Felsége az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Onczay László tart. hadnagynak a hadiszítményes 3 osztályú katonai érdemkeresztet adományozta, Fromm János tart. hadnagynak pedig legfelső dicső elismerését adatta tudni. Mindkét hadnagy a lipótújvári m. kir. főerdőhivatal segéderdőmérnöke.

A mi hőseink. Bocsor Dezső, a tótsóvári erdőhivatal erdőmérnökgyakornoka, tart. hadapród szept. 9-én az északi harctéren, Ravaruszka közelében 26 éves korában,

Grossmann Imre, a tótsóvári erdőhivatal segéderdőmérnöke mint tart. hadnagy november elsején, Nikso galíciai község mellett élete 32-ik évében,

Jurovits Ottó kir. segéderdőmérnök a vinkovczi kir. erdőrendezés vezetője — életének 28-ik évében — szept. 9-én az északi harctéren,

Zuffa Béla lipótújvári m. kir. főerdőhivatal segéderdőmérnöke november 6-án, a déli harctéren a Kuliste magaslaton vivott ütközetben,

Rákossy Márton urad. erdőmérnök, mint hadapródőrmester november 20-án az északi harctéren, Neubauer József, szakiskolát végzett erdőlegény, 22 éves korában az északi harctéren hősi halált halt.

Halálozások. Lorencz Egyed, a végleshutai uradalom volt főerdésze életének 82-ik évében, január 6-án elhunyt Besztercebányán.

A lipótújvári m. kir. erdői szakiskola tanulói gyászlacon jelentik, *Nikolajcsuk* János I. éves erdői szakiskolai tanuló hosszabb ideig tartó betegeskedés után folyó évi január hó 17-én, 18 éves korában elhunyt. Hült tetemét január hó 19-én, délután helyezték a lipótújvári temetőben örök nyugalomra.

Nyugdíjazás — megbízás. A m. kir. földmive-

lészügyi minster Piso Kornél m. kir. erdőtanácsost végleges nyugalomba helyezte.

Helyébe pedig Vaitzik Emil m. kir. erdőmérnököt megbízta a lipótújvári főerdőhivatalnál a pénztárosi teendők ellátásával.

Megbízás — áthelyezés. A m. kir. földmivélsügyi minster Jánosi Pál m. kir. erdőmérnököt véglegesen megbízta a szászsebesi m. kir. erdőrendezés vezetőjével, Višnjic Milan kir. erdőmérnököt pedig Rujevácáról a zagrebi kir. erdőigazgatóság központi szolgálatához Zagrebbe helyezte át.

A földmivélsügyi tisztviselők és a hadikölcsön. Mint a Bud. Tud. jelenti, a m. kir. földmivélsügyi minsterium, valamint az alája rendelt hatóságok, hivatalok és intézetek tisztviselői, altisztjei és szolgálai, nemkülönb a tárcához tartozó nyugdíjasok az 1914. évi 6 százalékos magyar királyi adómentes állami járadékkölcsön (hadikölcsön) kötvényekből a beérkezett adatok szerint fizetésükből, illetve nyugdíjukból levonandó tizenkéthavi részlettelrészletre összesen 483.200 koronát jegyeztek. Ebben az összegben természetesen nincs benn az a jelentékeny összeg, amelyet egyes tisztviselők magánvagyonukból jegyeztek.

Vadományok a Vörös Kereszt Egylet kórházai részére. Az Országos Magyar Vadászati Véd-egylet ujabban részint a hű őházi gyűjtőbe, részint közvetlenül a Vörös Kereszt Egylet Erzsébet-kórházába a következő vadakat küldte be: 6 vaddisznó, 35 nemes szarvas, 25 dāmivad, 4 őz, 1662 nyul, 156 fácán, 137 fogoly, 169 vízi szárnyas, 17 baromfi és 134 kilogramm vadhus és szalonna. Ezekből kiadott január hó 2-áig: 5 vaddisznó, 22 nemes szarvas, 16 dāmivad, 4 őz, 1199 nyul, 106 fácán, 130 fogoly, 169 vízi szárnyas, 17 baromfi és 111 kilogramm vadhus. Eszerint a hűtőházi készlet volt január hó elején: 1 vaddisznó, 13 nemes szarvas, 9 dāmivad, 463 nyul, 50 fácán, 7 fogoly és 23 kilogramm vadhus.

Az elesettek családtagjainak összeírása. A közhatalóságok most kezdi meg a háboruban elesettek hátramaradt családtagjainak összeírását, ami a veszteségi listák alapján történik. A hátramaradt családtagoknak azt a veszteségi listát kell felmutatniok, amelyben a családapa, vagy férj elesettként szerepel. Ennek alapján történik a törzskönyvbe való bevezetés. E bevezetés után 6 hónapig a már megállapított segély jár a családtagoknak, azután pedig az elesett társadalmi állásához mérten bizonyos összegben részesülnek. Azoknak a családtagjai, akik mint eltűntek szerepelnek a veszteségi listán, a megállapított segélyben részesülnek mindaddig, míg a holtta nyilvánítás eljárása le nem folyik.

Tilos a fakivétel. A m. kir. kormány a háború kitörése óta életbeléptetett kivételi tilalmi rendeleteit a f. évi január 5-én, 40/1915. M. E. sz. a. kiadott rendelettel módosította. Ezen új rendeletnek a fára vonatkozólag része így intézkedik: „Európai épületfa és szerszámfa, kemény és puha, kerek, ácsolva, fűrészelve, vágva, hasítva, furniok kivételével, továbbá meg nem munkálva, vasuti talpfa is, táviróoszlopok és előkészített hordófa, kézi lőfegyverekhez való nyers, előkészített vagy megmunkált agyfák, továbbá bognármunkák, valamint bognármunkákhoz előkészített fa, sátorcölöpök, szerszámnyelek, — kivétele és átvitele minden országba tilos. Különösen esetekben a pénzügyminster a cs. és kir. hadügyminiszterrel egyetértőleg e tilalom alól kivételeit engedélyezhet.

Érdekes lelet egy rókalyukban. Felső-Ausztriában e reitingani uradalmi vadászterület kezelője nemrég a terület bejárása közben egy rókalyukra bukkant, amelyből a vele volt tácskó csakhamar egy fiatal rókát hozott ki napvilágra. A pagonyvadász erre az odu be és kijáróit eltorlasztotta, másnap pedig annak kiásásához fogott, mert sejtette, hogy az üreg még nem üres. És csakugyan, a kiásás alkalmával még négy eleven rókafiat és sok, részint kikezdett, részint még érintetlen süldő nyulnak, özgidának, fácánnak és fogolynak a tetemét találta ott. De még nem is volt ideje ezen bosszankodni, mert amint ezeket az áldozatokat, melyek az üreg egyik folyósóját szinte eltorlasztották, kihányatta, emberei egyszerre csak egy, a sarokban összekuporodott eleven tyukra bukkantak, melyben a pagonyban lakó vadőr öt nappal előbb elveszett tulajdonára ismert.

Leégett egy híres vadászcastély. Serbán Miklós országgyűlési képviselőnek Fogaras határában levő vadászcastélyá Szilveszter éjszakáján porig leégett. A körülbelül negyvenezer holdnyi őserdő közepén fekvő castély sok előkelő politikust látott vendégül. A koalíciós kormány idején Justh Gyula, a képviselőház akkori einöke, több képviselőtársával medveadászatokon vett részt az erdőségben, ahol gyakran rendeztek nagy vadadásokat, amelyen egyizben lord Salisbury volt angol miniszterelnök is részt vett. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen.

Struc-tojás és tyúk. Egy strucegyesztő beszéli a következő esetet: Egy öreg struc 23 tojást rakott le. A him körülbelül egy hét múlva kezdett költeni, s a költési idő alatt olyan híven ült a tojásokon, hogy korbáccsal kellett rólok lezavarni. Hat hét múlva a tojások egy részéből kibujtak a strucesirkek, de nyolc tojás még megmaradt. Az öreg struc semmiképpen sem akart erre a nyolc tojásra ülni, hanem csirkéivel csatangolt. A gazda erre fogta a tojásokat s kettőt beletett két nagy házityúk fészkébe, a tyúktojásokat pedig elszedte. Az egyik tyúk nem ismerte el magáénak a vele egyenlő nagyságú tojást, míg a másik szorgalmasan kotlott rajta. Mikor kibujt a tojásból a csupasz nyakú, hosszúlábú kis struc-csirke, a tyúk halálra rémülten elhagyta mostoha gyermekét. A kesi struc-csirkét azután az öreg struc ismét magáénak fogadta.

Irodalom.

Erdészeti kísérletek. A Vadas Jenő miniszteri tanácsos szerkesztésében megjelenő folyóirat 1914. évi negyedik száma a következő gazdag tartalommal jelent meg Selmeczbányán: Wagner János: A deliblati kincstári homokpuszta növényvilága. Fekete Zoltán: A fatömegetblák alkalmazásának gyakorlati méltatása stb. Intézési ügyek. Személyi ügyek. Kérelmek és figyelmeztetés.

Vadászlap. Az Országos Magyar Vadászati Védegylet hivatalos közlönye már a 37-ik évfolyamba lépett. Szerkesztői: Sugár Károly m. kir. erdőtanácsos, orsz. vadászati felügyelő és Krolopp Alfréd. A gazdag tartalommal havonként háromszor megjelenő kitűnő szaklap félévre 6 koronáért rendelhető meg Budapesten VII. Bálint-utca 5. szám alatt. — Mutatványszám ingyen.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba küldendők.

Erdélyi. Bizony, a világháború hatása a kopártásítási munkálatoknál is érezhető lesz, mert az előállított rendkívüli kiadások miatt az államháztartás minden ágazatánál a legmesszebb menő takarékoság szükséges s ez az elv a kopártásítási és vízmosáskötési munkálatok állami segítyezésénél is érvényesítendő. Ennélogva a földmívelésügyi miniszter a f. év tavaszán ily munkálatokat csak kivételesen és csak kellően indokolt esetekben fog támogatni. A nemrég kiadott 132683/1914. I. A 4. számú rendelete szerint a f. év tavaszán állami költségen csak olyan kopártásítási és vízmosáskötési munkálatok tervezhetők, amelyek valamely község belsőségét, valamely vasuti vonalat, közutat vagy más közérdekű építményeket, lakóházakat, érzékenyen fenyegető károsítások elhárítása céljából, vagy pedig a korábban munkába vett vízmosás kötéseknel már létesített költségesebb műtárgyak (gátak, fások, partlejtésítések stb.) helyreállítás céljából és az említett műtárgyak épségének biztosítására nagyobb károk megelőzése érdekében elodázhatatlanul szükségesek és amelyeket a fennálló törvények értelmében a végrehajtásra kötelezhető birtokosok saját erejükből teljesíteni nem képesek. Az állami csemetekertek, hogy egyrészt a bennük már meglévő csemetekészletek a későbbi szükségletek fedezésére használható állapotban fenntartassanak, másrészt pedig, hogy a rendes viszonyok helyreálltával akadály nélkül folytatható kopártásítási munkálatokhoz szükséges erdősítési anyag a kellő időben rendelkezésre álljon, a f. évben is üzemben tartandók.

Liptói. Értesítését köszönjük. Egyben felkérjük olvasóinkat, hogy az erdészetet és vadászatot érdeklő ügyekről, idevágó közérdekű eseményekről, a harctéren küzdő s az itthon maradt szakértársakról — tárgyilagos közléseket, híreket minél gyakrabban küldjenek nekünk, óhajaitak közöljék velünk, mert munkásságuk csak úgy lehet eredményes és teljes, ha olvasóink ne csak előfizetőink, de munkatársaink is. Több szem többet lát, több fül többet hall!

Hadbavonult. Vitézségi érem háromféle van: 1. Arany vitézségi érem. Ez a legénység legnagyobb kitüntetése. 2. Elsőosztályú ezüst vitézségi érem. 3. II. osztályú ezüst vitézségi érem. A vitézségi érem nemesak nagy dicsőség annak, aki elnyerte, hanem biztosíték az egész életére. A tulajdonosa háború után, ha katonai szolgálatát befejezte, biztosan folyamodhatik hivatali állásért. Ezenkívül minden érem tulajdonosa élete fogytáig bizonyos havidíjban részesül. Eddigélé úgy volt, hogy a havidíj összege a rangtól függött. Ő felsége azonban ebben a háborúban véget vetett ennek a szokásnak. Megparancsolta, hogy a vitézségi éremmel rangkülönbség nélkül egyformán járjon a jutalom. Aki arany vitézségi érmet szerzett, éleltigytíglan havi 39 korona jutalomban részesül. Az elsőosztályú ezüst vitézségi érem után a havidíj 15 korona. A második osztályú ezüst vitézségi éremmel pedig havi (7) hét K 50 f jár. A magasabb rendjelek: hadiékítményes katonai érdemkereszt, koronás és egyszerű arany, vagy ugyanilyen ezüst érdemkereszt, s a királyi elismerő dicséret bronz érme.

Felvidéki. Az udvaron levő idősebb vadgesztenyefák betegeskedésének okát csakis helyszíni szemlével lehetne kétséget kizárólag megállapítani. Valószínűnek tartjuk, hogy az udvar betömődött talajában a gyökerek sem elegendő levegőhöz, sem elegendő nedvességhez nem jutnak. A fák tövének felásása ezen nem segít. Tessék megpróbálni a korona csorgója alatt félméter széles kerületben felásni a talajt és alaposan meglocsoltatni. Nem fog ártani érett istállótrágyát vagy műtrágyát hinteni el a felásott csörgő alatt.

Sz. Sz. Ha tudják, hogy az eladó sikkasztás folytán jutott a f. hoz: akkor orgazdaság miatt mindkettőjüket elítélik, hogy mennyire, azt így megmondani nem tudhatjuk: lehet hat havi, de lehet három évi börtön is. Ha azonban nem tudtak a sikkasztásról, hanem csak gyaníthatták, hogy a fa az eladó birtokába nem igaz uton jutott, úgy tulajdon elleni kihágásért ítélik el, melynek sokkal enyebb a büntetése. Valószínű, hogy csak annyi kártérítésre ítélik, amennyi a megvett fa valódi ára. Mindenesetre a kárösszege az egyetemleges kötelezettséget megállapítják a tolvaj vagy sikkasztó és az orgazdákra.

Több levélre a jövő számban felélünk.

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

az egyedüli magyar szakszerű nyúltenyésztői szaklap.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nyultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb faj-tiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüst szőrme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget!

(Tel. 4260)

Jó hírnevű régi cipőkészítő

E. RID & SOHN udvari szállítók **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. crstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegymászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögelésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

10, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kézimunkáért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa „**A méhek élete**“ című könyv második bővített kiadását, mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3:55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyokról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A vadász-vizsla

idomítása, használata, gyógykezelése.

III. kiadás, francó 2 korona.

STARK DEZSŐ főerdésznél, Drávatamási.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi lőpor-
aruda. ■ Gazdasági
gépek gyári raktára

Nagy választék

vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttelen töltények, sövreték, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ **■** Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ **■** Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

■ Varrógépek részletfizetésre!

■ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruháárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Segnagobb és legrégibb egyenruhatelep.

Egyenruhák

	I. II. III.					
	m i n ő s é g					
	K	f	K	f	K	f
V—VIII. rangosztályú erdőtiszték részére.						
Disz-atilla arany zsinórral és paszománnyal	140	—	150	—	60	—
Nyári zubbony arany zsinórral és paszomány.	38	—	40	—	44	—
Őszi zubbony arany zsinórral és paszománnyal	40	—	42	—	44	—
Téli zubbony arany zsinórzattal, báránybőrrel béleelve	70	—	72	—	74	—
Köpeny vízhatlan szövethől	60	—	70	—	80	—
Köpeny finom tüffelből	70	—	80	—	90	—
Köpeny kautsukból	20	—	30	—	40	—
Disz-nadrág arany zsinórzattal	48	—	55	—	65	—
Nadrág trikótól	22	—	24	—	26	—
Nadrág kamgarn szövethől	21	—	24	—	26	—
Világos nyári nadrág Pejachevich	22	—	24	—	26	—
Nyári nadrág vászonból	6	—	8	—	10	—
Lovagló-nadrág Breeches szabás	32	—	40	—	46	—
Szarvasbőr nadrág valódi	66	—	70	—	80	—
IX—XII. rangosztályú erdőtiszték és akadé- mikusok részére.						
Disz-atilla arany zsinórzattal	100	—	110	—	130	—
Zubbony arany zsinórzattal	34	—	38	—	40	—

Köpenyek és nadrágok árai azonosak az V-VIII. rangú tisztviselőkével.

Fővegek tiszték részére.

Kalap arany zsinórral és tollal	16	—	18	—	20	—
Sapka A forma magyar koronával, vagy uradalmi cimerral	9	—	10	—	11	—
Sapka „Tiller“ forma, arany zsinórral	5	—	6	—	7	—
Tábori sapka arany rózsával	4	—	5	—	6	—
Tábori sapka arany himzet koronával	6	—	7	—	8	—

Fehérnemű.

1 darab fehér ing	2	—	2 60	—	3	—
1 „ színes ing	2	—	2 40	—	2 80	—
1 „ trikót alsó-ing, igen meleg	2	—	2 40	—	3	—
1 „ fehér alsó-nadrág	2	—	2 25	—	2 50	—
1 „ téli trikót nadrág igen meleg	2	—	2 40	—	4	—
1 darab finom zsebkendő	—	30	—	40	—	50
1 „ vászon törülköző, igen tartós	—	70	—	80	—	90
1 pár téli harisnya	—	60	—	90	—	1
1 „ nyári harisnya	—	50	—	80	—	1
1 „ vadász-harisnya hosszú szárral	4	—	4 50	—	5	—

Nyakkravalók, gallérok és kezelők

1 darab „Kürass“ Tiller-féle szabadalom	—	80	—	1	—	1 20
1 „ nyakkravaló kacsuk gallérral	—	30	—	50	—	80
1 „ sejtym nyakkravaló	1	—	1	—	1 20	1 40
1 „ vászon-gallér	—	30	—	40	—	50
1 „ kacsuk-gallér	—	20	—	30	—	40
1 pár jó minőségű vászonkezelő	—	70	—	80	—	90
1 „ „ „ kacsuk	—	80	—	90	—	1
1 „ „ „ színes kacsuk-kézelő	—	90	—	1	—	1 10

Zsinórzat. Egyenruha kelmék. Gombok. Gallér jelvények. Rangjelző csillagok. Nadrágtartók. Hálózsákok. Diszöltönyök. Polgári ruhák legjobb szövetekből. Elegáns szabás, legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen.

Keztyük.

	I. II. III.					
	m i n ő s é g					
	K	f	K	f	K	f
1 pár keztyü vastag bőrből	1 40	—	1 50	—	1 00	—
1 „ finom diszkeztyü 2 nyomós gombbal	2 60	—	2 80	—	3	—
1 „ bundabélésü keztyü	5	—	5 50	—	6	—
1 „ nyári cérna-keztyü	—	40	—	60	—	80
1 „ téli meleg kötött keztyü	—	80	—	1	—	1 50
1 „ női keztyü, bárminő színben	2 0	—	2 70	—	3	—
Téli meleg ugynevezett „Lama“ alsó keztyü	2	—	2 40	—	—	—
Téli meleg harisnya	1	—	2	—	3	—
Fülvédő	2	—	—	—	—	—
Jäger-féle téli meleg ing	2	—	3	—	4	—
Jäger-féle téli meleg nadrág	2	—	3	—	4	—
Téli, jó meleg kötött keztyü	1	—	1 40	—	2	—
Téli, jó meleg bunda-keztyü	4	—	5	—	6	—
Fül- és nyakvédő hősapka	—	80	—	1 20	—	1 50
Jégpatkó	1 20	—	1 40	—	1 60	—
Téli zubbony	50	—	60	—	70	—
Téli köpeny	80	—	90	—	100	—
Meleg karmantyú	6	—	8	—	10	—
Magas, tartós szörme bélésü csizmák	20	—	4	—	28	—
Téli bundagallér	7	—	9	—	12	—
Kautsuk-csuklya	3 50	—	4	—	5	—

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 milliméter	6	—	6 50	—	7	—
Lefauchaux forgópisztoly 9 milliméter	7	—	8	—	9	—
Lefauchaux forgópisztoly 12 milliméter	8	—	9	—	0	—
Központi forgópisztoly 7 milliméter	6 50	—	8 50	—	9 50	—
Központi forgópisztoly 9 milliméter	8	—	9	—	10	—
Központi forgópisztoly 12 milliméter	10	—	12	—	14	—
Központi Buldogg-Revolver 7 milliméter	8	—	9	—	1	—
Központi Buldogg-Revolver 9 milliméter	9	—	11	—	13	—
Központi Buldogg-Revolver 12 milliméter	10	—	12	—	14	—
Browning ismétlő-pisztoly	45	—	55	—	70	—
25 darab töltény	1 50	—	1 75	—	2	—

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	—	3	—	3 60	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60	—	4	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	—	4	—	5	—

A hires Helvetia (Tiller-féle bőrvászon) cikkek:

1 sapka Tiller-féle „Helvétia“ bőrvászonból	2 50	—	3	—	—	—
1 kész zubbony Tiller-féle Helvétia bőrvászonból	10	—	—	—	—	—
1 kész nadrág „Helvétia“ Tiller-féle bőrvászonból	8	—	—	—	—	—
1 teljes vadász-öltöny (kabát, nadrág és mellény) „Helvétia“ Tiller-féle vászonból	26	—	—	—	—	—
1 méter „Helvétia“ Tiller-féle bőrvászon	1 75	—	—	—	—	—

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

<p>Megjelenik minden hó 10. és 25-én. ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre 6 K Félévre 3 K Egyes szám ára: 30 fillér.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Z Ó L Y O M. Telefon szám 11.</p>	<p>Hirdetési díj: fél hasábos milliméterenkint 10 fillér: többszöri közlésnél megfelelő engedmény: apróhirdetés szavankint 10 fillér Nyiltér: soronkint 40 fillér.</p>
--	--	--

TARTALOM: A mi hőseink. (D.) — A luc és jegenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése. (Ifj. Gressó Lajos.) — Gazdaság. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Tárca: Sir az erdő. (Jaczkovics Miklósné.) A háború és a házi állatok. (P. H.)

A mi hőseink.

(D.) Abba a babér koszorúba, amely a mi nagy küzdelmünkben a magyar katonák homlokát díszíti, egy levelet és egy virágot akarok belefenni, akkor, amedőn mint otthon maradt obsitos, harcba vonult uradalmi személyzelünkről becses lapjában megemlékezni akarok. Megemlékezni kívánok arról, hogyan küzd az orosz-lengyel síkságon, a Kárpátokban, Bukovinában, Belgiumban, a francia határon az uradalmi személyzet mint hős akkor, amedőn a hites társa fegyvert és hátizsákot vállravezve idehaza a kenyéradójának tulajdonát képező erdőbirtokát férje esküjéhez hiven a károsítástól megóvjá hálából azért, hogy a kenyéradó jószágos főpap a hadba vonult családjának, az erdő altiszt fizetését és járandóságát meghagyta teljes egészében.

Az ilyen altisztikar megérdemli, hogy nem csak mi szakfériak, hanem az egész nemzet megemlékezzék róluk.

Ha e hősi emberpárra gondolok és viszont ha X. város járdáit koptató ép, erős, egészséges dévajkodó, nőtlen katonaköteles, erdészeti altiszt egyenruhát viselő erdő altisztekkal találkozom, mindég az az eset jut eszembe, amely Berlin „Unter den Linden“ nevű sétányán egy ép, egészséges, fiatal, nőtlen emberrel és a sétáló hölgyekkel történt. A fiatal ember a hölgyekkel kacérkodni akart, de azok a hőst (!) a legkeményebb szavakkal korholni kezdték, hogy mit keres oda-

haza, akkor, amidőn az ilyen Don Juanoknak a harctéren az ellenséggel kellene kacérkodni? És bizony szednie kellett cipőjét, nehogy a hölgyek napernyőjének nyele a hátán törjön el.

Én is megkérdeztem az ilyen ép, erős magyar fiút, hogy hogysis van az, hogy ő ide haza van, amikor a mi öreg népfelkelőink a király és haza hívó szavára feleségét, gyermekét, egész boldogságukat itthagya, felpántlikázva, felbokrétázva magyar zászló alatt hadba vonultak? Azt a választ kaptam, hogy őt „felmentették.“

„Felmentették,“ hogy a reá bizott erdei vagyont őrizze és a rokkant favágó had munkáját ellenőrizze! De nemcsak ő az egyedüli felmentett, hanem sok társa is van.

Ezek után azt kértem, hogy máma miképen lehet ép, erős testű magyar fiatal ember felmentett? Máma, amidőn a haza veszélyben van, amidőn a nagy orosz lehengetéssel ijeszt az ántant? És hogy mégsem tudott lehengetelni tiszteres erejével, azt a bölcs hadvezetőségünkön kívül hősiezen harcoló magyar katonáink bámulatot gerjesztő kitartása és csak e két varázs szót „Előre és rajta“ jelszót ismerő bátorsága vivta ki. Azt kértem, hogy a felmentettek nem tudják-e azt, amit a latin költő mondott: „dulce et decorum est pro patria mori:“ (édes és dicső a hazáért meghalni) — vagy „sokat élt, ki meghalt a hazáért.“? Azt kértem, hogy nem kellene-e máma minden ép és egészséges fiatal embernek a harctéren lennie?

Azt kértem, hogy nem furcsa-e, hogy amíg öreg népfelkelőink, akiket sok gyermek sirat haza, hős vérével áztatja a haza áldott földjét, hős véréntja a monarkiaért, hős véréntja hűséges fegyver társunkkal a közös ellenséggel szemben, ad-

dig a felmentett fiatal ember tapossa a járdát és adja a nélkülözhetetlent. Őrzi az államvagyonf?! Nincsen-e az államnak szentebb és féltettebb vagyona, mint a haza határa, földje?! Ezt kell mindnyájunknak védeni, ezt kell mindnyájunknak oltalmazni a betörő ellenségtől! Az otthon maradt harcképtelenek és a magyar nők, hadd pótolják őket, amint azt a b . . . püspöki uradalom erdő altiszteinek nejeik teszik, akik virradatkor gyermekeiket felöltöztetve és ellátva az oltalmat nyújtó erdőhivatalba viszik, a férj által otthon hagyott Manlicher fegyverrel megvédik kenyéradó uruk erdejét és ellenőrzik a rokkant munkás-favágók teendőit! Megvédik a vagyont otthon, amikor hős férjük az ellenség golyójától találva a kötöző helyre siet, vagy talán utolsó ruháját küldi az ő visszaérkezéseért imádkozó apró gyermekeihez.

Ezek az igazi hősök!! Ezek szereznek dicsőséget, hervadhatatlan emléket nemcsak hazájuknak, hanem a magyar erdőaltiszti karnak! Ezekről tanuljanak a „felmentettek,” ha már hazafiui lelkiismeretük nem ösztönzi őket az önkéntes jelentkezésre. Ezekről tanuljanak, ha már nem akadnak nemzetiségi vidékünkön berlini nők, akik őket kiüldözni tudnák a frontra!

Ki a harctérre!! Ki a Haza oltalmára!!

A luc és jegenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése.

Irta: IFJ. GRESSÓ LAJOS.

(Folytatás.)

Különösen nagy figyelmet és szakavatottságot igényel a deszka szélezése, mely munkát csakis ahhoz kitűnően értő emberre bizzuk, kinek első pillanatra

tudnia kell, hogy valamely deszkából mit és mily leg-tökéletesebb szélességet vághat ki.

Ismernie kell a szélezőnek az áru minőség szerinti osztályozását, mert csak így képes hasznos munkát végezni. Láttam egy fűrészüzemenél, — melynek kezelése nagyobb részben a gépészre volt bízva, ki azonban gépkezelés és legfeljebb anyagszállítás, meg rönktéri manipulációhoz értett, — hogy a különben értelmes munkás a deszka szélezését csupán egy oldaluan fogta fel, vagyis a szélezésnél csakis a kiadható mérethez ragaszkodott, a deszka minőségével azonban nem törődött, s így sokszor olyan deszka került selejtes áru közé, melyből ha csak még 1'-nyit vág le első rendű áru közé sorozható lett volna, s hogy ilyen felületességgel milyen kára van az üzemnek, azt az alábbi számítás eléggé kifejezi:

1 drb. 12¹/₄ 11" I-ső rendű deszka ára K 1:50

1 „ 12¹/₄ 12" II-od „ „ „ 1:30

vagyis minden ilyen darab deszkánál az üzem 20 fillérral károsodik, és ha hozzá vesszük, hogy a 12"-es deszkából így elesett selejtes részt is esetleg rövidebb lécnak vagy szőlőkarónak vághatjuk, akkor 22—26 fillér a különbség az üzem kárára.

Némileg értsen az üzemvezető a gőzgép kezeléséhez is, különösen ismernie kell a gép hajtóképességét, mert hiszen természetes, hogy minél jobban használjuk ki a gép erejét, annál nagyobb hasznot húzunk az üzemből. De megesik, hogy a gépész tisztán rozszakarathból — mint volt alkalmam ugyancsak a fent említett üzemenél tapasztalni, — hogy az üzemvezetőn valamely ok miatt megboszulja magát, nem engedi a kazánt a szükséges mértékig fűteni s akkor, ha az üzemvezető a géphez nem is konyit, csodálkozhatik, hogy máma egy-egy keret miatt vágott 4—5 köbméterrel kevesebbet mint tegnap.

Ma már minden legkisebb darabka fát értékesíteni lehet, de természetesen kellő berendezéssel és szakértelemmel, azért igen ajánlatos a fűrész üzemet egy-két fagyapot gyalugéppel is ellátni, melyek hajtásához oly kevés gőzerőre van szükség, hogy azt a gép kellő kihasználás mellett elbirja. Bár a fagyapot csak göcsmentes és legfeljebb igen apró göcsökkel bíró

Sir az erdő.

Odafenn északkeleten, ahol az óvszázados bükkfák valamikor szép meséket suttogtak, most minden, olyan nagyon szomorú. . . .

Lombjukát vesztett vén, öreg fák, kopár ágaikkal egymásba fonódva, némán, hangtalanul állanak és sűrű könnyecskéket hullatnak az alvó földre.

És amikor a tompa moraj, s az erős recsegő hang végig dübörög az erdőn, viharedzett derekuk remegve meghajol és a könnyek árját özönével zudítják a pihenő földre.

Éjfél felé, elül a dübörgés, a zaj, és pillanatra rászáll a néma csend. De csak pillanatra, hogy a következő percben fölhangozzék az idegeket ölő, csodálatos hangkeverék, melynek hulláma, a misztikus csendben olyan furcsán hangzik, mintha sokan sirnának, zokognának és sóhajtanának.

Sir az erdő . . .

Néma fájdalommal tele van a lég, a mély sóhaj ott fakad a vadon rejtekén, a sötétség mélyén és gyorsan surran végig a természetnek e csodás és nagy templomán. Benn a mély vadonban ahol az oltár olyan elrejtetten áll, — ahová a csendes időkben

csak az erdő nymphái jártak imádkozni — kigyul egy fény, amely imbolyogva világít.

S erre a jelre, csodás alakok, — mik sötét ködfelhőből állanak — törtetnek elő és magukkal seprik az imbolygó fényű mécesest és viszik-viszik még mélyebbre, az erdő rejtekébe.

A halk zokogás már csak a távolból hallatszik, csak az öreg, viharedzett fák száraz ágkarjainak tördelése s a róluk aláhulló vízcseppek mutatják azt a mély fájdalmat, amelyen az erdő is általesik.

Mikor az ég keleti peremén feltűnik a szalagnyi fénysáv, eget verő, földet rázó hang zavarja meg a nagy templom csöndjét. . . .

Az ágyúk rémes torka szünet nélkül ontja őrtületes haragját és rettenetes hangját, amely tulfesz millió orkan és szélvész haragján. Néhány óra alatt, halomra dönti a viharedzett, vén fákat.

És e temetéshez fölhangzik a gyászenek is, az elesett hős katonák hörgése s a sebesültek hangos jajszava. . . .

És felsir az erdő is, hangosan. Panaszos jajjában benne van mély fájdalma, amely messze, mért-földekre betölti a léget.

Jaczkovics Miklósné.

fából gyalulható, azért az erre alkalmas fát a fűrésztelepen mindig elegendőt találhatunk, melyet különben tűzifának kellene felhasználni.

Fagyapotnak felhasználható a rönkök méretekre történt feldarabolása után, annak végeiből elesett darabok, a vékonyabb, sőt vastagabb is, de egyéb árunak nem alkalmas görbe rönkök, görbe rudak és az erdőben található száraz, de nem rothadt feküfa.

Kezelése, mint minden más üzem, tág körültkéntést igényel, a termék előállításában azonban igen egyszerű és olcsó, és csupán abból áll, hogy a kezelő értsen a kések összeállításához, meg tudja magyarázni a munkásnak a gyalulás egész technikai részét, a csomagolást, préselést és végül értsen a fagyapot osztályozásához és értékeléséhez.

A cellulose gyártásához ma már használni szokott lucfenyő hulladékfa szintén szép jövedelmet biztosít a fűrésznek; mert erre a célra minden 50 cm-nél hosszabb széllecek, illetve bárminő legalább ilyen hosszúságú darab fa, ha az kéreg és háncs mentes értékesíthető és minden 10000 kg. ilyen haszontalan hulladékfa után 120—130 korona tiszta haszna van az üzemnek, míg annak előtte, amíg a cellulose gyártásnál ezen fa használhatóságára reá nem jöttek, nemcsak hogy értékesíteni nem lehetett, de tűzveszélyes voltánál fogva annak eltakarítása mindenkor több napszámot vett igénybe, miáltal az üzem kiadásai fokozódtak.

(Folyt. köv.)

Gazdaság.

A korai burgonya termesztése.

Irta: GYULAY KÁROLY.

(Folytatás.)

A délvidéki burgonyatermelő gazdák 70—80 cm.-es széles sorban 35—40 cm. széles növénytávolságban sorjelző mentén végzik a kiültetést. A nem túl-ságos mély fészkekbe a gumót akként helyezik el,

hogy szemes végével fölfelé álljon s hogy azt legfeljebb 4—5 cm., de mindenesetre oly vastagságú földréteg borítsa, amely a tavaszi fagyok ellen védelmet is nyújthat. Az elföldelésnek óvatosan kell végbemenni, nehogy a zsenge csirák eközben letöredezzenek.

Burgonyaültetés után két hétre, ha a burgonya már kibújt, a burgonyatáblák óvatosan megboronálandók. Ez az eljárás a talajnedvesség megőrzését is hivatott biztosítani. A boronálást követő harmadik héten történik az első kapálás és töltögetés; az indák megnyulása idején pedig a második kapálás és töltögetés.

A burgonya szántóföldi termelésénél a délmagyarországi gazdák a burgonyaültetést eke után eszközlik. Ez esetben a gumókat minden harmadik barázdába mélyesztik egymástól föllépésnyi távolságra. Szántóföldi művelésnél kapáló- vagy töltögetőekével végezhetünk eredményes munkálatot. Ez esetben egy munkás egy lóval naponta $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ kat. holdat is megmunkálhat.

A burgonyaültetőgép a mai munkaerőhiány mellett mindenesetre munkamegtakarítást jelent, mert egy kétsoros ültetőgép az elültetendő két sort nem csak megbarázdálja, hanem a burgonyákat bizonyos állandó távolságban behelyezi a barázdába és utána a barázdát betölti. Mindezt egyetlen gép végzi, amelynek munkájához két ló és két munkáskéz kell csupán. A gép 250 kg. burgonyát visz magával, ami a munkát kissé nehézkessé teszi, úgy hogy újabban a burgonyafészekrakógéppel kezdik azt helyettesíteni, amely feleslegessé teszi az ültetésnél az alászántást és a sorjelölést. A burgonya fészkerakókkal is gyors és jó munkát végzünk, amit ráadásul tökéletesbit az ilyen ekék jó altalajturója.

A korai burgonyafajtáknál az ültetést ajánlatosabb azért a szokottnál mélyebbre venni kívált ott, ahol az erősebb tavaszi fagyok, sajnos, eléggé gyakoriak.

Az étkezésre alkalmas burgonyafajták elültetéséhez legajánlatosabbak a vékonyhéjú, mélyen fekvő szemű, lisztűs és jóízű fajták. A már említett kor-

A háború és a háziállatok.

Mi lesz azokkal a háziállatokkal, amelyek a haretér mentén a háború előtt az emberek jóvoltából éltek a ház körül?

Nem fontos kérdés, amikor annyi nagy probléma viharzik körülöttünk, azonban a kérdésre nem is olyan egészen egyszerű a felelet.

Mindenekelőtt különbséget kell tenni az ellenségnek a mi általunk és a németek által megszállott vidékei között, ahol persze csak akkor éri baj az embereket és így a háziállatokat is, hogy ha a tűzvonál közelébe kerülnek.

Az oroszok szisztémájához tartozik, hogy mindent kipusztítanak.

Az ehétő háziállatokat az utolsó példányig elfogyasztják, a kutyát és macskát pedig passzióból lövik agyon. Ellenértékül azután más háziállatokat hagynak ott cserébe, amik azonban inkább az elősdiék kategóriájába tartoznak.

Általában azt lehet mondani, hogy a macskák szenvednek a legkevésébbet a háború miatt. Egyrészt ők a legfüggetlenebbek az emberek segítségétől, a maguk ügyességével is meg tudják szerezni a táplá-

lékukat. Azután pedig ösztönszerűen a legsötétebb pincelyukákat keresik föl veszély idején és a pince nemcsak a gránátok ellen véd, hanem egyúttal az egerek és patkányok révén jó megélhetési módot is nyújt. A macska csak akkor kerül bajba, ha az ellenség porig égeti a házakat. Az egerek és patkányok ugyanis az égő házból menekülni szoktak és a lángokba futnak. Olyasféle ösztön ez náluk, mint a pillangóknál, akiket szintén vonz a láng és a fény. Az ilyen helyekről a macskák is elmenekülnek, még pedig az erdőbe és mezőkre és a rommá égett városok körül ezek az éhező kóbor macskák olyan pokoli sivitást végeznek, hogy van mit hallgatniuk a környéken őrséget tartó katonáknak. Az éjszakai harcok e helyeken a legidegesítőbbek, mert a puskák és ágyúk zenéjéhez a macska-hangverseny pokoli kíséretet szolgáltat.

A kutyák azonban még a macskáknál is jobban megszenvedik a háborút.

Szomorú, hogy az ember ezt a hű barátot is elveri magától, amikor a saját sorsa forog kockán.

Pedig milyen hasznos a kutya a háborúban.

A belgák gépfegyvereik elé fogták és sok agyonlőtt kutya a lövészárkok közelében eléggé komor lát-

érok többnyire ilyenek. Ültetés céljaira a 6–10 szemű egészséges, közep nagyságu burgonyákat válasszunk.

A laza homoktalajba a burgonyát 10–15 cm., a kötött földbe 6–7 cm. mélyre ültethetjük. Egy kat. hold beültetéséhez sofas ültetésnél 12–16 q. fészkes ültetésnél pedig 9–11 q gumó szükséges.

Tulnedves talajban ne termesszünk burgonyát, mert az ilyen termék csakhamar szappanosná és így élvezhetlenné válik.

A burgonyatermelésnél fontos, hogy a burgonya-föld jó termőerőben legyen. Előveteménye a burgonyának ugyan bármely növény lehet, mégis legdusabb termést ott fog az adni, ahol írtásos vagy legelőtöréses területre kerül. A legtöbb talajon azonban bőséges terméshozamot csakis megfelelő műtrágyák alkalmazása biztosíthat. Igen tanulságos műtrágyázási kísérleteket végeztek e téren tavaly Kövér Lajos birtokos Nagyszakácsiban (Somogy m.), Renda János birtokos Póroszán (Trencsén m.), Várady József igazgató Nagybányán (Szatmár m.), L'Huilier István Magyaróvár és még többben.

E kísérletezőknél a műtrágyázás útján elért terméstartóbbat kat. holdanként 50–200 K haszonérték közt váltakozott, még pedig a műtrágyákra fordított kiadás levonása után, aminek összege holdanként alig haladta túl a 30–40 koronát.

Ami magát a burgonyaföld termőbbé tételét s így a burgonya növényi táplálkozását illeti, e tekintetben irányadó az a körülmény, hogy a burgonya a gyarapodásához szükséges tápanyagokat nem csupán könnyen felvehető alakban kívánja, hanem azt is megköveteli, hogy ezek a tápanyagok egyuttal bőven álljanak rendelkezésre. Evégből a burgonyát rendszerint már jól istállótrágyázott földbe ültetik, amivel a megfelelő műtrágyák alkalmazását is könnyebbé és egyszerűbbé tesszük. A műtrágyázás kiadásai a burgonyánál aránylag olcsók s mégis dustertermést biztosí-

ványt nyújtott. A patrouillokat a legveszedelmesebb utakra kutyák kísérik és olyan okosak, hogy egyetlen ugatás nem jön ki a szájukon, ha az ellenség közelében járnak. Hireket küldenek át vele egymásnak a szemtől-szembe fekvő ellenségek.

Ujabbán municiószállításra is fölhasználják őket, az egészségügyi katonák mellett járnak és kötszereket visznek, a harc tér félreesőbb zugaiban pedig ők kutatják föl a magára hagyott, önmagukkal tehetetlen sebesülteket.

Megtörtént, hogy az őrhelyen álló kutya szűköléssel figyelmeztette a katonákat az ellenség közeledésére.

Mi lesz már most ebből a derék állatokból, ha az ellenség földulja azokat a házakat, ameyek nekik is otthonukul szolgáltak?

A legtöbb kutya a menetelő katonákhoz csatlakozik. Ugyszólván minden katonacsapat után lépetget néhány kutya, amely a vitézek jóvoltából tengeti életét. A cossi-konyháknak szintén vendégei és talán az ő sorsuk a legjobbak közé tartozik. Gyakran azonban elvadulnak és ilyenkor az erdőben és mezőkön kóborolnak, egerekre, patkányokra és nyulakra vadásznak és pedig eléggé eredményesen.

A legtehetetlenebb háziállatok a tehenek és lovak. Ezek rendszeren elpusztulnak, ha nem kerülnek újra emberek kezére, ami eléggé ritka eset, mert hiszen az ellenség valósággal nyomozza őket, ott, ahová beteszi a lábát.

(P. H.)

tanak, miáltal a burgonyaföldek jövedelmezősége jelentékenyen fokozható.

(Folyt. köv.)

A vér, mint takarmány. Németországban komolyan számolnak azzal a lehetőséggel hogy a háboru folyamán hiány fog beállani bizonyos takarmányfélékben, különösen pedig olyanokban, melyek magas protein-tartalmukkal kiválóan fontosak ugy a fiatal, mint a felnőtt állatok táplálkozásában. A bevitel erős korlátozása miatt előreláthatólag rövid idő mulva tulkeves olajpogácsa, hal- és husliszt áll majd rendelkezésére, mely anyagokat eddig kiterjedt módon használtak fel az állatok takarmányozására s helyettök jobbára csak korpára, darára, burgonyára és répaszeletre lesznek utalva. A hiány pótlására nagyon alkalmas igen magas fehérjetartalmával az állati vér, melynek tulnyomó része ezidőszert a vágóhidakon egészen kárba vész, vagy legföljeb trágyázási célra szolgál. A vér ugyanis Kellner elemzése szerint 83.9% nyers proteint és 2.5% nyers zsirt, illetve 71.7% emészthető fehérjét tartalmaz, keményítőértéke pedig 72.2%. Minthogy az állati vérnek kifogástalan vér-lisztté való feldolgozására a technikai módszer ki van dolgozva és kipróbálva, meg van a lehetőség a vérnek takarmányozási célokra való földolgozására. A porosz földművelésügyi miniszter teljes figyelmére méltatta a hannóveri gazdasági kamarának ebben a tárgyban hozzá intézett előterjesztését és körrendeletben fölkhvta az illetékes hatóságokat, hogy hassanak oda, hogy a vágóhidakon a vér minél nagyobb mennyiségben összegyűjtessék és a szóban levő célra földolgoztassék. Az ügy bizonyára nálunk is megérdemelné, hogy az érdekelt körök vele behatóan foglalkozzanak.

H. F.

Gesztenyefák száradása. A gesztenyefák gallyainak rohamos elszáradását tanulmányozva, többben tapasztalták, hogy a száradó gallyu fák gyökérnyakai tintafekete szint öltének; épp ezért a gesztenyefák e betegségét „tinta betegség“ néven írták le. A megfeketedett gyökérnyakban 2 francia kutató egy *Coryneum modonium* nevű penészt talált s ennek rovására írja az ágak elszáradását. Ujabbán Petri olasz kutató annak a nézetnek ad kifejezést, hogy e *Coryneum modonium* penész, amelyet egyébként azonosnak vél a már régebben ismert *C. perniciosum* gombával, egyéb mikroorganizmusokkal egyetemben csak egyik tényezője, de nem egyedüli oka a szóbanforgó betegségnek. Petri szerint élettani, főleg táplálkozási zavarok játszanak lényeges szerepet e betegség keletkezésénél. Azonos koru és fajtájú egészséges és beteg gallyak vegyi vizsgálata alkalmával azt tapasztalta, hogy a beteg gallyakban egyes ásványi alkotórészek, így főleg a mész, a kén és a kálium esekélyebb mennyiségben vannak jelen, ami szerinte a gyökérzet erőlenebb felvevőképességére vall. A növényzöld (klorofil) szétbomlása és a kloroplasztos szétesése a növény plazmájának megfogyatkozott életerejét árulja el, aminek végoka szintén a gyökérrendszer működési zavarai val fűgg össze.

H i r e k.

Szíves tudomásul. A háború okozta nehézségek miatt kénytelenek vagyunk lapunkat egy ideig kisebb terjedelmű kettős számokban s előre meg nem határozható időben megjelentetni. Hazafias olvasóink

elnézését kérjük ez ideiglenes állapotért, amelyet rajtunk kívül eső okok idéztek elő.

A medve most nem időjós. Gyertyaszentelő napján a témahiányban szenvedő ujságíró urak rendszerint felvonultatják a medvét és az ismert néphit alapján, mint időjóst szerepeltetik. Ezt persze az idén is megcselekedték, de ezuttal hibás alapon álltak, mert a mai viszonyok között a gyertyaszentelőket szerephez juttató medvék egyáltalában nem jöhetnek számításba és pedig azért sem, mert nálunk rendszerint a máramarosi mackókról szokott szó esni. Nem jöhettek pedig számításba azért, mert az idén a háboru következtében nincs olyan máramarosi medve, amely február másodikáig nyugodtan alhatott volna a barlangjában. A rettenetes ágyuszó és a hónapokon keresztül hallható fegyverropogás a legálmosabb medvét is idő előtt fölébresztette és valamennyi idő előtt dugta ki a fejét, ha mindjárt nem is azért, hogy az időjárást tanulmányozza. Az irtózatossá váló lövöldözés hallatára és veszély láttára majdnem kétségtelen, hogy mindegyik ijedten bujt vissza a barlangjába, ahonnan sem február másodikán, sem máskor nem lehetett volna kicsalogatni és pedig még több métermáza lépesmézzel sem. Ezeknek a halálra rémült bundásoknak az idén sok mindenre lehetett kedvük, de arra, hogy időt jósoljanak, egyáltalában nem. Így tehát azt is konstatálni lehet, hogy gyertyaszentelőkor mutatkozó időt a medvék nem mérlegettek.

Eljegyzés. Hlapek János felsőháromi m. kir. erdőaltiszt eljegyezte Meész Emmuskát Sajóbáonyban.

Erdészválasztás. Breznóbánya sz. kir. város képviselőtestülete, január 20-án részleges tisztújító közgyűlést tartott. Ez alkalommal a városnál üresedésben levő erdészi állás töltetett be. Megválasztott egyhangulag Lopusny János okleveles erdőmérnök.

Erdei iparvasutak. A lugosi m. k. erdőigazgatóság a magyar délkeleti h. é. vasut Bégamonostor vagy Bégaszuszány állomásától Hégyeslak község határáig valamint kiágazólag Hosszuszabadi község határáig keskenyágányú gőz illetve lözüzemű erdei vasutvonalat szándékozik építeni, amelyre az előmunkálati engedély már meg is adatott.

A máramarosszigeti erdőigazgatóság Studen és Foreszek völgyében építendő és Havasalja állomásig terjedő 9 kilométer hosszú 4--4 km. szárnyelágazással bíró gőzüzemű erdei iparvasut építését tervezi, amelyre az előmunkálati engedély már megadatott.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a zagrebi kir. erdőigazgatóságnak a lonjavölgyi vasut Kutina állomásától részben a Kutina, részben a Brsljanica-patak völgyében haladva, majd Simljanik és Samarica községek határain át a Mikleus község határában tervezett végpontig, valamint vonalváltóként a körös—belovár—verőcze—baresti h. é. vasut Garesnica állomásától a Garesnica patak völgyében haladó s fenti vonalba 21 km.-nél beágazólag vezetendő keskeny nyomtávú gőzüzemű erdei vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

Döntések. A m. kir. curiai jogegységi tanácsa legutóbb kimondotta, hogy:

I. a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894 : XII. t. c. 190. §-ában említett kárdij követelése céljából elégséges, ha az igénylő csak a legeltetés tényét bizonyítja és nem szükséges annak a külön bizonyítása is, hogy a legeltetés kárt okozott;

II. a hivatkozott törvény 110. §-ában részletesen megállapított kárdijak a kár mennyiségére tekintet nélkül csak abban az esetben illetik meg a károsultat, ha az ellenfél nem bizonyítja azt, hogy a kár mennyisége a kárdij összegénél kisebb.

Erdőgondnokság áthelyezése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a raici erdőgondnokság székhelyét Novská-ra helyezte át.

A cserebaromfi kiosztás megszüntetése. A földmívelésügyi miniszter hivatkozással a háborus viszonyokra, melyek az állami gazdálkodásban a legszélsőbb takarékoszágra intenek, értesítette a Baromfitenyésztők Országos Egyesületét, hogy lehetetlenné vált a baromfiköztenyésztésnek az elmúlt évekhez hasonló nagyarányú támogatása.

A hallopások büntetése. Az Országos halászati Egyesület felterjesztésének elintézésésképpen a földmívelésügyi miniszter rendeletet küldött a törvényhatóságok első tisztviselőihez, mely szerint a zárt vizekben elkövetett büntetendő cselekményekre az 1888. évi XIX. törvényben megállapított büntető határozatok nem alkalmazhatók, hanem bünvádi uton torlandók meg ezek az esetek. Az 1908. évi XXXVI. t. c. rendelkezése értelmében abban az esetben, ha a jogtalanul eltulajdonított halak értéke 10 koronánál nem több, a cselekmény tulajdonelleni kihágás. Ha pedig a lopott halak értéke 10 koronánál nagyobb, de a 200 koronát felül nem haladja, a cselekmény lopás vétsége, ha pedig 200 koronánál nagyobb, lopás büntetnek számít, amelyet a királyi bíróságok bírálnak el. Ezekhez képest a földmívelésügyi miniszter utasította az alispánokat, hogy figyelmeztessék az elsőfoku rendőri büntetőbíróságokat, hogy felmerülő esetben hatáskörüket szállítsák le és az iratokat, ha lopás büntetnének jelenségei mutatkoznak, az illetékes királyi ügyészséghez, ha pedig lopás vétségének, vagy tulajdonelleni kihágásnak jelenségei mutatkoznak, az illetékes kir. járásbírósághoz haladéktalanul tegyék át s erről a feleket haladéktalanul értesítsék. Ha pedig téli haltartókban, vagyis raktáron tartott halak eltulajdonításáról van szó és hatásköri összeütközés merül fel, az iratok a hatásköri bírósághoz terjesztendők fel.

Harc az orvvadászal. A pestmegyei kizsálási uradalom főerdésze, Berger Adolf, két társával észrevette, hogy az uradalom erdejében Tápay Lajos 50 éves fűzpusztai lakos engedély nélkül vadászik. A főerdész el akarta venni az orvvadász fegyverét, mire Tápay megszökött. Berger üldözni kezdte az orvvadászt, aki futás közben visszafordult és Bergerre lőtt. A golyó Berger mellébe furódott. A szerencsétlen főerdész eszméletlenül esett össze. Két társa ekkor söréttel megsebesítette a merénylőt. Bergert a szabadkai kórházba szállították, Tápayt pedig a csendőrség letartóztatta.

Kié az ellenségtől elvett fegyver? Az utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők, s ezek között különösen fegyver- és lőszerkereskedők kirakataiban az ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és fűlszerelési cikkeket állítottak ki. Ez az eljárás ugy a kereskedők, mint a nagyközönség körében is kétségkívül azt a hitet kelti, hogy ezek a cikkek adásvétel tárgyai lehetnek, holott az e tárgyakkal való kereskedés tilos. E tárgyak a katonai kincstár tulajdonát alkotják. A m. kir. belügyminiszter múlt évi december 23-iki 9059/res. sz. rendelete érte

ben e tárgyakat a legközelebbi katonai parancsnoksághoz, vagy a legközelebbi közigazgatási hatósághoz kell beszolgáltatni.

Százezer elromlott fűrj. A múlt évi október hó 7-én Nápolyba érkező és Alexandriából jövő „Po“ nevű gőzös, mely százezer darab fűrjből álló rakománnyal jött, a nápolyi kikötőben alaposan deszinficiáltatott, ennek megtörténtével pedig a nyílt tengerre rendeltetett ki. A százezer darabból álló fűrj-rakomány, amely teljesen rothadásnak indult, a nápolyi kikötő közelében elégettetett. Ebből is lehet látni, mily esztelenül pusztítják Afrika északi partjain ezt az érdekes madarat, mely ezuttal csupán Anglia gourmandjainak inyenckedéséért lett volna hivatalva csillapítani.

Új robbantószer. Egy chicagói feltaláló egyszerre három új robbantószerrel lepte meg a világot. Egyik keveréke 3 rész alkálíkloráttól, egy rész keményítővegyületből, s egy rész szilíciumatíniumvegyületből — pl. kalcinált téglaporból — áll, a másik keveréke lámpakörrel bővítvén ugyanezen anyagokból. Harmadik találmánya inkább robbantószer-tökéletesítésnek nevezhető, amennyiben tárgya robbantószernek alkalmas izolátorral való megvédésére vonatkozik. A feltaláló azt ajánlja, hogy különösen alkálíklorátok és szénhidrátok keverékéből álló robbantószer számára olyan izoláló-védőanyagot alkalmazzanak, amely részben finom szénből, részben valamely oxidáló testből, mint pl. barnakőből s részben egy a tulajdonképeni robbantószer nagy adhezív erőt gyakorló anyagból pl. tejcukorból áll, téglaporral keverve, vagy anélkül.

A repülőgép és az állatok. Egy svájci újságíró megfigyelte egy Bazel közelében tartott mutatványos repülés alkalmával, hogy az állatok a repülőgépekkel szemben hogyan viselkednek. Amikor az első repülőgép a fák magasságáig felemelkedett, ijedten röppent föl egész sereg varju, mely a közelben tanyázott. Szemmel láthatóan megrémítette őket a nagy madár, de minthogy épp költés ideje volt, előbb egyenként, majd csoportokban lassanként visszazálingóztak. Amikor azonban később látták, hogy nem lép föl támadóan, sőt ügyet sem vet rájuk, nagyon merészek lettek. Vagy két tucat varju körülroppkötte a gépet és gunyos káromgással üldözte. Ez a látvány többször megismétlődött. A baromfiak közt is nagy mozgolódás támadt. A kakas megfeszítette a nyakát és figyelt, a tyukok abbahagyták a kapargálást és ijedten futkostak ide-oda, a kótlóstyuk pedig a kis csirkéket gyorsan a szárnyai alá szedte. Amikor a repülőgép elrepült fölöttük, az egész baromfisereg a közeli sűrű bokorba menekült. A galamb, rigó, serregély, veréb a mezőről ijedten felrepült. A kutyák legnagyobb része közömbös maradt, egy kis tacskó azonban kinyújtotta a nyakát és hangosan megugatta a lármás tüneményt. Egy másik kutya jó darabig utána futott a repülőgépnek. Egy dög és egy bernáthegyi kutya a repülőgép láttára sietve elmenekült. Az országuton egy ló, amikor a repülőgép fölötté megjelent, megbokrosodott és a lovasát ledobta. Egy macska, amely a napon sütkérezett kölykeivel, a repülőgép zugásának hallatára felkapta a fejét és fülét hegyezve figyelt minden irányban és amikor megpillantotta a repülőgépet, kölykeit a vélt ellenség elől gyorsan lehordta a pincébe.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba küldendők.

Mi okozza a szédülést? A hegymászók szédülésének, ennek a különleges és félelmes érzésnek okát sokféleképpen próbálták már megmagyarázni. A sok föltevés közül talán a legelfogadhatóbb Pflügernek, a német fiziológusnak magyarázata. Pflüger szerint a szédülésnek oka a félelem egyik alakja. A gyermek, kinek fogalma sincs a mélység veszedelméről, nyugodtan fog a szakadék szélén virágot szedni, a gyakorlott hegymászó, ki számtalanszor kipróbálta már tagjainak koordinációját, nyugodtan áll a szirtfokon, mert megvan a bizottság érzése. Ha azonban a szédülést nem ismerő ember kiáll a meredek szélre és elgondolja, hogy lezuhan, abban a pillanatban szédülni fog. Tessék megpróbálni a negyedik emeleti erkélyen. A szédülő ember azonban nem gondolt a lezuhanásra, csak egyszerűen érezte, hogy inai megrokkantnak, látása zavaros lesz, kiveri a hideg veríték stb., s e rajta végbemenő változások által okozott hőérzetet, jobb híjján szédülésnek nevezi. Meglepő, de bizonyossággal megállapítható tény, hogy az ilyen esetek legtöbbszörében, valószínűen valamennyiben, ott volt a lezuhanás, de főként a leugrás, az öngyilkosság gondolata. A szédüléshez a mélység látása feltétlenül szükséges; tudata, vagy elképzelése nem elegendő. Ejjel, vagy ködben a szédülő ember olyan hegymászásra vállalkozhatik, amelyet rendes viszonyok közt soha sem tudna megtenni, hegyi vezetők a turistáknak, kit váratlanul szédülés lepett meg, bekötik a szemét és így vezetik le. A szédülés ilyenkor azonnal megszűnik s ezért akarták a hegyi szédülést régebben látással magyarázni.

Hős özvegye. A katonai kincstár a háborúban elesettek családjairól gondoskodni fog. Az 1887 évi XX. t. cikk szerint élet-hosszigan, illetőleg újabb házasságig annak az özvegynek jár nyugdíj, kinek a férje a harcúterben szerzett sebesülésben, járványos betegségben, vagy pedig a hadjárat fáradalmainak következtében halt meg. Örmester özvegyének 160, szakaszvezető özvegyének 96, káplár özvegyének 80, közlegény özvegyének 43 K jár évenként. Ha azonban a férj a tűzvonalban esik el vagy ott kapott sebébe hal bele, 50%-al nagyobb nyugdíj jár az özvegynek. Ezenkívül minden törvényes gyerek után fiunál: 16, leányul 14 éves korig 48 K nevelési pótlék jár. A nyugdíjigények megállapítására egyelőre nem kerülhet sor, de ez nem is sürgős, mert a halálozást követő 6 hónapon át a családnek a hadbavonultak részére megállapított és kiutalt segély jár.

W. J. Az 1907. évi XLV. t.-c. 17. §-a alapján, amennyiben a cseléd törvényes ok nélkül, igazolatlanul, vagy rosszhiúzemien a szolgálata be nem áll, jogában áll a gazdának az illetőt az elsőfoku közigazgatási hatóság útján karhatalommal előállítani. Ha a cseléd az előállítás után sem kezd meg a szolgálattal, az esetben az elsőfoku közigazgatási hatóság által 50 koronáig terjedhető, nemfizetés esetén elzárásra változatható pénzbüntetéssel sújtandó s kötelezendő arra, hogy a gazdájának okozott költségeket és kárt térítse meg. Egyéb jogorvoslatot a törvény a gazda számára a renitens cseléd ellen nem nyújt.

Nyugdíjas. A szeszitalok kimérése, vagy kismértékben való elárúsítására szóló engedélyt az üzlet helyére illetékes pénzügyigazgatóság adja meg. A pénzügyigazgatóság az engedély megadása előtt köteles az illetékes közigazgatási hatóságot — főszolgabíró — az iránt való nyilatkozatra felhívni, hogy az engedély megadása ellen nincs-e kifogása. Amennyiben a pénzügyigazgatóság az engedélyt megtagadná, az esetben annak megadása felett másodfokon a pénzügyminiszter határoz. A számon felüli italmérségi engedély kiállítására ellen a község előjárása az engedély vételétől számított 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez fellebezhet, aki az engedély visszavonása tekintetében a belügyminiszterrel egyetértőleg határoz.

Uradalmi. Amennyiben szolgálatadója szolgálati bizonyítványait felszólítás dacára kiadni hajlandó nem lenne, úgy azok kiadása iránt az illetékes járásbírósnál keresetet tehet Iolyamatba. Amennyiben a bizonyítványok visszatartása folytán anyagi kár érne, úgy ennek érvényesítése iránt is az illetékes bírósághoz fordulhat.

Bús szülők. Sajnáljuk a szomorú esetet, de egyelőre mi sem tehetünk semmit sem; ha a Vöröskereszt tudakozódó iroda még nem tud választ adni, az ne ejtse magukat kétségbe, lehet, hogy majd később mégis csak fog jönni hír róla. Esetleg lehetséges, hogy hadifogoly, éppen azért azt ajánljuk írjanak egy levelet a hadifogoly tudakozódó hivatal vezetőjének (Budapest, Üllői ut. 1.) Földi János ny. miniszteri tanácsos urnak. Onnan majd kapnak választ arra, hogy fogoly-e vagy sem.

Felelős szerkesztő és kiadó: Korcsok Pál

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

az egyedüli magyar szakszerű nyúltenyésztői szaklap.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nyultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb fajtiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüst szőrme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget

(Tel. 4260)

Jó hírnevű régi cipőkészítő

E. RID & SOHN udvari szállítók **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegymászó-, vadász-, ski- és halász-csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögélésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kiüntetve.

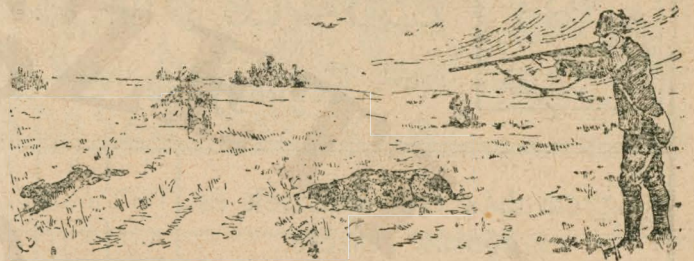
10, Frieberg, Wien és majna Frankfurt legmagasabb kiüntetéssel a cég saját kézimunkáiért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. ∴ Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„A méhek élete“ című könyv második bővített kiadását, mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3:55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyokról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A vadász-vizsla

idomítása, használata, gyógykezelése.

III. kiadás, francó 2 korona.

STARK DEZSŐ főerdésznel, Drávatamási.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi löporuda. ■ Gazdasági gépek gyári raktára

Nagy választék

vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kés füstös és füsttlen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

Varrógépek részletfizetésre!

■ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák erdő-altisztek és erdőőrök részére.

	I. II. III.					
	m		n		ő s é g	
	K	f	K	f	K	f
Köpeny tisztiszabás, hosszu, erős posztóból	32	—	40	—	44	—
Ugyanaz trikótból	48	—	60	—	70	—
Rövid köpeny féltérdig érő, erős posztóból	26	—	30	—	36	—
Ugyanaz trikótból	35	—	40	—	48	—
Körköpeny (vadászgallér) vízhatlan lódenből	24	—	30	—	40	—
Zubbony ispanhan zsinórral és érejelvényvel, erős posztóból	16	—	18	—	20	—
Ugyanaz erős trikótból	26	—	28	—	30	—
Ugyanaz erős kamgarnból	30	—	32	—	34	—
Ugyanaz selyem zsinórral és ezüsthimzett jelvényvel, erős posztóból	22	—	24	—	26	—
Ugyanaz erős trikótból	32	—	34	—	36	—
Ugyanaz erős kamgarnból	35	—	38	—	40	—
Zubbony ezüst zsinórral és 4 K-val drágább, mint selyem zsinórral						
Zubbony fehér bárányszörme béléssel 20 K-val drágább						
Zubbony fekete báránybéléssel 30 K-val drágább						
Nadrág erős posztóból	10	—	14	—	16	—
Nadrág erős trikótból	18	—	20	—	22	—
Nadrág erős kamgarnból	22	—	24	—	26	—

Tetszés szerint pantalló vagy csizma-nadrág rendelhető; az ára egyenlő

Fővegek altisztek részére.

Kalap zsinórral és zerge szakállal vagy tollal	7	—	8	—	9	—
Sapka, szabályszerű A forma	3 60	—	4	—	4 50	—
Sapka selyem zsinórral és ércimerrel	4 50	—	5	—	5 50	—
Ugyanaz ezüst himzett koronával	6	—	7	—	8	—
Ugyanaz ezüst zsinórral	7	—	8	—	9	—
Tábori sapka ércimerrel, meleg téli	3 60	—	4	—	4 50	—
Tábori sapka ezüst himzett koronával, téli	6	—	7	—	8	—
Sapka „Tiller“ forma, bármely színben	4	—	4 50	—	5	—

Zsinórzat.

Aranyzsinór 1 méter	2	—	3	—	4	—
Ezüstzsinór 1 „	1	—	2	—	3	—
Tevesszőrzsinór, zöld 1 „	—	36	—	40	—	45
Selyemzsinór 1 „	1 20	—	1 60	—	2	—

Zsinórajaink valódi szintartók!

Gombok.

1 darab attila-gomb	—	20	—	25	—	30
1 „ szabályszerű köpeny gomb	—	20	—	24	—	30
1 „ szabályszerű kis gomb	—	10	—	13	—	15
1 „ köpeny-gomb ezüstözött v. aranyozott	—	20	—	25	—	30
1 „ kis gomb ezüstözött vagy aranyozott	—	10	—	13	—	15
1 „ nagy agancs-gomb	—	12	—	14	—	16
1 „ kis agancs-gomb	—	06	—	07	—	08
1 „ nagy bőrgomb	—	12	—	14	—	16
1 „ kis bőrgomb	—	06	—	07	—	08

Helvétia-bőrvászon cikkek. Keztyük. Fehérnemű. Nyakralvók. Gallérok. Kézlelők. Téli alsó és felső ruhák. Hálózsákok. Polgárik ruhák a legjobb szövetekből. Elegáns szabás. Legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen!

Egyenruha-kelmék.

	I. II. III.					
	m		n		ő s é g	
	K	f	K	f	K	f
1 méter ruha-kelmé, legfinomabb	10	—	1	—	12	—
1 „ barna altiszti posztó, legerősebb	7	—	8	—	9	—
1 „ barna altiszti trikót, legszebb	8	—	10	—	12	—
1 „ barna kamgarn	8	—	10	—	12	—

Gallér-jelvények.

1 pár arany himzett, 1 levél	2	—	2 40	—	2 80	—
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 40	—	2 80	—	3	—
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 80	—	3	—	3 20	—
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 50	—	4	—
1 „ ezüst „ 1 „	1 80	—	2 20	—	2 60	—
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 20	—	2 60	—	3	—
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 60	—	3	—	3 0	—
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 40	—	3 80	—
1 „ ezüstözött vagy aranyozott ére-jelvény	1	—	1 10	—	1 20	—
1 „ Ugyanaz művészies kiállításban	2	—	2 20	—	2 40	—

Rangjelző csillagok.

1 darab arany himzett	—	40	—	50	—	60
1 „ ezüst „	—	36	—	46	—	56
1 „ ezüstözött vagy arany érez	—	20	—	30	—	40

Nadrágtartók.

1 pár gummi nadrágtartó	1 40	—	1 80	—	2	—
1 pár finomabb nadrágtartó	2	—	2 00	—	3	—
1 darab nadrágszíj	—	80	—	1	—	1 20

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 milliméter	6	—	6 50	—	7	—
Lefauchaux forgópisztoly 9 milliméter	7	—	8	—	9	—
Lefauchaux forgópisztoly 12 milliméter	8	—	9	—	10	—
Központi forgópisztoly 7 milliméter	6 50	—	8 00	—	9 50	—
Központi forgópisztoly 9 milliméter	8	—	9	—	10	—
Központi forgópisztoly 12 milliméter	10	—	12	—	14	—
Központi Bulldogg-Revolver 7 milliméter	8	—	9	—	11	—
Központi Bulldogg-Revolver 9 milliméter	9	—	11	—	13	—
Központi Bulldogg-Revolver 12 milliméter	10	—	12	—	14	—
Browning ismételő-pisztoly	45	—	55	—	70	—
25 darab töltény	1 50	—	1 75	—	2	—

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	—	3	—	3 60	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60	—	4	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	—	4	—	5	—

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

<p>Megjelenik minden hó 10. és 25-én. ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre 6 K Félévre 3 K Egyes szám-ára: 30 fillér.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Z Ó L Y O M. Telefon szám 11.</p>	<p>Hirdetési díj: fél hasábos milliméterenkint 10 fillér: többszöri közlésnél megfelelő engedmény: apróhirdetés szavankint 10 fillér Nyílttér: soronkint 40 fillér.</p>
---	--	---

TARTALOM: Drágasági pótlékot kérünk. — A luc és jenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése. (Ifj. Gressó Lajos.) Kártékony vadak irtása deliblái homokpusztán. (Aylantus.) Gazdaság. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Tárca: A mókus. (H. B.)

Drágasági pótlékot kérünk!

Nem a pusztá jelszó kedvéért, de a háború okozta mérhetetlen drágaság nyomasztó terhe alatt ime, a világháború nyolcadik hónapjában — nem mesterséges eszközökkel szitottan — elemi erővel hangzik az állami alkalmazottak mind szelebbebb rétegei köréből a követelés a kormány felé, mind erősebb lesz a mozgalom, mely arra irányul, hogy az állami és törvényhatósági alkalmazottak részére drágasági pótlékot engedélyezzen a szinte teljhatalommal felruházott kormány.

A fix és hozzá meglehetősen alacsony fizetésre utalt alkalmazottak, amíg az élelmi cikkek-nél a drágaság nem emelkedett ily elviselhetetlenül magasra; szinte csak a haza veszedelmesnek tartott helyzetében érthető áldozatkész türellemmel és önmegtadással viselte a nélkülözés, a nyomorúság keresztjét. Szó és panasz nélkül, szinte keleti fatalizmussal törődött bele szűkös-ködő helyzetébe.

Most azonban — úgy látszik, a drágaság abnormális emelkedése leveszi az alkalmazottak szájáról a hallgatás, a csendes béketűrés lakatját. A létfeltételek veszélyeztetettségének, s a mesterséges áremelések indokolatlanságának tudata, meg a már is bekövetkezett nyomor fenyegető réme képes csak arra, hogy a hazafiságban versenyen kívül álló és szerény anyagi helyzetében is minden áldozatra késznek bizonyult állami és törvényhatósági alkalmazottak a jelen viszonyok

között drágasági pótlék követelésére irányuló akcióra bírja.

A drágasági pótlék kérdését újból felvetette az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete és annak néhány vidéki köre. Az egyesület elnöke: Gróf Batthyány Tivadar is szót emelt egy gyűlésen a drágasági pótlékért most, az állami alkalmazottak létét alapjaiban fenyegető és megrázó drágasági viszonyok közepette, — mondván:

„— Sajnos, számolni kell azzal, hogy ma és a közel jövőben az állam alkalmazottjai éppen úgy, mint minden más, szűk kosztra lesznek szorítva. Egészen bizonyos, hogy mint jó hazafiak megteszik a magukét. Takarékoskodni, kuporgatni fognak. *Ennek azonban a köz szempontjából is vannak határai.* Abban a ritka szerencsés helyzetben vagyok, hogy megdicsérhetem a kormány egy cselekedetét: azt, hogy *a dijnokoknak a háború folytán drágasági pótlékot engedélyezett.* Most ott állunk, hogy a drágaság egyik napról a másikra mind nagyobb és nagyobb lesz s aligha fognak rövidesen az áremelkedések stagnálni. Akinek többje van a feltétlenül szükségesnél, az is takarékoskodik, összehúzza magát, kevesebbet költ. *Az a kis alkalmazott azonban, akinek fix fizetése van, — és ez a fizetése a rohamosan növekvő drágasággal nem emelkedik — az érzi legborzasztóbban a drágaság határait.*

Két módon segíthet ezen az állam. És pedig úgy, hogy a kisebb existenciák, az állami, megyei, alkalmazottak, altisztek, szolgák számára *beszerez olcsóbb áron élelmi szereket*, az előbbi áron, vagy *ad nekik drágasági pótlékot.* A kisebb tisztviselők számára különösen s ezek között nagy számmal vannak olyanok is, akik-

nek négy, vagy még több gyermeket kell a mai rettentő drágaság mellett a régi fizetésből eltartaniok, — egyenesen elvárom, hogy *drágasági pótléket feltétlenül adjanak.*

Ezekkel a mozzanatokkal foglalkozott az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének igazgatóválasztmányja, amely március 3-án, tartott gyűlésén elhatározta, hogy küldöttséget meneszt és memorandumot intéz Gróf Tisza István miniszterelnökhöz Ezt megelőzőleg három altiszti egyesület: Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesülete, az Állami és Törvényhatósági Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyző Szövetsége és az Állami Napidíjas Hivatal-szolgák Országos Egyesülete is közös mozgalmat indított a drágasági pótlék érdekében és még februárban együttes kérvényt intézett e tárgyban a miniszterelnökhöz, amelyben napi egy és másfél kilogramm kenyérré valót kért az altisztek és szolgák részére, ami havi 20-30 koronás pótléknak felelne meg.

Örömmel látjuk hogy az állami és törvényhatósági alkalmazottak egyes szervei a nehéz idők közepette is megteszik kötelességüket. Minthogy a mai viszonyok nehézsége az erdészeti altisztekre kétszeres sullyal nehezedik, üdvös és célszerű volna, ha az érdekeik képviselőire hivatott szervük: az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége is csatlakoznék az országosan megindult mozgalomhoz s kérné külön is a kormányt, hogy egyrészt ne halassa tovább a megüresedett állások betöltését, magasabb állásokra való kinevezéseket, másrészt drágasági pótlékkal is segítse nyomorgó

alkalmazottait. Mindkettő életbevágó érdeke most az erdészeti altiszti karnak s a munkaképesség fentartásának elkerülhetetlen szüksége révén az állami erdészetnek is. Nagy az általános szükség s ott tartunk már, hogy a segítségben: kétszer ad, aki gyorsan ad!

A luc és jegenyefenyő gazdaságos kihasználása és fűrészüzemi kezelése.

Írta: IFJ. GRESSÓ LAJOS.

(Folytatás.)

A gőz üzemeknél a kazánt fűrészporral lehet fűteni és legfeljebb télen nagy hidegek idején igényel a kazán fűrészpor mellette darabos fával való fűtést is; az ilyen fát azonban kora tavasztól késő őszig a fűrésztelepen a kazánhoz közel máglyázva, könnyen össze lehet gyűjteni.

Értekesíthető a fűrészpor alomnak is, olyan helyeken, ahol kevés, s így drága a szalma, a hol egy zsák fűrészporért 12—16 fillert adnak.

Tehát mint fentebb részletesen bizonyítottam, a lucfenyő fajának minden egyes darabkáját értékesíteni lehet ha annak feldolgozására a gőzfűrészüzemmel rendelkezünk természetesen azonban, hogy mindezt leginkább a házi kezelésben levő üzemeknél érhetjük el miért is nagyon helytelen és káros a tulajdon erdőt bérbe adni, azt bérlőkkel feldolgoztatni és a csakis a bérlő hasznára értékesíttetni, de káros a fűrészüzemkezelését is a rendszerint drága és csupán elméleti emberre bízni, mert a gyakorlati ember aki bár kevesebb elméleti végzettségű de annál nagyobb gyakorlati tehetséggel bír, nemcsak hogy nem ártalja a fűrészüzem technikai részével is megismerkedni, de szükség esetén saját gyakorlati fizikai képességével is azon van, hogy a a kezelésére bizott üzemből kenyéradójának minél több hasznot vagyis jövedelmet biztosítson, azért nagyon ajánlatos megfogadni azt a valóban helyes közmondást, hogy „gyakorlat teszi az embert mesterré“.

A mókus.

Budapest, február 6.

Egyik honvédegyalozezredünk K. Gy. nevű önkéntese írta ezt a kedves históriát a bátyjának küldött levelében.

Őszintén mondhatom, kár keseregni a baka során. Mindenünk megvan, jó a sorunk s kerülnek vidám, kedves órák is. Persze az otthon lévők viszontlátásának a vágya égeti a lelkünket, de ez csak nagyobb erőt önt belénk vízávink megtáncoltatására.

Elmondok neked egy apró; de mulatságos történetet, amely sok derűs percet szerzett nekünk és sokáig fog élni az emlékezetünkben.

... A minap történt, hogy divíziókat fölváltották és egy kis orosz falucskában szállásoltak el bennünket, mint tartalékokat. Isten tudja hányadik honfoglalásunk után, bajtársaim leheveredtek a friss szalmára s álomra hajtották fejüket, sokan táborig levelezőlapot kotorásztak ki a cókőkükből, hogy az otthoniakat értesítsék hogylátukról. Mások — lásuk, miből élünk, — kiáltással csoportba verődtek s közkereseti társaságot szerveztek egy fazéka való

krumpli, vagy a mint a katonák nevezik, buli földelése érdekében,

Az ilyen közkereseti társaság, a mely az előteremtett krumpli megfőzése után betéti társasággá alakul, rendszeren négy vagy öt tagból áll, s valamennyien korlátlan és egyetemleges felelősséggel fáradoznak, hogy a buli meg ne fásuljon. A beltagok száma függ: a rekvirált krumpli mennyiségétől: 2. a fazék nagyságától és 3. a beltagok gyomrának befogadó képességétől.

Krumpli akad csaknem valamennyi ház udvarán lévő veremben. Ezt a házigazda természetesen igyekezik elrajteni az idegenek szeme elől. Mi azonban már tudjuk, hogy a hol galyakból, krumplinövényekből összehordott dombocska van, az alatt sötét veremben okvetlenül krumpli nyugoszik. Nos, minekutána a krumplira szerencsésen ráakadtunk, földerítő járóért kellett kiküldenünk a gazdáért, hogy a zsákmány irányában megalkudjunk. A harc körzetében azonban a gazda rendszeren elhagyja a házat, ha pedig véletlenül nem hordta el idejében az irháját, elbukik, hogy lehetetlenség előkeríteni, amíg a lövések zaja teljesen el nem némult.

Szükséges még végül, hogy a fűrészelő az üzem kereskedelmi részével is megismerkedjék s azért első sorban tudnia kell az árut osztályozni és a szerint máglyázva helyesen raktározni.

A lucfenyő fűrészarút helyesen négy minőségű osztályba kellene sorozni és p. I-ső osztály, melyet a kereskedelmi világban elég helytelenül nálunk is U. F. (Unsörtirte Fichte) németül jelzik. Ide tartozik a sűrű növésű, böl nélküli, kis aggöcsökkel és legfeljebb az árú egyik oldalán előforduló kisebb gyanta foltokkal bíró anyag II-od oszt. vagy B. F. Ide szintén csak az egészséges, egyenes növésű, kisebb bél és oldal [repedésű és legfeljebb a választék darab, feléig terjedő kemény vörös sávós vagy foltos anyag sorozható melyben előfordulhatnak kisebb áthuló aggöcsök és egyik oldalán kereszt göcsök.

III. oszt. III. F. Egészséges a darab végén előforduló kisebb él nélküli a még ki nem hullott aggöcsös, szorványosan keresztgöcsök, kemény vörös foltos, szorványosan előforduló kisebb szúrágású és kissé szegyes anyag.

S végül IV. F. Rövidebb rothadt foltu fél vastagságig szegyes és élnélküli bárminő göcsös anyag.

Sok fűreszüzemnél azonban, három sőt csak két minőségi osztály szerint értékesítik a fűrészarút, mely esetben a fenti I—II. osztály elsőt a III, IV. oszt. pedig II-od osztályt képezi.

A máglyázás igen egyszerű, melynél főképpen arra kell vigyázni, hogy az egyes választékokat szoroson egymásra ne rakjuk, hanem minden egyes darab alatt lécc vagy keskeny szelvény legyen elhelyezve még pedig oly képen, hogy a rakás két végén a közé helyezett lécc egyik széle mindig az árú legvégét takarja miáltal nemcsak nagyobb ür marad az árú között a levegő könnyebb átjárhatása végett de az árú végei az erős összeszorítás folytán nem repedeznek fel olyan könnyen. A rakásokat pedig a nap melegétől valamint esőtől megóvándó a fűrészen mindig található selejtes deszkával betakarni kell.

A fűrészarút kicsiben darabszámra, nagyban való eladásnál pedig legtöbb helyen köbláb és helyenkint köbméter tartalomra szokás értékesíteni, az

egyes választékok árai azonban csaknem minden évben változnak, miért is szükséges, hogy a fűrészelő — ahol az eladás reá van bízva — gondos utána járással az árakat mindig ismerje, de a mellett tekintettel kell lennie a helyi viszonyokra is, mert hiszen nemcsak mint köztudomású, hogy országunkban általánosságban kétféle ára van a fának, vagyis más a Felvidéken és más Erdélyben, de a detail eladásnál s nem ritkán nagyban is — természetesen kartelen kívül — úgyszólván megyéenként változik az ár.

(Vége)

Kártékony vadak irtása deliblati homokpusztán.

Irtó: AYLANTHUS.

A deliblati homokpusztán a vadászat gyakorlása céljából 4700 k. hold terület van kihalítva a személyzet részére, mely területen a következő vadak fordulnak elő:

Hasznos vadak:

Őz, nyul, fácán, fogoly és a közönséges vadgalamb, az alacsonyabban fekvő „Vadászlak“-i kerületben az erdei szalonka is.

Kártékony vadak:

Farkas, róka, vadmacska, nyest, menyét, görény, sas, — és héjjafélék.

A homokpuszta többi részén — mintegy 40,000 k. holdon — a vadászati jog bérbé van adva.

A személyzet részére kihalított vadászterületen a rendelkező erdőtiszt vezetése mellett úgy vadászatot, mint a fácánok téli etetését rendszeresen gyakorolják s a homokpusztán termeltetnek feléből tengerit, seprőcirkot és japáni kölest.

A fácánok ma már az egész, csaknem 50,000 holdas homokpusztát benépesítették, dacára annak, hogy az egész homokpusztán egyetlen forrás, vagy patak sincsen.

Az 1899. évtől kezdve a személyzet részére kihalított vadászterületen a földmivelésügyi m. kir. mi-

A társaság tagjai az anyag beszerzése után föl-
osztják maguk között a munkát. Az egyik vizet hoz a falu végén lévő kutból, a másik hatalmas fatörzset cipel nagyokat nyögve a sulya alatt, a harmadik megtisztítja a krumplit a héjától, a negyedik meg fazekat hoz nagy diadalmasan. A fa fölaprítása, a krumpli megmosása és a tűzrakás szakavatott gyorsasággal történik. Néhány perc elteltével vígan lobog a tűz és fő a fazékban a jó eledel. A társaság tagjai körülülük a tüzet, kicsérlik egymással hiteles értesüléseiket a harc alakulásáról. A legsűrűbben azonban a hazáról esik a szó, hiszen mindenkinek van otthon valakije, mindenkünkért remeg otthon egy szív . . . Nem is hiszem, hogy a drótnélküli távirót Markóni találta ki . . . a szív elektromos sugarai erősebb akkumulátorokból küldik hő sugarait a haza szent földjére . . . Ezenközben a gyomor is hegyezi a fülét. Az előretolt tábori őr — az őr után — megérzi a főtt krumpli kellemes illatát, csakhamar rettenetes és ellenálhatatlan roham után beveszik az ellenséges fazékban főtt krumplit.

Egy ilyen krumpli-löncs idejében estünk át tábori életünknek legderűsebb epizódján.

A társaságunknak egyik portázó járőre megpillantott a ház udvarán lévő fán egy mókust. A jelre az egész kompánia kitérdült az udvarra. A helyzetéről tájékozódást szerezni pillanat műve volt s egyszerűen a feledés homálya borult krumplira, hazai emlékekre, vágyakozásokra. Egyetlen gondolat fogamzott meg mindenkiben — el kell fogni a mókust. A mi ezután következett, bohózatba illik.

Egyikünk azonnal vállalkozott, hogy felkuszik a fára a mókusért. Lomha mászással följutott a fára közelébe is férközött a mókusnak, ám a kis állat ügyes ugrással — a fegyveres erőt újabb terepszakaszon gyülekeztetendő — átugrott a szomszédos fára. A faképnél hagyott bajtárs a fa tetején zamatos magyarsággal adta tudomására védekezését a menekülő ellenség föl-és lemenő ágbeli rokonairól, az alánt állók nagy gaudiumára. A póruljárt baka a megszállott terepet nem volt hajlandó ismét átengedni s nehogy a mókusnak újabb operációra bázisul szolgáljon, ülve maradt a fán. A háboruban ismételtelen megtörtént, hogy a gyalogság támogatására a huszárság leszállott a lórol. Ez történt ebben az esetben is. A lovasság kilépett a nyeregből s vállal-

miszterium elrendelte a kártékony vadak irtását, de ezt a rendelkezést 1905. év végén hatályon kívül helyezte úgy, az 1906—1908. években a lődíjakat is be szüntette.

Az 1909. évtől kezdődőleg újból hatályba lépett az előbbi rendelkezés, s azóta a kártékony vadakat fegyverrel, mérgezéssel, vastörökkel és csapóládákkal irtják.

12 $\frac{1}{4}$ év alatt, vagyis 1899—1905-ig és 1909—1914. március hó végéig a személyzet 4700. k. holdas vadászterületén a következő kártékony vadat ejtették el;

	Lődíj drb-ként		Jegyzet
	K	f	
Farkas 5 darab	40	—	A rókok legnagyobb része és az 5 darab farkas mérgezéssel lett elejtve. Az 1909. évtől varju és szarkaért lődíj nincsen.
Róka 777 „	3	—	
Vadmacska 142 „	3	—	
Nyest 2 „	2	—	
Menyét 1 „	—	50	
Görény 2 „	2	—	
Kóbor eb 46 „	1	—	
Kóbor macska . . . 26 „	—	50	
Sas 63 „	2	—	
Héjja, sólyom . . . 238 „	—	50	
Varju, szarka . . . 2277 „	—	10	
Összesen: 3579 darab			

Mérgezéssel különösen a rókokat irtják sikeresen, de esik ott kóbor eb, varju, szarka, ritkább esetben vadmacska, sőt e sorok írója 3 drb. hatalmas réti sast (*Aquila albicilla*) is mérgezett, melyeknek röptere 220. cm. volt.

Dacára annak, hogy a róka igen ravasz, aránylag mégis igen könnyen lehet méreggel elejteni. Leírom az itteni szokásos mérgezési módot, talán lesznek, akik hasznukra fordítják.

Csalátekül a mérgezéskor rendszerint lóhúst használunk, melyet itt 12 koronáért szerzünk be darabként.

A csalátekül szolgáló lovat már novemberben azon

kozott a vastag fatörzs megmászására. A vörös ördög elől meg éppen jónak látta mókusunk a harmadik védelmi állásba, egy másik fára vonulni, a mire a huszár újabb vonatkozásban mutatta be a mókus családfáját, szaporán idézvé a bibliából, különösen a jámborabb szentek nevét.

A mókusvadászat egyre hangosabb hahotázás közben folyt a minek hallatára, a ház előtt elvonuló német municiók kocsik is megállottak és többen kíváncsian bejöltek megtudni a nagy vigasság okát. Persze, megneveztette a helyzet a németeket is, s annyira tetszett nekik az eset, hogy ők is beállottak a vadásztársaságba. A mókus előtt világos lehetett, hogy elveszett, a mint a szövetséges hadsereg katonái a színen megjelentek. A németek stratégiai tudásuk alapján azt ajánlották, hogy el kell vágni a mókus menekülési útját. Minden fát meg kell szálalni!

Az új haditerv kiviteléhez azon módon hozzá is láttak. Egy tüzer, egy bosnyák és egy német katonára szállotta meg a magaslatokat, respektíve a fákat. A véletlen tehát úgy hozta, hogy mindegyik fán más fegyvernem katonája posztolt és a hatalma-

a helyen, ahol mérgezni akarunk, s erre legjobb egy tisztás szélén lévő bokros terület, lelőjük s ott a helyszínén megnyuzatjuk, hogy az abból kiömlő vérről a földet és füvet bemaszatoljuk, mert ez lesz az első szag, mely a rókokat odacsalja.

Azután a nyuzás helye mellett akkora gödröt ásunk, melybe a ló befér, s akkor 10—15 cm. vastagon földdel befedjük, s átadjuk rendeltetésének. Egy-két héten belül aztán akár rá se nézzünk a dögre, mert csak a harmadik—negyedik héten fogják azt a rókok jól kikezdeni. Mikor a rókok a dögöt teljesen kitakarták, és jól összemarcangolták csak akkor kezdünk a mérgezéssel. Mivel pedig a dögöt csupán csalátekül használjuk, azt sohase mérgezzük be, mert azzal a kívánt célt nem érnék el, hanem készítsünk sült töpörtből dió nagyságu gombócokat a következőképen;

a töpörtöt késsel (vagy husvágóval) apróra összevágjuk, s abból közepes diónagyságu gombócokat formálunk, a gombócok közepébe kis ujjunkkal lyukat furunk, s ezen lyukba tesszük be a strychnin. nitricumot egy zsebkés segélyével és pedig úgy és annyi strychnint, amennyi egy kisebbszerű zsebkés hegyén elfér igen vigyázva arra, hogy a strychninből a gombóc külsejére ne kerüljön, mert a strychnin keserű, s a róka kiköpi a szájából.

Én a gombócokat így készítem: összevágok egy kg. töpörtöt s ebből kiformalom a gombócokat (60 drbot) s mindeniknek közepébe kisujjammal elkészítem a lyukat. Készítés közben gondom van arra is, hogy a gombóc anyagából tartalékom is legyen a lyukak betöméséhez. Ahogyan a gombócokat formálom, szép sorban egymás mellé rakom azokat egy tisztára gyalult deszkára és zsebkésem hegyével berakom a strychnint a lyukakba. Ha ezzel kész vagyok a mérges üveget bedugom, zsebkésemet megtörlöm, s azután a lyukakat betömöm a gombóc tartalékanyagából.

Mielőtt azonban a tulajdonképeni mérgezést megkezdénem, kétszer mérgezetlen gombócokat rakok le a csalátek körül, attól 10—20 lépisnyire bokor, vagy domb, esetleg vakandtúrás mellé, mert a domb és bokrok mellett a rókok feltétlenül körüljárnak s a gombócokat felszedik. Ha aztán látom, hogy a mérgeze-

san meggyarapodott résztvevők, a fák alatt, a szerint ringattak, a mint a mókus az ő emberükhöz, avagy előle szökött.

A mókus csüggedten látta, hogy bármelyik hadállását üriti ki, nem segít rajta, de azért újra meg újra kísérletet tett, hogy szorongatott helyzetéből megszabaduljon.

Egyszerre a németek hangos örömjongásban törtek ki. A mókus arra a fára ugrott, amelyet vitéz szövetségesünk tartott megszállva. A miénk nevető ingerüket visszafojva, a németek pedig társukat élénken biztatva várták a történelmüket. Most újabb örömrivalgás hallatszott, de most a tüzerek hahotáztak. A mókus megelőzve a német harcos hosszú pálcájának halált rejtő sulytását, arra a fára menekült, a melyen egy lüzér foglalt hadállást. A tüzerek sem örülhettek sokáig a kínálkozó sikernek, mert a ház tetején egy baka alakja tűnt föl. A kezében tartott négy méter hosszú rudat meglóbálta a levegőben és egy foll-treffer-rel eltalálta a kis mókust. Az állatka lepottyant a fáról, sulyos sérüléseit, sajnos, nem tudta kiheverni és hősi halált halt.

A szemfüles baka, aki bebizonyította a néme-

len gombócok eltűntek s a rókanyomokat ott felismerem, akkor kirakom a mérgezett gombócokat, s az eredmény biztos. A gombócok készítése előtt a kezét — szappan nélkül — meleg vízben megmossuk, s mikor a gombócokkal dolgozunk, dohányozni nem szabad.

Télen — friss hóesés után — igen jól sikerült nekem a baromfi-val való mérgezés is minden egyes esetben. 1910 év telén elhullott egy pulykám. Ezt a hasán és a mellén keresztül felvágtam s kétfelé feszítve a belső részeit jól bemérgeztem, azután pedig a vágás helyén összevarrtam és kitettem egy a rókák által járt helyre. Egy héten keresztül a rókák nem bántották, a 8-ik nap éjjelén azonban teljesen szétzedték és 8 róka hullott el rajta. Ugyanigy mérgeztek tyukokkal is, (rendszerint kiöregedett tyukot használok e célra) de ezt sikerrel csak friss hóesés után azonnal alkalmazhatjuk, mert a tyúk könnyű, s a róka szájába fogva 4–5 km. távolságra is elviszi s csak ott tépi szét, s ezt csak friss hóesés után nyomozhatjuk ki. Egy tyukon is 3–5 róka rendszerint elhull.

Pusztítjuk ezenkívül a rókákat vastörökkel is. Ennek legjobb időszaka a késő őszi, — amikor még nem fagy — és a tavasz.

A vastöröket a tüzpásztákra szoktam kihelyezni és pedig az 1 és fél m. széles tüzpásztára 2 vastört egymás mellé. A kiterjesztve felállított „tányérvas“-nál valamivel szélesebb gödröt vájok, a tányérvasat belehelyezem és homókkal 1 cm. vastagon betakarom a láncával együtt. A láncvégét egy olyan sulyu 1 m. hosszú dorongfára erősítem, melyet a róka rövid távolságra magával vonszolhat, magát a dorongot nem takarom le, az nem feltűnő.

Összel majdnem minden éjjel fogok így rókát, sőt megtörtént, hogy a török egyike egy vadmacskát fogott, s egy később arra jövő róka — a vadmacska pecsenyét áhítván — a másik törbe lépett bele, s így ugyanazon éjjel 2 törrel egy vadmacskát és egy rókát fogtam.

A vadmacskák fogására különben legalkalmasabb a Haynauban (Oszt. Szilézia) gyártott *csapóláda*.

Ez egy 1 és fél m. h. 50 cm. széles tölgyfadeszkából készített láda, melynek egyik végén felemelhető és saját sulyánál fogva lecsapódó tölgyfa — a másik végén pedig vasból készült rácsos ajtaja van.

teknek, hogy hadi taktika dolgában mi sem állunk mögöttük, 44-es infaterista volt.

Még percekig elmulattak a katonák a mókusvadászat fordulatain, azután lassan felszállingóztak. Ki jobbra, ki balra, ment mindenki a dolgára. A lakmározók visszatértek a hamvadó tűz köré, a melyen a krumpli már régen megfőtt, a németek is olytat-tak utjokat.

Mindenki elment . . . Engem valami keserű érzés fogott el. Akaratlanul is eszembe ötlött a gondolat, hogy a mi sorsunk is olyan, mint a szegény kis mókusé. Ma vigan ugrándozunk, örülünk az életnek, holnap . . . holnapután, vagy a jó Isten tudja mikor, jön egy jól irányozott golyó és úgy eltűnünk az árnyékvilágból, mint ez a kis mókus.

(B. H.)

A lecsapódást a láda alsó részén, közepén alkalmazott billenő szerkezet eszközi a legkisebb érintésre E billenő szerkezet annyira érzékeny, hogy nagyobb gyík sulyánál fogva is elcsapódik.

A ládát sűrűségben állítjuk fel, úgy, hogy a láda mindkét végétől 10–15 m. hosszban egy 5–6 méternyire kiszélesedő sörényt fonunk.

A ládához lehetőleg sűrűségeken keresztül vezetők 30 cm. széles sörényt készítünk, s ezt egész éven át a fűtől tisztán tartjuk. Minél hosszabb ez az ösvény és minél nagyobb sűrűségeken megy keresztül, a siker annál biztosabb.

Tudjuk ugyanis, hogy a vadmacska a sűrűségeken szeret leginkább tanyázni, s tudjuk azt is, hogy harmatos, esős időben szükség nélkül be nem lucskolja bundáját, hanem több kilométer távolságra is szívesen elkóborol egy éjjel a kitisztított ösvényen, ezért kell az ösvényt minél távolabbról vezetni és minden időben tisztán tartani.

Az ilyen ládához semminemű csalétek nem kell. Akár a vadmacsaka, akár nyest, görény, menyét stb. ha erre az ösvényre kerül, az egész gyanutlanul folytatná utját a ládán keresztül, de mielőtt a láda közepén lévő billenő szerkezetet megérinti, a két ajtó lecsapódik. Szükséges azonban a felállított láda 2 ajtajára felül fenyő, vagy boróka gallyat tenni, hogy amint a környezet, az is zöld legyen. Ezért a ládát magát is lehetőleg — de nem feltétlenül szükséges — fiatal fenyőültetés, vagy borókás helyre kell felállítani, hogy télen nyáron egyformán zöld között legyen.

A múlt évben 2 ilyen ládával egy héten 7 drb vadmacskát fogtam, ugyancsak a múlt évben részint mérgezéssel, részint törrel és csapóláddal vegyesen 61 drb rókát és vadmacskát ejtettem el, s ha ezt pénzértékben is számítom, csupán a lődij 61 drb után a 3 kor. az 183 korona, azonkívül a szörme is az enyém.

Amint ezekből látható egy kis utánjárassal nemcsak hasznos vadjainkat védjük meg a rablóvadaktól, hanem igen szép mellékjövedelemhez is juttatunk a lődij és a szörmek árai révén.

Gazdaság.

A korai burgonya termesztése.

Irtá: GYULAY KÁROLY.

(Folytatás.)

Kötetebb talajokon a burgonya trágyázása valamivel olcsóbb, mint ahol bőségesebb kálisólrágyázással kell a foszfor- és a nitrogéntrágyákat kiegészítenünk. Evégből a homoki burgonyatermelő holdanként 100 kg. 4%-os kálisót kever a szuperfoszfát mellé, míg a kötöttebb talajokon elég a kálisóból 50 kg.-nyi mennyiség, esetleg egyáltalában nem szorul az ilyen talaj kálitrágyázására. A burgonya nagyarányú káliigénye mellett a kálitrágyázás a legtöbbször jövedelmező. Azért a burgonyaföldeinknek legszükségesebb műtrágyája a burgonyánál is a 16–18%-os foszforsavat tartalmazó szuperfoszfát, amelyből a burgonyánál kat. holdanként 200–250 kg.-ot alkalmazunk.

A nitrogéntrágyák sorából a burgonyatermelés terén leginkább bevált a kénsavas ammóniak, amely egyébként a mai háborús időben mindenképp hozzáférhetőbb a chilisálétromnál. Istállótrágyával bőven el-

látott burgonyaföldeknek legfeljebb 20—30 kg. kén-savas ammóniákat adunk, míg az istállótrágyában hiányt szenvedő talajok 10—100 kg. kén-savas ammóniákban részesülhetnek.

A kálival kevert szuperfoszfátot tél végén vagy tavasz legelején szórhatjuk a már megmunkált bevetetlen burgonyaföldekre. Az idej késedelmes szállítási viszonyok mellett mindenesetre ajánlatos a műtrágyákat idejében megrendelnünk. A kén-savas ammóniák két részletben adható a burgonyaföldnek és pedig az első részletet a burgonyaültetés előtti napokban, a másodikat az első kapáláskor a sorközökbe kissé lemélyítve, de sehohsem a zöld növényzetre szórva,

A burgonyatermelés jelentősége a jelen háborús viszonyok között a hadsereg ellátásánál is a szokottnál nagyobb fontossághoz jutott. Mindenesetre igyekeznünk kell e téren is elérni azt, hogy ne szoruljunk burgonyabehozatalra, mert, sajnos, mi évente átlag több mint $\frac{1}{2}$ millió q koraérő burgonyát hozunk be Dél- és Észak-Ausztriából és Olaszországból. A koraérő fajták belterjesebb művelésével ezt a behozatalt a legjelentéktelenebb mennyiségre apaszthatnók. E tekintetben is jó példát ad német szövetségünk, mert ő burgonyaszükségletét még a koraérőkől is majdnem teljesen fedezni tudja a belföldi termeléssel.

A burgonyafogyasztás egyébként már azon oknál fogva is kiváló jelentőséggel bír, mert a burgonyában levő szerves anyagok 100%-kal több emészthető részt tartalmaznak, mint a buza- vagy a rozsliszt. A jövő tavasszal tehát arra kell különös figyelmet lennünk, hogy a lakosságnak és a hadseregnek mindennapi kenyeret adó kalászosok fokozottak termelése mellett, a burgonyatermelésnek, s ez utóbbinak keretében a jó koraérő fajták művelésének az eddiginél nagyobb tért nyissunk, annyival is inkább, mivel a legnehezebb életviszonyok közt is a burgonya mindenkor a legolcsóbb, de egyben a legkeresettebb és tömegeinél fogva is a jól jövedelmező élelmickek sorában első helyre tehető. Évi termésátlagunk a burgonyából, a legutóbbi 2 év termésénél évente meghaladta az 50 millió métermázsát. Ha a burgonya átlagárát métermázsánként csupán 4 koronára tesszük, évi burgonyatermelésünk értéke 200 millió koronát képvisel. Amennyiben gazdaközönségünk saját jól felfogott érdekében, de egyben hazafias kötelességtudásból is országszerte ráter a burgonyának eddiginél belterjesebb művelésére s ezután legalább is 20%-kal emeli terméseit, ez már magában véve is 40 millió K értéket képviselne nemzeti termelésünkben.

Minden talpalatnyi földet bevetni! Ez a gazdasági jelszó harsog végig az országon a világháború kitörése óta. Az emberek százezrei adják tovább a jelszót: „minden talpalatnyi földet bevetni!” De hogyan, mi módon? Erről igazán nem gondolkoznak. Erre kívánom ráterelni a figyelmét különösen a város környékén lakó családoknak. Azt tudja mindenki, hogy a kerti vetemény az idén drága lesz. A drágaság minden oldalról szorítja a családokat, tehát igyekezzenek magukon ott és úgy segíteni, ahol és ahogyan lehet.

Élsősorban is kertjeinkben és udvarainkon minden talpalatnyi területet, amelyet csak lehet, — vessük be. A salátát emlitem, mint igen izletes zöldséget. Én az árnyas fák alatti kertterületen tavaly tavasszal is hétszáz fej korai salátát termeltem, 1914. őszén ezeröttszáz fejet palantáltam. Aki a tava-

szon óhajt korábbi salátát a család részére, egy cukorládában február közepén ha-nyolc centiméter mélységű földrétegben vethet salátamagot és a konyha ablakában fölnevelheti. Így- kora tavasszal palantálhat és termelhet salátát. Legeelszerűbb havonta újabb palantanevelésről gondoskodni és ez által egész nyáron friss, zöld salátánk lesz. Mert gondolják meg a tisztelt — esetleg lemosolygók, hogy tavaly három salátafej volt egy hatos. Az idén egy picit korai salátafej lehet husz fillér. És nagy pénz ez most, amikor minden drága, a fizetésünk és jövedelmünk pedig csak a legjobb esetben annyi, mint a háború előtt. Igen kellemes zöldség a paréj és a sóska. Ezeket is vethetjük a kert, vagy az udvar (zárt udvar) sarkában. Arra gondunk legyen, hogy az udvarról összegyűlt szemétrágyát vesszőkosáron átrostálva, hordjuk a bevetendő területre. A hónapos reték szintén kedves csemege, hasonlóképpen a fiatal zöld hagyma, frissen szedve az ágyából, pompás zöldség. Ha drága lesz a dughagyma, akkor magról vetett apró hagymát fogok fogyasztani a nyáron, sürűbben vetve.

A zöldbab csak úgy igazán finom, ha frissen szedjük a kertből. Egy család részére harminc-negyven bokor sárga viaszbab épen elég a zöldbab-szükséglet kielégítésére. Ha az udvaron és a kertben jó napos helyünk van, oda tegyük a babot. Ültetésénél ne feledkezzünk meg az átrostált szemétrágyáról. A kapával várt fészeküregebe hintünk egy jó marék rostált trágyát (korom, hamu, stb.) összekeverjük és a babot belevetjük öt-hat szemet, aztán letakarjuk földdel. A trágya a föld felszínére ne kerüljön, mert kiégeti a növényt a fészektrágyázásnál. Tököt ültessünk a szemétdomb vagy trágyadomb egyik sarkába. Káposzta és karfiol már hozzáértő művelést és öntözést kíván, a paradicsomnak erős napfény kell. Ezeket nem ajánlom a kertben való termelésre. De hiszen van még igen sok könnyen termelhető zöldségféle, ahány ház, annyiféle az izlés. A földolog az, hogy kertünkben és udvarunkon minden felhasználható, nem árnyékos helyet bevessünk.

Az itt elmondottakon még van idő gondolkozni de gyakorlatilag is bevált könnyű zöldségtermelésünket most elhanyagolni nem tanácsos. Számítanunk kell előre és ehhez nem is szükséges valami nagy tudomány. A bolgár kertészekből csak hiányosan jönnek vissza a tavaszon. Az igen öregek és nagyon fiatalok, meg az asszonyok. Tehát a bolgár hadikészenlét miatt nem számíthatunk a bolgárok zöldségtermelésére abban az arányban, mind csendes igóben. Ahol tömeges lesz a termelés, mint Nagykőrös, Makó, stb. még ott is megesáppant a termelő erő, csökkent a kézierő. De számítani sem lehet a nagyobb tömeg zöldség szállítására, mert először a vasuti szállítás hiányos, másodsor a hadsereg foglalja le a tömeges készletet a zöldségből is, mivel ez friss áru és összegyűjteni épen a gyors romlandósága miatt nem lehet. Ott veszik, ahol tömegben találják . . .

Nagyon sok ezer családnak fog hasznára válni, ha a jelszót: a minden talpalatnyi föld bevetését cselekvés kíséretében továbbítja. Kevesebb virágot ültessünk. A diszkertekben csak az élőlő növényeket hagyjuk meg, egyéveseket ne ültessünk, hanem saját érdekünkben minden talpalatnyi területet hasznosítsunk. Amíg a kertészkedők, gazdák földműveléséhez hiányzik a munkaerő nagyobb része, addig

ami családunk és hozzánk tartozók még egészségi szempontból is könnyen elvégezhetik a zárt udvar, a kis kert fölállítását, megmunkálását. Nem akarok én senki fiából zöltségtermelő műkertészt formálni, csupán a legegyszerűbb és igazán szükséges kerti zöltség termesztésének egyszerű tudományát ismerttettem,

Péterfi Tamás.

H i r e k.

Szives tudomásul. A háború okozta nehézségek miatt kénytelenek vagyunk lapunkat egy ideig kisebb terjedelmű kettős számokban s előre meg nem határozható időben megjelentetni. Hazafias olvasóink szives elnézését kérjük ez ideiglenes állapotért, amelyet rajtunk kívül eső okok idéztek elő.

Kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király a személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztésére, saját kérelmükre történt nyugalomba helyezésük alkalmából az erdészeti közszolgálat terén sok éven át teljesített kitünő szolgálataik elismeréséül: Laitner Elek ministeri tanácsosnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, Gyöngyössy Béla, valamint Sággy Kálmán főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet, mindháromnak díjmentesen; továbbá Dömötör Tihamér erdőfelügyelőnek, saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából, sok évi hű és hasznos szolgálatai elismeréséül, a főerdőtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Nyugdíjazások. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Ó Felségének legmagasabb engedélye alapján Laitner Elek miniszteri tanácsost, Gyöngyössy Béla, Sággy Kálmán, Bodor Jenő és Környei Ferenc főerdőtanácsosokat, valhmint Dömötör Tihamér erdőfelügyelőt — saját kérelmükre — végleges nyugalomba helyezte.

Kitüntetés. A hivatalos „Budapesti Közlöny“ f. évi február hó 24-iki száma a következő legfelsőbb kéziratot közölte:

„A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére **Lupu Dániel** főerdőrnek, saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi február hó 1-én

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Halálozások. Puskás Ferenc, m. kir. főerdőtanácsos, a marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatal főnöke 55 éves korában február 4-én elhunyt.

Szenger Lajos, a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál központi szolgálatot teljesítő m. kir. főerdőmérnök hosszas szenvedés után február 14-én elhunyt.

Magyar név. Pazsitzky József vm. erdőőr családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Pázsiti“-ra változtatta.

A mi hőseink. Ily cím alatt január 25-iki lapunkban megírtuk, hogy Groszmann Imre, a tót-sóvári erdőhivatal segéd erdőmérnöke mint tart. hadnagy november 1-én Niko galíciai község mellett hősi halált halt. Utóbb a hivatalos veszteséglajtsrom-

ból meg arról értesülünk, hogy Groszmann Imre nem halt meg, de orosz fogságba esett s a toboldski kormányzóság Tara helységébe internálták.

Erdőtisztek áthelyezése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a susáki erdőhivatal kerületében áthelyezte Stojanovic Illés erdőmérnököt Gospicről Skarera erdőgondnoknak, Berzenkovits Antal segédmérnököt pedig Skare-ről Gospic-re szintén erdőgondnoknak, áthelyezték továbbá Vermes Viktor erdőmérnököt a a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében Nagymarosról Valkóra erdőgondnoknak, Loványi Heribert segédmérnököt pedig a lipótvári m. kir. főerdőhivatal kerületéből Pelpicskáról a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületébe: Nagymarosra erdőgondnoknak és Visnjic Milán erdőmérnököt Zágrárból Rujevácre erdőgondnoknak.

Pályázatok. Zalaegerszeg r. t. város polgármestere egy városi erdőri állásra (360 K készpénz, lakás, fa, föld, rét, 3 tehén, 2 disznó tartás, kert, erdei fütermés, faeladásnál törzsenként 20 fillér javadalommal),-

Gróf Zichy Ödön révi (Bihar m) uradalmának felügyelősege 2 pagonykezelő erdősi (erdővédi) állásra (feltétel: szakvizsgálat, magyar-román nyelvtudás, vadtenyésztés) — március végeig —

— hirdet pályázatot.

A halászat állami támogatása. A háborus viszonyok kényszerítő hatása alatt a halászat szokott állami támogatása is szűkebb mértékre szorult. Az országos Halászati Egyesület kérelmére ugyanis a földmívelésügyi miniszter néhány métermázsa pontyivadék és néhány millió süllőikra szétosztását engedélyezte. Az e célra szolgáló tenyésztési anyag a rendes viszonyok között szétosztani szokott mennyiségnek nem is egészen felét teszi és egy-két kezdő kisbirtokos kivételével kizárólag halászati társulati kezelésben levő kövizek benépesítésére szolgál.

A vadászati tilalmi idő. Mivel előfordult, hogy némely helyen a vadászó közönség különféle ürügyek alatt (mint például élelmiszerhiány, hóházak részére szánt szeretetadomány) az általános vadászati tilalmi időt nem tartja meg, a földmívelésügyi miniszter felhívta az illetékes hatóságokat, hogy az általános tilalmi idő pontos megtartását a legszigorúbban ellenőrizzék és a visszaéléseket a legenergiusabban torlják meg.

A selmeci erdők pusztulása. Selmecebánya város tulajdonában levő fenyőerdőkben a múlt hónap nagy havazás igen nagy károkat okozott, körülbelül 30.000 fenyőfát kidöntött, vagy derékben ketté tört. A múlt heti nagy esőzések pedig a tövényhatósági utakat rongálták meg; a hegyről lerohanó víztömeg pedig egész utszakasokat mosott alá. A víz több kisebb hidat is elsodort és a külvárosokban több ház összedőlt. Az uttestéken okozott kár meghaladja a negyvenezer koronát.

Erdészkiasszony. A fővárosi lapoknak Kassáról írták a következő érdekes esetet: Sz. Zoltán tartalékos tüzérhadnagy erdősz volt gróf Károlyi László abauj-megyei uradalmában, a kemencepataki erdőt kezelte s az ott felállított iparvasut üzemét vezette. Öreg szüleit s testvéreit magához véve, otthont adott nekik. A háboru kitörésekor az erdészt, mint tartalékos hadnagyot, behívták. Egyik nővére, aki diplomás tanítónő s aki ezelőtt is sokat segített neki az irodai teendőiben, ideiglenesen helyettesítette. Hónapok teltek el s

a fiatal erdész hősi halált halt a szerb harctéren. Gróf Károlyi László nem sokáig gondolkodott, hanem Sz. kisasszonyt — aki bátyját hónapokon keresztül igen jól helyettesítette s még lovagolni is megtanult, hogy az erdőt bejárassa — kinevezte a harctéren elhalt bátyja helyébe uradalmi erdésznek. Így a család az azelőtti viszonyok között együttmaradhatott s a kisasszony kitünően vezeti az erdészeti teendőket s az iparvasut üzemét. Kijár az erdőre, utána néz a vágatásnak, rendelkezik az erdőörökkel, vadörökkel, kerü-lökkal, fizeti a napszámosokat stb. Az egész környék rokonérzéssel és tisztelettel övezi a munkás leányt.

Ehető virágok. Csak kevés virág alkalmas arra, hogy az emberiség táplálékul szolgálhasson, a Keleten azonban több ehető virág van, mint nálunk. Így például a levesbe valami háromszínű virágot (*Hemerocallis* gramincis) vegyitnek. Hogy ebből a virágnemből milyen nagy a fogyasztás, abból is kiviláglik, hogy csupán a teinkiangi kikötőből 3 millió 500.000 kilogrammot szállítanak belőle Kína egyéb részeibe. A „Colligonum“ Lahore környékén terem egy körülbelül 1½ — 2 méter magasságu lombos fán, amelyik már februárban kihajt és májusban már apró, rózsaszínű, kellemes illatú virágai vannak. Ez a virágcsokorba áztatva felfuvódik, de azután összeszárad és az aszalt fűgékhez hasonlít. A hinduk ezt a virágliszttel és sült husal eszik. India leghiresebb ehető virágja azonban a „*Bassia latifolia*“ egy almaszerű növény.

A halál naptára. Dr. Arbutnot newyorki orvos statisztikai kimutatások alapján összeállította a betegségek megjelenési idejét. Januárban találkozunk minden betegséggel. A többi hónapokban a következőképpen oszlanak el a betegségek. Február skarlát, bronchitis, difterisz, kanyaró, március kanyaró, influenza, tüdővész, bronchitis, tüdőgyulladás, öngyilkosság, április kanyaró, skarlát, a tuberkulózis többi megjelenési formája, május kanyaró, szamárköhögés, öngyilkosság, június kanyaró, szamárköhögés, öngyilkosság, július malária, erőszakos halálnemek, öngyilkosság, augusztus tifusz, szamárköhögés, nyakszirtszenvedés, hasmenés, bélbetegségek, erőszakos halálnemek, szeptember tifusz, váltóház, difterisz, november tifusz, váltóláz, difterisz, bronchitis és tüdőbajok, december difterisz, influenza, bronchitis, erőszakos halálnemek.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zolyomba küldendők.

Ózondus levegő. Az erdő tiszta, friss levegője éppen-séggel nem ózondus, bármennyire is annak mondják. Ha állandóan sok ózon volna az erdő levegőjében, nem lehetne benne 10 percig sem maradni, mert az ózon minden egyéb, csak nem józagu, amit azt már a neve is utatja. „Ózon“ egy olyan görög szótól származik, mely a szagosnak az ellenkezőjét jelenti. Az ózon szaga fojtó és oly átható, hogy soká nem lehet tőle menekülni. Az ózondus tehát abszolút nem volna üdítő. Szerencsére az ózon ritkán és nagyon kis mennyiségben szokott a levegőben lenni, csak zivatarok után, midőn elektromossággal van tele a levegő. A villám kénese szaga az ózontól van. Az égi háboru alkalmával keletkező ózon valóban tisztító hat a levegőre, mert nagy oxidáló hatása van és a levegőben foglalt tisztatlanságok az ózon hatása alatt csakhamar elégnak. A zivatar-nak a levegőre való tisztító hatása tehát az ózon oxidáló hatá-sán alapszik. És mert zivatar után olyan tiszta a levegő, mint az erdőben rendszeren lenni szokott, azért hiszik, hogy az erdő levegője is tele van ózonnal. Pedig nem úgy van. Az erdei le-

vegőben egy másik kémiai anyag van jelen, mely a levegőt föl-frissíti és megtisztítja, ez a kémiai anyag: a hidrogén-szuper-oxid. Ez az anyag szokott képződni akkor, mikor illó olajok viz jelenlétében szabadon a levegőn elpárolognak. Az erdő fenyőfái-ból folyton párolog el ilyen illanó olaj és így mindig van az erdő levegőjében hidrogén-szuperoxid, melynek éppen olyan erős oxidáló hatása van, mint az ózonnak, de e kettő egymás mellett meg nem fér, hanem amint összekerülnek, rögtön szétbontják egymást. A hidrogén-szuperoxid nemcsak illó olajok elpárolgá-sánál képződik, hanem számos egyéb alkalommal is, azért a le-vegőben állandóan van jelen, a sűrűn lakott helyeken persze kisebb mennyiségben, mint az erdős vidékeken. Ugyanez az anyag képződik akkor is, ha illó olajokat például kölni vizet, vagy eh-zhez hasonló szeszes folyadékokat a szobában szétporlasztanak. A szoba romlott levegője a képződő hidrogén-szuperoxid hatása alatt a sokféle benne uszkáló szerves anyagtól megtisztul. A kölni viz tehát nemcsak szagossá teszi, hanem meg is tisztítja a le-vegőt. Nincs tehát igazuk az illatszerek ellenségeinek, kik azt mondják, hogy a parfüm nem tisztítja a levegőt, csak palástolja a rossz szagot. De nincs igazuk azoknak sem, akik folyton ózon-dus levegőről beszélnek, mert olyan levegő nincs.

J. Cs. A névmagyarosítás iránt a belügyminisztériumhoz kell fordulni. A kérvényen kívül csatolni kell az illetőségi és születési, valamint erkölcsi bizonyítványt és ha a kérvényező kiskorú, ugy az atyai vagy gyámi beleegyezést. Ugy a kérvény, mint a mellékletek 1—1 koronás okmánybéllyel látandók el.

O. G. Sziveskedjék a Vörös Kereszt Egyesülethez (Buda-pest, Váci-utca 38.) fordulni E célra a postán választos levelező-lap kapható. Miután lehetséges, hogy az illető hadifogságba ju-tott, az összes adatok közlésével forduljon a Hadifoglyokat gyá-molító és tudósító hivatalhoz (Budapest IX. Üllői-ut 1).

Pisch J. Előfizetése 1915. december 25-ig szól.

Érdeklődő. 1) A szerb hadilobogó színe egymás alatt: piros, kék és fehér; a kék mező közepén a címer. Az angol hadilobogó leírása a következő: fehér mezőben álló vörös kereszt, amely az egészet négy mezőre osztja; a felső balsarok mezője kék, a melyben ismét egy vörös kereszt áll és ezt egy dőlő vő-rös kereszt keresztezi. — 2) Németországban a háboru kitörése óta a kocintásnál szokásos Hoch stb. helyett mindenki azt mondja: Gott strafe England! (Isten büntesse Angliát.) Számos német hazafias cég levélpapírosain és egyéb nyomtatványain is feltünteti ezt a kívánságot, sőt leveleiket is a szokásos tisztelet-tel helyett ezzel az idézettel fejezik be. Így naponként millió és milliószor hangzik el ez a kívánság!

Felvidéki. 1) A táborból érkező leveleket, — ha a tábori postaszámmal el vannak látva, — a posta nem bírságolja meg, miután ezek portómentesek. A hadvezetőség újabban elrendelte, hogy minden katona (kivéve a táborban levőket) hetenként két levelezőlapot kapjon, melyeket minden hétfőn és csütörtökön hozzátartozóinak elküldhet; a lapokat az ezred jelzésével látják el és portómentesek. A csapat hivatalos bélyegzője nem a portómentességre vonatkozik, hanem a cenzura jelzése. 2) Az avas zsirt a következő eljárással teheti ismét élvezhetővé: Harminc liter zsirhoz körülbelül két kiló faszenet törjön porrá a mozsár-ban. A szénport hintse vászondarabbal letakart szitára, vagy rostára. A szita alá tegyen tiszta edényt, aztán a fölolvastott zsirt apródonként öntse rá a szénporra. A szénpor a rajta keresztül csepögő avas zsirnak elveszi rossz ízét. A zsiradék olyan lesz, mint a frissen olvasztott zsir.

M. J. A rézgálicoldatban esávázott búzát tiszta vízben alaposan meg kell mosni. A mosást addig kell folytatni, míg a ráöntött víz többé nem színeződik. A megmosott buza, jól ki-szárítva, liszté örölhető s veszély nélkül használható. A rézgálic nem mérgező hatású; példa erre a permetezett szőlőfürt, amelyet rendszeren igen felületes mosás után veszély nélkül fogyasztunk. De mert egyes szervezettek nagyon érzékenyek a rézgálic iránt és nálunk annak legkisebb mennyisége is hasmenést okoz, azért szükséges, hogy a szobanforgó buza igen alapos mosásban ré-szesüljön.

S. L. Az üzekedési vágy minden állatnál inkább a tavaszi hónapokra esik. Eszerint a téli hónapokban tehát gyengébb, il-letve ritkább lévő az üzekedés, a szaporulat is kevesebb lenne. Véleményem szerint azonban a teheneket akkor kell üzetni, a mikor azok üzekednek. Így történik ez a nyugati tehenészetek-ben. Tisztán kényelmi szempontok indokolhatnák, hogy az elletéseket és illetve az üzetéseket egy bizonyos időszakra kor-látozzuk. A mai gazdálkodási viszonyok azonban az ilyen kényelmi szempontokat nem tesznek indokoltá, azért az egész éven át történő üzetést és illetve elletést tartom helyénvalónak még a magyar gulyákban is.

A többi kérdésnek a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Korcsek Pál

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

a Házinyultenyésztők Országos Szövetségének hivatalos lapja.

Főmunkatárs:
ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:
AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nyultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb faj-tiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüst szőrme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget küldjön.

(Tel. 4260)

Jó hírnevű régi cipőkészítő

E RID & SOHN udvari szállítók **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegyászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint eserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögelésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

10, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kézimunkáért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„**A méhek élete**“ című könyv második bővített kiadását, mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3:55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenféle méhészeti tárgyokról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A vadász-vizsla

idomítása, használata, gyógykezelése.

III. kiadás, francó 2 korona.

STARK DEZSŐ főerdésznél, Drávatamási.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi löpor-
aruda. ■ Gazdasági
gépek gyári raktára

Nagy választék

vadászfegyverek, flobortek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, és füstös és füsttlen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ **sz összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás.**

■ **szonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.)**

■ **Varrógépek részletfizetésre!**

■ **szjegyzék ingyen és bérmentve.**

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák

V—VIII. rangosztályú erdőtisztek részére.

	m i n ő s é g					
	I.		II.		III.	
	K	f	K	f	K	f
Disz-atilla arany zsinórral és paszománnyal	140	—	150	—	60	—
Nyári zubbony arany zsinórral és paszománnyal	38	—	40	—	44	—
Őszi zubbony arany zsinórral és paszománnyal	40	—	42	—	44	—
Téli zubbony arany zsinórzattal, báránnyal	70	—	72	—	74	—
bélelve	60	—	70	—	80	—
Köpeny vízhatlan szövethől	70	—	80	—	90	—
Köpeny finom tüffelből	20	—	30	—	40	—
Köpeny kautsukból	48	—	55	—	65	—
Disz-nadrág arany zsinórzattal	22	—	24	—	26	—
Nadrág trikótól	22	—	24	—	26	—
Nadrág kamgarn szövethől	22	—	24	—	26	—
Világos nyári nadrág Pejachevich	6	—	8	—	10	—
Nyári nadrág vászonból	32	—	40	—	46	—
Lovagló-nadrág Breeches szabás	60	—	70	—	80	—
Szarvasbőr nadrág valódi	100	—	110	—	130	—
Zubbony arany zsinórzattal	34	—	38	—	40	—

IX—XII. rangosztályú erdőtisztek és akadémiások részére.

Disz-atilla arany zsinórzattal	100	—	110	—	130	—
Zubbony arany zsinórzattal	34	—	38	—	40	—

Köpenyek és nadrágok árai azonosak az V-VIII. rangú tisztviselőkével.

Fővegek tiszték részére.

Kalap arany zsinórral és tollal	16	—	18	—	20	—
Sapka A forma magyar koronával, vagy uradalmi cimerral	9	—	10	—	11	—
Sapka „Tiller” forma, arany zsinórral	5	—	6	—	7	—
Tábori sapka arany rózsával	4	—	5	—	6	—
Tábori sapka arany himzet koronával	6	—	7	—	8	—

Fehérnemű.

1 darab fehér ing	2	—	2 60	—	3	—
1 „ színes ing	2	—	2 40	—	2 80	—
1 „ trikót alsó-ing, igen meleg	2	—	2 40	—	3	—
1 „ fehér alsó-nadrág	2	—	2 25	—	2 50	—
1 „ téli trikót nadrág igen meleg	2	—	2 40	—	4	—
1 darab finom zsebkendő	30	—	40	—	50	—
1 „ vászon törülköző, igen tartós	70	—	80	—	90	—
1 pár téli harisnya	60	—	90	—	1	—
1 „ nyári harisnya	50	—	80	—	1	—
1 „ vadász-harisnya hosszú szárral	4	—	4 50	—	5	—

Nyakravalók, gallérok és kézelők

1 darab „Kürass” Tiller-féle szabadalom	80	—	1	—	1 20	—
1 „ nyakravaló kauszuk gallérral	30	—	50	—	80	—
1 „ selyem nyakravaló	1	—	1 20	—	1 40	—
1 „ vászon-gallér	30	—	40	—	50	—
1 „ kauszuk-gallér	20	—	30	—	0	—
1 pár jó minőségű vászonkézelő	70	—	80	—	90	—
1 „ „ kauszuk	80	—	90	—	1	—
1 „ „ „ színes kauszuk-kézelő	90	—	1	—	1 10	—

Zsinórzat. Egyenruha kelmék. Gombok. Gallér jelvények. Rangjelző esillagok. Nadrágtartók. Hálósákak. Diszöltönyök. Polgári ruhák legjobb szövethől. Elegáns szabás, legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen.

Keztyük.

	m i n ő s é g					
	I.		II.		III.	
	K	f	K	f	K	f
1 pár keztyű vastag bőrből	1 40	—	1 50	—	1 60	—
1 „ finom diszkeztyű 2 nyomós gombbal	2 60	—	2 80	—	3	—
1 „ bundabélésű keztyű	5	—	5 50	—	6	—
1 „ nyári céna-keztyű	40	—	60	—	80	—
1 „ téli meleg kötött keztyű	80	—	1	—	1 50	—
1 „ női keztyű, bárminő színben	2 0	—	2 70	—	3	—
Téli meleg ugynevezett „Lama” alsó keztyű	2	—	2 40	—	—	—
Téli meleg harisnya	1	—	2	—	3	—
Fülvédő	2	—	—	—	—	—
Jäger-féle téli meleg ing	2	—	3	—	4	—
Jäger-féle téli meleg nadrág	2	—	3	—	4	—
Téli, jó meleg kötött keztyű	1	—	1 40	—	2	—
Téli, jó meleg bunda-keztyű	4	—	5	—	6	—
Fül- és nyakvédő hősapka	80	—	1 20	—	1 50	—
Jégpátkó	1 20	—	1 40	—	1 60	—
Téli zubbony	50	—	60	—	70	—
Téli köpeny	80	—	90	—	100	—
Meleg harmantyú	6	—	8	—	10	—
Magas, tartós szörme bélésű csizmák	20	—	24	—	28	—
Téli bundagallér	7	—	9	—	12	—
Kautsuk-csuklya	3 50	—	4	—	5	—

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 miliméter	6	—	6 50	—	7	—
Lefauchaux forgópisztoly 9 miliméter	7	—	8	—	9	—
Lefauchaux forgópisztoly 12 miliméter	8	—	9	—	10	—
Központi forgópisztoly 7 miliméter	6 50	—	8 50	—	9 50	—
Központi forgópisztoly 9 miliméter	8	—	9	—	10	—
Központi forgópisztoly 12 miliméter	10	—	1	—	14	—
Központi Buldogg-Revolver 7 miliméter	8	—	9	—	11	—
Központi Buldogg-Revolver 9 miliméter	9	—	11	—	13	—
Központi Buldogg-Revolver 12 miliméter	10	—	12	—	14	—
Browning ismétlő-pisztoly	45	—	55	—	0	—
25 darab töltény	1 50	—	1 75	—	2	—

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 4	—	3	—	3 60	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60	—	4	—
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	—	4	—	5	—

A híres Helveti (a Tiller-féle bőrvászon) cikkek:

1 sapka Tiller-féle „Helvétia” bőrvászonból	2 50	—	3	—	—	—
1 kész zubbony Tiller-féle Helvétia bőrvászonból	10	—	—	—	—	—
1 kész nadrág „Helvétia” Tiller-féle bőrvászonból	8	—	—	—	—	—
1 teljes vadász-öltöny (kabát, nadrág és mellény) „Helvétia” Tiller-féle vászonból	26	—	—	—	—	—
1 méter „Helvétia” Tiller-féle bőrvászon	1 75	—	—	—	—	—

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

<p>Megjelenik minden hó 10. és 25-én. ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre 6 K Félévre 3 K Egyes szám ára: 30 fillér.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Z Ó L Y O M. Telefon szám 11.</p>	<p>Hirdetési díj: fél hasábos milliméterenkint 10 fillér; többszöri közlésnél megfelelő engedmény; apróhirdetés szavankint 10 fillér Nyitlár: soronkint 40 fillér.</p>
--	--	---

TARTALOM: A drágaság körül. — Fenyők a kertben (Szlávik Nándor). — Gazdaság. — Hírek. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. --- Tárcza: A háború és az időjárás. (B. H.)

A drágaság körül.

Előző számunkban ismertettük azt a mozgalmat, amelyet az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete indított az elviselhetetlen drágaság enyhítése céljából. Most pedig a mozgalom további eseményeiről adunk hírt. Az egyesület márciusi gyűlésén az alkalmazottaknak a drágasággal szemben való segítségre két módot ajánlott: a drágasági pótlék engedélyezését és olcsó élelmiszerek beszerzését. A nagy drágaság — mint a gyűlésen Gróf Batthyány Tivadár elnök mondotta — semmi más társadalmi osztályt nem sújt oly érzékenyen, mint az állami alkalmazottak osztályát, amely fix fizetésből kénytelen élni s így a drágaság terheit nem képes másokra áthárítani. A drágaság annyira sújtja általában az összes alkalmazottakat, de különösen és első sorban a kisebb javadalmazásokat, s ezek között is azokat, akik több családtagot tartanak el, hogy az egyesület egyszerűen az állammal szemben teljesített kötelességet, amikor a közéletmezés és a drágaság kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy felterjesztést intéz ez ügyben a kormányhoz.

A memorandumot március 10-én küldött-séggileg adták át Gróf Tisza István miniszterelnöknek s abban olcsó élelmiszereket és drágasági pótlékot kértek a kormánytól, mert az állami fizetések a pusztta megélhetés lehetőségét sem biztosítják a jelenlegi óriási drágaság mellett. A pótlékot minden alkalmazott, a nyugdíjas

és özvegy részére is kérik — a fizetés vagy nyugdíj bizonyos százaléka szerint, amely százalék azonban a kisebb javadalmazásuaknál nagyobb legyen, mint a magasabb fizetésűeknél. A küldöttség szónoka: Kocsinszky Viktor társelnök beszédében vázolta céljukat: segítséget kérnek a kormánytól: „Ha csak saját személyünk-ről volna szó, még csak meglennénk — mondotta — de feleségeink, gyermekeink fenyegető nyomora kiált segítségért! Azon nőké, akiknek biztató szava, vigasztaló mosolya volt eddig támasza az élet küzdelmeiben elfáradt, bajai közepette csüggedő férfinak és azon gyermekeké, akiknek erkölcsben, erőben és egészségben felnevelése lenne hivatva biztosítani, hogy a mostani rettenetes háború által különösen a közép-osztályban okozott óriási vérvesztés pótolható legyen! Ma már feleségeink arcán is megfagyni készül a mosoly, ajkáról is elfogyóban a biztatás; gyermekeinket pedig a rossz táplálkozást kísérő legyengülés, betegségek, ragályok vései fenyegetik”

Tisza István gróf miniszterelnök a kérvényt átvéve hosszabb beszélgetésbe bocsátkozott a küldöttség tagjaival. Kifejtette előttük, hogy bár mennyire méltányolja is a tisztviselői karnak a mai drágaságokozta súlyos helyzetét, nincs abban a helyzetben, hogy drágasági pótlék engedélyezését helyezhesse kilátásba. Mert hiszen — egyes iparágak kivételes viszonyaitól eltekintve, a háború súlyos gazdasági következményei még sokkal nagyobb mérvben nehezédnek a társadalomnak fizetésjellegű jövedelemmel nem bíró rétegeire s az ezekkel való megküzdés épen úgy a reánk kényszerített élethalálharc feladatai közé

tartozik, mint a harctéren való hősiesség magaviselet. A hazafiúi kötelesség teljesítésnek, az önfeláldozásnak egy neme ez is, amely az itthonmaradt egész nemzeti társadalomra nehezedik s amelyből ki kell vennie részét mindekinek. Természetes azonban, hogy a kormánynak el kell minden lehetőt követnie, hogy a gazdasági helyzet súlyát elviselhetővé tegye s ebben a tekintetben fokozott kötelezettségei vannak a tisztviselői karral szemben. A közéleti szabályozása s közéleti viszonyok türethetővé tétele körüli akció a kormány állandó, intenzív gondoskodás igényli. E kérdés most van a legnehezebb átmeneti állapotban; a helyzet remélhetőleg javulni fog, amint a hatóságok új feladataikba belelélik magukat és intézkedéseik átmennek az életbe.

A kormány teljes igyekezettel rajta van, hogy elhárítsa a létező nehézségeket, súrlódásokat, háláz köszönettel fogadja a társadalom segítségét s az érdekelt körök gyakorlati tanácsait és utbaigazításait és lelkiismeretes jóakarattal veszi fontolóra azokat a módokat, amelyek az életmezés problémáját a tisztviselői karra nézve ennek speciális viszonyaira való tekintettel-lehetőleg célszerűen oldhatják meg.

Fenyők a kertben.

A fenyőknek kertjeinkben való felhasználása ma már sokoldalú. A tűlevelű és tobozos fák iránti előszeretettel teljesen indokolt. Egy kert, amely igényt tart arra, hogy esztétikailag szépségnek tartsuk vagy azt elő akarja varázsolni, úgy azt ma már fenyők, tobozosok alkalmazása nélkül többé nem tehetjük.

Még a különösen szigorúan rendszabályozott kertalakításoknál is formába, összhangba szoríthatjuk. A fenyők és más tobozosok már az anyatermészettől is, igazán csodálatos növéssel bírnak, legyen az bár gúla, piramis, oszlop, gömb vagy éppen lapos, összenyomott alak — ezáltal vonzó. Az ilyen alakot már azután könnyen alakíthatjuk s formálhatjuk át tetszésünk szerint, ha egyszerűen visszavágjuk az ághegyeket, amelyek a tavaszi friss ághajtást adják. Ha ezeket ott, ahol és amilyen alakura akarjuk őket formálni — szabályozhatjuk növényi terjedelmükben és megadhatjuk nekik azt a karakterisztikus alakot, amely nekünk jól esik és ez az, ami a kert esztétikai szépségének legjobban megfelel; — vagyis ízlelésünk, tetszésünk szerint rendezzük kertünkben a fák elhelyezését. Ha széjjel nézünk hazánkban, bizony nagyon kevés olyan helyet találunk, ahol tűlevelűeket vagy tobozosokat (konifákat) alkalmaznának élő sövényül, kerítésül, holott pedig ezek teljesen megfelelőek e célra, sőt irányt adnak a mai kertművészetnek.

Erre a célra különösen alkalmasak a jegenyék (*Picea excelsa*)

A magánkertekben lehet a sötét háttérű fenyőkerítések előtt ültetve, mintegy e komorságot enyhítendő, vadrózsa vagy futórózsa, esetleg kuszó rózsákat is alkalmazni, ahol azok mint fentebb említettem, a sötét háttér mellett nagyszerűen érvényesülnek s különösen akkor, ha előttük még virágozó és különféle díszbokrok, cserjék és virágcsoportok — csoportok — vannak, ezek egy — hogy úgy fejezzem ki magamat — ellentétes, talán szecessziós színvegyületet váltanak ki s a szemlélőre kedves, meglepő és bájosan elbűvölő hatást és benyomást tesznek.

Az ilyen művészettel elhelyezett és mesteri kézzel véghez vitt dolgok sohasem tévesztik el hatásukat és sohasem álnak felhibázottakká.

Ugyiszintén az ugynevezett „életfa“ (*nyugati Thuja occidentalis*) ez is nagyon alkalmas és felhasználható élő sövényül és kisebb, szerényebb célra a „Tiszafa“ (*Taxus baccata*).

Nem lehet vitatni, hogy egy része a mi hazai

Háboru és az időjárás.

Komoly természettudósok is próbáltak kapcsolatot keresni a haretéri ágyutűz által előidézett levegőhullámzás és az időjárás változatossága között. Hiszen tulajdonképpen az ugynevezett viharágyuk elmélete is a mesterséges levegőhullámzás körülményeire van alapítva.

Azt már régebben megállapították, hogy ágyudörgéssel mesterségesen lehet esőt előidézni. Amerikában nemrég kísérleteztek e tekintetben oly módon hogy a levegőben egy léghajót elektromos áram segítségével felrobbantottak s az így előidézett légköri mozgás nyomában meghozta az esőt. A dolog kissé különösnek látszik; azonban már többször is tettek hasonló kísérleteket a régebbi időkben is.

Igy 1834-ben, mikor a Rajna mentén nagy szárazság uralkodott, dr. Runge komolyan kimutatta, hogy nagy csaták után az ágyudörgések következtében rendszeren eső esett s ezért azt ajánlotta, hogy kísérletet tegyünk egy néhány ágyulövésessel. A nassau herceg parancsából meg is tették a kísérletet, mely azonban eredményre nem vezetett.

Mások nézete szerint az erős ágyuzás elűzi a felhőket. Ebben a hitben van Bruikmann állítása szerint Steierország és Bajorország köznépe, akik között perlekedések is folytak már a miatt, hogy egyes községek lakói mozsárlövésekkel a szomszéd községek határába kergetik a vihart.

Arra is van példa, hogy erős ágyuzás közben hirtelen vihar támad, melynek semmi előjele sem mutatkozott. Így 1793-ban a Duke nevű angol hadi hajóba Martinique sziget bombázása közben villám ütött be, mely a hajót tönkretette. Pauer százharminckét esatát sorol föl, a melyek tartama alatt vihar tört ki a haretér fölött.

A tudomány bizonyítékai szerint az eső főképp nedves légtömegek felszállásából ered, melyek a magasba kiterjeszkednek, lehülnek s vizgőzzé alakulnak. Olyan helyeken, ahol a légnyomás nagy, a levegő lassan süllyed le s fölmelegedve, folyvást szárazabb lesz. Azért az ilyen helyeken nem fordul elő általános esőzés, ellenkezőleg inkább az állandóbb jellegű szárazság gyakoribb. Az eső létrejöttére különben elegendő az is, ha a levegő a hegyoldalakon,

fenyőinknek, dacára annak, hogy első tekintetre impozáns kinézésű, azonban egyoldalulag alkalmazva kertjeinkben, nem alkalmasak. Az ő helyük ott van, ahol szükséges és kívánatos kontrasztokat elérni, vagy pedig színezéssel összekapcsolva, formasorokban koniférákkal vagy más fenyőnemekkel, amelyek más állam vagy világrészből származnak, keverten használni fel. A behozott tülevelű és tobozosok a kertészeti művészet által fokozott ambícióval nemesítették és mindig tovább fejlesztették, tökéletesbítették.

A választékai, fajegyedei az ilyen fenyőknek, amelyek már alaposan átklimatizáltattak, ami csemetekertjeink- és faiskolánkban már szintén tartóság és helyet foglaltak maguknak és oly pompás fajtákat neveltek, tenyésztettek, hogy a laikusoknak szinte nehezükre esik a választást eltalálni. Miért is én igen szívesen szolgálok e tekintetben felvilágosításokkal, egy rövidke kivonatban, a pompás helyettesítésre alkalmas különféle diszfenyők és tobozosokról, amelyek kertjeinkben különösen tekintetbe jöhetnek a telepítésnél.

A jegenyefenyők között az „Albiss concolor“ Észak-Amerikában honos, de nálunk is igen jól tenyészik. Ezüstös levele miatt fehérfenyőnek nevezték el: az ő kékeszöld, hosszú tülevelével különösen kiválik társai közül. Ép így vagyunk a Kaukázusból származó sötétzöld „Albies nordmaiana“-val is, ez egy nagyon kedvelt fenyő és ezt a legmelegebben lehet ajánlani. Fája tartós, megtelepítése különösen azért ajánlható, mert a nedvkeringés tavasszal indul meg benne és így a kései fagyoktól nem kell tartani.

A lucfenyők, Picea-fajok, között kevesebb színű van, mint a többi tobozosok között. Csak a kék szín fordul elő különösebben. Aki egyszer „Picea pungens glauca Kosteri“-t, a pompás ezüstbe játszó kékes színűt látta, az sohasem felejtetheti el. Valóban az a kékes-ezüstbe játszó gyönyörű fenyő, a legszebb koniféra. Különösen kora reggelenként lép előtérbe az ő különleges színjátéka, ha az éjjel leszállott harmatcseppek — vagy eső után —, ha a nap reá süt, mintha valami színes gyöngyök milliói lepték volna,

vagy emelkedő sikságon fokozatosan száll fel, a mire kitűnő példa az Amazon vidékének rendkívüli esőgazdasága, mivel a passzát szél az Andeseknél visszaverődik. Hasonló esetet találunk Indiában a Himalája hegységgel összeköttetésben.

Ha tehát tartós szárazság idején azt a levegőt, amely 300 méter magasságban van a föld színe fölött, 1500 méternyire, vagy még magasabbra lehetne emelni, rögtön előállana a megsűrűsödés és az esőképződés. A levegő pedig fölhevítés által emelkedik. Innen van az, hogy nagy tüzvész alkalmával gyakran támad vihar és eső. Ámde a mesterséges eső előállítását célzó ilyen irányú kísérletek nem vezettek eredményre. Dr. Olmoted szerint Alamabában mintegy tíz hektárnyi bokrokkal beszótt területet gyújtottak föl, de eső nem támadt.

Sidneyben dr. Russel több nagy tüzvészt jegyzett föl, a midőn nem támadt eső és az ő kiszámítása szerint naponként mintegy nyolcvan millió korona értékű kőszén kellene elégetni, hogy mesterséges eső támadjon. Ennyit pedig a mesterséges eső nem ér meg.

szórták volna be tühegyeit. Nincsen az a színvariáció, amely ott nem mutatkozna villogva, rezegve, csillogva a fenyő levelein.

En első sorban és különösen ezt a fenyőnemet ajánlom igyelmébe mindazoknak, akik külföldi, más világtáji, de mint mondtam, már nálunk is meghonosított fenyőt ültetni akarnak.

A sziklás és varlángszerű alakításokhoz van nekünk egy igen kedvelt törpe fenyőfánk és ez a „Picea humilis, nana“ és „Picea pygmaea“ és még egy különös gömbalakúvá alakítható „Picea Remontii“.

A többféle fajú tobozosok között ajánlhatjuk még a „Pinus excelsa“ és a kompakt feketészöld haragoszöld „Pinus austriaca“-t.

A sziklás telepítésnél, ép úgy is, mint aljának az alacsony „Pinus montana“ és „Pinus montana pumilis“, különösen jól alkalmazhatók.

Nagyszerű és különféle alakzatokban még a „Chamaecyparis“, az életfának nevezett Cyprusokat.

Előtérbe helyezem itt különösen a kékeshamvaszöld Chamaecyparis Lawsonian glauca Alumi, Fraseri és Triumph von Booscop és a kékeszöldszínű, törpe, gömb alakzatú Cham. Lawsoniana compacta aprrust.

Gyönyörű effektust vált ki a Cham. Lawson, Silver Oecon az ő ezüstfehér hajtásaival és a Wiselli, az ő mély, sötétzöld színevel.

Sárga tobozosoknál — mert van ilyen is — figyelemre méltó a Cham. nuth. aurea, Cham. pisifera aurea, taxus baccata aurea var. és a taxus factigiata aurea var. A Thuya gigantea aurescens, a Thuya occidentalis Wareana lutescens stb.; stb.

Rég elismert és tudott dolog, hogy a tobozosok, nagyobb gyárak, kohók közvetlen közelében, a korom és a kénsav lerakódása által, mely a kőszénrel fűtött kémények füstjéből kerül ki, nagyon szenvednek és ártalmas rájuk s hamar kiöli azokat.

Azokban ennek is ellenállók a Pinus austriaca, Pinus montana, Picea pungens glauca, Picea pungens és a Tenga canadiensis.

Már maga az az állapot, hogy tülevelűeket, ott, ahol csak lehetséges, kötetlekben — hálózatban —

Csak a Nap segíthet ezen, mely percenkint olyan nagy mennyiségű meleget bocsát ki, mely százharmincmillió köbméter vizet képes forrásba hozni. Igaz, hogy a Föld abból az óriási melegből csak egy százaléknak huszonkétmilliomodrészét kapja, de az is minden percen kétszázhuszonnyolcezer millióard lóerő nagyságának felel meg. Ezzel az óriási mechanikus erővel a Földön minden szükséges mozgást létre lehet hozni, tehát a légrétegek emelését is ez által az esőt is.

Ilyen hatalmas erőt az ember produkálni nem képes. Az az iszonyú gyilkoló erő, mely az ágyuk ezreinek torkából omlik, rettenetes hatása, de milyen csekély milliomodrész százaléká lehet annak a fel-foghatatlan energiakészletnek, melyet a Nap kisugárzott melege foglal magában.

Mindazonáltal állandó megfigyelés tárgyát képezi az, hogy a háboru zivatarja van-e s ha igen, milyen hatással az időjárás változására.

(B. H.)

alkalmazzunk, amellyel nemcsak az ültetésnek kinézését, de a kertet, még a téli holt idényben is elevenebbé, szebbé, tetszetősebbé, sőt türhetőbbé varázsolhatjuk s már ez is amellet szól, hogy azokat ne mellőzzük, hanem mindenütt, ahol csak lehetséges, ültessünk fenyőfákat, tobozosokat.

Akiben tehát egy kis szépérezék van s lelkében egy kis hajlam szívében a miszticizmus iránt s szereti a nagy természet szépségeit s abban gyönyörködni s az iránt lelkesedni tud, az megfogadja az általam itt elmondottakat.

Szlávik Nándor.

Gazdaság.

Milyen baromfit tenyészszünk? A mai viszonyok közt mindenkinek, aki csak tenyészthet baromfit, többet kell tartania, mint azelőtt, mert nemcsak hazafiui szent kötelessége ma, hanem jó üzlet is egyuttal, mert a baromfinak és az ezzel kapcsolatos összes termékeknek igen magas az ára. A jövőben azért azok a vagyonosabb uri birtokosok is, akik eddig baromfit csak házi szükségleteik fedezésére tenyésztettek, most a közfogyasztás részére is tenyészszenek, amily arányban birtokuk területe és viszonyaik ezt megengedik.

Minden gazdaságban a cselédségnek feliben, harmadában kellene tenyészteni baromfit, mint régen a jó világban, nem pedig letiltani a tenyésztést és legfeljebb néhány kakas nélküli tyúk tartását engedélyezni. Ez is csak a cselédség elszegényedésére, ellustulására és elzülésére vezet, mert ha gazdájának beszolgáltatott az év végén tekintélyes számú baromfit, neki is jutott, jó csomó pénzt vett be s azal sok kisebb nagyobb szükségletet tudott beszerezni.

Ami a tartandó baromfifajtákat illeti:

1. A bronzpulykakasokat tessék okvetlen megtartani, a tavasz folyamán azok mint tenyészanyag okvetlenül értékesíthetők lesznek. Magam is tartom kár azokat husra eladni. Tenyészértékeiket darabonként a 15–20 koronát okvetlenül megkapja s az érdeklődőknek tenyészpulykakasait a legkészségesebben ajánlani fogom.

2. A tyúkajtákat illetőleg azt ajánlom, tessék a fehér orpingtonoknál maradni, ez a Felvidéken igen jól bevált és ha van egy olyan külön udvar, vagy gazdaság, ahol a plymutokkal is lehetne tenyésztést folytatni, méltóztassék egy pár évig párhuzamos tenyésztést üzni, az eredményeknek összehasonlíthatása végett aztán a jobbat megtartani. Mindenesetre a fajtisza tenyésztést ajánlom, mert a fajtisza állatoknak tenyészanyag gyanánt való eladása esetén mindig 2–3-szoros, magasabb árakat kapunk a piaci áraknál és még mindig jobban járunk, ha mindjárt kevesebb is esetleg az egyedi szaporulat és ha több is valamivel a kiadás.

A fő az hogy tartsunk minél több fajtisza és közönséges hazai baromfit. A fajtisza tenyésztésnél a tenyészanyag és a tenyésztojás eladás lesz a főcél, a közönséges tenyésztésnél pedig a hus- és a tojás-termelés fogja legjobb eredményeket adni. H. E.

Fűrészpor a gyümölcsösben. Tavasszal egymást követik az olvadási, majd reá a faggyal váltakozó nappalok és éjszakák. A böjti szelek a ta-

lajnak sokszor oly nagymérvű kiszáradását idézik elő, hogy a nyár bőséges esőzése sem hozza azt helyre. Szükséges tehát, hogy gyümölcsfáink körül a talajt övjük meg a tavaszi időjárás kedvezőtlen hatásától. A tél, úgy ahogy, még csak gondoskodik a fákról, vastag hótakaróval fűdte be törzsük körül a földet, de a tavaszi időváltozások és a nyár égető hősege ellen alig védi meg valami a gyökereket, melyek arra vannak hivatva, hogy a gyümölcsfákat táplálják. A gyökerek védelmére szükséges a talaj beborítása. E célra kitünő szolgálatot tesz a fűrészpor. Aki csak egyszer próbálta ezt, az nem hagy fel a fűrészpor behintésével, mert a termést a fűrészpor fokozza. Ajánlatos az is, hogy tavasszal a fa gyökere körül felássuk a földet és azt jó vastagon fűrészporral keverjük. A fűrészpor kitünő nedvesség-tartó. A fűrészporral behintett talaj nem dudvásodik. Próbáljuk meg csak egyetlen egyszer. Minden gazda tapasztalni fogja jó tanácsunk eredményét: mert fáról kétszerannyi zamatos gyümölcsöt szed le, mint azelőtt, mikor a fűrészporra ügyet sem vetett.

H i r e k.

Olvasóinkhoz. *Munkatársaink és nyomdászemélyzetünk kevés kivétellel hadbavomult. Az ebből kifolyólag reánk szakadt óriási nehézségek miatt lapunkat csak kettős számokban, havonként egyszer és csökkentett terjedelemben jelentethetjük meg. Helyzetünk nehézsége okozza azt is, hogy olvasóink kérdései, levelei csak késedelmesen nyerhetnek elintéztést. Mindezért szíves türelmet, elnézést kérünk és remélünk annális inkább, mert a háborús állapot minden honfitól áldozatot kíván.*

Továbbá felkérjük t. olvasóinkat, hogy lezárt előfizetésüket megújítani, a hátrálékokat mielőbb rendezni szíveskedjenek, mert ha valamikor, úgy e válságos időben kétszeresen van szükségünk minden olvasónk támogatására.

Halászati tilalom. Április elsejével bekövetkezett a halászati tilalom egy egész sereg halra. A gyomrukát különös előszeretettel ápolók kétségen kívül a melanchólia bizonyos nemével veszik tudomásul, hogy a törvény épen azokra a halakra terjeszti ki védőszárnyait, amelyek a legnagyobb népszerűségnek örvendenek, föltéve persze, hogy a hal is tele van hiúsággal, akárcsak némelyik ember s örülni tud azon, hogy jelenvoltként szerepel, ha mindjárt a halászlében is. Mondjon tehát mindenki bucsút a frissen fogott fajtáknak, a süllőnek, a kecségének, a máina-pontnyak, a vizának. A süllő jóideig a szabad vizek végtelenjében fog uszni, de nem rajban. A halászlé pedig elveszti ízét és zamátját, mert két lényeges kelléke fog hiányozni, a ponty és a kecsége, megmaradván a kánonokkövérségű, nemkülönbén épen olyan simaságu harcsa, amely amely azonban ebben az egyedülvalóságban csak rántva szerepel. Az emberiség mégis csodálkozva fogja vizontlátni minden tilalmi idő ellenére is asztalán a szilenciumos halakat. Aminek az a magyarázata, hogy a ponty is, a kecsége is árusítható, ha bizonyítvány igazolja, hogy április elseje előtt fogták. Egész márciusban mást sem csináltak tehát a halászok, mint gyűjtik ezeket a halfajokat, — tele van

velük minden bárka, némelyik egész vagyont képvisel. Április havában aztán nincs is szükségük a halászatra, ilyenkor a származási bizonyítvánnyal együtt liferálják a drága portékát a nagy városokba. A tiszamenti helységek lakosai pedig, akik valamikor leszalasztották a gyereket a Tiszára, hogy merítse meg a kosarat s hozzon ebédre néhány kövér potykát vagy karcsu kecsegtét, — most bánatosan nézik a halak elszállítását, mert különösen e nehéz időben nincs olyan gazdag ember, hogy megadhassa az árát. A tiszamenti népek tehát hirdetik, hogy a Tiszában nincs már hal s megveszik a részükre anyagilag hozzáférhetőbb dunai halat. Hogy ebből aztán elkeresztelési zavarok is támadnak, az egészen mellékes. Annyi mindent hívnak nálunk más néven, hogy a dunai jószág is sütkérezhetik az előkelő tiszai származás dicsfényében.

Megjöttek a szalonkák. Egy hét óta itt van már a naptári, a hivatalos tavasz. A tavaszt hirdetik azonban a szalonkák is, amelyek már megjöttek. A hosszucsőrűek már láthatók és kaphatók is. A városi Nimródok tehát elérkeztek rövid szünet után újra ahhoz, hogy vállravezett puskával, tarisznyával és színes vadász-ornátusban induljanak ki a közeli hegyvidék erdeibe és mocsaras vidékeire, cserkészni és lesni a „huzó“ hosszucsőrűekre, bagolyfejű és mő szalonkákra. És nem is marad ilyenkor tétlen egy vadász sem, a vonatok telvék városi vadászokkal, akik sietnek kivenni részüket a szalonka-vadászat örömeiből, amely mulatságnak is szép és izgalmas, csak az a baja, hogy rövid ideig tart, mert tartós, szárító bőjti szelek idején ez a madár csak rövid ideg tartózkodik nálunk s ha szárad-szikkad a talaj, csakhamár odébb vándorol hűvösebb és nyirkosabb vidékre.

Halálozások. *Asbóth Mihály* m. kir. erdőmérnök, hajduböszörményi járási erdőgondnok március 8-án elhunyt.

Neuseei Hirsch István, nyug. miniszteri tanácsos, a közalapítványi erdőbirtokok volt főnöke életének 73 évében — március 24-én Budapesten elhalt.

Nagy Vince ministeri tanácsos a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumban a horvát-szlavonországi erdők ügyosztályának vezetője életének 55 évében március 27-én Budapesten elhalt.

Knezevics Lukács nyug. kir. főerdőőr életének 77-évében Vinkovcén február 26-án elhalt.

A mi hőseink. A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság tisztikara gyászlapon tudatja szeretett kartársának: *Toperczer Oszkár* m. kir. erdőmérnöknek, a cs. és kir. 79. gyalogezred tart. hadapród-örmmesterének a harctéren szerzett betegség következtében történt elhunytat. *Toperczer Oszkár* a zarnócai m. kir. erdőhivatalnál kezdte erdőszeti szolgálatát s onnan lépett át a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz, amelynek kerületében a váczi erdőgondnokságot vezette már harmadéve. A 33 éves ember a mozgósításkor bevonult ezredéhez. Először a déli harctéren tüntette ki magát az által, hogy a montenegrói Vihrónál több ízben bátor és diadalmas rohamra vezette csapatát. Ezért a hőstettért első osztályú vitézségi érmet. Azután az északi harctéren küzdött vitézül, végigharcolva az Uzsok körüli csatákat. Itt kapta meg a tifuszbetegséget. Gyógykezelés végett nyiregyházára szállították, ahol öt napi szenvedés után március 13-án lehelte ki hős lelkét.

Jurán Miksa segéderdőmérnök maluzsinai erdőgondnok, a 96 gyalogezred tart. hadnagya a Dukla

mellett vívot ütközetben december 13-án hősi halált halt.

Kakodi Dániel, kir. erdőmérnök, krasznói kir. erdőgondnok, tartalékos honvédtüzérhadnagy február 13-án, az északi harctéren Dvornik község közelében ellenséges lövegtől találva 31 éves korában hősi halált halt.

Ő Felsége a király az ellenség előtt elesett *Michaelis Frobert*, 23 népfelkelő gyalogezredbeli hadnagynak, szentvármegyei erdőtisztnek, a hadidiszitményes 3 oszt. katonai érdemkeresztet, *Náray Lajos* közalapítványi kir. segéderdőmérnöknek, aki a Hindenburg nevet viselő 69 gyalogezredben mint zászlós az utászszakasz parancsnoka, a nagy ezüst vitézségi érmet adományozta, továbbá megparancsolta, hogy *Skultety Győző* közalap. segéderdőmérnöknek, aki mint a 26. honvédgyalogezred tart. hadnagya *Obrenovác* bevétele körül szerzett érdemeket, — *Wehofer Mihály*, m. kir. segéderdőmérnöknek, megyesi járási erdőgondnoknak, *Kovács Tivadarnak*, a máramaroszi m. kir. erdőigazgatóság segéderdőmérnökének és *Budisavljevič Tivadár* segéderdőmérnöknek, a zagrebi erdőigazgatóságban kaljei erdőgondnoknak, tartalékos hadnagyoknak az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért — a legfelső dícsérő elismerés tudtul adassék.

Erdőtisztek a harctéren. A kincstári szolgálatban álló erdőtishti kar 25%-a teljesít hadiszolgálatot — és pedig: magyarországi erdőtisztekből: 108, a horvát-szlavonországi erdőtisztekből 17-en. Az altiszti karról — sajnos — nem állnak rendelkezésre ily adatok.

Nyugdíjazás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Korai Frigyes* és *Keleti Lajos* m. kir. erdőtanácsosokat — sok éven át teljesített hű és odaadó szolgálataiknak elismerése mellett saját kérelmükre — végleges nyugalomba helyezte.

Nyugdíjazás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében *Purcsal Demeter* napibéres póterdőőr, a sušaki kir. erdőhivatal kerületében pedig *Kranjčević Gergely* kir. erdőőr nyugalomba helyezte.

Tilos a vadászat. A földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben a hatóságokat fölhívja, hogy a vadászati tilalmat szigorúan ellenőrizzék és minden rendelkezésre álló eszközzel torolják meg a visszaéléseket. Ugyanis a vadászó közönség egyrésze azzal az ürüggyel, hogy élelmiszerhiány van, a vadászati tilalmat nem tartja be.

Segélyek. Az országos Erdészeti Egyesület nemrég elhatározta, hogy 4000 K-t oszt ki segélyül a hadbavonult, vagy az ellenséges betörés alkalmával károsodott erdőtiszték és erdőaltisztek, illetve azok családjai közt. A segélyeket a beérkezett pályázatok szerint most osztották szét. Öt erdőtiszt és négy özvegy összesen 2050 K-t, hét erdőaltiszt és egy özvegy 950 K-t kapott. A fenmaradt összegre új pályázat lesz.

Tábori posta. *Róka József* erdőaltisztről, aki a mozgósításkor harcba vonult, levelet hozott nekünk a tábori posta, amelyben a többi közt ezeket írta: „A mai postával van szerencsém 3 korona félévi előfizetési díjat tiszteletteljesen megküldeni. Midőn előfizetésemet megújítom szíves közlés végett egy tárcacikket is beküldök b. lapjuknak. Legyen szabad felemlítenem, hogy már nyolc hónapja élvezem a háboru sokoldalú megpróbáltatásait. Számos elkeseredett harc után végre a határszéli tábori csendőrséghez osztottak be s jelen-

leg Krassó-Szörény vármegyében teljesíték szolgálatot. E napokban édesanyámtól csomagot kaptam, amelyben az Erdészeti néhány számát is találtam. Fogadja a tisztelt szerkesztő ur szives figyelmeért hálás köszönetemet . . . stb.“

Erdészeti altisztek adománya. Stumpf Antal a harcoló magyar katonáknak meleg ruházatra 100 koronát gyűjtött a somlyóvásárhelyi m. kir. közalapítványi erdődondnoksághoz tartozó erdészeti altiszti személyzet között. Az adományhoz, melyet a Hadsegélyző Hivatalhoz küldtek, a következők járultak: Stupf Antal, Pta-Pátka, Maár Károly, Pta-Márye, Gere Antal, Padrag, Kürthy Sándor, Kis-Csösz Varga Márton, Dabrony, Tüttö József Padra, Stach Sándor és Remitzky V. Zala-Erdő, Kiss József, Karakó, Böczén Ferencz, Pta-Lovas, egyenként 10—10 koronával.

Kinevezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Weber Mihály m. kir. főerdőőrt irodakezelési gyakoronokká nevezte ki a besztercei m. kir. erdőigazgató-sághoz.

Szárnyasaink képes baromfi és galambtenyésztési szaklap kiváratra ingyen küld mutatószámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest II. Kapás-u. 12.

Vadászat és Állatvilág képes vadászati és ebtenyésztési szaklap ingyen küld mutatószámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, II. Kapás-utca 12.

Lemondás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Fekete Béla m. kir. erdőmérnököt az állami szolgálat alól saját kérelmére felmentette. Fekete Béla Budapest székesfőváros szolgálatába lépett.

Kinevezés. A m. kir. vallás és közoktatásügyi minister a kir. közalapítványi erdészeti: Ryll Viktort főerdőmérnöké. Zvarik Egyedet erdőmérnöké, Vajda Gyulát és Schenkengel Lászlót segéderdőmérnöké nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Schultz Károly segéderdőmérnököt Máramarosszigetről a kolozsvári állami erdőhivatal kerületébe a bánffyhungyadi járás erdőgondnoksághoz, Nagy Jenő erdőmérnökgyakornokot Kolozsvárról a tekei erdőgondnoksághoz.

Wény János erdőmérnököt Fogarasról Csikszere-dára az állami erdőhivatalhoz — és Zsombory Ignác erdőmérnökgyakornokot Székelyudvarhelyről Fogarasra az állami erdőhivatalhoz.

Irodalom.

Háborus gazdasági füzetek. Tudjuk; hogy ebben a ránk kényszerített háborus világban most az élelmiszerek kérdése foglalkoztatja leginkább az embereket. Hézag-pótló vállalat indult meg tehát, amelynek feladata az, hogy a gazdaközönseget tájékoztassa, útbaigazítsa, tanácsokkal lássa el, miként, hogyan élhet legolcsóbban, hogyan gazdálkodhatik és kertészkedhetik legmegfelelőbbben és leghasznosabban a háborus állapotban. Ezt a vállalatot „Háborus gazdasági füzetek“ címen Papp Viktor a „Néplap“ szerkesztője, szerkeszti és írja is.

Már három füzet jelent meg ebből az olcsó gazdálkodási könyvtárból. Az elsőnek címe: «Hogyan kell olcsón főzni a háborus időben?», a másodiké:

«Mezőgazdasági teendőink a háborus időben», a harmadiké: „Zöldség termesztési teendőink a háborus időben“. Az első füzetben a legolcsóbb és gyakorlatilag kipróbált étel-készítési módokat kapja a közönség. A gazdaszanyoknak megfizethetetlenül célszerű kis füzet ez. A második füzetben a mezőgazdasági háborus termelés és gazdálkodás gyakorlati teendőit ismeri meg az olvasó. Enélkül a füzet nélkül most jól gazdálkodni alig lehet. A harmadik füzet korai növények s általában a zöldségtermesztés nagyjelentőségű módjairól szól. Ezen füzet alapján a konyhakertészet élelmezésünkben és jövedelmünkben óriási előnyt biztosíthat a gazdálkodóknak. Mindenik füzet külön-külön csak 40 fillér. Melegen ajánljuk olvasóinknak ezeket a közhasznú könyvecskéket, amelyeket, Wodianer F. és Fiai (Budapest, IV, Sarkantyus utca 3. sz.) könyvkiadóhivatalában és a vidéken is minden könyvkereskedésben meg lehet kapni.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba küldendők.

Vendéglős. Természetes dolog, hogy arra ügyelni kell. A vendégfogadók, csárdák istállói és mindazok a közhelyek, ahol állatok állandóan tartózkodnak, vagy etetés, itatás, pihenés céljából megállapodni szoktak, havonként legalább egyszer fertőtlenítendő, valamint az ott használt jászlak, itatóvályuk folytonosan tisztán tartandók, a szemét, alom és trágya eltakarítandó. Ezeknek a teendőknek ellátása a vendéglősnek, csárdásnak stb. szigorú kötelessége (lásd az 1888. évi VII. tc. 1. §); ennek elmulasztása az 1879: XII. tc. 1. §-a alapján kihágás, mely kihágást 200 K-ig terjedhető és az 1883: VII. tc. 156. §-ában megjelölt célra fordítandó pénzbüntetéssel sújtandó, tehát, amint látja, önnek nincs igaza és legjobb, ha nyugodtan viselkedik és átlátja, hogy kihágást követett el és azt a néhány korona pénzbüntetést minden további nélkül lefizeti.

Tartós falvakolatok. Hogy a vakolat le ne pattogjon a ház faláról, a vakolatkeverékbe vasvitriolt kell keverni, avagy a felkent vakolatot kell a vasvitriolnak három rész vízben való oldatával bekenni. Ha a vasvitrioldatot régi vakolatra kenjük föl, akkor a vakolatot a bekenés előtt szappanlével tisztára kell mosni.

Gazdasági eszközök rozsdásodása ellen nagyon jó és olcsó szer a következő keverék: Vegyünk háromszor annyi szalonát mint gyantát és olvasszuk össze a két anyagot. A felolvasztott keverék sokáig áll. Ez a szer a legfinomabb acél- és a legdurvább vastárgyakat egyaránt megóvjá a rozsdásodástól. Kétféle lehet felkenni a gazdasági eszközökre.

Tanító. 1. A csontliszt a csirkéknek tényleg nagyon tápláló anyag s éppen azért illet, ha teheti, megfelelő mennyiséget szerezzen be. Irjon a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének (Budapest, Alkotmány-utca). Ok majd küldenek árjegyzéket s aszerint vásároljon. 2. A földmivelésügyi miniszteriumnak nem áll módjában vetőmag beszerzésére állami kölcsönt vagy előleget adni. Mostani viszonyok között már maga az is nagy doig, hogy jó és megbízható minőségű vetőmagot szerezzen az ember s hozzá még ráadásul rendes áron, nem pedig felemelt megfizethetetlen árárt. E célból a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte megfelelő készletet szerzett be, s azt rendelésre szállítja. Irjon tehát nekik s kérjen ajánlatot.

Halászlati büntetés. Tilos dolgot követett el két esetben is, és ezért meg is büntetik, mert a törvény szerint négyszáz koronáig büntethető az, aki kábító, mérgező, robbanószerrel halászik, továbbá, aki a halászatra jogosítva nincs, ha a halászlátot éjjel, tilalmi időben, kijelölt kíméleti helyen vagy tiltott eszközökkel űzi, vagy pedig, ha a halászlátot álcázva vagy magát felismerhetetlenné téve űzi, vagy a tettenérőt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ.

Leszker A. Kollár címére a lapot pótlólag megküldtük. **A többi** kérdezőnek a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő és kiadó **Korcsek Pál**

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

a Házinyultenyésztők Országos Szövetségének hivatalos lapja.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nyultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb fajtiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüszörme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget küldjön.

(Tel. 4260) Jó hírnevű régi cipőkészítő

E RID & SOHN udvari szállító **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegymászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögelésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

1910, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kézimunkáért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. . . Szerződéses szállítója a müncheni vadászegyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„A méhek élete“ című könyv második bővített kiadását, mely a Boczonádikaptár és rendszer ismeretetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3:55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyakra árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A vadász-vizsla

idomítása, használata, gyógykezelése.

III. kiadás, francó 2 korona.

STARK DEZSŐ főerdésznel, Drávatamási.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi lőpor aruda. ■ Gazdasági gépek gyári raktára

Nagy választék

vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttelen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ **■** Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ **■** Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Superfoszfát és Thomassalak.) ■

Varrógépek részletfizetésre!

■ **■** Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Szegnagyobb és legrégibb egyenruhatelep.

Egyenruhák erdő-altisztek és erdőőrök részére.

	I. II. III.					
	m i n ő s é g					
	K	f	K	f	K	f
Köpeny tisztiszabás, hosszú, erős posztóból	32	—	40	—	44	—
Ugyanaz trikótól	48	—	60	—	70	—
Rövid köpeny féltérdig érő, erős posztóból	26	—	30	—	36	—
Ugyanaz trikótól	35	—	40	—	48	—
Körköpeny (vadászgalér) vízhatlan lódenből	24	—	30	—	40	—
Zubbony ispahan zsinórral és ércjelvényvel, erős posztóból	16	—	18	—	20	—
Ugyanaz erős trikótól	26	—	28	—	30	—
Ugyanaz erős kamgarnból	30	—	32	—	34	—
Ugyanaz selyem zsinórral és ezüsthímzett jelvényvel, erős posztóból	22	—	24	—	26	—
Ugyanaz erős trikótól	32	—	34	—	36	—
Ugyanaz erős kamgarnból	35	—	38	—	40	—
Zubbony ezüst zsinórral 4 K-val drágább, mint selyem zsinórral						
Zubbony fehér bárányszőrme béléssel 20 K-val drágább						
Zubbony fekete báránybéléssel 30 K-val drágább						
Nadrág erős posztóból	10	—	14	—	16	—
Nadrág erős trikótól	18	—	20	—	22	—
Nadrág erős kamgarnból	22	—	24	—	26	—

Tetszés szerint pantalló vagy cszma-nadrág rendelhető; az ára egyenlő

Fővegek altisztek részére.

Kalap zsinórral és zerge szakállal vagy tollal	7 60	8	9
Sapka, szabályszerű A forma	3 50	4	4 50
Sapka selyem zsinórral és ércimerrel	4	5	5 50
Ugyanaz ezüst himzett koronával	6	7	8
Ugyanaz ezüst zsinórral	7 60	8	9
Tábori sapka ércimerrel, meleg téli	3	4	4 50
Tábori sapka ezüst himzett koronával, téli	6	7	8
Sapka „Tiller” forma, bármely színben	4	4 50	5

Zsinórzat.

Aranyzsinór 1 méter	2	3	4
Ezüstzsinór 1 „	1	2	3
Teveszörzsinór, zöld 1 „	— 36	— 40	— 45
Selyemzsinór 1 „	1 20	1 60	2

Zsinórjaink valódi szintartók!

Gombok.

1 darab attila-gomb	— 20	— 25	— 30
1 „ szabályszerű köpeny gomb	— 20	— 24	— 30
1 „ szabályszerű kis gomb	— 10	— 13	— 15
1 „ köpeny-gomb ezüstözött v. aranyozott	— 20	— 25	— 30
1 „ kis gomb ezüstözött vagy aranyozott	— 10	— 13	— 15
1 „ nagy agancs-gomb	— 12	— 14	— 16
1 „ kis agancs-gomb	— 06	— 07	— 08
1 „ nagy bőrgomb	— 12	— 14	— 16
1 „ kis bőrgomb	— 06	— 07	— 08

Helvétia-bőrvászson cikkek. Keztyük. Fehérnemű. Nyakravalók. Gallérok. Kézlelők. Téli alsó és felső ruhák. Hálósákok. Polgári ruhák a legjobb szövetekből. Elegáns szabás. Legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen!

Egyenruha-kelmék.

	I. II. III.					
	m i n ő s é g					
	K	f	K	f	K	f
1 méter ruha-kelme, legfinomabb	10	—	11	—	12	—
1 „ barna altiszti posztó, legerősebb	7	—	8	—	9	—
1 „ barna altiszti trikót, legszebb	8	—	10	—	12	—
1 „ barna kamgarn	8	—	10	—	12	—

Gallér-jelvények.

1 pár arany himzett, 1 levél	2	—	2 40	—	2 80	—
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 40	—	2 80	—	3	—
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 80	—	3	—	3 20	—
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 50	—	4	—
1 „ ezüst „ 1 „ „	1 80	—	2 20	—	2 60	—
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 20	—	2 60	—	3	—
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 60	—	3	—	3 0	—
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 40	—	3 80	—
1 „ ezüstözött vagy aranyozott érc-jelvény	1	—	1 10	—	1 20	—
1 „ Ugyanaz művészies kiállításban	2	—	2 0	—	2 40	—

Rangjelző csillagok.

1 darab arany himzett	— 40	— 50	— 60
1 „ ezüst „	— 16	— 46	— 56
1 „ ezüstözött vagy arany ércz	— 20	— 30	— 40

Nadrágtartók.

1 pár gummi nadrágtartó	1 40	1 80	2
1 pár finomabb nadrágtartó	2	2 40	3
1 darab nadrágszj	— 80	1	— 1 20

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 miliméter	6	—	6 50	7	—
Lefauchaux forgópisztoly 9 miliméter	7	—	8	—	9
Lefauchaux forgópisztoly 12 miliméter	8	—	9	—	10
Központi forgópisztoly 7 miliméter	6 50	8 50	9 50		
Központi forgópisztoly 9 miliméter	8	—	9	—	10
Központi forgópisztoly 12 miliméter	10	—	12	—	14
Központi Bulldogg-Revolver 7 miliméter	8	—	9	—	11
Központi Bulldogg-Revolver 9 miliméter	9	—	11	—	13
Központi Bulldogg-Revolver 12 miliméter	10	—	12	—	14
Browning ismétlő-pisztoly	45	—	55	—	70
25 darab töltény	1 50	1 75	2		

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	3	—	3 60
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60	4
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	4	—	5

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

<p>Megjelenik minden hó 10. és 25-én. ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre 6 K Félévre 3 K Egyes szám ára : 30 fillér.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal : Z Ó L Y O M. Telefon szám 11.</p>	<p>Hirdetési díj: fél hasábos milliméterenkint 10 fillér; többszöri közlésnél megfelelő engedmény; apróhirdetés szavankint 10 fillér Nyiltér: soronkint 40 fillér.</p>
---	---	---

TARTALOM : Kitartás. — Hazánk erdőgazdasága 1913-ban. — Vadászatunk 1913-ban. — A hangyák életéből. (Dr. Rónai János) — Gazdaság. — Hírek. --- Irodalom. --- Szerkesztői üzenetek.

Kitartás.

Nehéz, de nagy időket élünk. A háború borzalmas vérzivatará immár a tizedik hónapja dühöng felettünk, ránk zúdítva rettenetes csapásait. Csakhogy minket nem sodor el a háború zuhogó árja, mi álljuk a csapásokat derekasan s nem riadunk vissza a legnagyobb áldozatoktól sem, mert létünk biztosításáról, jövőnk boldogságunk megalapozásáról van szó. Egy cél lebeg csak előttünk: a végső győzelem; egy elhatározás kél csak a szívünkben: kitartani a végsőig, mert, végtére is győznünk kell. Bizakodó, reményteljes, lelkes hangulat hatja át az egész nemzetet: a harctéren küzdő, az itthon dolgozó milliókat, mert egyformán szenvedünk, egyformán áldozunk mindnyájan. A katona a harctéren fegyverrel, vérével, életével szolgálja a hazát s tagadhatatlan, hogy ezé a nagyobb érdem, őt illeti a dicsőség. Csakhogy a nemzetnek itthonmaradt része is részt vesz a háborúban: — szenvedései s azon fokozottabb munkája által amely a hadbavonultak távozásával reá szakadt.

Harcol, küzd, szenved s a háború céljait szolgálja most az egész nemzet, annak minden osztálya, kiki a maga ereje és tehetsége szerint. Nem kell messze mennünk a példáért; maradjunk meg csak a magunk szűkebb társadalmánál: az erdészeti és vadászati alkalmazottaknál, akik példás módon veszik ki részüket a kötelességek lerovásából, az áldozatok meghozásából. Egy harmadrészüek katona s kitűnik vitézségével és

áldozatkészségével. A többi meg itthon szolgálja a hazát: végzi úgy a saját, mint a hadbavonult kartársai munkáját és viseli a háborus helyzet szenvedéseit.

Különösen az erdészeti és vadászati altisztek vállára nehezedik a háború óriási súlylyal, tőlük követel nagy áldozatokat. Százaival véreznek a harctéren; sokakat a betörő ellenség sanyargatott, a többi meg végzi a megnövekedett munkát és szenved a háborus helyzet csapásait. Szennedi, mert az ő javadalma csak a régi, amely még a normális viszonyok közt sem volt már elegendő a megélhetéséhez, hát még most, amikor az életviszonyok oly rettenetesen megdrágultak; szenved a háborút, mert ő az élet drágaságát nem fizetheti meg mással, mint pl. a termelő, az iparos stb.

Nagyon nehéz, mondhatnók tarthatatlan helyzetbe sodorta a háború ezt a szegény társadalmat. De ő állja a kemény próbát: tűr, szenved és dolgozik megfeszítettebb izmokkal, mert tudja, hogy ezzel áldozatot hoz a hazának, hogy ez most szent kötelessége. Nem is zúgolódik, nem is panaszkodik, hanem hallgat és küzd tovább önmegtartó kitarással, foghatatlan lelkesedéssel, hogy előmozdítsa, hogy elősegítse ő is a végső győzelmet. Igazi hőse a háborúnak e társadalom minden tagja — úgy a harctéren küzdő, mint az itthon dolgozó, minden testületi érdek, minden egyéni kívánság félretevésevel, elhallgattatásával lángoló lelkesedéssel mindent: vagyont, jólétet, családot, életet feláldozó elszánt-sággal, munka és teher-bíró képességének végső megfeszítésével csak a legnagyobb célt szolgálja a háború sikerét, mert meg van győződve róla.

hogy a siker gyümölcseiben csak a hozott áldozatok arányában lehet részesülni. S ez a küzdők között is talán a legharcosabb és a legküzködőbb társadalom erős hittel bíz a sikerben, remél annak gyümölcseiben.

Mi meg azt reméljük, hogy ez a sokat küzdött, sokat szenvedett társadalom nem fog csatlakozni egyik reményében sem. A háború meghozza a mi győzelmünket, a mi igazságunk diadalát; de meg kell hoznia a háborút oly példás hősiességgel és kitartással végigküzdő és szenvedő erdészeti és vadászati aliszti kar régi óhajának teljesedését: nehéz helyzetének megfelelő rendezését. Azt hisszük, hogy a kemény tűzpróba után a meghozott óriási áldozatok láttán nem fog elzárkózni attól sem az állam, sem más erdőbirtokos attól, hogy ezzel jutalmazza meg a szolgálatbeli és honpolgári kötelességüket oly páratlan lelkiismeretességgel végső alkalmazottait. Ez a remény táplálja most a háború sikereért küzdő életünket ez ad erőt a kitartáshoz. Adja Isten, hogy mindkettő ránk köszöntsön mielőbb!

Hazánk erdőgazdasága 1913-ban.

Magyarország erdőgazdaságilag mivelte területe az 1913. évben 31.303 kat. holddal apadt s az év végén összesen 12,859.901 kat. hold volt. Az apadásnak, mely az előző években is észlehető volt, több oka van. Egyrészt a letarolt nem feltétlen erdőtalajon álló erdők talaja mezőgazdasági művelés alá vonatott és a művelési ág változása által az erdőkerületben apadás állott be, másrészt azonban az erdőterületben évről-évre mutató csökkenés csak látszólagos, amennyiben az erdőterületeknek csak megközelítőleg meghatározott kiterjedése folyton újabb és pontosabb mérésekkel

állapítatik meg s ilyenkor a felmért erdő kiterjedése rendszerint kisebb a nyilvántartott területnél.

Talajminőség szerint az erdők állományában szintén lényegesebb változások történtek, melyek a talajminőség helyesebb meghatározásából erednek. Nevezetesen: a véderdők állománya 18.803 kat. holddal, a futóhomokon álló erdők állománya 1.085, a nem feltétlen erdőtalajon álló erdők állománya pedig 36.551 kat. holddal apadt, s ezzel szemben a feltétlen erdőtalajon álló erdők állománya 25.155 kat. holddal szaporodott. Fanemek szerint legnagyobb az apadás a bükk- és más lombfaterdőkénél, melyek 26.172 kat. holddal apadtak; a tölgyerdőkénél is 13.864 kat. holdnyi az apadás, míg ellenben a fenyőerdők területe 8.732 kat. holddal szaporodott.

Az 1913. évben az üzemtervek rendelkezése, valamint az erdőtörvény határozmányai értelmében 158.074 kat. holdnyi területet kellett volna az erdőtulajdonosoknak beerdősíteniük. Erdősítés azonban csak 101.360 kat. holdon történt s így a hátrálék 56.714 kat. hold. Ennek némi része természetes úton felújult ugyan, mindazonáltal a be nem erdősített hátrálék igen tetemes maradt. Ez épenséggel nem új jelenség, hanem nagyjában ugyanazoknak az okoknak következménye, amelyek az erdősítéseket az előző években is hátráltatták. Nevezetesen a megelőző években uralkodott nagy szárazság miatt a régebben foganasított erdősítések tetemes része tönkre ment úgy, hogy az erdősítések irányuló tevékenységnek egy részét ezen erdősítések pótlása emésztette fel. Az erdősítési munkálatokat az 1913. évben e'fordult nagy esőzések, a folyók mentén pedig különösen a nagy és sokáig tartó áradások is akadályozták, sőt lehetetlenné tették. Hátráltatta az erdősítést helyenként az is, hogy jelentékeny vágásterületek khasználhatók nem voltak és egyes letarolt területekről a faanyag kellő időben és mértékben el nem szállított, a magtermés is igen hiányos volt, sőt vidékenként teljesen kimaradt. Különben hátráltatja az erdősítéseknek kellő mértékben való foganasítását az ország minden részéből jövő jelentések szerint a munkaerő hiánya is.

A hangyák életéből.

Évek óta nagy figyelemmel és gyönyörűséggel olvasom a tudományos problémákat. Nemcsak magam, hanem a feleségem és a gyermekeim is. Akár a természet titkos birodalmába, akár a geográfia terrenumán: a Föld őstörténelmének ködös világába, vagy messze tengerekre és Észak jeges vidékeire kalauzol bennünket a tudós szerző, mindig tud szépet és újat mondani.

Engem, különösen a hangyák életének vázolásával ragadtak meg a problémák. Hónapok multak el, mióta az apró nyüzsgő lények társadalmából szakasztott képeket olvastam s ma sem tudok szabadulni hatásuk alól. Mint aki egy évtized óta, udvaromon kertemben és idegen helyeken is, nagyító-üveggel a kezemben, minden nyáron figyelem a hangyák tevékenységét, sőt dilettáns létemre, még naiv „kísérletekre“ is vetemedtem, engedtessek meg nekem, hogy egyet-mást elmondhassak megfigyeléseimből.

I.

Sok évvel ezelőtt, egyik kora tavasszal, virágültetésre szánt termőfölddel telt faládkában kísérleteztem a hangyákkal.

Láttam, hogy egy pici hangya, csápjai között, szabadon tartva fölfelé viit egy önmagánál többszörte nagyobb fehér gömböcskét.

Akkor még nem tudtam, hogy voltaképp mi legyen a kis gömb. Most, úgy vélem, hogy semmi más nem lehetett — mint hangyatojás. A hangya tájba.

* * *

A hangyácskának az egyik nagy göröngyre, mely neki óriási hegy volt! — terhet kellett felvinnie és erőlködő kísérletei csak nem sikerültek. Végre megfordult és hátrafelé küszta meg a „hegy-et.“ És ezen munkássága közben, a testét nem is emelte, — hanem huzta!

Ezt a megfordulási manővert mindig ismételte, valahányszor valamiféle göröngy állotta útját.

* * *

A vasuti vonal mentén, egy nagy sereg hangya, nagy bogártestet cipelt, húzott, hosszú úton, a hangyalakásig, mely formális kis barlang volt.

Az erdősítéseknek a kívánt mértékben való fogantatását azonban leginkább hátráltatja az a körülmény, hogy erdőtulajdonosaink még mindig nem gondoskodnak kellő mértékben a szükséges facsemeték természetéről, s ez a panasz nemcsak a kisebb és középbirtokosokat szemben merül fel, hanem állandóan felhangzik a nagybirtokosokkal szemben is, akikről pedig méltán lehetne elvárni, hogy ez irányban kellő előrelátást tanúsítsanak. A törekvés éppen ezért az 1913. évben is arra irányult, hogy az erdősítéshez szükséges csemeték minél nagyobb mértékben bocsájtásának az erdőbirtokosok rendelkezésére, hogy ez által az erdősítéseknek egyik legnagyobb akadályát elhárítsák. Ezért, midőn a birtokosok az erdősítések költségeit a magukéból fedezni képesek nem voltak, az erdei facsemetekertek telepítését sok esetben állami-segélylyel előmozdították.

Mint az előbbi években, 1913-ban sem szorítottak a facsemeték kiosztásánál az „Állami kezelésbe vett községi erdők és kopár területek befásításának előmozdítása” című költségvetési hitelek terhére fenntartott csemetekertekre, hanem nagyobb mennyiségű csemetét osztattak ki a kincslári erdők csemetekertjeiből is. A csemetekertekben összesen 238,116,000 különféle facsemete állott rendelkezésre; ezekből az 1913. év folyamán részben az állami kezelésben levő kopár területek befásítására, részben pedig 2,341 magánerdőbirtosnak összesen 88,118,000 csemetét osztottak ki. Ezekkel összesen 20,852 holdnyi kopár terület erdősített be szép sikerrel. A kopár és vízmosásos területek befásítását önerejükben fogantatni nem képes szegénysorsú birtokosokat az 1913. évben is segélyben részesítették. Ily célra 1,673 birtokos között 668,074 K pénzesegélyt osztottak ki.

A törvényhozás által a kopárjavítási munkálatok állami segélyezéséhez az előző évekhez képest rendelkezésre bocsájtott nagyobb hitel célszerű felhasználása érdekében gondoskodni kellett arról is, hogy a vízmosások megkötésénél és a kopár területek befásításánál előforduló szakismeretet igénylő műszaki és fásítási munkálatok közvetlen vezetéséhez megfelelő műszaki segéd személyzet álljon rendelkezésre. Ezért a

kopárjavítási munkálatoknál szervezett erdőri állások számát 25-ről 90-re emelték fel.

Erdősítési jutalmak. Az erdősítési kedv fokozására az 1913. évben is 30 erdősítési jutalmat tűztek ki, összesen 15.400 K értékben olyan kopár területek erdősítésének a jutalmazására, amelyek 1913-ban állami segély igénybevétele nélkül fogantatottak. A jutalmak kiosztása, 1918. évben fog megtörténni. Az 1913. évben az 1908-ban eszközölt erdősítések utáni jutalmak osztottak ki, összesen 14.080 K értékben és pedig 12 nagy és 9 elismerő jutalom alakjában. E jutalmak egy része készpénzben, másik része pedig disztárgyakban adatott ki.

Az ezekben a jutalmakban részesített birtokosokon kívül 4.080 K jutalmat, valamint két írásbeli elismerést osztottak ki olyan tisztviselők, illetve uradalmi alkalmazottak között, akik az erdősítések teljesítése körüli buzgó munkálkodásukkal ilyenre rászolgáltak. Végül 8.886 K jutalom pénzt osztottak ki buzdításul 357 olyan egyén között, akik a birtokosok által nem állami költségű fenntartott csemetekertekben a fásításokhoz szükséges erdei facsemeték termelésénél teljesített sikeres munkájuk által erre érdemeket szereztek.

Tűzkárok. Az 1913. évi igen esős időjárás a tűzeseteket igen mérsékelte. Nagyobb arányú tűzkárok egyáltalán nem fordultak elő, csupán jelentéktelen alom- és futótűzek voltak. Az ezek által okozott károk helyrehozása érdekében a szükséges intézkedések megtörténtek.

Szélkárok. A szélvihar csupán a brassói kir. erdőfelügyelőség kerületében okozott említésreméltó kárt, ahol több helyen mintegy 16.000 m³ fának törésével és kidöntésével mintegy 70.000 K kárt okozott. A ledöntött és letört fának feldolgozása, kitarakítása és a keletkezett hézagok pótlása iránt a szükséges intézkedések megtétettek, valamint gondoskodás történt az irányban is, hogy az ennek folytán keletkezett rendkívüli kihasználások fatömege az évi vágások hozamába beszámíttassék.

Rovarkárok. Kártékony rovarok az 1913. évben csak szórványosan és jelentéktelen kárt okoztak. Leg-

A zsákmánynak egyik csücsa már benn volt a lyukban. Ekkor, nagy hirtelenében, szinte rémült idegességgel, feltűnő gyorsasággal visszataszították, majdnem lökték a prédát, mert ez a hangya-lakás nyílásba betömte volt.

A kilökés után egy sereg hangyamunkás a bogár holttestét akként forgatta, irányította, hogy vékonyabbik csücsával kerüljön a barlag nyílásába. Mikor ez sem sikerült, uccu neki — kitudskolták végkép a nyílásból . . .

A nagy görnyedésbe belefájdult a hátam. Figyelésemet meg kellett szakasztanom. Nagy kinnal fölegyenesedve, sétára indultam.

Mikor hosszú idő múlva visszatértem kis népeimhez, sem a vadászoknak, sem a prédának nem találtam a nyomát. Valószínűleg felaprózták . . .

* * *

Egyik alkalommal, az irodám ablakáról, nagy huslegyet fogtam. Kidobtam az író-műhelyem mellett settengő apró hangyáimnak.

Két munkás rögtön ott is termelt. Sőt segítséget is requirált. Minden nehézség nélkül, nagy könnyedséggel bevitték a lyukba.

De kis vártatva, mit látok?

Hát csak hozzák, cipelik kifelé a bogár testgyűrűinek keményebb, chitinszerű vázát a váznak darabjait.

Ezek nem izlettek nekik!

* * *

A nyáron a rózsafáról egy levéltetűt vettem le a levéllel együtt. Lekapartam a hangyalyuk közelébe.

Az egyik gyerkőc-hangya rögtön nekigyürkőzött és reátamadott. De a levéltetű sem zseppent meg, nem hagyta magát, és iziben, valósággal átnyalabolta a hangyát . . . Birkóztak jó darabig! Végre is a — kis hangya unta meg a küzködést. Otthagya a levéltetűt a faképnél.

Nyilván érdemesebb munkája után látott.

* * *

Azt is megfigyeltem, hogy a lesben álló hangya, akárhányszor dynamitlöveg módjára, nekirontott a méhnek vagy légynek és megszurta azt. Aztán visszahúzódott és csak újra reárontott, amíg azt elszibasztotta.

A szívem is megesett a méh gyötrődésén s néha-néha kimentettem támadója kinzásaiból.

több vidéken egyáltalában nem is mutatkoztak. Ez leginkább annak köszönhető, hogy a vármegyékben az elrendelt irtó- és óvintézkedéseket az érdekelt birtokosok erélyesen és lelkiismeretesen végrehajtották, amihez vidékénként e rovarokra kedvezőtlen természeti befolyások és a hasznos madarak védelmének örvendetes térfoglalása is hozzájárult.

A lisztharmat (*Oidium quercinum*) a pécsi, győri, turócszentmártoni és a nagyvárad kir. erdőfelügyelőségek területében az 1913. évben is tetemes károkat okozott, úgy látszik azonban, hogy a baj örvendetesen apadóban van.

Erdőrendészet. Az erdőtvény rendelkezéseivel szemben elkövetett tilos cselekmények és mulasztások miatt az erdőbirtokok ellen 326 esetben indított meg erdőrendészeti eljárás.

Erdőrendészeti áthágások miatt törvényes eljárással kirótt pénzbüntetésekből az 1913. évben 197 eset után 41.018 K 06 f, az erdei kihágások után kiszabott pénzbüntetésekből pedig 221.990 K 11 f folyt be az „Országos erdei alap”-ba.

Az „Országos erdei alap” bevétele az 1913. évben 329.748 K, kiadása 199.581 K, tiszta vagyona pedig 1.705.034 K 64 f. volt.

(Folytatjuk.)

Vadászatunk 1913-ban.

Az 1913. évi rendkívüli nedves időjárás káros hatással volt a hazai apróvadállományra. Megtizedelte a sok esőzés az apróvadállományt számos vadászállományt számos vadászterületen éppen úgy, mint a kincstári vadászterületeken, minek következtében vadásztársaságok részére ez évben tenyészfácánokat nem osztottak ki.

A vadásztársaságok felsegítése az 1913. évben mégis fokozottabb mérvben történt, a mennyiben a mostoha időjárás által sújtott vadásztársaságok vadállományának felújítása céljából nagyobb mennyiségű tenyésznyulat és jóval nagyobb pénzösszeget osztottak ki, mint az 1913. évben és pedig engedélyeztek 42 kormányhatóságilag láttamozott alapszabályokkal bíró vadásztársaság részére 580 drb nyulat és államsegélyenként 6,500 K készpénzt.

Az egyik megmentett méhet alaposan megvizsgáltam. Látom, hogy a mellső lábpár vastagabb izei: a tempora meg a combja volt megsebzve.

Lábraállítottam; járdogált egy darabig, de abból biz „többé ember nem lett.”

* * *

Nagyító-üveggel kezemben, minden nyáron, számtalanszor és hosszasan figyeltem a hangyákat ásó-munkájuk közben.

Láttam, miként hordják ki a földet és a szemnyi kavicsokat s halmozzák rakásra.

Napok multával felhasználták a kihordott materiát — az építkezésre.

Ez volt ám csak érdekes munka!

Láttam, hogy egy-egy, majd kettő-három, ritkábban több hangya együtt törekszik az építőanyag kiemelésére.

A kártékony és ragadozó vad irtásáról az 1913. évben is gondoskodás történt. 1913-ban lőfegyverrel, törrel vagy méreggel kiirtatott 44 hiúz és 267 farkas, melyekért 1.830 K jutalomdíj osztott ki.

A hol a fővad túlságosan elszaporodott s erdő- és mezőgazdasági károkat okozott, ott 1913-ban is megengedték, hogy korlátozott számban tilalmi időben is lőhessék és értékesíthessék. A közigazgatási hatóságok véleményének meghallgatása után fővad lelővése 222 esetben adtak engedélyt. Ott pedig, a hol az apróvad örvendetes módon elszaporodott és a terület tulajdonosa vagy bérlője azt lelövés útján nem értékesíthette, a szomszédos területek érdekeinek szem előtt tartásával és az illetékes hatóságok véleményének meghallgatása után 86 esetben adtak engedélyt korlátozott számú apróvad befogására és elevenen való értékesítésére, illetve elszállítására.

A kiadott rendeletek közül az eleven hasznos vadnak, valamint a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatalát szabályozó és 1910-ben kiadott 36.219 sz. rendelet éreztette rendkívüli mértékben kedvező hatását, mert a multban ezen a téren tapasztalt tömeges és súlyos visszaélések, melyek különösen a nyugati határszéli vármegyékben rendkívül felszaporodtak és főként a tojáscsempészek vakmerő garázdálkodásai által e vármegyék fogolyállományát végpusztulással fenyegették, az 1913. évben már sokkal kisebb mértékben voltak észlelhetők.

A régi vadászati szerződések lejártá alkalmából kiváló gondoskodás tárgyát képezte az is, hogy az erdészeti tisztí és altisztí személyzet vadászati gyakorlati ismereteinek fejlesztése céljából oly területek hasítottassanak ki, melyekben a vadászatot nemcsak túlságosan, de kedvvel és eredményesen is gyakorolhatják.

Az arra illetékes birtokos- és vadászközönségnek immár évtizedes óhaját képezi, hogy az egyes részleteiben elavult és módosításra szoruló vadászati törvény (1883: XX.) s az avval összefüggésben álló vadásatról és fegyveradóról szóló 1883: XXVII. t.-cz. a kor kívánalmainak megfelelő törvénnyel pótoltasék. Ennek következtében a kormány a törvények módosításához szükséges anyag gyűjtését elrendelte s a beérkezett anyag jelenleg feldolgozás alatt áll.

Midőn a segítségül hívott harmadik hangya látja, hogy társai túl vannak ügyes-bajos dolguk nehezebbik részén, otthagyja társait: a másik kettőt és visszatér a saját, félbenhagyott munkájához.

* * *

Némelykor, három éves gyermekként kiáltok fel nagy örömmel és meglepetéssel, midőn nagyító-üveggel szemlélem hangyáimat szorgos pionnier-munkájuk közben.

Azt hiszem, hogy a legügyesebb budapesti hordárok, akik valamelyik mérnökember pénzszekrényét vagy zongoráját vizsik át az ajtón, azok sem tudnának oly sok s olyan szép, kísérletező és gyors megcélszerű evolúciókat kifejtteni, mint az én hangyáim.

Dr. Rónai János.

Gazdaság.

— **A baromfiak olcsó és jó takarmányozása.** (Köztelek). Ha valamikor, úgy most van itt az ideje annak, hogy ezen kérdésről elmélkedjünk és követhető tanácsokat adjunk baromfitenyésztő társainknak. A termények dupla áruak. Bár a tojás ára is magas, a baromfi-hús sem épen olcsó, mégis, mivel nem kapunk a drágán tartott állatainktól dupla mennyiségben termékeket, gondoskodnunk kell az olcsó, jó és tápláló takarmányozásról, hogy mennél jobban kifizesse a fáradozásunkat. En már évek óta a következőkben leírt módon tartom baromfiaimat s a hadi állapotban 12 drb-ra fogyott fehér orpingtonjaim és plimutjaim ma is, faóiban tartva őket, naponta 3—4 drb tojással fizetik meg gondos ellátásukat. Kapnak pedig naponta reggel 8 óraker főtt burgonyát vagy takarmányrépát langyosan, kevés korpával és zuzott csontliszttel, illetve darával megszórva; délben 12 óraker főtt marhavért és hushulladékokat; d. u. 4 óraker pedig 1 liter zabot s ezzel ha készen vannak, meg lesznek langyos vízzel itatva s az ólba éjjelre behajtva. Az ól tiszta szalmával meg van almozva és néha-néha fahamuval megszórva, azonban az almot nem hordatva ki, ami melegíti az ólat. Marhavért és állati hushulladékokat ugyan nem lehet minden legkisebb helységben mindig kapni, de azért be lehet ezt mindenütt szerezni, ha az ember utána jár. És ami a földolog, teljesen ingyen kapható ez az anyag, amelyet csak elpusztulni hagynak a vágóhidakon. En nyáron is vérrel etetem baromfiaimat s malacaimat s ha sok a vér, trágyagödörbe vitetem, ahol egy hét alatt milliárdszámra terem benne a kukac, amit aztán a baromfiudvarokba hordatok s a tyukok és növényekcsibék vigan csemegéznek belőle. A nyári etetésnél a kerti gyom, másféle kerti hulladék, fű s falevél mind-mind kitünő tápláléka a baromfinak, fő az, hogy az ember fáradságot vegyen magának és számíton, hiába ne adjon ki egy fillért sem akkor, midőn az megtakarítható. Nem találok szavakat, hogy elég nyomatékosan ajánljam a baromfitenyésztés nagyban való és okszerű felkarolását. Most, midőn oly tenger nagy területeken a baromfi magnak sem maradt, azaz teljesen ki lett irtva. Olcsón és sokat tenyészünk! Ez legyen most a jelszó s aki ezt követni fogja, annak érzénye nem fog üresen maradni. *Hrebly Emil.*

— **Házinyulak husa a közéletmezésben.** Némely országban, így nevezetesen Franciaországban, Olaszországban és Angliában, a házinyulak husa tudvalevően nagy szerepet játszik a közéletmezés terén. Párisban pl. naponta 10.000 drb. Londonban pedig 75.000 drb nyulat fogyasztanak el. Franciaországban évente 100 millió nyulat tenyésztnek, melynek értéke 300 millió frankot tesz ki. Magyarországon a néhány év előtt megindított kísérletezések és egyes városi hatóságok biztatása ellenére, a nyulatenyésztés és nyulhús-fogyasztás mindezeideig nem tudott meghonosodni és nagyobb lendületet venni, pedig béke idején is megérdemli a fejlesztést, a mai háborus viszonyok között, a már is fölötte magas husárok mellett pedig különösen nagy jelentősége lehetne a husellátás terén fennforgó nehézségek enyhítése szempontjából. A házinyulak husa mint néptáplálék azért értékes, mert a nyulak nagy szaporasága folytán hamarabb lehet jelentős eredményeket elérni, mint más husállatok tenyésztése terén. További jelentősége a nyulatenyésztésnek abban áll, hogy a nyul

több olyan eleséget, pl. konyhahulladékot és kerti terményt jól értékesít, mely nagyobb állatok tartásánál nem, vagy alig jön számba, úgy hogy a nyulatenyésztés felkarolása és terjedése nem vagy csak kevésbé érintené a meglévő takarmánykészleteket. Végül a nyulatenyésztés könnyebbitene a mezőgazdaság terhein, melynek fontos feladata a kellő mennyiségű hús előállítása, mert nyulak tenyésztésével főképen kisebb tisztviselők, iparosok és munkások foglalkozhatnának, vagyis a lakosságnak épen azon körei, melyek legnyomasztóbban érzik az élelmiszerek drágulását. Hogy mit jelent a közgazdaságban a tervszerű nyulatenyésztés, különösen a népéletmezés szempontjából, azt jól illusztrálja a következő néhány statisztikai adat. Szászországban az 1913. évben 56.000 drb-ot tett ki a házinyulállomány. Ebből piacra hoztak vagy a háznál értékesítettek 51.500 drb-ot, ami 206.000 kg. husnak felel meg, 165.000 márká pénzértékben. Ehhez hozzájárul még az eladott és értékesített nyulbőrök értéke 40.000 márká. A házinyul a leghálásabb husstenyészállat. Egy 4 és fél kg. súlyú nőstény egy év alatt 50 ivadékokat hozhat a világra, melyek négyhónapos korukban mintegy 150 kg. húst szolgáltatnak. *H. F. dr.*

H i r e k.

Olvasóinkhoz. *Munkatársaink és nyomdászemélyzetünk kevés kivétellel hadbavonult. Az ebből kifolyólag reánk szakadt cériási nehézségek miatt lapunkat csak kettős számokban, havonként egyszer és csökkentett terjedelemben jelentethetjük meg. Helyzetünk nehézsége okozza azt is, hogy olvasóink kérdései, levelei csak késedelmesen nyerhetnek elintézés. Mindezzért szíves türelmet, elnézést kérünk és remélünk annál is inkább, mert a háborús állapot minden honfitól áldozatot kíván.*

Továbbá felkérjük t. olvasóinkat, hogy lejárta előfizetésüket megújítani, a hátrálékokat mielőbb rendezni szíveskedjenek, mert ha valamikor, úgy e válságos időben kétszeresen van szükségünk minden olvasóink támogatására.

Kinevezés—cimadományozás. A király Chilány Imre báró földművelésügyi miniszter előterjesztésére az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Nagy Károly miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott főerdőtanácsost, valamint a magyarországi kincstári erdők kezelésénél Szenes József miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott főerdőtanácsost az V. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel miniszteri tanácsosokká: az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Laukó Sándor, Sziklai Emil, Sachár István és Bíró János főerdőtanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott erdőfelügyelőket, a községi erdők kezelésénél Héjas Kálmán és Nagy György főerdőtanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott erdőtanácsosokat, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél Zachár Jakab, Nagy Károly, Orosz Antal főerdőtanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott erdőtanácsosokat, Dercsényi Kálmán, Röhrich Márton és Bereczki Gyula erdőtanácsosokat a horvát-szlavonországi kincstári erdőknél Tordony

Emil erdőtanácsost a VI. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel főerdőtanácsosokká, az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Tichy Kálmán, Dezsényi Jenő, Cimra József, Goró Ferenc és Pászthy Ferenc erdőfelügyelői címmel és jelleggel felruházott alerdőfelügyelőket a VII. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel erdőfelügyelőkké kinevezte, továbbá az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Dorószlai Gábor erdőfelügyelőnek a főerdőtanácsosi címet és jellegét, Matusovits Péter alerdőfelügyelőnek az erdőfelügyelői címet és jellegét, az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél Péch Kálmán főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jellegét, Karácsony Sándor és Szigeti Rezső erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jellegét, Daempff István erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi jellegét, Riesz László és Bossányi István főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jellegét, az erdőőri szakiskolák szolgálati ágazatánál Illés Vidor főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet és jellegét, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél Kócsy János főerdőtanácsosnak miniszteri tanácsosi címet és jellegét, Bachó János Lágler Gyula, Kovács Aladár és Pajer István erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jellegét, Gyarmathy Mózes, Takács Miklós, Selymessy Ferenc, Medveczky Ernő és de Pottere Gerárd főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jellegét, Dragán Gyula főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet, Hollós Gyula és Kelemen Béla erdőmérnököknek a főerdőmérnöki címet és jellegét, a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél Kacsanevszky József erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jellegét, Zajc Karmelló és Brausil Miksa főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet, Pfeiffer Gyula erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi jellet. Zudor Béla erdőmérnöknek a főerdőmérnöki címet és jellegét adományozta.

Erdősítés jutalmazása. Chilány Imre báró földmívelésügyi miniszter ama földbirtokosok részére, akik az erdőtörvényben körülírt kopár vízmosásos és futóhomokos területeken ez év folyamán közigazgatási jelentőséggel bíró erdősítéseket foganatosítanak és ugyanilyen cél érdekében erdei facsemeték nevelésére csemetekerteket telepítenek és azokat legalább is öt éven át kifogástalan állapotban üzemben tartják ez idén is jutalmat tűzött ki. Az erdősítéseket teljesítő birtokosok részére részben készpénzben és részben dísztárgyakban összesen tizenegy nagy jutalmat, tíz elsőrendű és kilenc másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki a miniszter 1000 koronától 200 koronáig terjedő értékben. A csemetekerteket telepítő és fentartó birtokosok részére pedig összesen tizenöt elismerő jutalmat 300 koronától 100 koronáig terjedő értékben. A jutalmak nagyobb részét készpénzben, kisebb felét pedig dísztárgyakban adják ki.

Erdőtisztí kinevezések. A m. kir. földmívelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtiszték összesített rangsorozati létszámában: az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál: Blattny Tibor főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott kir. alerdőfelügyelőt, valamint Lehrmann Béla, Földváry Miksa és Szabó Kálmán alerdőfelügyelőket a VIII. fizetési osztályba alerdőfelügyelőkké; az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál: Soh Jenő, Bartha Ábel, Deák János és Donáth Sándor erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőmérnököt,

valamint Soh Pál főerdőmérnököt erdőtanácsosokká; Urszinyi György, Schwarz Rezső, Fejér Kálmán és Binder Béla főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott erdőmérnököt, valamint Bartha Sándor, Csemicsky Aladár, Kovács Pál, Körmeny Károly, Braila Illés, Spielhauer György és Botka György erdőmérnököt főerdőmérnökökké; az erdőőri szakiskolák szolgálati ágazatánál Szaltzer Lajos erdőmérnököt főerdőmérnökökké; a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: Koller János, Molnár Imre, Szádeczky-Kordoss Miklós, Pausinger Károly, Mike Imre és Terényi Sándor erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőmérnököt, valamint Payer Sándor, Plech József, Fűzy Zoltán, Ráner Sándor, Kriszta Gyula, Draskovich József és Winkler Miklós főerdőmérnököt erdőtanácsosokká, Papp István, Hamernyik Béla és Clement Károly főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott erdőmérnököt, valamint Fischer Károly, Puchreiner Henrik, Nyitray József, Gomcossy József, Lányi Gyula, Remenyik Gusztáv, Klimkó Gyula, Lattyák Sándor, Ormós Zsigmond, Tihanyi László, Gasparez Lajos, Érsek Árpád, Vermes Győző, Intzédi Géza és Kovács Kálmán erdőmérnököt főerdőmérnökökké; a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: Nyitray Ottó erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnököt erdőtanácsossá, Steller Ede és Hamar László erdőmérnököt főerdőmérnökökké; az összesített közös rangsorozati létszámában Török János, Wény János, Rusznyák Győző, Héjj János István, Loványi Heribert, Móré László, Schalat Béla, Háger Gyula, Niederland Rezső, Kelle Artur, Plotényi Jenő, Léber György, Velics Rezső, Mózs Ferenc, Fromm János, Szerkovszky Libor, Gaál Imre, Vojtás Árpád, Kelecsényi Mihály, Schwartz Béla, Kriszka Sámuel, Petricsék István, Pap Sándor, Budisavljevic Tódor, Fröhlich György, Muck András, Krause Tivadar, Papp László, Bacsilla Lajos, Mankovich Rezső, Dobrovits László, Szabó Endre, Nechay Osvald, Lippóczy Béla, Bársony József, Balás Emil, Neumann Jenő, Barna Endre, Gruber Rezső, Hajdu Gyula és Szeőts Béla segédmérnököt erdőmérnökökké; Csurilla Béla, Kovács István, Sallak János, Till Dénes, Kasper Alfréd és Ciganovic Vladimir erdőmérnögyakornokot és Kalmár Elemér és Hénel Jenő díjtalan erdőmérnökyakornokot segédmérnökökké; Vági István, Kovácsik Dezső, Horváth Sándor, Grillusz Artur, Liha Valér, Fekete Lajos, Häuszler Zsigmond, Borka L., Mihalovics Sándor, Witting Ottó, Pauks Pál, Schorcher János, Teutsch Oszkár, Zsurilla Pál, Horváth Valter, Tóber Samu, Biró Jenő, Illyés Károly, Kiss Zoltán, Schauer Gyula, Hofstädter Ottó Róbert, Richter György, Nagy Zoltán, Henter János, Wingert János, Holtz János, Bruder Gyula, Nagy Jenő, Bauer Sándor, Rochlitz Béla és Deák Gerő erdőmérnökyakornokot, valamint Kiss László okleveles erdőmérnököt ideiglenes minőségű segédmérnökökké. Sándor Béla, Szóke Győző, Daday Gábor, Pavlic Antal, Vona István, Schlachta László, Brozsek Károly, Zsák Lajos, Bitai András, Szadlis Sándor, Székely Géza, Kovács Jenő, Biró Endre, Nemes Imre, Orbán Ferenc, Grezdanic Milán, Miletic Zsarkó, Oláh Gyula, Mathis Gyula, Bukovesán Béla, Laczkó Béla, Lux Zoltán, Brozek Pál, Jahn Rezső, Forster Imre, Budszinszky Ottó, Botos Sándor, Matyasovszky László, Sára Jenő, Bella János, Tomp Frigyes és Hajdu Já-

nos díjtalan erdőgyakornokokat, továbbá Nagy József, Lukács Ottó, Barabás Sándor, Pater Ernő, Kachelmann Ottó, Farnos János, Nagy Ferenc, Vallach Gy., Ágfalvy Imre, Stieber Lajos, Berényi Péter, Moga János, Zimits Ferenc, Tárczy Pál, Soós Károly és Ilosvay Lajos végzett erdészeti főiskolai hallgatókat ideiglenes minőségű erdőm. gyakornokokká, Scherg Károly, Szegedy Oszkár, Schiller János, Osztróluczky Tibor, Szántó István, Szabó János, Glóser Dezső, Ormay Béla, Gondos Jenő, Petrikovich Gyula, Kiss Lajos, Hammerschmidt Ernő, Czebezcauer József, Szontágh Ferenc, Zeic János, Buchalla Jenő, Györke Ernő, Mihalesics Boskó, Suciú György, Kovács József, Herédy Kálmán, Czeizel Ignác, Aviam György, Hrobáts József, Dercsenyi István, Vusdea Szilárd, Dimák Ödön, Fleischer Mihály, Stiofu János, Babos Károly és Kovács Lajos végzett erdészeti főiskolai hallgatókat pedig díjtalan erdőmérnökgyakornokokká.

Áthelyezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Glós László erdőtanácsost Nagybocskóról Máramarosszigetre (pénztárellenőrnek), Salix Gyula erdőmérnököt Nagybocskóra (faraktárgondnoknak), Miskolcz János erdőtanácsost Máramarosszigetre (pénztárosnak), Szalagyai főerdőmérnököt Vajdahunyadról Szászsebesre (pénztárosnak), Schlát Béla erdőmérnököt Szászsebesről Vajdahunyadra (erdőgondnoknak), Szabó Lajos segéderdőmérnököt Tótsóvárról Aranyidára és Blickhardt J. segéderdőmérnököt Ungvárról Tótsóvárra (központi szolgálatra) — továbbá áthelyezte Kmetőnyi Emil főerdőmérnököt Zágrábból Budapestre a miniszterium I. B. főosztályába és Molcsányi Gábor segéderdőmérnököt Nagybanyáról Budapestre a miniszterium elnöki osztályába.

Megbízás. Nagy Vince miniszteri tanácsos elhalálása folytán a földmívelésügyi miniszterium I. B. 3. ügyosztály (Horvát-Szlavonország erdőügyei) vezetésével ideiglenesen, Kacsanovszky József erdőtanácsost az I. B. főosztályra nézve a főnökhelyettesi teendők ellátásával az 1. és 3. ügyosztályokban Kaán Károly főerdőtanácsost a 2. ügyosztályban Kozma István főerdőtanácsost és a 4. ügyosztályban Kovács Gábor főerdőtanácsost bízták meg.

Nyugdíjazás. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületében Golik Antal erdőőrt a vinkovcei kir. főerdőhivatal kerületében Klein István főerdőőrt a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében pedig Pribányi János erdőőrt — nyugalomba helyezte.

A mi hőseink A feketevági m. kir. erdőgondnokság altisztja kara fájó szívvel jelenti, hogy szeretett kartársa *Luscsek* m. kir. segéderdőőr a 9. honvédegyalozred tizedese a nyugatgalíciai harctéren szerzett betegségében a neu-sandeci kórházban április 19-én kiszenvedett s hogy a hős kartárs hült tetemeit a neu-sandeci temetőben helyezték örök nyugalomra. Sirja felett virásson a szeretetteljes kartársi emlékezős.

Hősi halált haltak továbbá:

Bertram J. Albert erdőmérnök geletni erdőgondnok a cs. és kir. 6. hegyi tüzérezred póttart. tizedese a déli harctéren szerzett súlyos betegség folytán rumai hadikórházban elhunyt.

Biró Béla segéderdőmérnök tekevidéki járási erdőgondnok a dési 32. honvédegyalozred tart. zászlósa, a Kárpátokban egy roham alkalmával febr. 22-én elesett.

Duday Gábor ungvári erdőmérnökgyakornok, a dési 32. honvédegyalozred tart. hadapródjelöltje a háboru kezdetétől Galiciában küzdött, míg február 22-én a Kárpátok északi lejtén fekvő Wola Michowa községtől északkeletre levő magaslatok elfoglalására irányuló roham közben hősi halált halt. Bajtársai a község templomának temetőjében hantolták el.

Jurán Miksa segéderdőmérnök, lipótmalunai erdőgondnok, a 96. gyalozred tart. hadnagya a Jola-Dukla közötti magaslaton december 13-án hősi halált halt. Bajtársai ott a fedezékben hantolták el. Vitézségeért a király a hadiékítményes III. osztályu vitézségi érdemkereszttel tüntette ki.

Litassi és derezslényi *Litassy* István zágrábi segéderdőmérnök a 31. honvédegyalozred hadapródörmszere október 19-én Jaroslau mellett két golyótól találva életének 26-ik évében hősi halált halt. A San folyó mellett külön sírban temették el.

Oláh Gyuja erdőmérnökgyakornok a 61. gyalozred tart. hadapródja a velkői ütközetben 26. éves korában elesett.

Udvardy Antal továbbképző tanfolyamot végzett erdőlegény a 8. tábori vadászszázalaj alvadásza életének 20-ik évében az északi harctéren hősi halált halt.

Elesett továbbá *Jurovich* Ottó m. kir. segéderdőmérnök és *Matthorny* Róbert segéderdőmérnök.

Kitüntetést kapott: Zsuffa Béla m. kir. segéderdőmérnök honvédkéntes tizedes (II. oszt. vitézségi érdmet.)

Hadifogságba estek: Botos Géza és Nagy Imre m. kir. segéderdőmérnökök, Grozdanič Milán erdőmérnökgyakornok.

A hadbavonult erdészeti altisztekről legközelebb hozunk összefoglaló híradást.

Halálozások. *Prohászka* József nyug. m. kir. erdőmester 72 éves korában április 26-án Besztercebányán elhunyt.

Keleti Lajos m. kir. erdőtanácsos, 55 éves korában március 26-án Szászsebesen meghalt.

Hámon József m. kir. főerdőmérnök, kecszerpekleni erdőgondnok 48 éves korában május elsején elhunyt.

N. Kiss Ernő nyug. m. kir. erdőmérnök hosszás szenvedés után április havában Kevevárán elhunyt.

Kerényi Zoltán erdőmérnökgyakornok Miskolcson elhunyt, 26 éves korában.

Orosz erdők a monarchia kezelésében. Orosz-Lengyelországban, a csapataink által megszállott területeken, a birodalmi közigazgatást vezették be. Ennek folytán az ott elterülő erdőségek is a monarchia kezelése alá kerültek. Ezen erdőségek főleg Novaradomszk, Censtochov, Kielce és Petrikow környékén terülnek el.

Adómentes szolgálati fegyverek. A pénzügyminiszter értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy a fölesketett erdőtisztek és erdőőrök által szolgálati czélokra adómentesen tartható egy darab golyós és egy darab serétes lőfegyver fegyveradómentessége akkor is fönnáll, ha az illető fölesketett erdőtiszt, vagy erdőőr a gondozására, felügyeletére, vagy őrizetére bízott területen rendezett vadászatban az említett fegyverekkel, hivatali állásából és szolgálatából kifolyóan vesz részt.

Pályázatok. A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság 4 főerdőőri, 2 erdőőri, előléptetés esetén 6 erdőőri illetve 6 első oszt., 6 második oszt. erdőlegényi állásra — május 31-ig;

a tótsóvári m. kir. erdőhivatal 3 főerdőőri, esetleg 3 erdőőri, 3 első és 1 másodosztályú erdőlegényi állásra — május 31-ig;

az apatini m. kir. erdőhivatal 1 főerdőőri, 1 erdőőri, esetleg 1 erdőlegényi állásra — június 5-ig;

a szászsebesi m. kir. erdőhivatal 1 főerdőőri, 3 erdőőri és 1 erdőlegényi, esetleg 4 erdőőri, 5 erdőlegényi illetve segéderdőőri állásra — június 15-ig;

a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság 5 főerdőőri, esetleg 7 erdőőri, 7 első és 7 második oszt. erdőlegényi, 1 első, esetleg 1 második oszt. segéderdőőri állásra — június 10-ig;

az ungvári m. kir. erdőhivatal 1 főerdőőri, 4, esetleg 5 erdőőri, 4 első és 4 második oszt. erdőlegényi, 1 második, esetleg 6 második oszt. segéderdőőri állásra — május 25-ig;

a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság 6 főerdőőri, esetleg 9 erdőőri és 16 erdőlegényi állásra — május 25-ig;

az orsovai erdőhivatal (jelenleg Herkulesfürdön) 5 főerdőőri, esetleg 5 erdőőri és 5 erdőlegényi állásra — június 1-ig;

a gödöllői m. kir. erdőhivatal 3 főerdőőri, 5, esetleg 8 erdőőri és 9 erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra — június 10-ig;

a vinkovcei kir. erdőhivatal 4 főerdőőri állásra május 31-ig — (bővebb felvilágosítást az illető erdőhatóság ad)

Kolozsvár városa faraktárkezelői állásra (évi 1000 K fizetés, lakás és 2 hold föld élvezete mellett);

Jósika Anna bárónő kolozsmegyei erdőbirtokára Kleisl Gyula urad. főerdész, Hadad — erdőőri állásra (szarvasvadászat, német nyelv; 500 K fizetés, 100 K jutalék, lakás, kert, 1 hold föld, 20 m³ fa és 2 szarvasmarha tartása mellett) — június 1-ig hirdet pályázatot.

Állami tisztviselők gyűlése. Gróf Batthyány Tivadar elnöklete alatt május 9-én délután tartotta meg közgyűlését az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete. Az elnök megnyitójában ismertette az egyesület elmúlt évének munkásságát. A háború előtti időben, amikor a kormány betérjesztette a politikai közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatát, az egyesület megragadta az alkalmat, hogy a magyar állam alkalmazottjainak összesége számára követelje a szolgálati pragmatikát, mely nemcsak jogainak, de kötelességeinek is törvénybefoglalója lenne. Sajnos a magyar állami tisztviselők és alkalmazottak még mindig a jogtalanság állapotában vannak, jogaik és kötelességeik még mindig szabályozatlanok. Pedig a német szövetséges példa is mutatja, hogy a jogokkal elruházott, törvényes jogainak és kötelességeinek tudatában lévő tisztviselői kar mire képes első sorban az állam és a szolgálat javára. Amint a béke áldásthöz korszaka visszatér, az egyesület fel fogja venni az elejtett fonalat igazságainak kiküzdéséért. A háború által teremtett helyzetben ismételt szorgalmazták a kormánynál a drágasági pótlékot legalább a családos és kisebb tisztviselők számára, akik a mai nagy drágaságot képtelenebbek kibírni. Bár ma még eredmény nincs, az egyesület nem lankad és bizik a kormány jobb belátásában. Majd beszámolt a tisztviselői kar háborús tevékeny-

ségéről. A hadsegítésben nemcsak az egyesület mint testület, hanem a tisztviselők egyenként is kivették részüket s az önkéntes adakozásból is hónaponként nagy összeg gyűlik össze. Az egyesület az első hadikölcsönből is kivette részét s az elnök most a második hadikölcsön kibocsátása alkalmával ismét felhívta a tisztviselőket, hogy teljesítsék kötelességüket. Az elnök beszéde után Galambos Ede indítványára elhatározták, hogy tiltakoznak a székesfőváros ama terve ellen, amely a házi kenyérsütést lehetetlenné teszi, s a pékek számára monopolizálja. Móczár Elemér indítványára felhívják a kormány figyelmét a nem nyugdíjképes állami alkalmazottak özvegyeire és árváira és a háború alatt rokkanttá vált nem nyugdíjképes állami alkalmazottakra. Biró Benedek titkári jelentését elfogadták és számvizsgálóvá Dancs Árpádot választották meg.

Döntések. A m. kir. közigazgatási bíróság (4668/1915. sz.) kimondotta, hogy: a fatermelésnél alkalmazottak nemcsak baleset, hanem betegség esetére is biztosítás kötelezettsége alá esnek, ha az erdő nem a kitermelő tulajdona, hanem az csak az erdő fáját vette a tulajdonostól kitermelés végett.

A m. kir. földművelésügyi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag (15204/1915. sz.) kimondotta, hogy: a gazda, a cseléd által okozott kára erejéig a cseléd bérére akkor is visszatérhet, ha a kárkövetelés elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik.

A m. kir. belügyminiszter (5841/1913. sz. a.) kimondotta, hogy az erdei falopás által elkövetett kihágás esetén a pénzbüntetés az 1879. évi XXXI. törvényezikkben meghatározott módon minden terhelte külön-külön szabandó ki; míg a magánjogi felelősséget a terheltek egyetemlegesen tartoznak viselni. Továbbá kimondotta (7007/1914. sz.) hogy: építési célra kiadott fának be nem építése az erdőtörvény 108. §-a második bekezdésének utolsó mondatába ütköző kihágás tényálladékát állapítja meg.

Irodalom.

Kormányrendelet 1913. évről. A m. kir. kormány most adta közre az 1913. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentését és statisztikai évkönyvét. A hatalmas kötet részletesen ismerteti a magyarországi mezőgazdaságot s ennek keretén belül a minket közelebbről érdeklő erdészetet, vadászatot stb.-it. A jelentésnek erre vonatkozó részeit lapunk más helyén bemutatjuk olvasóinknak.

Az apróvad tenyésztése. Ily címen Dr. Nedic György kir. kincstári ügyész tollából cikksorozat jelenik meg a „Vadászlap“ hasábjain. A Vadászlap az Országos Magyar Vadászati Védegylet hivatalos közlönye már a 37-ik évfolyamba lépett. Szerkesztői: Sugár Károly m. kir. erdőtanácsos orsz. vadászati felügyelő és Krolp Alfréd. A gazdag tartalommal havonként háromszor megjelenő kitűnő szaklap félvre 6 koronáért rendelhető meg Budapesten, VII., Bálint-utca 5. szám alatt. — Mutatványszám ingyen.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba küldendők.

Stubnya M. Az Erdészeti Zsebnaptárt lapunk mult évi utolsó számában ismertettük. Ára 3 korona (ajánlva: 3+45 K) és az Országos Erdészeti Egyesületnél kapható. Budapest, V., Alkotmány-utca 6 sz.

Róka J. Üdvözlétet köszönettel viszonzozzuk. A tábort novelláját némi számításal alkalmilag közöljük. Mielőbbi egészséges visszatérést!

Novák József Tábort pösta 9. sz. A lapot az év elejétől kezdve, pötlölag megküldtük a tábortba. Előfizetési hátraléka f. évi június végéig 6 korona. Viszont szíves üdvözlét a dicső visszatérésig!

Jeremiás M. Novák J. A lap eddigi számaít táborti östa útján megküldtük Önöknek a harctérre. Mielőbbi örvendtes hazatérését! **Kapóli Pál.** Tábort levelet köszönjük. A jelzett közlemények megjelentek a Zalai Hirlapban, de az illető számokat nem sikerült megszerezniünk, bár ismételtent kértük. Szívesen fogadunk közléseket vadászainknak a harctéren való hősiességéről. A lapot a harctérre is küldjük, talán lesz ideje elolvasni. Szabolcs Ferenc je, enleg Budapesten van. A Zalai Hirap még nem érkezett meg. Sok sikert és mielőbbi dicsőséges visszatérését kívánunk.

Töbбекnek. Ha valaki levelére, kérdésére választ nem kapna hamarosan, szíves türelmét kérjük, mert munkatársainkból alig maradt itthon valaki s így csak lassan bírjuk elvégezni a felhalmozódott munkát.

Felelős szerkesztő és kiadó **Korcsek Pál**

1915. évi 1377. szám.

Pályázati hirdetemény.

A szászebesi m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet egy (1) főerdőöri, három (3) erdőöri és egy (1) erdőlegényi, előléptetés esetén négy (4) erdőöri, (5) erdőlegényi, illetve sedérdőöri állásra,

A pályázati kérvények 1915. évi június hó 15-éig az alulirt m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be. Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Szászsebes, 1915. évi április hó 26-án.

M. kir. erdőhivatal.

773. szám. 1915.

Pályázati hirdetemény.

Az ungvári m. kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet 1 (egy) főerdőöri 4 (négy), előléptetés esetén 5 (öt) erdőöri, 4 (négy) I. oszt. és 4 (négy), II. oszt. erdőlegényi, 1 (egy) II. oszt. illetve előléptetés esetén 6 (hat) II. oszt. segéderdőöri állásra.

Ezen állások gazdasági üzem ellátása céljából vannak rendszeresítve.

A pályázati kérvények az 1915 évi május hó 25-ig az alulirt főerdőhivatalnál nyujtandók be. Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Ungvár, 1915. évi április hó 24-én.

M. kir. főerdőhivatal.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi löpor aruda. ■ Gazdasági gépek gyári raktára-

Nagy választék

vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttelen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

■ Varrógépek részletfizetésre!

■ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák erdő-altisztek és erdőőrök részére.

	I.			II.			III.				
	m i n ő s é g										
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	
Köpeny tisztiszabás, hosszú, erős posztóból	32	—	40	—	44	—					
Ugyanaz trikótól	48	—	60	—	70	—					
Rövid köpeny feltérdepig erős, erős posztóból	26	—	30	—	36	—					
Ugyanaz trikótól	33	—	40	—	48	—					
Körköpeny (vadászgallér) vízhatlan lódenből	21	—	30	—	40	—					
Zubbony ispanan zsinórral és érejelvényvel, erős posztóból	16	—	18	—	20	—					
Ugyanaz erős trikótól	26	—	28	—	30	—					
Ugyanaz erős kamgarnból	30	—	32	—	34	—					
Ugyanaz selyem zsinórral és ezüsthimzett jelvényvel, erős posztóból	22	—	24	—	26	—					
Ugyanaz erős trikótól	32	—	34	—	36	—					
Ugyanaz erős kamgarnból	35	—	38	—	40	—					
Zubbony ezüst zsinórral 4 K-val drágább, mint selyem zsinórral											
Zubbony fehér bárányszörme béléssel 20 K-val drágább											
Zubbony fekete báránybéléssel 30 K-val drágább											
Nadrág erős posztóból	10	—	14	—	16	—					
Nadrág erős trikótól	18	—	20	—	22	—					
Nadrág erős kamgarnból	22	—	24	—	26	—					

Tetszés szerint pantalló vagy csizma-nadrág rendelhető; az ára egyenlő

Fővegek altisztek részére.

Kalap zsinórral és zerge szakállal vagy tollal	7 60	8	9
Sapka, szabályszerű A forma	3 50	4	4 50
Sapka selyem zsinórral és ércimerrel	4	5	5 50
Ugyanaz ezüst himzett koronával	6	7	8
Ugyanaz ezüst zsinórral	7 60	8	9
Tábori sapka ércimerrel, meleg téli	3	4	4 50
Tábori sapka ezüst himzett koronával, téli	6	7	8
Sapka „Tiller” forma, bármely színben	4	4 50	5

Zsinórzat.

Aranyzsinór 1 méter	2	3	4
Ezüstzsinór 1 „	1	2	3
Teveszörzsinór, zöld 1 „	— 36	— 40	— 45
Selyemzsinór 1 „	1 20	1 60	2

Zsinórzataink valódi szintartók!

Gombok.

1 darab attila-gomb	— 20	— 25	— 30
1 „ szabályszerű köpeny gomb	— 20	— 24	— 0
1 „ szabályszerű kis gomb	— 10	— 13	— 15
1 „ köpeny-gomb ezüstözött v. aranyozott	— 20	— 25	— 30
1 „ kis gomb ezüstözött vagy aranyozott	— 10	— 13	— 15
1 „ nagy agancs-gomb	— 12	— 14	— 16
1 „ kis agancs-gomb	— 06	— 07	— 08
1 „ nagy bőrgomb	— 12	— 14	— 16
1 „ kis bőrgomb	— 06	— 07	— 08

Helvétia-bőrvászon cikkek. Keztyük. Fehérnemű. Nyakkravatók. Gallérok. Kézjelők. Téli alsó és felső ruhák. Hálósákok. Polgári ruhák a legjobb szövetekből. Elegáns szabás. Legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen!

Egyenruha-kelmék.

	I.			II.			III.				
	m i n ő s é g										
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	
1 méter ruha-kelme, legfinomabb	10	—	11	—	12	—					
1 „ barna altiszti posztó, legerősebb	7	—	8	—	9	—					
1 „ barna altiszti trikót, legszebb	8	—	10	—	12	—					
1 „ barna kamgarn	8	—	10	—	12	—					

Gallér-jelvények.

1 pár arany himzett, 1 levél	2	—	2 40	2 80
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 40	—	2 80	3
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 80	—	3	3 20
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 50	4
1 „ ezüst „ 1 „	1 80	—	2 20	2 60
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 20	—	2 60	3
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 60	—	3	3 0
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	—	3 40	3 80
1 „ ezüstözött vagy aranyozott ére-jelvény	1	—	1 10	1 20
1 „ Ugyanaz művészies kiállításban	2	—	2 20	2 40

Rangjelző csillagok.

1 darab arany himzett	— 40	— 50	— 60
1 „ ezüst „	— 36	— 46	— 56
1 „ ezüstözött vagy arany érc	— 20	— 30	— 40

Nadrágtartók.

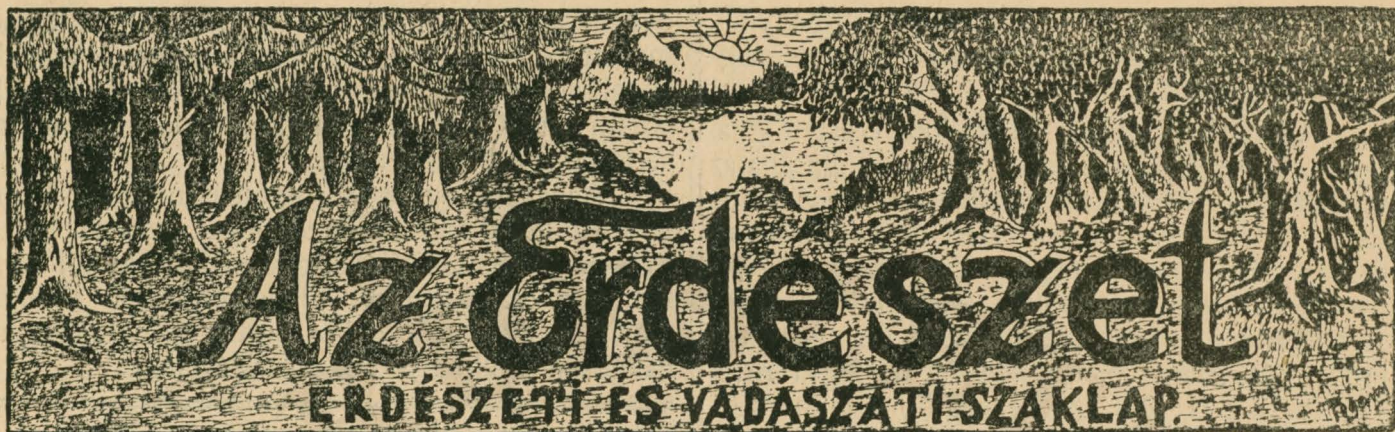
1 pár gummi nadrágtartó	1 10	1 80	2
1 pár finomabb nadrágtartó	2	2 00	3
1 darab nadrágszija	— 80	1	— 1 20

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 milliméter	6	—	6 50	7
Lefauchaux forgópisztoly 9 milliméter	7	—	8	9
Lefauchaux forgópisztoly 12 milliméter	8	—	9	0
Központi forgópisztoly 7 milliméter	6 50	8 50	9 50	
Központi forgópisztoly 9 milliméter	8	—	9	10
Központi forgópisztoly 12 milliméter	10	—	12	14
Központi Bulldogg-Revolver 7 milliméter	8	—	9	11
Központi Bulldogg-Revolver 9 milliméter	9	—	11	13
Központi Bulldogg-Revolver 12 milliméter	10	—	12	14
Browning ismétlő-pisztoly	45	—	55	70
25 darab töltény	1 50	1 75	2	

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	3	— 3 60
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60 4
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	4	— 5

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 10. és 25-én.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 K | Félévre 3 K
Egyes szám ára: 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Z Ó L Y O M.

Telefon szám 11.

Hirdetési díj:

fél hasábos milliméterenkint 10 fillér; többszöri közlésnél megfelelő engedmény; apróhirdetés szavankint 10 fillér

Nyilttér: soronkint 40 fillér.

Panaszok — kérelmek.

Részben a háború okozta, de jobbra a telhetetlen uzsora és lelketlen üzérkedés következtében beállott megbizhatatlan drágaság nyomasztó súlya alatt görnyed most a társadalom s így nem csoda, ha a társadalomnak az a része, mely nem termel, de fogyasztását vásárlással kénytelen fedezni, az immár lehetlenné vált megélhetés problémájának megoldásával foglalkozik. Ilyen osztálya a drágaságot sinylő társadalomnak az erdészeti és vadászati alkalmazottak népes kara is, amelynek köréből sűrűn érkeznek hozzánk panaszos levelek, segítséget sürgető kérelmek, mert itt a helyzet már az, hogy a kis fizetésre utalt alkalmazottak a lelketlen termelők és a telhetetlen üzérkedők éhező betegeivé, nyomorba sújtott koldusaivá lettek.

Az elkeseredés különösen azon családoknál óriási, ahol a család feje, kenyérkeresője hadbavonult, hogy lerőjja véradóját a háza iránt; ezek a családok panaszkodnak leginkább. Az alkalmazott hadbavonulásával a kenyéradó bizonyos jövedelmeket megvont az itthonmaradt családtól, amelynek megélhetési lehetősége így veszélybe jutott. Sok a panasz az uradalmakban alkalmazottak részéről, de panaszkodnak a járási, sőt kincstári erdészeti altisztek is. Vannak olyan járási erdőaltizti családok, amelyek a családfő hadbavonulása óta a kis 600-800 K-ás fizetésnek csak az egyharmad részét kapják. Vajjon mit vegyen ebből a havi 16-22 koronából a 6-12 sőt több tagú család a mai drágaságban? A kincstári erdészethnél a hadbavonult altiszt családjának meghagyták ugyan a fizetést, családi

pótlékot és lakást, de minden egyebet: ruhailletményt, fát, földet beszüntettek, aminek hiányát az itthonmaradottak bizony nagyon érzik.

Jóllehet a háborús állapot minden egyéni és testületi érdek háttérbe szorítását követeli, s jóllehet az erdészeti és vadászati alkalmazottak hazafias kara levonta a nagy élethalálharc következményeit: lemondott jogos igényeiről, sérelmeinek elpanaszolásáról, azok orvoslásának sürgetéséről és lelkesedéssel végzi még a hadbavonultak munkáját is, nem nézheti némán azon sok család szenvedését, amelynek kenyérkeresője a harctéren küzd mindnyájunkért. Az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége is érezte ezt és azért kérelmet intézett a kormányhoz a hadbavonult kincstári erdészeti altisztek családjai érdekében. A kérelem — az önmegtagadás e kritikus idejében is — csak helyeseltető. Hiszen nemcsak a határainkon fegyverrel, de itthon is kell harcolnunk: pénzzel, segítséssel. Az állam, a társadalom karöltve azért áldoz, azon fáradozik, hogy a harctéren küzdő hőseink itthonmaradt családjai ne szenvedjenek nyomort. Méltó tehát a rendkívüli időkhöz annak a sürgetése is, hogy a hazáért vérüket áldozó erdészeti és vadászati altisztek családjainak nehéz helyzete is enyhíthetné. Jogos tehát a szövetség elhatározása is, hogy bekopogtat a kormány ajtaján, de teljesnek ezt a lépést csak akkor mondhatnók, ha nemcsak a kincstári, de más erdőaltisztek családjai érdekében is történt volna, mert pl. az uradalmi, vagy a járási altisztek családjainál a helyzet még szomorúbb.

Az erdészeti és vadászati altisztek összességében mi is sürgetünk orvoslást az álta-

lános bajokra a m. kir. földmívelési kormányánál, amelyhez a következő intézkedések kegyes meg-tételeért esedezünk.

Ahogy pl. a gazdatisztekkel érezteti a tyai gondoskodását, vegye épen úgy pártfogásába az uradalmak, a magánerdőbirtokosok szolgálatába állott, de hadbavonult erdészeti és vadászati altisztek itthon maradt szegény családjainak ügyét, nyomoruk enyhítésére hívja fel a birtokosokat., A hadbavonult alkalmazottjuk most nem szolgálja ugyan közvetlenül az ő erdejüket, de fegyverével követve azt is védi az ellenségtől, s így család-járól való gondoskodás a birtokos hazafias kötelessége.

A hadbavonult járási erdőaltisztek családjai érdekében hívja fel a közigazgatási erdészeti bizottságokat, ne vonassák meg tőlök az alkalmazott amugy is kis fizetésének nagy részét, hanem hagyassák meg őket az alkalmazott katonai szolgálata alatt is a régi teljes javadalmazásban.

A kincstári erdőaltisztek itthon maradt családjaiktól pedig ne vonja meg a mellékilletményeket: különösen a földet és a fát, mert ez megélhetésük feltételeinek jelentékeny része. Igaz ugyan, hogy a hadba vonult alkalmazottak illetményeit, szabályozó kormányrendeletek csak a fizetés természetével bíró illetményeket és lakást hagyják meg a család részére, a többi járandóság pedig a katonai szolgálat tartamára beszüntetendő, de a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur a saját-hatáskörében meghagyhatja az egy-két száz szegény családot a rájuk nézve jelentékeny, de az állam háztartás szempontjából alig számba vehető értékei mellékjárandóságok élvezetében segély-kép-

pen ahogy azt pld. az állami birtokokon alkalmazott és hadbavonult gazdasági titviselők családjaival tette akiktől nem vonta meg a jelentékenyebb értékű természetbeni járandóságok (fa, tej, gabona, sertésárás stb.) élvezetét.

A végső kényszerűség nyomásának hatása alatt terjesztjük elő hármas kérelmünket, amelynek kegyes meghalgattatásától és gyors elintézésétől függ sok száz család szükös megélhetésének problémája, avagy a már beköszöntött és segítségért hangosan kiáltó nyomor állandósulása.

Hazánk erdőgazdasága 1913-ban.

Erdőrendészet.

Faanyagoknak vizen való szállítására 94 birtokos kapott usztatási, illetőleg tutajozási engedélyt.

Az erdők szakszerű kezelését az 1913. év végén 1327 hatóságilag felesketett erdőtiszt teljesítette. Ezek közül az erdőtvény 17. §-ában megnevezett erdőbirtokosoknál volt alkalmazva 1060 erdőtiszt, kik közül 973 az előirt teljes minősítéssel bírt, 87 pedig törvényes minősítés nélkül azon az alapon volt alkalmazható, hogy már az erdőtvény életbelépése idején erdőtishti minőségben szolgáltak. Magánerdőbirtokosok szolgálatában 267 hatóságilag felesketett erdőtiszt állott az 1913. év végén; ezek közül 43-nak van erdészeti oklevele.

Erdőőr az erdőtvény 17. §-ában megnevezett erdőbirtokosok erdejében az 1913. év végén 5739 volt alkalmazva, kik közül 4776 az erdőőri szakvizsgát letette. Magánbirtokosok szolgálatában 7861 hatóságilag felesketett erdőőr állott, ezek közül azonban csak 560 tette le az erdőőri szakvizsgát.

A felesketett erdőőrökön kívül az erdészethöz 1913-ban 7214 erdőszolga segédkezett.

Az állam által kezelt községi és némely más erdők és kopár területek.

A hangyák életéből.

II.

1909-ben, a hangyák az udvarban szörnyű mód elszaporodtak. Behatoltak a szobákba, az éléstárba, az edényekbe.

A feleségem keserű szemrehányásokkal illetett, naponta háromszor-négyszer is, hogy én „csábitottam és tenyésztettem“ ökelméket...

Egyik alkalommal a feleségem, a leányaim, meg a cseléd is, elszörnyűködve beszéltek, hogy csak menjek ki a kertbe, majd meglátom, hogy mi történik ott...

Kimentem.

Ámulva látom az óriási nagyságu hangyák tömegét. Feketék voltak.

A palánk két-három párhuzamos résén, a deszkák felső szélapján vonultak két ellenkező irányban. Kora reggeltől — késő estig!

Afölött csodálkoztam, hogy miért vonulnak egymással szembe és szorosán egymás mellett — kitérve, ellenkező irányokba?

Az is szemembe ötlött hogy vannak közöttük

világoshasúak is. Megmutattam őket a feleségemnek; kezébe adtam a nagyító-tüvegemet.

Az asszony, éles szemével, azt fedezte föl, hogy a világos potrohuak fel vannak puffasztva.

Ezt a fölfedezést heteken át figyeltem minden nap nehányszor, még pedig hosszasan.

Megállapítottam, hogy a jobbról-balra, a szomszédom kertjébe vonuló sornak hangyái nem világos potrohuak s fel sincsenek duzzadva, ám az ellenkező irányból valók ilyenek voltak.

A felduzzadt potroh átlátszó volt, mint a celluloseból való szívarkahüvely.

A feleségem velem együtt úgy vélekedett, hogy ezek vizet hordottak haza. Talán kertészek voltak...

De az is feltűnt nekem, hogy a világos potrohuak között olyanok is akadtak, melyek nem voltak felduzzadva s potrohuk nem volt világos és átlátszó.

Vizsgáltam e kivételek okát. Erősen és sokáig figyeltem vendégeimet.

Az eredmény rendkívül hálás és meglepő volt. Ugyanis a vízzel visszatérő vékony és fekete potrohu hangyák mindenkinek szájában, ficánkodó eleven zsákmány, kis zöldessárgaszínű pók vagy egyéb

Az 1898: XIX. t.-c. alapján állami kezelésbe vett községi erdők és kopár területek kiterjedése az 1913. évben 3,224,502 kat. hold (1,913,122 hektár) volt, mi az 1912. évvel szemben 37,375 kat. hold (21,507 hektár) emelkedést jelent, úgy hogy az állami kezelés alá kerülő erdőterület évenként számbavehető területtel emelkedik. Az 1913. évben 7638 község, tehát 63-mal kevesebb község határában feküdt állami kezelés alatt levő erdőterület, mint az 1912. évben. E területek 16,903 birtokos tulajdonába tartoznak és érettük a birtokosok 629,082 K kezelési átalányt fizettek. Állami kezelés alatt állott ezenkívül 34 olyan birtok is, mely az 1898: XIX. t.-c. hatálya alá nem tartozik; ezek kiterjedése 10,837 kataszteri (6,239 hektár) volt. Az 1890: XIX. t.-c. rendelkezése alapján az 1913. évben is az állam kezelése alatt állott a naszdvidéki alapnak 44 község határában fekvő 263,086 kataszteri hold (151,396 hektár) kiterjedésű erdőterülete is, melynek kezelési költsége az 1913. évben 169,844 K volt.

Az állami kezelés alá tartozó erdőterületek és kopárok kezelését teljesítő beszercei m. kir. erdőigazgatóság és 43 m. kir. erdőhivatal az 1913. évben igen intenzív munkálkodást fejtett ki. Összesen ugyanis 323 rendszeres erdőgazdasági tervet készítettek az 1912. évben elkészült 438 ily tervvel szemben, mely tervek 106,851 kat. holdat öleltek fel az 1912. évi 227,383 kataszteri holddal szemben. Az elkészített erdőgazdasági tervek jóváhagyásra is beterjesztettek. Fokozott mértékben dolgoztak az erdőhivatalok a birtokhatárok biztosítása ügyében is és 507 birtok 87,995 kataszteri holdnyi területén gondoskodtak a birtokhatár biztosításáról, míg az 1912. évben ugyanily munkálatok 592 birtokra és 116,516 kataszteri holdra vonatkozólag készültek el. Tovább folytak ezenkívül a további erdőgazdasági tervkészítéshez szükséges külső munkálatok is.

A birtokosok által igénybe venni kívánt fahasználatok területe az 1913. évben 44,923 kataszteri hold területtel jelöltetett ki és az erdőhivatalok személyzete az 1913. évben is minden irányban támo-

gatta a birtokosokat a faeladások ügyében; nevezetesen végezte a faeladáshoz szükséges becsléseket és előmunkálatokat, szakvéleménnyel és javaslattétellel támogatta az erdőbirtokosokat a faeladásoknál. A súlyos pénzválság miatt, melyet a Balkán-háború folytán előállott európai feszültség idézett elő, a faárak jelentékeny visszaesést mutattak, s így a készletben levő nagy fatömeg nagyrésztben nem volt értékesíthető.

Az erdősitések az 1913. évben a szárazság, a famagtermés hiánya és a régebben eszközölt erdősitéseknek a kedvezőtlen időjárás folytán tönkrement részletei felújításának szüksége folytán nem haladhattak oly mértékben, mint a hogy az kívánatos lett volna. Beerdősítendő lett volna ugyanis a természetes uton felújult területek levonásával összesen 54,691 kat. hold, melyből azonban csak 34,026 kat. hold erdősitetett be tényleg az 1913. év folyamán, úgy hogy 19,579 kat. hold hátralék maradt.

A jövőre nézve az erdősitések terén kedvezőbb kilátásokat nyújt az a körülmény, hogy a csemetekertek száma szépen növekszik. Az állam költségén fentartott csemetekertek immár 1003 kataszteri holdnyi (577 hektár) területet ölelnek fel az 1912. évi 956 kat. holddal (550 hektárral) szemben és a csemetekertek száma is az 1913. évben 186-ról 196-ra emelkedett, a melyekből, mint már előbb is említettem, 88,117.000 db fecsetete osztott ki. A birtokosok saját költségén fenntartott csemetekertek kiterjedése apadt az 1913. évben és pedig 1 kataszteri holddal, úgy hogy az 1913. év végén 593 kat. hold volt; e csemetekertekből szintén jelentékeny csemetemennyiség 44,621.000 darab használtatott fel erdősitésekre. Jelentékeny csemetemennyiség maradt az 1913. évben is úgy az állam, mint pedig a magánosok csemetekertjeiben készletben, az állami csemetekertek facsemetekészlete 150,000.000 darab, a magánbirtokosoké pedig 88,846.000 darab volt.

apróbbacska állat volt.

Jóízűen nevettem, hogy mily nagy erőlködéssel vitték a zsákmányt, melyet néha-néha igazítgatniok kellett, hogy az ki ne szabaduljon rágóik közül.

Ha víz lett volna gyomrukban, nem cipelhették volna a foglyot.

Voltak olyan könnyű gyalogosok is, melyek csak kis távolságokra mentek; sétálgattak ide is, oda is, de sem vizet, sem zsákmányt nem hordottak, hanem úgy az elmenő, mint a visszatérő hangyák közül egyikét-másikat megtapogatták.

Ezek talán felügyelő tiszték voltak.

* * *

A szemrehányásokat megünva, megparancsoltam, hogy a hangyákat irtsák forró vízzel. De sem a feleségemnek, sem a házam népeinek nem volt szíve arra, hogy az „én hangyáimat“ kinozza, gyilkolja...

A forró vizet pótlandó, magam, másféle irtószerekhez folyamodtam. Egy »szalmiákszerű« oldatot használtam...

A hatás borzasztó volt!

Azok a hangyák, amelyeket az oldat közvetet-

lenül ért, rémülten hökkentek vissza és eszeveszetten hanyatthomlok rohantak.

Voltak egyes vakmerő hősök, melyek a megfutamodást megbánva, újabb rohamra jöttek vissza. sőt egyik-másik a rohamot többször is megkísérelte. Mind a két irányból jövők között akadtak ilyen vakmerők. Mások ellenben, száraz kerülőutakon jártak, míg a nap heve, a veszedelmet föl nem száritotta...

* * *

1910-ben már csak kevés ilyen kertihangya járt a „kísérletezésem“ helyén, amelyet egyszer-mászor meg-megismételtem.

Az idén, már egy hangya sem volt a kertben az említett fajtából. Ugy látszik magukkal vitték a kísérletező laikusnak, a prókátornak: átkos hírét...

* * *

Az udvaromban levő kis hangyákat az idén többször leöntöttem forró vízzel és forró hamuval. A hangyaalakulás nyílásait szorosan betömtem apró kavicsokkal.

Mínd hiába!

Mikor a kavicsokat dugdosom, fut:ra rohannak

Halászatunk 1913-ban.

Az 1913. év folyamán a tavaszi áradások elmaradása, valamint a szokatlanul hűvös időjárás megbénították úgy a természetes vizek halálállományának gyarapodását, mint a tógazdaságok üzemét. Habár az utóbbiak etetésre alapított intenzív üzemükkel a terméseredmények dolgában meg is küzdöttek a mostoha időjárás hatásával, az ívás ezeknél sem sikerült eléggé és ennek folytán sok a panasz a népesítésre való növényanyag hiánya miatt. Ennek káros következményei a jövő évben is érezhetőek lesznek, amennyiben más évekhez képest nemcsak egyes közvizek halászatát kell majd mellőzni, hanem sok helyen még a halastavak is népesség nélkül maradnak.

Közvizeinket illetőleg az 1913. évben egy újabb halászati társulat alakult, névszerint: »Alsófehérmegyei Marosmenti hal. társulat« 2180 kat. hold vízterülettel; két kisebb társulat pedig a „Sepsi, oltvölgyi és a feketeügyi hal. társulat“ egymással összeolvadva, mint: „Háromszékvármegyei hal. társulat“ folytatják tevékenységüket. Ezek betudásával sz. 1913. év végéig 92 társulat alakult 296,720 kat. hold vízterülettel. Ott, ahol a halászati jogtulajdonosokat nem sikerült társulattá szervezni, avagy pedig ahol a társulatok hivatásukat nem teljesítették, a törvény értelmében a halászati jog hatóságilag volt bérbeadandó, s a kötendő szerződés alapján oly üzem rendszeresítendő, mely a halászat további pusztításának gátat vet. Ily módon az 1913. év végéig 15 nagyobb folyószakaszon lett a halászat értékesítése rendezve.

Az 1912. év kedvezőtlen pénzügyi és gazdasági viszonyai természetesen kihatással voltak a nagyobb beruházást igénylő tógazdaságok fejlődésére is. Ennek dacára 1913-ban 5 új tógazdaság létesült s a meglévők is több helyen bővítettek, úgy hogy az 1913. év végén a lecsapolható tavakban üzött tógazdaságok száma az országban 95 volt, 10,393 kat. hold vízterülettel.

Az ugyancsak rendszeresen gazdaságilag művelt, de le nem csapolható tavakban folytatott üzemek száma 11 helyen 106 kat. holddal emelkedett, úgy, hogy ezen

ki a lyukból és felszaladnak a kezemre meg az ingujjamba. Én persze le-lerázom őket.

A víztől, hamutól, meg a fedőkavicskáktól, kövektől felriadoznak s idegesen össze-vissza szaladgálnak. Másnapra azonban a kődugók szélén uj és széles, mély aknákból, sűrű tömegekben rajzik elő a hangyák serege...

* * *

Az idén is, máskor is, a hangya-szezon elején mindig láttam nagyszárnyu hangyákat.

Laikus létemre eleinte azt hittem, hogy ezek fogoly legyenek, mignem arról győződtem meg, hogy ezek a dédelgetett, becézett hangyák a nőstények, a nagysámok, melyekről annyi közvetlenséggel emlékeztek a tudományos problémák.

A szárnyasokat sűrű gondozó hangyacsapat veszi körül, s sétáltatja őket a napon. Ha azonban igen messzire kívánnak elkalandozni, akkor gyöngéd, de hathatós erőszakkal visszatereli a — családi szentélybe.

Dr. Rónai János.

halgazdaságok száma 106 kiterjedésük pedig 10,035 kat. holdra rúg.

Ezek szerint halgazdaságaink száma eddig 201, összesen 20,428 kat. hold vízterülettel.

Az állami szakközegek az 1913. év folyamán 20 helyen 2467 kat. holdat felölelőleg készítettek tervet hasonló tógazdaságokra.

A hegyvidéki pisztrángos vizek népesítése érdekében az 1913. év folyamán 8 költőtelep létesült, megszűnt 3, úgy hogy összesen 180 ilyen telep működik most az országban.

Pisztrángra alapított, legfőképp ivadéknevelést szolgáló tógazdaságot a Poprádvölgyi hal. társulat létesített Barlangligeten 1 kat. hold vízterülettel. Ezzel együtt ma 18 helyen van ilyen irányú tógazdaság 35 kat. hold vízterülettel. Újabb terv 5 helyen 10 kat. hold vízterületre készült.

Állami támogatásként közvizek népesítésére és magánosok segélyezésére az 1913. évben kiosztott: 70 millió drb megtermékenyített fogas-süllőikra, 3,4 millió drb megterm. sebespisztrángikra, 2,0 millió drb megterm. szivárványos pisztrángikra, 70 ezer drb pontyivadék, 5 ezer drb galócivadék, 42 ezer darab tenyészrák.

A piaci viszonyok az értékesítés szempontjából kedvezőek voltak, mert a hal minden időben jó áron volt értékesíthető. Nagyban előmozdította ezt a külföld, kiváltképpen Németország kereslete, de saját piacaink növekedő felvevőképessége is.

A közvizek tisztántartását szolgáló állami tevékenységre vonatkozólag legelső sorban kiemelendő a kormány amaz intézkedése, amely szerint a vízügyi hatóságok beavatkozását igénylő ipari telepekre vonatkozó telep-engedélyezési tárgyalásra az elsőfoku iparhatóság az illető kulturmérnöki hivatalt és a m. kir. halélettani és szennyvitzisztító kísérleti állomást minden esetben meghívni tartozik azért, hogy a szennyvizvezetés kérdése az üzemhelyezés előtt rendeztessék. Megemlítendő továbbá, hogy a fenti cél szolgálatában álló szakközegek 87 helyszíni vizsgálatot végeztek és pedig 49 esetben gyári, illetve városi szennyvizeknek az őket befogadó közvízre gyakorolt hatásának feldeírása, a többieknél pedig a tisztítóberendezés felülvizsgálata, illetve működésük ellenőrzése végett. Ezen kívül résztvettek 84 oly helyszíni eljárásban, melyet a hatóság részben vízhasználat engedélyezése, részben vízrendőri okból indított. A Vág folyón tanulmányozták az élővizek öntisztulásának kérdését, a halraktártavak oxigénszükségletének megállapítását és gyakorlati kísérleteket folytattak a halastavaknak műtrágyával való feljavítása érdekében, valamint egyes gyakoribb szennyvizek ható anyagainak egyes halfajokra gyakorolt mérgezési hatásának kipróbálására nézve.

Gazdaság.

Házinyúl és baromfi tenyésztésünk 1913-ban.

A házinyúltenyésztés támogatása 1913-ban is, az előző években legjobban bevált módon eszközöltetett: igen mérsékelt kedvezményes áron házinyúltörzseknek kiosztása által. A teljes ingyenes kiosztást vagy a köztenyésztésnek más és nagyobb arányú támogatását az

e czélra felhasználható hitel mérsékelt volta lehetlenné teszi.

A házinyúlhús fogyasztása ma még főképen és különösen a fővárosra és a vidékére, a külső területein lakó kisebb polgári lakosságra és a gyári alkalmazottakra szorítkozik. Vidéki városaink közül különösen Győr város és környéke kezdi a házinyúlhús fogyasztását méltányolni. Országrészek szerint az északi rész és a Dunántúl nyugati része veszi igénybe az alkalmat, a mit ezen igénytelen állatnemnek a haszonélvezete nyújt.

A gerezna értékesítése semmi nehézségbe nem ütközik, mert hazai szüceink azt bármily mennyiségben átveszik és eléggé megfizetik.

A társadalmi mozgalom ébrentartására az Országos Házinyúl Szövetség az idén is 4.000 K-val támogatott. Ennek tevékenysége a tenyészanyag-vásárlás, felvilágosítás-nyújtás, oktatás. Központi telepet tart fenn a főváros közelében. Előadásokat tart. Társas étkezéseket rendez. Gereznákat gyűjt és értékesít. A vásárcsarnokban házinyulhúst árúsít stb.

A kiosztott tenyészállatok darabszáma a két és félezer darabot az 1913. évben is felülhaladta.

Az ország baromfitenyésztésének fejlesztése céljából rendelkezésre bocsátott hitel felhasználását illetőleg a főtörekvés egyrészt állományunk szaporításával kapcsolatosan a baromfitenyésztés iránti érdeklődésnek általánosítása s főként pedig honi állományunk testnagyságának gyarapítása volt.

Az ország baromfiállományának szaporítása, sulybeli gyarapítása és tojókétségének fokozása céljából, a múlt években bevált gyakorlathoz híven, mintegy 16.000 drb nemes baromfit vásároltattak és osztattak ki részben díjmentesen, részben mérsékelt áron arra valóban érdemes kigazdák között. Kiosztott nevezetesen mintegy 8.000 drb nemes tyúkféle; 1.000 drb bronz- és fehérpulyka; 4.000 drb pekingi kacsa és 3.500 drb emdeni és emdeni keresztezésű lúd.

Állományunk nemesítésének, ezzel együtt keresetségének és külföldi piacokon való térfoglalásának fő- és elengedhetetlen feltételeit a gödöllői baromfitenyésztési telep szolgáltatja. A telep, melynek a modern hygienikus feltételek szem előtt tartásával való költséges berendezése most már ugyyszólván teljes, kizárólag két célt szolgál: munkásnőknek (cseléd-könyvekkel) kiképzését és a legnemesebbverű baromfi-egyedeknek terjesztését. A telepnek szaporításra szánt törzsegységei legnagyobb részben külföldről beszerzett példányok, a legkiválóbbak, melyeket csak az illető fajta és faj szolgáltathat. Ezeknek vérét kívánják fel-frissítésül és nemesítésül honi állományunkba átszolgáltatni.

A kistenyésztők részére kiosztott tenyészanyag legnagyobb részének bevásárlását kiállításokon és az egyes tenyésztők telepén a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete eszközölte.

A termelés fokozása, továbbá a korai csirkenevelés céljából 1913-ban folytatták a keltetőgépeknek kigazdák körében leendő terjesztését. 39 drb keltetőgépet osztattak ki megbízható tenyésztők között részben teljesen díjmentesen, részben 40%-os árengedmény mellett.

Ugyanezen célból Nagyszalotán baromfikeltetőtelepet létesítettem, hol 14 keltetőgép több ezer baromfit keltett ki, a melyeket egynapos korukban a környékbeli tenyésztők kapnak mérsékelt áron. A ki-

osztás olyan korai időszakban veszi kezdetét, midőn a természetes keltés még nem mutathat fel eredményeket. Ilyen keltető-telepeknek további felállítását tervezik.

A tenyészanyag értékesítésének megkönnyítése és a verseny folytán előálló fejlődés fokozása szempontjából a vidéki egyesületek által rendezett kiállításokat és vásárokat is anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették.

Az 1913. év folyamán rendezett vidéki kiállításokon kívül a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete által Budapesten országos baromfi- és házinyulkiállítás rendeztetett. Ezen kiállításon bemutatott tenyészanyag mennyisége, minősége és az a meleg érdeklődés, mely a nagyközönség részéről ez iránt megnyilvánult, fényes bizonyágát adta az e téren elért fejlődésnek.

A gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző iskola telepéről az 1912. évben külföldről behozott elsőrendű nemes törzsek után nevelt mintegy 1.500 drb szintén kifogástalan állapotú mérsékelt áron bocsátottak intelligens, megbízható régi tenyésztőknek vér-feltöltés céljából rendelkezésére.

H i r e k.

Olvasóinkhoz. Munkatársaink és nyomda-személyzetünk kevés kivétellel hadbavonult. Az ebből kifolyólag reánk szakadt óriási nehézségek miatt lapunkat csak kettős számokban, havonként egyszer és csökkentett terjedelemben jelentethetjük meg. Helyzetünk nehézsége okozza azt is, hogy olvasóink kérdései, levelei csak késedelmesen nyerhetnek elintézést. Mindezt szíves türelmet, elnézést kérünk és remélünk annál is inkább, mert a háborus állapot minden honfitól áldozatot kíván.

Minthogy legközeiebb már új félvet kezdünk, felkérjük t. olvasóinkat, hogy lejárt előfizetésüket megújítani, a hátrálékokat mielőbb rendezni szíveskedjenek, mert ha valamikor, ugy e válságos időben kétszeresen van szükségünk minden olvasóink támogatására.

Az amerikai rezgőnyárfá szerepe az újraerdősítésnél. (sk)
Arizona és Új-Mexikó erdővel borított hegyeinek 2500 méteren felüli magasságában észlelhető sajátosság az ott található tűz által elpusztított nagy területek. E tenyésztési öv legnagyobb része rezgőnyárfával (Populus tremuloides) van benőve, azonban jelentékeny kiterjedésű területek majdnem teljesen kopárak. A Douglasfenyő (*Pseudotsuga taxifolia*), az *Abies concolor* és a *Picea Engelmanni* jól tenyésznek a rezgőnyárfá védelme alatt, később tulszárnyalják azt és így a társulás vagy erdőtenyésztési típus jellegzetes képét nyújtják. A tűz által elpusztított területeken, hogyha azokat a rezgőnyárfá vagy pedig tölgyeserjés nem foglalja el, az említett tülevelűek rendszerint gyengén tenyésznek. A rezgőnyárfának hiánya nehezen magyarázható meg. Ez a fanem gyöksarjából gyorsan nő, de éppúgy, amint nem tűri a beárnyékolást, valamely más tenyésztési tényezőnek is kell még lenni, amely reá kedvezőtlenül hat. Az a tény, hogy a tülevelűek nem tudnak lábra kapni ott, ahol a

rezgőnyárfa- vagy a tölgyeserjés hiányzik, indító okul szolgált ahhoz, hogy a Fort Valley-i kísérleti állomá-1911. óta kísérleteket végeznek azon célból, hogy a tenyésztésre kedvező előfeltételek mibenlétét megállapítsák. A magról való közvetlen nevelés rágás által okozott kárak és egyéb kedvezőtlen körülmények miatt sikerrel nem járt. A rezgőnyárfának a Douglas-fenyő térfoglalására és tenyésztetere való befolyása a rezgőnyárfacserjékkel benőtt, valamint az azok nélküli területeken összehasonlítás tárgyává tétetett; kiegészítette ezt a fizikai tényezők vizsgálata is. Az eredmények a nyárfával borított területek kedvezőbb voltát azokkal szemben, amelyen nyárfa nem fordul elő, nyilvánvalóvá teszik. A növények elhalása vagy senyvedése majdnem mindig a vízhiányból tulajdonítható, amit igazol az is, hogy sok olyan egyed, amelyik a száraz időszak vége felé senyvedésnek indult, az esős időszak bekövetkeztével újra magához jött. A talajnedvesség és párolgásnak a tenyészteti tenyésző Douglas-fenyőállomány részéről igényelt talajnedvesség tekintélyes részét a maga számára igénybe veszi is, a Douglas-fenyő megtelepülését sokkal inkább előmozdítja, mint hogyha az illető területről hiányoznák.

A mi hőseink. Kakódy Dániel m. kir. segéderdómérnök, tart. tűzerhadnagy nemrég hősi halált halt az északi harctéren. A király most a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkereszttel tüntette ki. Kitiüntetést nyert még: Ormós Zsigmond m. kir. főerdómérnök, tart. huszárfőhadnagy (signum laudis) és Papp Jenő m. kir. segéderdómérnök, tart. zászlós (I. oszt. vitézségi érmet). Hősi halált halt: Böhm István, a báró Bánffy uradalom segéderdómérnöke, tart. zászlós. Hadifogságba jutottak: Pellion Árpád m. kir. segéderdómérnök, tart. hadapródtizedes, Zimay János m. kir. erdómérnök, tart. honvédhadnagy (Sim.birsk) Osztrólyczky Tibor m. kir. erdómérnökgyakornok, tart. hadapród (Penza), Prekup Győző a balászfalvierseki uradalom főerdőse, tart. hadnagy, akit a király a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkereszttel is kitüntetett (Orenburg) és Somogyi Ferenc a nagyváradi latin szért. püspökség erdómérnöke, népfelkelő hadnagy, (Csita).

Erdőaltisztek a háboruban. „Az Erdő“ című szaklap egyik utóbbi száma hivatalos adatok alapján összeállította a hadbavonult, a harctéren megsebesült, elesett vagy meghalt kincstári erdészeti altisztek névjegyzékét. Az adatok ugyan nem teljesek (hiszen az események gyors egymásutánjában napról-napra változnak), mégis érdekes és ékes bizonyágát adják annak, hogy az erdészeti altiszti kar mily hatalmas arányban veszi ki részét az élet-halálharcban. A közlés szerint, jóllehet az államerdészeti alkalmazottak a népfelkelői szolgálattól mentesek, mégis körülbelül négyszáz erdészeti altiszt teljesít most katonai szolgálatot és lelkesedéssel áldozza vérét a megtámadott hazáért. A mozgósításkor bevonult 383 altisztból kitüntetést kapott 5 (vagyis 1·3%) megsebesült 89 (vagyis 23·3%) hősi halált halt 10 (vagyis 2·6%), hadifogságba került 24 (vagyis 6·3%), megbetegedett 47 (vagyis 12·3%) eltűnt 7 (1·8%) és előléptetésben részesült 24 (6·3%).

Áthelyezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte Bárány Károly m. kir. segéderdómérnököt Apatinból Bezdánba és megbizta az ottani m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

Nyugdíjazás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a zagrebi kir. erdőigazgatóság kerületében Obradovic Milutin kir. főerdőrt, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke pedig Wallandt Frigyes m. kir. főerdőrt 45 évet meghaladó példás és kiváló szolgálata után, nyugalomba helyezte.

Kinevezés. A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Kányai Jánost és Graichmann Jenőt főerdőrré, Balga Ágostont és Zsurilla Lajost erdőrré, Fenyus Istvánt I. oszt. erdőlegénnyé, Hornyánszky Antal II. oszt. erdőlegénnyé, Kelemen Józsefet és Milcevic Istvánt I. oszt. segéderdőrre.

Halálozás. Bokor Róbert kir. főerdőtanácsos, a vinkovcei kir. főerdőhivatal főnöke 57 éves korában, Zachár István m. kir. főerdőtanácsos, a miskolci m. kir. erdőfelügyelőség vezetője 55 éves korában, Batta Ferenc m. kir. főerdész, Nagykörös város erdőmestere 45 éves korában elhunyt.

Újítás az államerdészettel. A kincstári erdőgazdaság szolgálatánál eddig használt „ellenőrködő“-megjelölés a számviteli törvény egyes rendelkezései miatt félreértésekre adott alkalmat, de nem is jelölte meg helyesen azt a munkakört, amelyre a kincstári erdészeti igazgatásnál alkalmazott ezen közegeknek a tevékenysége eddig kiterjedt és főleg nem azt, amelyre azt az erdőgazdaság intézésének irányításánál és felügyeleténél a jövőre nézve kiterjeszteni kívánja a kormány, azért a m. kir. földmivelésügyi miniszter most körrendelettel utasította a kincstári erdőhatóságokat, hogy az erdőgazdaság felügyeletének és irányításának ellátására hivatott központi közegeket „ellenőrködő“ vagy más megjelölés nélkül egyszerűen a rangjuk szerint nekik kijáró címmel illesse és másféle megjelölés használatát alárendelt közegeknek ne engedje meg. A nem központi ellenőrködők időlegesen kihelelyezett közegeknek bírálandók el s a posta címzéséknél ily cím használandó: pl. „a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóság breznóbányai kerületi megbizottja.“

A drágasági pótlékért. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete újabb beadvánnyal fordult a kormányhoz a drágasági pótlék engedélyezése iránt — legalább a kisebb javadalmazásuk részére. Hadipótlék engedélyezését kérik azok javára, akiknek már nincs miből áldozni, akiknél az áldozathozatal már csak nyomorgást jelent, nem úgy, mint a viszonylag boldog birtokosok (gazdák és iparosok) részéről, akik áruik eladási árának megfelelő — sőt sajnós, a legtöbbször nem éppen megfelelő — emelésével tetszés szerint egyensúlyozhatják emelkedő termelési és létfenntartási készledeiket. Pedig alapjában véve a tisztviselő is csak termelő, termelvénye és áruja a munkaerő, a munkaképesség. Ha ez fizikai előállításának, termelhetőségének nyersanyagai: élelmiszerek, ruházat stb. elsőrendű szükségleti cikkek kétszeresen, háromszorosan is megdrágultak, egyszerűen megszűnik a lehetőség annak, hogy mégis biztosítsa a termelés folytonosságát, munkaképessége kvalitásban fenntartását, gyermekei, családja legalább szükös táplálását, ruházását. És ha mégis a gazda, iparos stb. jogos téren mozog és nem sérti hazafias kötelességei minden honpolgárra egyformán kiszabott körét, amikor legalább a termelés drágulása arányában emeli terményei és termelvényei árát, azt hisszük, nincs okunk félteni, hogy az már más megítélés, beszámítás alá

eshetnek, ha családi kötelességeik nemes és hazafias teljesítésében a fizikai termelőkkel azonos okokból kritikus helyzetben vergődő kartársaink kérésére, könyörgő szavának Orsz. Egy. kötelességszerűleg és meggyőződéssel — és hite szerint nem utolsó sorban hazafias érdekből is, a magaskormány előtt szószólójává szegődött.

A Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesülete és az Állami és Törvényhatósági Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyző Szövetsége — újabban megint közös kérvénnyel fordult a kormányhoz — a háboru okozta drágaság megszűntéig az 1914. évi XLVI. t.-c. alapján befolyó hadiadóalap terhére megfelelő hadisegélynek a f. év január haváig visszamenőleg való engedélyezése iránt.

Szárnyasaink képes baromfi és galambtenyésztési szaklap kívánatra ingyen küld mutatványszámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal B.-pest, II. Kapás-u. 12.

Felelős szerkesztő és kiadó **Korcsek Pál**

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„A méhek élete“ című könyv második bővített kiadását. mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3-55 k. Műlépek, keretlecek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

a Házinyultenyésztők Országos Szövetségének hivatalos lapja.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nvultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb faj-tiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüst szőrme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget küldjön.

(Tel. 4260)

Jó hirnevű régi cipőkészítő

E RID & SOHN udvari szállító k **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegymászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögelésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

1910, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kézimunkáért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. ∴ Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. sz m.

Alapított 1884.

Magyar kirlyi löpor ruda. ■ Gazdasági gépek gyári raktára-

Nagy választék

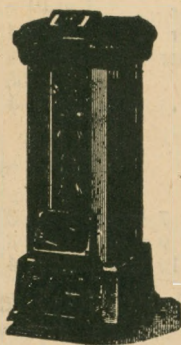
vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttlen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkeken. ■

■ **■** Az összes fegyverek eredeti gyári árbán kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás.

■ **■** Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

■ Varrógépek részletfizetésre!

■ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivvelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák erdő-altisztek és erdőőrök részére.

	m i n ő s é g					
	I.		II.		III.	
	K	f	K	f	K	f
Köpeny tisztiszabás, hosszú, erős posztóból	32	40	40	44		
Ugyanaz trikótól	48	60	60	70		
Rövid köpeny féltérdig érő, erős posztóból	26	30	30	36		
Ugyanaz trikótól	36	40	40	48		
Körköpeny (vadászgaliér) vízhatlan lódenből	24	30	30	40		
Zubbony ispahan zsinórral és ércjelvényvel, erős posztóból	16	18	18	20		
Ugyanaz erős trikótól	26	28	28	30		
Ugyanaz erős kamgarnból	30	32	32	34		
Ugyanaz selyem zsinórral és ezüsthimzett jelvényvel, erős posztóból	22	24	24	26		
Ugyanaz erős trikótól	32	34	34	36		
Ugyanaz erős kamgarnból	36	38	38	40		
Zubbony ezüst zsinórral 4 K-val drágább, mint selyem zsinórral						
Zubbony fehér bárányszőrme béléssel 20 K-val drágább						
Zubbony fekete báránybéléssel 30 K-val drágább						
Nadrág erős posztóból	10	14	14	16		
Nadrág erős trikótól	18	20	20	22		
Nadrág erős kamgarnból	22	24	24	26		

Tetszés szerint pantalló vagy csizmadrág rendelhető; az ára egyenlő

Fővegek altisztek részére.

Kalap zsinórral és zerge szakállal vagy tollal	7 60	8	9	
Sapka, szabályszerű A forma	3 50	4	4 50	
Sapka selyem zsinórral és ércemmel	4	5	5 50	
Ugyanaz ezüst himzett koronával	6	7	8	
Ugyanaz ezüst zsinórral	7 60	8	9	
Tábori sapka ércemmel, meleg téli	3	4	4 50	
Tábori sapka ezüst himzett koronával, téli	6	7	8	
Sapka „Tiller“ forma, bármely színben	4	4 50	5	

Zsinórzat.

Aranyzsinór 1 méter	2	3	4
Ezüstzsinór 1 „	1	2	3
Teveszörzsinór, zöld 1 „	36	40	45
Selyemzsinór 1 „	1 20	1 60	2

Zsinórajaink valódi szintartók!

Gombok.

1 darab atilla-gomb	20	25	30
1 „ szabályszerű köpeny gomb	20	24	30
1 „ szabályszerű kis gomb	10	13	15
1 „ köpeny-gomb ezüstözött v. aranyozott	20	25	30
1 „ kis gomb ezüstözött vagy aranyozott	10	13	15
1 „ nagy agancs-gomb	12	14	16
1 „ kis agancs-gomb	06	07	08
1 „ nagy bőrgomb	12	14	16
1 „ kis bőrgomb	06	07	08

Egyenruha-kelmék.

	m i n ő s é g					
	I.		II.		III.	
	K	f	K	f	K	f
1 méter ruha-kelme, legfinomabb	10	11	11	12		
1 „ barna altiszti posztó, legerősebb	7	8	8	9		
1 „ barna altiszti trikót, legszebb	8	10	10	12		
1 „ barna kamgarn	8	10	10	12		

Gallér-jelvények.

1 pár arany himzett, 1 levél	2	2 40	2	80
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 40	2 80	3	80
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 80	3	3	20
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	3 50	4	20
1 „ ezüst „ 1 „	1 80	2 20	2	60
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 20	2 60	3	60
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 60	3	3	20
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	3 40	3	80
1 „ ezüstözött vagy aranyozott érc-jelvény	1	1 10	1	20
1 „ Ugyanaz művészies kiállításban	2	2 20	2	40

Rangjelző csillagok.

1 darab arany himzett	40	50	60
1 „ ezüst „	36	46	56
1 „ ezüstözött vagy arany érc	20	30	40

Nadrágtartók.

1 pár gummi nadrágtartó	1 40	1 80	2
1 pár finomabb nadrágtartó	2	2 40	3
1 darab nadrágszíj	80	1	20

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 milliméter	6	6 50	7
Lefauchaux forgópisztoly 9 milliméter	7	8	9
Lefauchaux forgópisztoly 12 milliméter	8	9	10
Központi forgópisztoly 7 milliméter	6 50	8 50	9 50
Központi forgópisztoly 9 milliméter	8	9	10
Központi forgópisztoly 12 milliméter	10	12	14
Központi Bulldogg-Revolver 7 milliméter	8	9	11
Központi Bulldogg-Revolver 9 milliméter	9	11	13
Központi Bulldogg-Revolver 12 milliméter	10	12	14
Browning ismétlő-pisztoly	45	55	70
25 darab töltény	1 50	1 75	2

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	3	3
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	3 60	4 60
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	4	5

Helvétia-bőrvászon cikkek. Keztyük. Fehérnemű. Nyakkravalók. Gallérok. Kézlelők. Téli alsó és felső ruhák, Hálósákok. Polgári ruhák a legjobb szövetekből. Elegáns szabás. Legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék. szövet stb. minta kívánatra ingyen!

Nvomatott: Nádosy nyomdávalalattnál Zólyomban.

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 10. és 25-én.
 ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 6 K | Félévre 3 K
 Egyes szám ára: 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Z Ó L Y O M.
 Telefon szám 11.

Hirdetési díj:
 fél hasábos milliméterenkint 10 fillér: többszöri közlésnél
 megfelelő engedmény: apróhirdetés szavankint 10 fillér
 Nyilttér: soronkint 40 fillér.

Olvasóinkhoz.

A világháború okozta nehéz helyzet lapunkra meg nem bírható terhet rótt. A szállítási akadályok következtében előállott az anyaghiány. Az anyagok és a munka árának rohamos emelkedése pedig óriási anyagi megerőltetéseket vont maga után. De jöttek más bajok is: a nyomdaszemélyzet, a szerkesztőség nagyobb részét fegyverbe szólította a honfiui közelesség. Utóbb már maga a lap szerkesztő-kiadója: Korcsek Pál is katonai szolgálatra vonult be. Ennyi nehézség leküzdésére, ily hiányok pótlására a lap a mai viszonyok mel-

lett képtelen volt, mert a szerény alapokra fektetett és közcélokot önzetlenül szolgáló vállalatnak sem szellemi, sem anyagi tartalékjai nincsenek. Ez a vis major kényszerített bennünket arra, hogy lapunk megjelenését egy ideig szüneteltessük, addig, amíg a reánk szakadt nehézségeket legalább részben sikerült leküzdenuk. Mindent elkövettünk, hogy ez mihamarább megtörténjék s lapunk működését újra megkezdhesse, annál is inkább, mivel azt mindenfelől sürgették t. olvasóink, akik a lapot nem nélkülözhetik s megjelenését a közérdekében szükségesnek tartják.

Lapunkat a negyedévi szünet után újra megindítottuk, hogy a viszonyokhoz mértén, de tel-

A fa szerepe a harctéren.

Jánosi Engel Róbert dr., m. kir. honvédhadnagy nemrég a következőket írta a harctérről a Magyar Fakereskedőknek:

Lényeges kiséssel érkező egyik napilapban nemrég kivonatossan olvastam a „Magyar Fakereskedő” prognosztikonját a fapiacnak a háború befejeztével várható alakulásáról. Ez juttatta eszembe, hogy a „rég jó időkben,” magam is a faszakma tagja voltam, majd elgondolkoztam afölött, összefoglalta-e már valaki, hogy a mi szakmánk nyersanyagának, a fának, mekkora szerepe van magán a hádszintéren? Tudják-e otthon, mint jutunk hozzá a fához és hogy azt mi mindenre használjuk fel? Lehetne mindenről hosszasan írni, de erre időm nem lévén, a cikkem kissé vázlatos lesz.

Ami szakmánknak az otthoni hadiszállításokból jut, — kőiszfaszállítások, szilfadeszkák municiósládához, barakképítkezések puhafából stb., — arról itt szólni nem kívánok, annál kevésbé, mert ezek csinját-binját az otthoniak jobban tudják. Ugyancsak nem szólnak e sorok a fák termőhelyének, az erdőknek har-

cászati jelentőségéről sem, az erdők kitünően eltakarván a csapatokat és mozdulataikat: mint ütközetek zsinhelyei természetszerűleg igen fontosak, amiről az általam ismert hádszintereknek — Észak-magyarország-, Galicia, és Wolhyniának — erdei tanuskodnak, át meg át lévén ezek lőárkokkal szelve.

Három kérdésről szólok itt: 1. hogyan szerzik be a hádszintéren a fát? 2. hogyan szállítják a felhasználás helyére? 3. mire használják fel a fát a hádszintéren?

ad 1. A katonai fabeszerzés alapvetően különbözik mindattól, amit otthon e tekintetben megszoktunk. Otthon az a fa a tiéd, amit magad vettél, vagy termeltél. A harctéren a sürgősség a domináló szempont, úgy hogy termelésre csak akkor kerül sor, ha nem szerezhető be a fa requisitio útján, (mely a vételnek a közjogba átvittetett formája). Szóval itt csak akkor termelünk, ha a megkívánt méretű és minőségű fákra másképp szert tenni nem tudunk. Ha pl. valami ki ebbrendű áthidaláshoz vagy hidjavításhoz épületfák kellenek, úgy a legközelebbi, esetleg már bontva talált házból vagy gazdasági épületből veszük ki a kívánt fákat; a tetőszervezet erősebb épületfái adják a pilótákat, a vékonyabb épületfák a karfákat

jes odaadással tovább szolgálja a közügyet, az erdész és vadásztársadalom érdekeit. A lap szerkesztéseért és kidásáért a hadbavonult Korcsek Pál távollétében Simkovich Gusztáv, a „Zólyomvármegyei Hírlap“ szerkesztője lesz felelős. A lap még egy ideig csökkentett terjedelemben és csak havonkénti kettős számokban fog megjelenni, mert a mai nehéz viszonyok mellett csak így tartható fenn az erőnkől telhető legnagyobb áldozatok mellett is. Az elmaradt számokért olvasóinkat a későbbi számok anyagával kárpótolni fogjuk. Helyzetünk nehézsége okozza azt is, hogy olvasóink kérdései, levelei csak késedelmesen nyerhetnek elintézést. Mindezt szíves türelmet és elnézést kérünk s reméljük, hogy olvasóink belátják rendkívüli helyzetünket s fokozottabban fognak támogatni nehéz munkánkban. Ez is egyike azoknak a nagy áldozatoknak, amiket a háborús állapot most mindenkitől megkövetel s amiknek meghozatala alól mi sem vonhatjuk ki magunkat. Adja Isten, hogy e nehéz áldozatoknak édes gyümölcse mihamarabb érjen meg mindnyájunk számára.

AZ ERDÉSZET

szerkesztője és kiadóhivatala.

Nehéz idők.

A tizenöt hónap óta dúló világháború súlyos csapásként nehezedik az egész emberiségre. Vért, életet

és kötőfákat, a padózáti deszkák a hidpallókat stb. Vagy pl. a falusi házak kerítései szétbontatnak, hogy az ezekben beépített cölöpök, rudak, karók, széldecskák stb. katonailag felhasználtassanak. Az ellenség által elhagyott, vagy a saját lövésekben (amint látni fogjuk) sárga faanyag van, melyek, ha fuvarozásuk lehetséges és érdemes, szintén igénybe vétetnek.

Az oly kedvező helyzetek azonban, hogy kész anyagok használhatók fel, mégis csak aránylag ritkák, úgy hogy a szükséges fákat legtöbbször termelni kell. A famunkákhoz szükséges szerszámokkal (fűrészek, fejszék, balták, furók, stb.) az összes katonai technikai csapatok, vasutasok, árkászok, hidászok, munkásosztatok, fel vannak szerelve. Ha megjő a munkálatra vonatkozó parancs, úgy a tisztnek természetesen tudnia kell már, mily nemű és méretű fák szükségesek az illető munkához? Az erdőtulajdonos engedélyének kikéréséhez rendszerint nem lenne idő, sőt arra mód sincs gyakran, hiszen elmenekülnék a hadszínterről; ép ezért engedélykérés nélkül beállítatnak a katonai munkások és megindul a munka. Ennek beosztása alapján véve nem más, mint amit a civil életből megszoktunk: ledöntik, megkivánt,

és vagyont követel, nélkülözésekre kényszerít, egész generáció egészségét, életét rongja meg és komor jövőt ígér még a győztes nemzeteknek is. De aki azt állítaná, hogy a háború minden társadalmi osztályt egyformán sújt, hogy a vele járó bajokban és gazdasági nehézségekben mindenkit egyenlően részesít az nem mondana igazat. Sőt ellenkezőleg, vannak osztályok, amelyeknek a háború anyagi javakban dús aratást ígér, vannak emberek, kik azt a kedvező helyzetet, melyet rájuk nézve a háború teremt, lelkiismeretlenül, mindnyájunk, a köz kárára használják ki a maguk érdekében.

A kereskedő, az iparos, a munkás, a gazda a véradó révén súlyosan érzi ugyan a háború terhét, de gazdasági helyzetét a háború egyiknek sem teszi kedvezőtlené, mert a fokozott drágasággal szemben árúja, munkája, terméke értékének fokozásában megtalálja megélhetésének biztos eszközét. Legjobban sújtja a háború azokat az osztályokat, amelyek megállapított fizetésből élnek: a tisztviselőket, alkalmazottakat, akikre a háború különös súlylyal nehezedik nemcsak gazdaságilag, de egyéb tekintetben is.

A hadviselés nem csak a harcmezőn a katonától, hanem az ország belsejében a közigazgatástól, is fokozott tevékenységet kíván. A hadviselés sikere nemcsak a csapatok vitézségén, hanem a tisztviselők, az alkalmazottak hozzáértő ős odaadó munkásságán is múlik. E kar tekintélyes része hadba vonult s így ennek munkáját az itthon maradottaknak kell elvégezniük. Ehhez járul, hogy a háború sok új munkát okoz s a békés idő munkáját alig apasztja. A tisztviselők, az alkalmazottak, s ezek közül különösen az erdészeti és vadászati alkalmazottak tehát ugyanazért a fizetésért, melyet békeidőben kaptak (nem mondhatjuk így: élveztek, mert élvezetre abból a békében sem jutott!) most kétszerannyi munkát kénytelenek végezni, sokkal súlyosabb felelősség mellett mint máskor. Nemcsak a szokásos hivatalos időben, hanem mindenkor, még egészségük, életük veszedelmeztetésével is rendelkezésre kell állaniok s még éjjel is kell dolgozniok. Üdülés, szabadság náluk nincsen, sőt folytonos szol-

hosszakra fűrészelik, letisztítják, megfaragják és ha lehet a fuvarozási ut mellé kihordják a fákat.

Azon erdészeti elv, hogy a fák a földhöz minél közelebb vágassanak le, csak korlátozottan érvényesül, különösen, ha a fák alsó része az illető célu fához túlvastag. Sok oly fa is eltörik, melyet nem is akarnak felhasználni és ily fákat másoknak rajtuk való fennakadása okából sokszor le kell vágni, a fel nem használt törzsrészek, ágak és hulladékok eltakarításával a katonaság már nem foglalkozhatik, stb. Tisztán erdőüzemi szempontból nézve, ily katonai munkálatok nem nevezhetők előnyűseknek, de ezen szempont egyenesen eltöri azon másik mellett, melyet ép a háború idézett vissza a jelenkor tudatába: „Salus reipublicae suprema lex esto!“ vagyis hogy az állam harcászati érdekeivel szemben megszűnik minden más érdek.

Hiába igazolja a telekkönyv X uradalom tulajdonjogát valamely erdő fölött: a magántulajdon nem lehet akadálya annak, hogy az állam mindazon fát felhasználhassa, melyre szüksége van, magától értetődő azonban, hogy az állam ezen famennyiségekért, — melyekről rendszerint „Elismervény“-t ad — pénzbeli kárpótlást nyújt. A rendkívüli kihasználá-

gátat még abban is akadályozza legtöbbször, hogy ebédjét, pihenő óráit családjával együtt fogyasztassa, tölthesse. Az alkalmazottakkal szemben a háború alatt támasztott eme fokozott követelmények és nélkülözések azonban nincsenek rekompenzálva. A javadalmazás ugyanaz, ami a békeidőben volt, viszont nincsen az életnek semmi vonatkozása, mely ne járna rá nézve nagyobb költséggel; a legszükségesebb élelmi szereknél 200–300 százalékos drágulás nehezedik a vállaira éppen akkor, amikor munka tekintetében nagyobb terhet visel, mint máskor.

A háborúnak fizikai terhét tehát legnagyobb mértékben a katona után az alkalmazott viseli, összes gazdasági terhe pedig úgyszólván egészen csak az ő vállára nehezedik, minden rekompenzáció nélkül. A háború folytán beállott drágaság sehol sem fordítja el oly mértékben a háztartás egyensúlyát, mint az alkalmazottnál, aki a mai viszonyok származásosáért.

A tisztviselők, az alkalmazottak eddig túrték a nyomorúságukat — hazafiságból. Óvakodtak attól, hogy most követelésekkel álljanak elő, mert abban bíztak, hogy a háború néhány hónap alatt véget ér és ismét helyreállanak a normális viszonyok. De az idő múlt, s a viszonyok rosszabbodtak. A drágaság már oly helyzetet teremtett, hogy az alkalmazottak családjai ma már alig ehetnek egyebet, mint: krumplit. Amíg mások megtalálják származásukat, sőt vagyont is gyűjtenek, addig az alkalmazottak a legsúlyosabb helyzetbe jutottak. Nem lehet tehát csodálkozni, ha ily viszonyok között helyzetük javítását sürgetik, vagy segítségért kiáltanak kenyéradójukhoz. Csodálkozni csak azon lehetne, ha kérésük siket fülekre találna, vagy ha csak olyan tessék-lássék intézkedések történének, amelyből nem lenne az alkalmazottnak hasznuk.

Nagyon is megérett már a helyzet arra, hogy az államkormány a szükségletek árszabályozása és az illetmények javítása tekintetében segítő kezet nyújtson a tisztviselők, az alkalmazottak karának, hogy ne bánjon mostohául a magyar értelmiség e zömével, a magyar állameszme eme derék katonáival, akiknek nem csekély részük volt már eddig is a háborús sikekben s akikre még nagy hivatás vár a jövő Magyar-

ország kiépítésében. Elodázhatatlanul van szükség a kormány gyors és hatásos közbelépésére, még pedig nemcsak az állami, de a magánalkalmazottak érdekében ts. A kormány elhatározása tulajdonképpen csak azt elvi felfogást takarná, hogy: *tisztes munkáért tisztes megélhetést biztosító fizetésnek kell járni; a munkadíjazása nem lehet független az életviszonyoktól s ennek az álláspontnak törhetlenül érvényesülnie kell akár állami, akár magángazdasági alkalmazottról van szó.*

Szemle.

Most mindenki katona, mindenkinek részt kell vennie az állam óriási erőfeszítésében akár a fronton fegyveresen, akár itthon civilben, de megfizetett munkával, hogy el ne akadjon az ország életműködése, melynek rendes menete nélkül háborút se lehet vezetni. Aki most nem érzi az emberek közösségét és egymásra utaltságát és aki most is csak a maga önző egyéni érdekeit tartja számon, az a hazaárulásban vétkes, mert gyengíti az ország erejét. Ezért érdemel megvetést minden árdrágító és spekuláns, és ezért nem lehet eléggé hangoztatni azt, hogy minden kenyéradónak kötelessége alkalmazottait tisztességesen ellátni, megélhetésüket a nehéz viszonyok között biztosítani, szóval: munkaerejüket épségben tartani a rideg üzleti határon túl még akkor is, ha ez anyagi áldozatba kerül. Most áldozni kell a végső határokig, most nem szabad szűkkeblűnek lenni, most jól kell bánni az emberekkel.

Az állam, amelynek igazán rengeteg a kiadása, meghallotta alkalmazottai jankijáltását és valamennyire segíteni igyekszik rajtuk. A magángazdaságok ellenben annál lustábban mozognak, jobban mondva még nem is mozognak. Csodálatos, hogy kötelességükre nem akarnak maguktól rájönni, de szinte kényszeríteni kell őket arra. Pedig a magán alkalmazottak sorsa szomorú, állapota kétségbeesítő: szó szerint a nyomor fenyegeti őket. Némelyik gazdaság dob nekik egy kis pótlékot, sovány koncot, de a legnagyobb részük ridegeit elzár-

sok, valamint tüzkár által okozott pusztítások sok helyütt fogják esetleg még az üzemtervek módosítását is szükségessé tenni.

ad 2. Ha kész a fa, odafuvaroztatjuk, ahol szükség van reá. Otthoni fatermelőink az idén bizonyára sokat szenvedtek a fuvarhiánytól, mely pl. a mi vidékünkön már éveken át háború előtt is súlyos gondokat okozott. Az ország lóállományának jelentős része megvan, csak hogy a polgári használatból kivonatván, most hadi célokra szolgál. A haretéren még nem volt panaszom fuvarhiány miatt. Kisebb mennyiségek fuvarozásánál a saját trénből vesszük a fogatokat; azonkívül a technikai csapatok rendelkezésére nagyobb munkálatokhoz, mint pl. hidakhoz való anyaghordásra külön u. n. „Equipagen“ állnak. Ha nem győzi a saját erő, requirálnak fogatokat a közeli községekből, így pl. nemrég Oroszországban szükségünk volt 30 fuvarosra, amely célból elhivattuk a községi birákat; ezek eleinte persze szabadkoztak, amikor azonban holmi puskagolyó-féléről hallottak, másnapra pontosan ott állt a 30 fogat. Az orosz paraszt dicsőségére legyen mondva, hogy igen szorgalmas munkás. A katonai fogatoknál magunk nagyon ügyelünk rá, hogy a lovak ne hordjanak nagy ter-

het; a requirált kocsis ugyancsak nem nagyon erőlteti meg a lovát, azért az otthonihoz hasonló farakodási eredményről szó sincsen, hanem egyszerre legfeljebb 400 kg. körül lesz f-lrakva. A requirált kocsis elismervényt kap, mely később honoráltatik, vagy pedig készpénzben fizettetik ki a teljesítményeért.

ad 3. A fa felhasználása a hadszíntéren az elképzelhető legváltozatosabb és a dolgok ezen természetéből adódik, hogy a fát leghamarabb kaphatjuk kézhez és hogy sok helyütt ideiglenesen ugyanazt a szolgálatot megteszi, mint a vas; (felette érdekes e két fontos anyag kulturtörténeti összefüggésének tanulmányozása!) Ha az ellenség elvonul valamely területéről, úgy természetesen megrongálja a vasutat, melynek mielőbbi helyreállítása viszont fontos érdeke az utánnomuló hadseregnek; nem lehet tehát bevárni, ameddig a szétrombolt vashid helyébe új vashid épül, hanem az ideiglenes hid fából készül. Végig Galicián láttam a visszavonuló oroszok által elpusztított vasutvonalat: a rombolás főleg a hidakat, váltókat, felvételi- és raktáreépületeket, jelzőállomásokat, táviróvezetéseket érte, míg maga a pályatest alig van nagyobb mértékben megrongálva, úgy

kozik minden kívánság elől. Sőt van oly birtokos, aki beszünteti a hadba vonult alkalmazott fizetését s családját kidobja az éhségnek. Nem csoda, ha az aránylag rendezettebb viszonyok közt levő államiak mellett a magánalkalmazottak is panaszkodnak, mozgolódnak. Igazuk van. Aki most nem tudja kötelességét, meg kell rá tanítani, ha másként nem megy, a kormányhatalom szigorú intézkedésével.

*

Súlyos megpróbáltatások idejét éljük, amikor legnehezebb sora az alkalmazottnak van, mert környörtelenül ki van szolgáltatva a drágaságnak. Belátják ezt már az alkalmazottak körén kívül eső személyek is, akik éber figyelemmel kísérik az állapotok változását s megértik a mindennapi élet jelenségeit a nagy földindulás közepette is és sürgetik a segítséget.

Báró Radvánszky Antal orsz. képviselő, aki nemes szívének jóságában hathatós pártfogásában már többször részesítette az erdészeti és vadászati alkalmazottakat, Zólyomvármegye törvényhatósági bizottságának október 23-iki, őszi közgyűlésén a tisztviselők, az alkalmazottak helyzetének javítása érdekében határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet a közgyűlés egyhangulag magáévá tett. A javaslat szerint a törvényhatóság a kormányhoz fordul, hogy tegye megfontolás tárgyává a módokat és eszközöket, amelyekkel a különböző alkalmazottak helyzetén segíteni lehetne.

Ez a javaslat is ékes bizonyága annak, hogy az alkalmazottak panaszkodása nem alaptalan, mozgalmak nem indokoltak. Hálás köszönet érte a kis emberek gondját szívén viselő honatyaának!

*

Az állami alkalmazottak mozgalmainak kezdenek eredményei lenni. A kormány belátta, hogy a rendkívül magasra hágott drágaság és elharapódzott áruuzsora miatt elviselhetetlen már az alkalmazottainak helyzete, azért már többféle dicséretes intézkedést tett a bajok enyhítésére. Ilyenek: a családi pótlék természetével bíró rendkívüli évi segélyek, a rendkívüli drágasági segélyek és a beszerzési előlegek engedélyezése.

hogy friss talpfákra e célból nincs nagy szükség. Ellenben az üzemhez nélkülözhetetlen épületek megsemmisítése folytán az ilyenek pótlása sürgősen szükséges, amely célból fenyőfából bódékat tákolnak össze. A vasut mentén, valamint az országutak mellett futó táviró- és telefonvezetékek megrongálásához tartozik a kidöntött oszlopok eltörlése, amelyeket tehát új oszlopokkal kell pótolni. A vasuti és folyamhidak pótlása sokszor nagystilű famunkákat tesz szükségessé; pilótáknak lehetőség szerint tölgy- vagy vörösfenyőt használnak, a hidpallók alá a speciális katonai cél szerint igazodó vastagságú épületek, néha 35–40 cm. keresztmetszetben is jönnek. A pallók vagy külön e célra termeltetnek — ha kell kézzel is — vagy meglévőket használnak fel; sürgős esetekben több sor deszkát helyeznek egymás fölé és ezek összeszegeltetvén, kiadják a kívánt hordképességet; (utóbbit a katonaság által létesített fontosabb hidaknál mindig feltüntetve találjuk).

A parancsnokságokkal együtt folyton változtatja helyét a tábori táviró és telefon, melyek óriási jelentőségét csak az tudja, kinek módjában állott ezeknek funkcióit ütközet alatt tanulmányozni. E vezetékek, ahol lehet, meglévő fákra vagy házakon

A családi pótlékot helyettesítő rendkívüli segélyt a háromnál több gyermekkel bíró állami, vármegyei és államvasúti alkalmazottak kapják, még pedig a családi pótlék méreteiben a negyedik, ötödik stb. gyermekük után. A segély nem egyéb mint a családi pótlék áldásos intézményének továbbfejlesztése. Ezen kívül a kormány az arra leginkább rászorult alkalmazottaknak kisebb segélyeket is nyújtott — s az elsőrendű élelmi stb. cikkek beszerzésének megkönnyítése céljából — minden alkalmazott részére beszerzési előleget engedélyezett. Az előleg mérve a fizetés és a családi pótlék nagyságához igazodik s a jövő év elejétől fogják tíz hónap alatt levonni.

A kormány azonban ennél is tovább akar menni a segítésben, amit a következő közlés bizonyít:

„A háborúnak minden előzetes számítást messze túlhaladó tartama nemcsak állandóbbá teszi, hanem viláfgorogalmatól való elzáratásunk s a belföldi termelési viszonyok eltolódása folytán a világháború következményeként a legtöbb elsőrendű fogyasztási cikknél jelentkezik. Az általános drágaságnak az utolsó hónapokban beállott ez a súlyosbodása, amíg egyfelől az annak enyhítésére szolgáló hatósági tevékenység fokozására indítja a kormányt, másfelől kötelességévé teszi, hogy a mind súlyosabb helyzetbe jövő állami alkalmazottaknak segítségére jöjjön.

A kormány kebelében beható tanácskozások folytak e kérdésben s határozatba ment, hogy olyan javaslat fog a november hónapban összeülő országgyűlés elé terjesztetni, amely az eddiginél lényegesen nagyobb mérvű segélyben fogja részesíteni az állam összes alkalmazottait.

Érdeklődéssel várjuk a nevezetes javaslatot.

*

A m. kir. fölmivvelésügyi miniszter jóváhagyta az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező-alap új szabályzatát. Mikor a szabályzat módosítása szönyegre került, lapunk akkor is éppen úgy felemelte szavát, mint régebben — annak érdekében, hogy az alap jótéteménye az erdőáltisztek gyermekeire

futnak végig, ahol azonban nem lehet, ott póznák állítanak a földbe és ilyenek használtatnak a „Feldtelegraf“-hoz. A hadsereggel járó százezernyi kocsis persze folyton romlik a menetelések alatt; e kocsik rendbehozatala roppant mennyiségű bognárfát igényel, amihez azonban nem áll mindig kőrisfa rendelkezésre. Ha van, annál jobb!

A közlekedési utak rendbentartása a hadtápkörlet kezdetétől egészen a rajvonalgig annyira fontos, hogy ezt bővebben fejtegetni fölösleges. A cél fontosságával arányban is áll azon apparátus, melyet a hadvezetőség evégből létesített és fentart, t. i. a munkásosztályok. Az utak használata roppantul intenzív, miért is azok használhatóságát függetleníteni kell az időjárástól (feltéve, hogy kővel épített ut nincs rendelkezésre.) A homokos, vagy agyagos talajon épült utakon, ha azok állandóbb katonai használatra szánvák, létesítjük a dorong-utakat (Prügelweg). E célra növésénél és egyenletességénél fogva a fenyőfa a legalkalmasabb. Az alkalmazandó vastagság függ a hadicéltól; a mely uton nehéz mozsarak lesznek szállítandók, ott vastagabbat teszünk, ahol csak könnyebb fuvarok mennek, ott 10–12 cm. is elég. A fák hossza azonos a dorong-uttest szélességével.

is kiterjesztessék. Felkértük akkor az erdőaltiszti kar érdekeinek képviselőjére hivatott szövetséget is, hogy karolja fel ezt az eszmét s forduljon ily irányú kéréssel a földművelésügyi kormányhoz. Felszólalásunknak — sajnos — nem lett eredménye; a szövetség nem tette meg a kezdeményező lépést s így a kormány nem is vett fel ily módosítást az alap szabályzatába.

Szóvá teszszük ezt most, de nem azért, hogy a mulasztást a szövetség szemére hányjuk, hanem, hogy eszménket újra a figyelmébe ajánljuk. Ha valamikor, úgy most van rá ok, hogy a szövetség ez irányban a mozgalmat megindítsa és sikere érdekében mindent elkövessen. Most, amikor a világháború az erdőaltiszti árvák számát nagyon megszorítja, kétszeres kötelességünk ezen árvák jövőjéről gondoskodni s minden eszközt megadni és megadni nekik arra, hogy nevelésük, iskoláztatásuk megfelelő és teljes legyen. Erről az ügyről legközelebb bővebben fogjuk kifejezni nézetünket.

Hazánk erdőgazdasága 1913-ban.

Erdei legeltetés.

Az erdőket kezelő személyzet gondoskodott arról is, hogy az állami kezelés alatt álló erdőkben a legeltetés csak olyan értékben gyakoroltassék, a milyenben az az erdőkre nézve nem káros; mint az 1912. évben, úgy 1913-ban is az erdők összes területének körülbelül 40%-át tette a legeltetési tilalom alá helyezett terület. Az állattenyésztés érdekeinek szem előtt tartása azonban arra indította a kezelő erdőhivatalokat, hogy ott, ahol az az erdőállomány veszélyeztetése nélkül lehetséges, az erdei legeltetés elé akadályokat ne gördítsenek, gondoskodtak azonkívül e hivatalok a már mintegy 254.466 kataszteri holdnyi területen berendezett legelőerdők (fáslegelők) okszerű kezeléséről is.

Az erdőbirtokosok által erdei őrzésére alkalmazott 1.084 erdőőrnek 1913-ban kivétel nélkül megvolt az előírt törvényes minősítése. Ézeiken kívül még 7.903

ségével; ez lehet 4—6 méter. A dorongok beágyazására, valamint leerősítésére ugyancsak gömbfák kellenek.

A tábori erődítéseknél, az u. n. »Deckung«-oknál a földmunka mellett a famunka a legfontosabb; álló gömbfák a tartók, ezeken vízszintesen keresztfák futnak, az u. n. »Aufzug« szilárdítására is gömbfát és faragott fákat használnak, míg magát a lőállást ágyutüz ellen minél erősebb befödő-pallókkal védik, melyek fölé még vastag földréteg jön. A tűzhatást korlátozó harántgát erősíti s rá erős galyfonatokat alkalmazunk, melyek leerősített karokon futnak. A lőárok előtt, változó távolságon fut a drótakadály, hol a fa a tartóanyag, melyre a szegecses vas ráerősítetik. A fakarókat oly hosszra termeljük, hogy kihuzni ne lehessen azokat: a föld fölötti és a földbe levert rész összesen cca 1-80 méter hosszú; a karók vastagsága 8-12 cm. Itt is lehetőleg fenyőfát használunk minthogy könnyen tisztítható és szálítható; a beverésnél ügyelünk arra, hogy a termelt karók legvastagabbjai jöjjenek „feindwärts“.

Mindezekon felül még sok kisebb felhasználása van a fának, ezekről itt nem szólhatok; csupán arra

erdőszolga volt alkalmazásban. Az 1898: XIX. t.-c. II. címének hatálya alá eső közös birtokosságok törvényes szervezkedése az 1913. évben újból jelentékenyen előrehaladt és az 1913. évben 168 erdőgazdasági ügyviteli szabályzat került jóváhagyásra, úgy hogy összesen már 6.744 ily szabályzat hagyatott jóvá.

Az állami erdőszet eperfacsemetekertek fentartásával és 19 állami gyümölcsfaiskolájával úgy a selyemtenyésztésnek, mint pedig a gyümölcsstermelésnek az 1913. évben is nagy szolgálatokat tett, a mennyiben az előbbit eperfacsemetekkel, az utóbbit pedig különböző fajú vadgyümölcsfa-magcsemete és kiültethető gyümölcsfaoltványok rendelkezésre bocsátásával támogatta.

Erdészeti szakoktatás.

Az 1912/13. tanévben a selmecbányai m. kir. bányászati és erdőszeti főiskolának erdőmérnöki szakosztályán 376 rendes hallgató volt beiratkozva és ezek közül 66 kezdte meg ezen tanévvel tanulmányait. A Budapesten az 1913. év tavaszán és őszén megtartott erdőszeti államvizsgálatokon 53 jelölt jelent meg, kik közül 48 nyert erdőszeti oklevelet.

Az erdőőri szolgálatra való kiképzés Vadászerdön, Királyhalmán, Litóújvárott és Görgényszentimrén történt, hol, a mint az ugyancsak már az 1912. évi jelentésben említettett, az erdőszeti szakoktatás mellett a megfelelő súly helyezettett a vadtenyésztés és a vadászati terén való kiképzésre is. E dőri szakvizsgálatok az ország 12 városában tartattak, melyeken 269 egyén közül 221 állotta ki sikeresen a vizsgát, míg a négy erdőőri szakiskolánál meg tartott szakvizsgálatokon, az összes jelöltek, számszerint 73-an, mind kiállották a vizsgát.

Erdészeti kísérleti ügy.

A selmecbányai m. kir. központi erdőszeti kísérleti állomás kívül az 1913. évben is négy külső kísérleti állomás szolgálta az erdőszeti kísérlet ügyét.

Mint az 1912. évben, úgy az 1913. évben is végzett a központi állomás magvizsgálási kísérleteket, valamint idevágó hivatalos vizsgálatokat úgy a kincstári erdőhatóságok, mint pedig magánosok részére. Az

utalok még, hogy egész even át főzésre, a hideg időszakban pedig fűtésre roppant tüzelőfa-mennyiséget fogyaszt a tábor. Technikai vonatkozásban a vassal, fűtési célokra pedig a szénnel konkurrál a fa, mindkettővel általános elterjedtsége révén.

Ami végkövetkeztetést az előadottakból levonhatunk, az összefügg a jelen háború folyamán nyilvánvalóvá lett azon általános igazsággal, hogy az országban meglévő nyersanyagok és iparcikkok a sikeres hadvezetés egyik főtényezőjét adják. Hogy e nyersanyagokhoz mennyire hozzátartozik a fa, azt láttuk a fentiekben. A kárpátokból Galiciába, majd innen orosz területre áthelyeződött hadszíntéren elért sikerek egyik tényezője abban is rejlett, hogy ezen erdődús vidékeken a szükséges fák hamar rendelkezésére állottak a hadviselésnek. Az erdők kímélését szükségessé tevő körülmények között eddig főleg gazdasági, egészségügyi stb. szempontokról hallottunk, a főleg technikai alapon nyugvó világháború ezek mellé egy új szempontot helyezett: az erdők faállományának harcászati jelentőségét.

állomás vezetője és adjunktusa végül több külföldi és honi szaktanácskozmányon vett részt.

A görgényszentimrei külső kísérleti állomás munkájának súlypontja a szabédi kísérleti telepre esik, melyen a megkezdett kísérletek serényen folytattak. Lényegesen előbbre haladt továbbá az erdélyi Mezőség tanulmányozása a talajminőség és azt borító növényzet közötti összefüggés szempontjából, melynek célja ily úton megállapítani azokat a fajokot, melyek a felforgó termőhelyi viszonyok mellett a sikeres beerdősítést leginkább biztosítják.

A királyhalmi külső kísérleti állomás az 1913. évben megindította a talajvízmegfigyeléseket, mely célból önműködő jelzőszerkezettel ellátott kutak építettek. Megfigyelés tárgyát képezi a talajvíz változása kapcsolatban a csapadékviszonyokkal és a folyóvizek vízállásával, valamint az erdő befolyása a talajvíz állására.

Egyébként úgy a királyhalmi, mint a liptóújvári és vadászderi külső állomások is folytatták az 1913. években megkezdett kísérleteket és a meteorológiai megfigyeléseket.

A kísérleti állomások az 1913. évben is a legnagyobb készséggel állottak rendelkezésre mindazoknak, a kik szakvéleményt vagy szaktanácsot kértek tőlük és az ily véleményeket nemcsak hatóságoknak, hanem magánosoknak is megadták.

Kísérleteikről és tudományos meghatározásaikról az Erdészeti Kísérletek című folyóiratban számoltak be.

M. kir. ornithológiai központ.

A m. kir. ornithológiai központ munkakörét a madárvonulási, faunisztikai — gazdasági madártani — madárvédelmi, bonctani és szövettani tanulmányokon kívül az összehasonlító zootaniával bővítette az 1913. évben.

A tavaszi és őszi madárvonulás adatait a kincstári erdőhatósági állomásokon kívül 150 rendes megfigyelővel gyűjtötte.

Teljes erővel folytatta a vonuló madarak fiókáinak feliratos jelzőgyűrűkkel való ellátását, miben 40 kültag is segédkezett. A megjelölt 5.000 madár főképpen gólya, gém, sirály, bibicz, seregély és fecske volt; közülük az 1913. évben 130-ról jött hír, főképpen a Földközi tengerről, valamint Dél-Afrikából, a gólyák telelőhelyéről.

Folytatta továbbá az intézet a madarak gyomortartalmának elemzését és gazdasági szerepük közvetlen, helyszíni tanulmányozását.

Gondoskodott a kincstári madárvédelmi telepek fejlesztéséről, ellenőrzéséről és a magánterületek madárvédelmi berendezéséről. A propagálás e téren vetített képekkel kísért 6 szak- és 1 népszerű madárvédelmi előadás útján, valamint 1.850 mesterséges fészekodú, 70 téli etető és sok száz nyomtatvány szétesztésével történt. E munkát a madártan minden ágában adott számos hivatalos szakvélemény, felvilágosítás és tanács egészítette ki.

Véleményével befolyt az intézet a madárvédelmi törvény revideálásába is. Az orosz madártani központ, mely tőlünk vette a kezdeményezést, megalakult. A „Westpreussischer botanisch-zoologischer Verein“ nagy társasága, elnöke, Lakowitz tanár vezetésével az 1913. évben másodszer látogatta meg az intézetet.

Mindezekről az intézet „Aquila“ címen két nyelven kiadott évkönyve ad bőven számot.

A gyűjtemények gyarapodása: 26 kitömött madár, 3 fészek, 12 tojás, 107 mellcsont, 236 teljes csontváz, számos mikroszkópi szövettani praeparátum. A könyvtár szaporulata pedig 295 mű.

Kincstári erdők. Területváltozások.

A kincstári erdőigazgatóságok, főerdőhivatalok és erdőhivatalok kezelésében levő erdők, továbbá az üzemi és kezelési célokat szolgáló beltelkek, mezőgazdaságilag kezelt földek, havasi legelők és természetlen területek kiterjedése az 1913. év folyamán többrendbeli kisebb eladás, csere, birtokrendezés és törzskönyvi helyesbítés folytán 522 hektárral apadt ugyan, de ezzel szemben a gazdasági ágazattól történt átvétel, kisebb vásárlás és csere, valamint törzskönyvi helyesbítések folytán viszont 706 hektárral szaporodott, úgy hogy végeredményben a kincstári erdőszet kezelése alatt álló birtokok területe egészben 184 hektárral nagyobbodott.

Erdőrendezés.

Az erdőrendezősek szervezetében változás nem történt. Az erdőrendezési teendőket a vezetőkön kívül 79 hosszabb-rövidebb ideig beosztott tisztviselő végezte.

Az erdőrendezősek a kincstári erdőigazgatási hivatalok, valamint az erdői szakiskolák kezelésében lévő kincstári erdők gazdasági terveinek, időszaki beszámoló és kiegészítő munkálatainak összeállításával, az eladás alá kerülő nagyobb vágásterületek faanyagának becslésével, birtok- és határrendezési munkálatokkal, az erdőhasználatok és felújítások gazdasági tervszerű végrehajtásának ellenőrzésével és az új birtok-törzskönyvek összeállításával foglalkoztak.

Erdőművelés.

Az előírt erdősítési munkák több kerületben nem voltak teljes egészében végrehajthatók 1913-ban sem, mert egyrészt a kihasználás alatt álló vágásterületek idejében kitakaríthatók s így felújíthatók nem voltak; másrészt egyes hivataloknál az aránylag rövid erdősítési időszak alatt elégséges munkaerő nem állott rendelkezésre, vagy pedig a munkabérek emelkedtek annyira, hogy a költségvetési hitel a munkálatok teljes végrehajtására elégtelen volt.

Mindazáltal megnyugvással állapítható meg, hogy a múltban alkalmazott nagyterjedésű összefüggő tarvágások használatokból visszamaradt tetemes erdősítési hátralék évről-évre apad s így a vágásoknak háziagos kitermelésével kapcsolatban a fejlettebb erdőgazdálkodás által is megkövetelt természetes megújításnak minél kiterjedtebb mértékben való alkalmazása fokozatosan lehetővé teszi a mesterséges erdősítéseknek a lehető legszűkebb mértékre való szorítását s bizonyos remélhető, hogy a régebbi hátralékok rövid időn belül teljesen megszüntethetők lesznek.

Az erdősítések és a csemetenevelés terén elért eredmények, az elemi csapások által helyenkint okozott károsításoktól eltekintve ez évben általánosságban jóknak mondhatók.

Fahasználat és értékesítés.

A kincstári erdők fatermésének házilag való előkészítés után termelt állapotban való értékesítése céljából az 1913. évben is több kincstári erdőgazdaságban, így elsősorban a liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületében a szükséges előintézkedések foganatosítottak.

tak, a mi lehetővé tette azt, hogy az 1914. év elején jelentékeny mennyiségű, e dig egy tömegben értékesített faanyag a fogyasztók igényeihez mért kisebb részletekben volt árverés alá bocsátható.

Az év folyamán több ízben előfordult katasztrófális jellegű elemi csapások, különösen az árvizek nemcsak a már kitermelt faanyagok kiszállítását hátráltatták, de a fakereskedőknek is jelentékeny károkat okoztak.

Ennek, valamint a zavaros külpolitikai és válságos pénzügyi helyzet következtében beállott árdepressziónak tudható be az, hogy az állami erdők zárszámadása az 1912. évvel szemben számottevő visszaesést mutat.

Mint kedvező jelenségre lehet rámutatni e helyütt arra, hogy a kincstári erdők nagyszámu favásárlói közül — a rendkívül súlyos pénzügyi válság dacára — egyetlenegy sem került a kincstári favételi üzletből kifolyólag csődbe s a kincstárt ily módon semminemű veszteség nem érte. E tekintetben nem kis jelentőség tulajdonítható annak az előnyösebb helyzetnek, a mit a vevők részére a vételárak értékpapírral való időleges biztosítása nyújt, miért is ez az eljárás az 1913. évben az összes kincstári eladásoknál általánosított.

Végül a Horvát-Szlavonországok területén fekvő kincstári erdők fatermésének értékesítését illetőleg külön is megemlítendő, hogy a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok dacára, feltűnőbb visszaesés nem mutatkozott. A szlavoniai fiatal tölgyesekben kizárólag házilag történő gyéritésekből származó faanyagoknak az értékesítése kedvező eredménnyel eszközöltetett és sikerrel járt az ottani öreg tölgyesek fatermésének házilag való előkészítése után termelt állapotban való eladása céljából a jamenai és novagradiškai erdőgondnokságokban első kísérletképen kiharított egy-egy vágás faanyagának az értékesítése is.

A csalsípra-hívás.

Irta: *Szlávik Nándor.*

A vadászati évad megindulával kezdetét veszi az őzvadászatnak egy soka által kedvelt, de ésszerűen csak kevesek által űzött neme: a csalsípra-hívás is. Nem lesz talán érdektelen, ha — különösen a fiatal vadászoknak — egy kis útmutatást adunk e helyen, már úgy és annyit, amennyire terünk szűk kerete engedi.

Az eredményes csalsípra-hívás idejét és az őzek űzekedési időszakát egynek tartják, bár ez nem mindig egy és ugyanaz. Az az idő, amikor az őzek űzekednek, körülbelül július közepétől augusztus hó közepéig tart. Ez az idő azért olyan hosszú, mert nem minden őz űzekedik, rigyet egyszerre. Egyes sutáknál az űzekedési periódus legfeljebb 4–6 napig tart és csak ezen idő alatt veszi fel a bakot. De amint a természet egyszer azt mondja, hogy a rigyetés fogamzással végződött, nem engedi többé a bakot magához, menekül előle. A bak űzése-hajtása csak akkor veszi kezdetét, amikor a suta elérte tenyészképességének igazi idejét. Ez azonban legtöbbször nem következik be július vége, vagy augusztus eleje előtt, éppen azért nem szabad a csalsípra-hívást sem megkezdeni előbb, különösen addig nem, amíg magát az űnőt nem halljuk sírni-ríni, ami egy őzvaddal benépesített erdőrészen jól megfigyelhető.

Az őz (akár idősebb suta, akár űnő) — hangjának a csalsípon való utánzása körülbelül ezen hangok-

kal történik: i—i—ia — és ismételve. Az az ijedt hang pedig, amely t a fiatal űnő hallat akkor, amikor a bak űzi-kergeti rigyetési vágyból, — ilyenformán hangzik: iia—iia — ismételve. Az i itt hangosabb, hosszabban nyújtott az a pedig röviden hangzó, vagyis az i reszketően elnyújtott, az a pedig röviden adott hang. A csalsípon tehát ezeket a hangokat kell kiadni. Hol, mikor és hogyan, azt az alábbiakban ismertetem.

A rigyetés kezdetétől a bak folytonosan azon űnő vagy suta körül settenkedik, amelyikben a párzási vágy ébredezni kezd. Ez hat nap alatt okvetlenül bekövetkezik s ha a bak már elérte a célját, azaz ha a rigyetés megtörtént, akkor már nem ragaszkodik hozzá oly hűséggel; ott hagyja első szerelmét s mást keres, hogy a rigyetési idényt jól kihasználja. Az űzekedési idő ezen első szakában, amely körülbelül július második felére esik, még korai a csalsípra való hívás, mert ebben az időben még nem igen lehet a bakot elcsalni szerelme tárgyától. Később, mikor az első sutánál már megtette kötelességét, már könnyebben csalogatható, mert más sutát keresgélve össze-vissza kalandozik. Ez, a rigyetésnek második stádiuma tehát a valódi idő arra, hogy a csalsíppal való munkát megkezdhessük, mert a korábbi sipolással csak elrontjuk a mulatságot.

Aki a csalsíppal való vadászatnál biztos eredményt akar elérni, az várjon tehát augusztus kezdetéig; körülbelül ez az az idő, amikor legkevésbé lehet hibázni, amikor még nem korai, de nem is kései a dolog. Néha azonban változhatik is ez a határidő, mert a rigyetés ideje is több körülmény befolyásolhatja, így pl. a klimatikus viszonyok, az áttelelés jobb vagy rosszabb volta, a tél tartama, zordsága vagy enyhésege, a takarmányozás minősége, no meg az őzvadnak a nem szerinti való arányos vagy aránytalan eloszlása; mindez az egyes erdőrészek szerint variálja a csalsípra-hívási idényt. Ezek a dolgok mind figyelembe veendőek az időszak elérésténél a megállapításánál. Augusztus eleje azonban már olyan idő, hogy akkorára az egyes erdőrészek különbözőzetei kiegyenlítődnek, úgy hogy augusztus elejétől a közepéig biztosan lehet a bakot sipolással becsalni.

Az időszak kezdetének megállapítása mellett felmerül az a kérdés is, hogy milyen idő, a napnak mely órája alkalmasabb a csalsíppal való vadászatra. Bizonyos, határozott időt erre nézve nem lehet megállapítani, valamint az alkalmas időjárást megjelölni, mert ha a bak egyszer ugrásra kész, úgy ugrik — tapasztalatom szerint — a nap minden szakában és bármily időjárás mellett. A tapasztalat mégis azt mutatja, hogy a bak leghamarább ugrik be, ha a lábán van, azaz nem fekszik, ami a kora reggeli órákban, vagy az alkonyat előtti időben van. A csalsípra-hívás legalkalmasabb ideje tehát — augusztus első fele reggeli és esti — 5 és 7 óra közötti idő.

A csalsíppal való vadászathoz alkalmas helynek megválasztásánál úgy a vadállománynak, mint a pagonynak alapos ismerete szükséges. A vadásznak, aki eredményesen akar a csalsíppal dolgozni okvetlenül ismernie kell bakjainak tartózkodási helyét, mert e nélkül az egész vadászat csak a pusztá véletlenre alapul. Legcélszerűbb a ritkás szálerdőben vagy az erdei tisztásokon sipolni, ahol egyrészt elég védett hely, másrészt szabad kilátás is legyen a lövéshez. Sohase sipoljunk a sűrű erdőben, vagy annak közelében, s rosszul takart állásban sem, mert ily esetekben a bak nem jön ki, hanem figyel s kutat a sűrű szélén, keres körös-

körül, míg csak észre nem veszi a vadászt, vagy szelet kapva tőle, észrevétlenül elillan. Ez még csak hagyján lenne; de néha nagyobb bosszúságot is okoz a kevésbé elővigyázatos vadásznak: elmentében riadoz a sűrűben s felzavarja az egész környéket, figyelmeztetve. Ilyen esetben tanácsos azonnal hazamenni.

Ha észrevettünk egy bakot a sűrűben, úgy legcélszerűbb, ha attól egy jó puskalövésnyire, körülbelül 80 méternyire kezdjük meg a sípolást, de legalább úgy, hogy a hívásra a bak legalább is 60–70 lépésre legyen tőlünk, amikor kilép. Ha a bak előjött, úgy óvatosan, zajtalanul becserkésszük. Az egész helyet, ahol állani szándékozunk, jó előre és csendesen rendbe hozzuk, vagyis a galyat, lombot, régi tobozt és egyéb zajt okozható hulladékot eltakarítunk a közelünkben, hogy adandó esetben zajtalanul fordulhassunk, a lábunkat pihenőre kinyújtva, vagy összehúzva, zajt ne okozunk, mert a vad a legkisebb neszre is gyanút fog és a csalsípra-hívásnál soha sem tudhatjuk előre, hogy a bak, mely oldalról fog felénk közeledni. Ha az így elkészített helyünket elfoglaltuk, úgy 5–10 percig maradjunk mozdulatlanul, a legnagyobb csendben és csak akkor kezdjük a sípolást: két- vagy három i–i–ia-hívással, azután újra várjunk legalább öt percig lövésre készen, erősen füllelve s a környezetet jól figyelve, de mozdulatlanul és nesztelenül. Ha nem hallatszik, nem mozdul semmi sem, úgy öt perc múltán, újra két-három sípszó a félelmet, a kétségbeesést jelentő hangon; iia, iia, iia. Erre újra öt percnyi szünet, de lövésre készenlétben. Ha még nem lenne eredmény, úgy a kétségbeesés hangját 2–3-szor ismételjük megint, de annak elhangzása után már legalább egy negyed óra hosszúra tartunk szünetet. Megtörténhetik ugyanis, hogy a bak, különösen a kitanult, vén huncut oly nesztelenül anyira vigyázva és szimatolva közeledik, hogy észrevétlenül férközik a vadász közvetlen közelébe s ott áll mellette, vagy mögötte. Ha ilyenkor mozdulunk, vagy újra sípolunk, könnyen megugrik: míg ha mozdulatlanul kitartunk, úgy a következő pillanatban már a puskaeső elé kaphatjuk. Tehát: nem szabad az állást a sípolás után türelmetlenül elhagyni, még az esetben sem, ha egyelőre nem is vettünk észre semmit sem; vagyis: higgadtan, nyugodtan kell viselkedni s bármennyire unalmas is legyen, csendesen, türelmesen várni.

Tapasztaltam, hogy mindig jobb és célszerűbb különösen amikor öreg, erős bakot akarunk kiugratni, ha az első hívó hang eredménytelensége után a kétségbeesést jelző hangnembe megyünk át, vagyis ugyanazon álláshelyről (mely lehet ülés is) második és harmadikban a félelmet jelző hangot sípoljuk, mert a rigyetési rohamban levő bakot még a féltékenység is hajtja, úzi, a vele született csatangolásra s főleg pedig az ingerli, hogy talán egy gyengébb legénytársát sikerül majd a kedves üző mellől elugratnia. Természetesen arra is kell ügyelni, hogy álláshelyünk a széljárás ellen lehetőleg védve legyen, vagyis: a szél mindig azon irányból fujjon felénk, amely felől a bakot várjuk, vagy reméljük. A csalsípon soha se adjuk be egyszerre a hívó és a síró hangot, s egyikből sem többet mint kettőt-hármat, s azt is a kellő szünetek pontos betartásával. A sok sípolásnak nincsen értelme; csak gyanakvóvá teszi a bakot, mert valójában az őz sem jelez egy-egy negyedóraig egy folytában, hanem szünetek között egyszer-kétszer vagy

legfeljebb háromszor hallgatja hangját. Természetellenes tehát a sokszoros sípolás-trombitálás.

A csalsípokhoz a gyárak által csatolt használati utasítás némelyikében egész áriák vannak hangjegyekkel leírva, hogy azt a szegény vadász talán lemuzsikálja. Minden komolyabb és gyakorlatilag képzett vadász az ilyen hangversenydallamokat nevetve dobja félre. Azt hiszem, vadásztársaim is az őzektől maguktól, a természetben hallják és tanulják el ezeket a hangokat, hiszen van rá alkalom nem egy, de száz is. Megállapíthatják tehát maguk is, hogy az ilyen nagyképű utasítások legfeljebb csak arra alkalmasak, hogy az egyszerű, természetes dolgokat összegabalyítsák, s a sikert elrontsák.

Nagyon sok öregebb vadász minden mesterséges eszköz (készülék) nélkül, pusztán a szájával is tudja utánozni az őz vad hívó és síró hangját. Igaz is, hogy a síppal, ha még oly kitűnő is, nem lehet oly lágyan, olvadékonyan, oly természetesen utánozni a vad hangját, mert a hívó, csalogató szerszám élettelen tárgy s így képtelen azon hangvariációk visszaadására, amiket az élő őz-torok kiad. Ez nagyon természetes is. Miként lehet a hívást pusztán a szájjal végezni, azt nem lehet leírni, csak gyakorlatból meg tanulni. Különös passzió, türelmes gyakorlat, de legfőbbképpen az kell hozzá, hogy az ember a különböző hangjelzőket magánál a vadnál figyelje meg a szabad természetben.

Az őzek hívását e síp helyett célszerűbb a szájjal végezni, mert így legkönnyebb a hangnak különféle erősségi variációját tetszés szerint szabályozni s ami a legpraktikusabb, arcunkhoz emelt, lövésre kész fegyverrel is hívhatunk; így a netalán már távozni készülő bakot ismét vissza téríthetjük és leteríthetjük, mert kezünk nincs a puska kivül más tárggyal megterhelve. Csak a szájjal való hívásnál állhat az ember igazán mozdulatlanul, szoborszerűleg, hideg nyugalommal, úgy, ahogy azt a komoly vadászat megköveteli.

A csalsípra való hívásnál türelem és higgadtság a főkéllék. Nem szabad a dolgot elhirtelenkedni. Lassan, zajtalanul kell becserkészni a helyet, ahol állást vagy ülést szándékozunk elfoglalni, nesztelenül kell megtisztítani magunk körül a teret s ha ezzel elkészültünk várni csendben vagy tíz percig. Csak akkor adandó le az első hármass síró-rívó-hívó hang. Utána öt perc szünet. Szünet után ismét ismét három síró-rívó-hívó hang — majd öt perc szünet. Ezután a félelem, a kétségbeesés hangja háromszor és öt perc szünet újra s akkor aztán megfeszített látó és halló idegekkel, mozdulatlanul, nesztelenül és lövésre készen várni tíz-tizenöt percig. Ha ezalatt csakugyan semmi sem jelentkezik, úgy lassan zajtalanul elcserkészni a helyről és az egész manővert egy más erdőrészben újból megkísérelni. A türelem rózsát terem s a kitartás egy szép őz-bak képében meghozza a gyümölcsét.

Gazdaság.

Zöldség- és gyümölcsaszalás.

Ha valaha volt jelentősége a zöldség- és gyümölcsaszalásnak, akkor most a háborúsi időben csakugyan van. Nagyobb városaink, falvaink lakossága,

de maga a hadsereg is nagyon sok aszalt zöldséget fogyaszt, amelynek külföldről való behozatala, mint eddig, most lehetetlen.

Tehát nemcsak arról van szó, hogy ki-ki annyi zöldséget és gyümölcsöt aszaljon, amennyire a tél folyamán saját házának szüksége van, hanem még azon túl is mennél többet, mert aki ügyesen és jól tud aszalni, az jól fogja értékesíteni aszalványait. Időszerte tehát e helyen behatóbban is ismertetni azon egyszerű aszalási eljárásokat, amelyeket minden háznál lehet alkalmazni.

Az aszalásnak legrégebb és legegyszerűbb, de egyszersmint legkevésbé tökéletes módja a napon való szárítás. Amely hosszadalmas, ép oly bizonytalan is azonban ez az aszalási mód, mert borult idő, hirtelen, gyakori eső teljesen tönkre is teheti az aszalásra szánt zöldséget vagy gyümölcsöt. Ezért sokkal ajánlatosabb, bár kevésbé ismert, a kenyérsütő kemencében való aszalás, amely módon nemcsak gyümölcsöket, de zöldségféléket is lehet aszalni. Ha csak a ház szükségletére akarunk ilyeneket aszalni, akkor nem szükséges külön hevitenünk a kemencét, mert a rendes kenyérsütések alkalmával is lehet elegendőt aszalnunk; ha azonban eladásra is akarunk aszalni, úgy természetesen gyakrabban is kell tüzelnünk, de sohasem olyan erősen, mint mikor az aszalás megejtése előtt kenyeret is sütünk.

Ha a gyümölcsöt egészben akarjuk aszalni, úgy a kenyér kiszéde után egyszerűen berakjuk a kemencébe a gyümölcsöt addig hagyjuk ott, míg kellőleg megaszalódott, de ha erre a célra nem lett volna elegendő a kemence melege, a gyümölcs kiszéde nélkül, annak két oldalrészén egy kevés tüzet rakunk s hogy a kemence közepére gyűjtött gyümölcs el ne égjen, élére állított téglákkal válaszjuk el a tüzet a gyümölcstől. Ha a tűz már nem ad füstöt s nem ég lánggal, a kemence száját lezárjuk, hogy a meleget néhány órán át visszatartsa, mire az aszalás kétségtelenül befejeződik.

Nem célszerű azonban sem a gyümölcsöt, sem a zöldséget egészben aszalni, mert a vastag, húsos részek rendkívül nehezen aszalódnak át s ennek folytán könnyen penészesedhetnek. Sokkal célszerűbb úgy a gyümölcsöt, mint a zöldséget meghámozni s elaprózni aszalás előtt. A meghámozott almát, körtét vékony gerezdekre kell szeletelni, a petrezselymet, sárgarépat, zellert pedig lehetőleg laskára kell vágni. Csupán a zöldbabot lehet egészben aszalni. Azonban az ilyenmódon elaprózott gyümölcs és zöldség nem fektethető egyenesen a kemence aljára, mert megtelik hamuval s miután az hozzáül, hasznavehetetlenné válik. Az ilyen gyümölcs és zöldség részére a kemencéhez mért nagyságu léckereteket kell készíteni, abban durva, de tiszta vásznat, vagy tiszta fonatot kifeszíteni s a meghámozott és elaprózott gyümölcsöt vagy zöldséget erre fektetve kell a kemencébe betolni.

Ha pedig nagyobb mennyiségű zöldség, vagy gyümölcs megaszalásról van szó, akkor erre a célra a kemence nem elég. Ilyen esetekben elkerülhetetlen egy megfelelő aszaló-készülék beszerzése, aminő például a Ryder-féle is, amelyet a földmívelésügyi minisztérium is ad községeknek költségen, ha azért kellőleg indokoltan folyamodnak. Egy-egy ilyen aszaló-készülék — nagysága szerint — huszonnégy óránként 300—2000 kilogramm gyümölcsöt vagy

zöldséget képes megaszalni s beszerzési ára 180—3000 koron között ingadozik. Természetes tehát, hogy ilyen aszaló-készülék beszerzésére csak az vállalkozhatik, aki megfelelő gyümölcs- vagy zöldséggel rendelkezik, aki ért is e készülék kezeléséhez, vagy képesnek érzi magát abba beletanulni.

A kisgazda azonban aligha jut olyan helyzetbe, hogy nagybani aszalással foglalkozzék, de majd minden kisgazdának módjában van a kenyérsütő kemencének — különben veszendőbe menő — melegét aszalásra kihasználni. A mostani háborús időben igazán vétek volna egy szem gyümölcsöt, vagy kenyérhagertyi terményt is eldobni felhasználatlanul.

—csy.

Zöldbab és tök eltevése hordóban.

Előre kell bocsátanom, hogy zöldbabot hordóban elteni nem érdemes, mert ha nem elég erősen sózzuk, elromlik; ha pedig erősen sózzuk, főzés előtt többször váltott vízben kell áztatnunk, hogy túlságos sósságát elvegyük. Ez által azonban a bab is elveszti jó ízét.

Legjobb a babot teljesen elkészítve (berántva) üvegekben tenni el. Így teljesen megtartja nyári friss ízét. Mindenesetre legjobbak hozzá a légmentesen záró üvegek, de hólágyapapírossal lekötött közönséges üvegekben is jól eláll.

Aki pedig üvegre nem akar költeni, inkább aszalja meg a babot, mintsem sóval tegye el.

Mindazonáltal leírom a bab hordóban (sóval) való eltevésének módját is:

A megtisztított és feldarabolt babhüvelyeket rétegenként kis csavaros hordóba rakjuk és minden kiló babra 5 deka sót számítván, 5—6 centiméter vastag rétegenként darált sóval behintjük. Fűszert nem teszünk hozzá semmit sem. Felül kenyérszakasztóruhát borítunk rá. Erre rakjuk a deszkákat és a babot mindig erősen lezorítva tartjuk. Ugy kezeljük, mint a közönséges hordókáposztát.

Meggyalult állapotában mért tökhöz 10 kilónként 28 deka darált sót számítunk. A sót a tökkel jól összeforgatjuk és 12 óráig állani hagyjuk. Ennyi állás után ritka zsákba tesszük és felakasztjuk, hogy leve lecsurogjon. Azután rézletenként, ritka vászon ruhába rakva, megmaradt levét is még erősen kinyomjuk és a tököt a már előre elkészített tiszta csavaros hordóba 15—20 centiméternyi rétegekben, bele rakjuk. Amint az első réteget bele raktuk, tegyünk rá 3—4 szál kaprot, rakjuk rá a deszkákat és préseljük le. Így hagyjuk vagy 10 percig nyomulni. Akkor szedjük le a deszkákat és a tökből ismét rakjunk 15—20 cm-nyi réteget. Tegyük rá kaprot és préseljük le ezt is. Így folytassuk, míg a tökben tart. Nyolc-tíz napig hagyjuk meleg helyen, azután tegyük hideg helyre.

További kezelése épen olyan, mint a közönséges hordókáposztáé.

Lakatos Imréné.

A tej felhasználása száj- és körömfájás esetén.

A mai tejtermelési viszonyok idején sok oldalról felmerül az a kérdés, szabad-e száj- és körömfájással fertőzött tehenállományból az egészséges tehenektől fejt tejet közfogyasztásra, vagy pedig forralva a gazdaságban felhasználni. Illetékes forrásból nyert értesülés szerint ez a kérdés így döntendő el: az állategészségügyi törvény 79. §-a értelmében száj- és körömfájásban beteg tehenek tejét forgalomba hozni, vagy felhasználni tilos és az e törvény végrehajtását szabályozó rendelet 221. §-a arra kötelezi a hatóságokat, hogy az ilyen tej megsemmisítéséről gondoskodjanak. Ez az intézkedés csak a valóban beteg tehenekre vonatkozik s nem egyúttal a fertőzött állományokban levő egészséges tehenek tejére. Minthogy a gyakorlatban az említett tilalom alkalmazása tekintetében kétségek merültek fel, a magyar királyi földmivelésügyi miniszterium 1890. július 5-én 34.373. szám alatt kelt rendeletében kimondotta, hogy abban az esetben, ha a száj- és körömfájással fertőzött istállóból, vagy csordából az összes beteg állatok eltávolítottak és a tulajdonos ezt a helyi hatóságnak bejelentette, a megmaradt egészséges állatok teje szabadon értékesíthető, illetve elszállítható. Olyan istállóból viszont, melyben csak egy beteg állat is van, a tej nem kerülhet fogyasztásra, vagy feldolgozásra.

A legyek elszaporodásának megakadályozása bóraxszal.

Az északamerikai Egyesült Államokban végzett kísérletes vizsgálatok során kitűnt, hogy a trágyába, a szeméttbe, az istálló talajburkolatának részeibe lerakott légy petéből az álcák kiképzését és ily módon a legyek elszaporodását meg lehet akadályozni a következő egyszerű, olcsó és a trágya értékére hatástalan eljárással: Finom rostán át 1 köbméter trágyára számítva 57 gramm bóraxport szórunk el főképpen a trágya- vagy a szemétrakás szélére és közvetlenül azután 1 köbméter trágyára számítva 30–40 liter vizet öntünk rá és az eljárást naponta megismételjük.

H i r e k.

A harmadik hadikölcsön. A kormány immár harmadszor fordult a nemzethez, hogy a háború dicsőséges befejezéséhez szükséges anyagi erőket előteremtse. A harmadik hadi kölcsön jegyzésére szóló felhívásnak előrelátható sikere méltó módon fog sorakozni az első és második hadikölcsön eredményéhez. Kedvező harcéri helyzetünk, rendíthetetlen bizalmunk a végső győzelemben segítettek elő a harmadik hadikölcsön fényes útját, amelyhez a világra szóló példát szövetségesünk Németország, a maga 12 milliárdos kölcsönjegyzésével oly hatalmas erővel adta meg. Nincs kétség benne, hogy hazánk minden polgára teljes tudatában van abbéli köteletségének,

hogy fegyverei sikereit anyagi áldozatkészségével minden kitelhető módon fokoznia kell, ezt pedig azal cselekszi a legméltóbban, ha a hadikölcsönjegyzéséből minél erőteljesebben vette ki a részét. A magyar erdész és vadászközönség hazafias áldozatkészségének felkeltéséhez bizonyára nincs szükség sem buzdításra, sem érvekre. Hiszen mindannyian tudjuk, érezzük, hogy amit most az államnak a háború dicsőséges folytatására és diadalmas befejezésére kölcsön adunk: nem másnak, de min magunknak s a magunk és gyermekeink jövőjéért adjuk. S amit az egyesek vagy nemzetek legnagyobb földi kincsük, létük és jövőjük biztosításáért kockáztatnak meg; amit erőfeszítésben s anyagi javakban azért állítunk sorompóba, hogy vele mindent megmentsünk, mert nélküle mindent elveszíthetnénk: lehet-e azt áldozatnak nevezni és tekinteni? Nem áldozat, hanem parancsoló szükség és erkölcsi kötelesség tehát mindnyájunkra nézve, hogy anyagi erőnkhez mérten a harmadik magyar hadikölcsön jegyzéséből is kivegyük a részünket s ezzel a háború bármily hosszú tartamára biztosítsuk hazánknak a diadalmas harchoz nélkülözhetetlen anyagi eszközöket. Az új hadikölcsön öt évre biztosítja a 6%-os kamatjövédelmet, de megadja a járadékok tulajdonosának azt a jogot is, hogy négy év múlva névértékben válthassa azt be, s így mint tőkebefektetési alkalom is a lehető legkedvezőbbnek kínálkozik s közönségünk ebből a szempontból is helyesen járt el, ha nem okvetlenül szükséges összegeket nem takaréket alakjában tőkésíti, hanem hadikölcsönkötvények vásárlására fordítja. Ezzel nemcsak jóval magasabb kamatoást biztosít magának — amellet, hogy kötvényeit szükség esetén bármikor könnyen eladhatja vagy zálogkölcsönt vehet fel rájuk — hanem hozzájárul ahhoz is, hogy a mi közönségünknek a hadikölcsönjegyzésben való részvétele az eddigien is nagyobbarányu legyen. Miért engednők át 3–4 százalékos gyümölcsöző takarékbetéteinknek hadikölcsön vásárlására való felhasználását a bankoknak, mikor az így elérhető kamatkölcsönbőzettel a magunk javára is biztosíthatjuk? A magyar erdész és vadász társadalom áldozatkészségére, tömeges jegyzésre teljes bizonyossággal számított a nemzet s ebben a várakozásában bizonyára most sem fog csalatkozni.

A mi hőseink. Hősi halált haltak: Wunder Jenő okl. erdőmérnök mint vadászhadapród a Zlota—Lipa mellett egy roham alkalmával gránáttól találva. Tomesala Ernő erdőmérnök gyakornok, tart. hadnagy, mint századparancsnok Lengyelországban az oroszok ellen vezetett rohamban fejlődés következtében. Ujvári Sándor, szakvizsgázott erdőőr, a nyitrai 14-ik honvédegyezred népfelkelő szakaszvezetője a sandomierzi ütközetben. Sándor Lajos erdőmérnökhallgató, az 5-ik ábori tarackezred zászlósa, a nagy ezüstvitézségi érdem tulajdonosa a Zamosci magaslatokon

vivott ütközetben, mint megfigyelő tiszt ellenséges gránáttól találva. Oláh Gyula m. kir. erdőmérnökgyakornok, a cs. és kir. 61. gyalogezred tart. hadapródja.

Kitüntetett fővadász. A király az ellenség előtt tanusított bátor magaviseletének elismeréséül Lakatos József kőrösmezői fővadásznak az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Erdőtisztek kinevezése. Ő Felsége a király az állami erdőtisztek összesített rangsorozati létszámában kinevezte: Kócsy Jánost miniszteri tanácsossá, Szentimrey Dánielt, Bachó Jánost és Kacsanovszky Józsefet főerdőtanácsosokká, és adományozta: Csik Imrénének a miniszteri tanácsosi jelleget és Zezulka Jánosnak az erdőtanácsosi címet; a m. kir. földmivvelésügyi miniszter pedig kinevezte: Incze Manót, Gyarmathy Mózes, Takács Miklóst, Selymessy Ferencet, Pfeiffer Gyulát, Kundrát Emil és Kayser Sándort erdőtanácsosokká, Campean Jánost, Hollós Gyulát, Kelemen Bélát, Egry Ferencet, Daniek Gézát, Kakas Ödönt, Sandor Eleket, Katona Lászlót, Zudor Bélát és Lahner Károlyt főerdőmérnökökké, Thegze Lászlót, Vagács Sándort, Záthureczky Nándort, Erdey Jánost, Hauszmann Bélát, Pap Andrást, Szabó Lajost, Fay Edét, Kozony Józsefet, Keiner Rezsőt, Adriányi Pált, Früstök Istvánt és Bernard Józsefet erdőmérnökökké, végül: Boroványzky Györgyöt, Neumaann Istvánt, Cs. Tóth Antalt, Krizmanics Ferencet, Ütő Barabást, Popa Jánost és Velics Gyulát erdőmérnökgyakornokká.

Halálozások. Az utóbbi időben elhunytak: Dezséri Bobok Tivadar, a rimamurány-salgótarjáni vami r. t. erdőigazgatója Rimabrézón; Reithoffer Ferencz urad. erdész Bethlenben; Pataki József a szászsebesi erdőhivatal főerdőmérnöke 50 éves korában; Kisbudafai Kalmár Tivadar nyug. kir. főerdőmester 75 éves korában Budapesten; Háthalmi Gabnay Ferenc m. kir. erdőtanácsos Budapesten; Kőrös László m. kir. erdőtanácsos, a selmeczbányai m. kir. erdőgondnokság volt vezetője 63 éves korában Balatonalmádban; Danielisz Elek m. kir. erdőmérnök Kőrösbányán; Hartmann Sándor urad. fővadász Fenyőkosztolányban.

Nyugdíjazások. Ő Felsége a király a m. kir. földmivvelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Hubay Zsigmond főerdőtanácsos saját kérelmére végleges nyugalomba helyeztessék s ebből az alkalomból neki sok évi hű és hasznos szolgálatai elismeréséül a miniszteri tanácsosi címet adományozta. A m. kir. földmivvelésügyi miniszter Cseh Pál erdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett saját kérelmére végleges nyugalomba helyezte, továbbá: a lippai m. kir. főerdőhivatal területében Ordódi József erdőőrt, a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál: Mándrik János erdőőrt a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál Bellánszky Bertalan főerdőőrt és a vinkoveci kir. főerdőhivatalnál Vaisztina Mátyás főerdőőrt nyugalomba helyezte.

Erdőáltiszti kinevezések. A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke kinevezte: Hugyecz Jánost, Majer Edét és Szászik Ignácot főerdőőrké, Herchel Istvánt, Reimann Jánost, Bevelagua Imrét, Rostár Józsefet és Gerlei Ferencet erdőőrké, Skultety Jánost, Fekiács Jánost, Lehoczky Gyulát és Stellar Já-

nost I. oszt. erdőlegényekké, Krumm Kálmánt, Dlhos Andort, Schmidt Gyulát, Lichner Károlyt és Decker Gyulát II. oszt. erdőlegényekké;

a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke kinevezte: Salamon Dénest, Todea Demetert, Kovács Sándort, Badóczy Tamást, Szász Istvánt és Szóké Józsefet főerdőőrké, Nemes Miklóst, Makai Eleket, Tóth Lászlót, Dobos Jánost, Kotta Sándort, Stark Jánost, Török Istvánt és Jakab Jánost erdőőrké, Ötvös Sándort, Ifj. Todea Demetert, Oana Miklóst, Komán József, Salak Imre, Jónás István és Szép Károlyt I. oszt. erdőlegényekké, Ifj. Kérai Jánost, Bokor Illést, Papp Demetert és Trepera Ferencet II. oszt. erdőlegényekké, Grich Ferencet, Kirchmájer Istvánt és Sommer Istvánt I. oszt. segéderdőőrké, Fábrián Andrást, Vajda Józsefet, Krisán Jánost, Rosu Jánost, Purcell Miklóst és Máris Pétert II. oszt. segéderdőőrké;

a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság főnöke kinevezte: Sipos Imrét, Havasi Györgyöt, Lahner Gyulát, Wolf Gergelyt, Tamás Károlyt és Zinn Istvánt főerdőőrké, Répási Tódort, Koszován Lajos Jánost, Csepesényi Kálmánt, Lázár Györgyöt, Paushner Kálmánt, Krafesik Sándort, Szuhay Miklóst és Tyioián Istvánt erdőőrké, Szálka Jánost, Kovács Dezsőt, Stark Tamást, Kőrösi Jánost és Kandray Ferencet I. oszt. erdőlegényekké, Preineszberger Rezsőt, Lázár Istvánt, Dobes Rezsőt, Kovács Rezsőt, Harihovszky Józsefet, Milcsevics Dezsőt és Vrabel Mátyást II. oszt. erdőlegényekké, Merza Györgyöt I. oszt. és Havasi Gyulát II. oszt. segéderdőőrké;

a lugosi m. kir. erdőigazgatóság főnöke kinevezte: Antal Lajo t, Bakkay Miklóst és Répásy Ferencet főerdőőrké. Papp Gyulát és Nyess Jánost erdőőrké, Lázár Demetert II. oszt. erdőlegényekké;

az ungvári m. kir. főerdőhivatal főnöke kinevezte: Schvanda Józsefet főerdőőrré, Ifj. Malinics Pétert, Leck Istvánt, Pfan Jenőt, Stefurovszky Istvánt és Gábrián Györgyöt erdőőrké, Szedlák Jánost, Ifj. Horváth Ágostont, Egery Dánielt és Hrabár Antalt I. oszt. erdőlegényekké, Karapa Józsefet, Vaskó Lászlót, Havasi Bélát és legifj. Gajdos Istvánt II. oszt. erdőlegényekké, Miller Andrást II. oszt. segéderdőőrré;

a lipótújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke kinevezte: Grandtner Vincét, Medveczky Ignácot és Pisny Gusztávot főerdőőrké, Migra Edét, Krno Dánielt és Neupave: Pétert erdőőrké, Bakkay Józsefet, Ifj. Schmidt Fajlik Józsefet, Ország Nándort és Cservenka Rezsőt I. oszt. erdőlegényekké, Csalányi Jánost I. oszt. segéderdőőrré, Lehoczky Mártont, Ország Gyulát II. oszt. erdőlegényekké, Veszlovszky Andrást és Borovszky Jánost II. oszt. segéderdőőrké;

a lippai m. kir. főerdőhivatal főnöke kinevez

Donáth Lipótot, Popa Józsefet, Dába Miklóst, Kónya Imrét, Nagy Sándort, Csintyán Trifont, Mészáros Lázárt és Novák Jánost főerdőrökké, Petőfi Gézát, Kinéz Zenóviát, Sztanyila Flóriánt, Balog Mihályt, Bölcs Istvánt, Bányász Ernőt, Papp Jánost és Mihú Dömét erdőőrökké, Kraj Pált, Csizmás Vazult, Klepp Bálintot és Luka Pétert I. oszt. erdőlegényekké, Trombitás Andrást, Ifj. Takács Jánost, Gyuri Zámfirt, Kupareszku Miklóst és Dohanzie Józsefet I. oszt. segéderdőőrökké, Jantyk Józsefet, Kővári Gyulát, Podina Mihályt, Vernicza Györgyöt és Terbanca Andrást II. oszt. erdőlegényekké, Ponta Jánost, Ördög Andrást, Mallinger Józsefet és Popa Györgyöt II. oszt. segéderdőőrökké;

a gödöllői m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Bliszmán Barnát, Otto Ferencet és Id. Papp Mihályt főerdőrökké, Czillik Károlyt, Hümpfner Antalt, Gräff Mihályt, Rác Józsefet, Maszlagi Gézát, Tihanyi Istvánt, Bojtás Józsefet és Gavra Alajost erdőőrökké, Gigler Ferencet I. oszt. erdőlegényné, Haverlik Istvánt, Barkai Jánost és Szkaczil Gézát II. oszt. erdőlegényekké, Farkas Józsefet, Tálás Ferencet, Kis Józsefet és Vizner Lajost I. oszt. segéderdőőrökké, Kalcsó Józsefet, Ondrik Mihályt, Vécsei Antalt és Katók Istvánt II. oszt. segéderdőőrökké;

a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Polónyi Mihályt, Pulinger Jánost és Sávolt Józsefet főerdőrökké, Novák Józsefet, Ambrózy Lászlót és Sztancsek Istvánt erdőőrökké, Paczelt Gyulát, Braseny Károlyt I. oszt. erdőlegényekké, Hugyec Vilmost I. oszt. segéderdőőrré, Schleichardt Mihályt és Dobry Ferencet II. oszt. erdőlegényekké, Rottáry Jánost és Beszeda Lajost II. oszt. segéderdőőrré;

az apatini m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Herbszt Jánost főerdőőrré, Czere Sándor és Hegybeli Ferencet erdőőrré, Gráf Józsefet és Dékits Alajost I. oszt. erdőlegényné, Lengyel Józsefet és Schmeták Antalt II. oszt. erdőlegényné;

az orsovai m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Zsián Dömét, Budeszku Józsefet, Gróza Jánost és Balázs Tivadart főerdőrökké, Zareszku Gruját, Csokkerlia Györgyöt és Almási Józsefet erdőőrökké, Oprisán Mihályt, Greku Demetert I. oszt. erdőlegényekké, Mann Tivadart I. oszt. segéderdőőrré, Resecz Vazult és Nyess Jánost II. oszt. erdőlegényekké és Czunya Andrást II. oszt. segéderdőőrré;

a szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Vizaner Mihályt főerdőőrré, Donáth Lajost, Ilk Jánost, Lehoczky Gusztávot és Lukács Józsefet erdőőrökké, Mihaleszk Rezsőt, Ifj. Pántlik Ignácot és Szoboszlai Jánost I. oszt. erdőlegényekké, Jászberényi Istvánt I. oszt. segéderdőőrré, Baden Györgyöt, Cibeá Emiliánt és Karabec Lázárt II. oszt. erdőlegényekké;

a bustyaházi m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte: Görög Kálmánt, Weinranch Gézát, Szajkó

Rudolfot és Rehoresuk Károlyt II. oszt. erdőlegényekké;

a m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás vezetője (Selmezbánya) kinevezte Imre Józsefet erdőőrré.

Erdőáltisztek áthelyezése. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke áthelyezte: Albert Samu főerdőőrt Kommandórol Topánfalvára, Ifj. Kresó István főerdőőrt Musárol Kommandóra, Kolda Simon erdőőrt Abrudfalváról Musára, Nemes Miklós és Tóth László erdőőrt Jósikafalváról Mesterpatakra illetve Valea Marera, Vajda József segéderdőőrt Mesterárol Laposnyára;

a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal főnöke áthelyezte Kozlik Ignác főerdőőrt Dobórol Zsarnóczára (az erdőszámvevőséghez) Vojnarovszky János főerdőőrt Zsarnóczárol Garamrévre, Rendla Pál erdőőrt Bacsófalváról Dobóra, Lamperth Bálint erdőlegényt Garamrévről Bacsófalvára és Beszeda Lajos segéderdőőrt Bakaszenesről Körmöczbányára;

a lipótújvári m. kir. erdőhivatal főnöke áthelyezte: Vörös János főerdőőrt Középreveczáról Likavára, Mikesch János főerdőőrt Feketevágról Középreveczára és Trvalecz András erdőőrt Podbánsz-kórol Maluzsinára;

Pályázatok. A máramarosszigeti m. kir. erdőhivatal a majszényi II. oszt. járási erdőőri állásra (700 K évi fizetés, mely fokozatosan 1000 K-ig emelkedik, 160 K akpénz és nyugdíjogosultság mellett) — november 15-ig. — Gróf Andrássy Sándor uradalmának boibátvizi erdőhivatala erdőőri állásra (800 K fizetés, lakás, fél hold szántó, 2 drb. marha tartása, tűzifa, nyári-téli egyenruha javadalma mellett) — azonnali belépésre — hirdet pályázatot.

A deliblati homokpuszta sorsa. A deliblati (Temes m.) homokpuszta tudvalevően 1898. óta mezőgazdasági fenhatóság alatt állott. Mivel az 50,000 holdas birtoknak túlnyomó része csakis erdőgazdaságilag művelhető, a kormány a birtokot most erdészeti igazgatás alá rendelte s a lugosi kincstári erdőigazgatóság kerületéhez csatolta. Csodalatos, hogy ezen a területen, amely sem telepítésre, sem szőlőművelésre vagy gyümölcsstermesztésre, sem egyéb mezőgazdasági hasznosításra nem bizonyult alkalmasnak, az erdősítések nagyon szép eredménnyel jártak, ami Mátyus József, Fekete János és Ajtay Jenő érdeme.

Sok a vadmacska. Az ágyudőrej s a puskaropogás Dalmácia keleti határain azzal a következménnyel jár, hogy a farkasok tömegesen vonulnak Hercegovina hegyei közül Dalmáciába. Nálunk Szeben vármegyében, ahol nem hallatszik harci zaj, megfordítva van a dolog. Ennek a tájnak rengeteg, nagy erdőségeiben erősen elszaporodtak a vadmacskák és nagy károkat okoznak a kis hasznos vadakból álló állományában. Most nagyobb szabású hajtóvadászat-félt rendezt k ezekre a nagyon vérengző vadakra. A terítékre került vadász-zsákmány között volt két darab kiválóan nagy him példány, melyeket kitémetve a budapesti nemzeti muzeumnak és a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem állattani gyűjteményének szánt a szerencsés vadásztársulat.

Áterdölési kísérletek douglas-fenyővel. Kubelka A. a Mitteilungen aus dem forstlichen Versuchswesen Österreichs egyik múltévi számában az anrachi (Gmunden) erdőgondnoksági körzetben lévő douglas-fenyő (*Pseudotsuga Douglasii*, Carr.) állományban 1905. év óta eszközölt áterdölési kísérlet eredményét a következőkben ismerteti. Erre a célra három területet választottak ki és azok mindegyikét más és más, tudniillik az uralt alacsonyabb faállomány mérsekelt és erős és uralkodó magasabb faállomány mérsekelt áterdölésében (vagyis mérsekelt alacsony, erős alacsony és gyenge magas erdőlésben) kifejezést nyerő elbánás alá vonták, a fatömeget minden évben próbatörzsek alapján állapították meg. Az abszolút növekvés területi a fatömeg szerint a kísérletek 5 éve alatt közel egyforma, a viszonylagos növekvés pedig legnagyobb az erősen gyéritett osztagban volt. Az átlagos évi növekvés korosztály szerint 1910-ben az állomány 23 éves korában igen számbavehetőnek mutatkozott és 12–11·2 — illetőleg 10·3 m³ volt. A nyert eredményekből szerző azt következteti, hogy a douglas-fenyő tenyésztése számottevően fájanak műszaki tulajdonságaival, a lúcfenyőnek alkalmas talajon igen ajánlatos és hogy különösen a sűrű ültetés mellett (4500–5000 csemete ha-ként) tenyésztése érdekében a magas erdőlés útján történő ritkítás igen szükséges.

Az elejtett dúvad a vadászterület bérlőjéé. A vadászati törvény értelmében a dúvadakat saját földbirtokán a tulajdonos pusztíthatja, elejtheti. Szórványosan előfordult azonban azaz eset, hogy az elpusztított dúvadakat a földtulajdonosok nem szolgáltatták be a vadászterület bérlőjének. Általános gyakorlat volt eddig, de a törvény szövegéből és értelmezéséből is önként következik, hogy az elejtett dúvadak nem a földtulajdonost, nem a dúvadak elejtőjét, hanem a vadászterület bérlőjét illetik. Miután azonban egy adott esetről kifolyólag az elsőfokú közigazgatási hatóság (főszolgabíró) ezen törvényben gyökerező rendelkezést nem megfelelően hajtotta végre, legújában is kimondotta a földmivelésügyi miniszter úr, hogy a dúvadakat saját földterületén a földtulajdonos vagy a földbérlő pusztíthatja, vadászhatja, az elejtett dúvadakat azonban vagy az azoknak megfelelő pénzürtéket, a vadászati jog bérlőjének be kell szolgáltatnia. Ez a rendelkezés, ismételjük, csupán helyes magyarázata a vadászati törvénynek.

A tölgykéreg alkalmazásának tervezése. A bőrcserzésnek ősrégi módját, amely tudvalevőleg tölgyfakéreg segítségével történt, újabbban különféle ipari eljárások váltották föl, s ezen eljárások meghonosodása óta a tölgykéreg értékében oly rohamos csökkenés állott be, hogy ez az érték ma nem haladja meg a kéreghántás munkájának díját sem. A tölgykéregnek ez az értékesítése mindazokban az államokban közgazdasági kárt jelent, ahol tölgyerdők vannak, érthető tehát, ha a közgazdasági körök nagy aggodalommal nézik a viszonyoknak ilyen változását annál is inkább, mert az ügynek szociálpolitikai jelentősége is van annyiban, hogy a munkásság, amely azelőtt évente mintegy 2 hónapig kéreghántással foglalkozott, ettől a keresetforrástól most elesett. De ez az ipari átalakulás nemcsak a termelőkre, hanem a fogyasztókörzökre is káros, mert amióta a bőrcserzés az új eljárásokkal történik, a bőr egyre drágább és sokkal rosszabb minőségű.

Egy erdőőr, a kit tábornoknak néztek. Kézdivásárhelyi tudósítója írja: Most került haza Tibori János magyarbodzai erdőőr Romániából, hol kémnek nézték, valósággal odisszeát járattak vele. Az erdőőrt elbeszélése szerint még szeptember 18-ikán fogták el a román határőrök, mikor védterületének Csukás nevű havasáról a romániai határszél mentén huzódó közlekedési úton a Pirocska-havas felé igyekezett. Hiába tiltakozott, Bratocsa nevű községbe kísérték, hol átmotozása után letartóztatták és erős csendőri fedezettel Monecin községbe vitték s átadták mint kémeket a katonai parancsnokságnak. Itt akasztófát és golyót helyezve neki kilátásba, Plojestibe vitték, beköltött szemmel, a hol egy ezredes hallgatta ki. Innen Bukarestbe kísérték, a hol öt napig faggatták s végre nem találva semmi bizonyítékot, egy detektívvel vonatra ültették s Predealon átadták a magyar hatóságoknak. Érdekesen csalogták a román hatóságok. Az erdőőr egyenruhája hasonlítván a mi katonai egyenruhánkhoz, katonatisztnak minősítették, sőt a cserfalevélről és intelligens megjelenéséről ítélve, tábornoknak tartották. E miatt jobb elbánásban is részesítették a kellemetlen kalandon átment székely erdőőrt, kinek a háborúból marad egy savanyu emléke is.

Végzetes vadászat Kósa Károly zalaszántói földműves este kiment az uradalmi erdővel határos szőlőbirtokára szarvaslesre. Ugyanakkor a legjobb barátja Czibor Móric zalaszántói lakos hasonló szándékból szintén az uradalmi erdő szélén portyázott. Kósa Károly a portyázó Czibort szarvasnak nézte és rádúplázott töltött puskájával. A lövés Czibor Mórict szíven találta és rögtön szörnyet halt. Kósa Károly a helyszínére sietett és amikor látta borzalmas tévedését, azonnal bement a faluba és önként jelentkezett a csendőrségnél.

Furcsa ítéletek. Egy ur a községek egyikének vadászterületét bérbe vette s arra is engedélyt kapott, hogy maga mellé néhány bérlőtársat vegyen. Mikor néhány nimmóddal a területet megosztotta, a megye alispánja ezt az eljárást kihágásnak minősítette, úgy okoskodva, hogy alapszabályokkal nem bíró egyesület alapított. Az ítéletet a belügyminisztérium persze megváltoztatta és döntvényileg kimondotta, hogy az ilyen társulás nem egyletekedés. Ugyancsak egy alispáni hivatal ítelt el kihágás miatt egy apát, aki a verekedő gyerekeket egymástól elválasztotta. A belügyminiszter ennek a különös ítéletnek is a nyakát szegte, megállapítva, hogy a szülők illetlen eljárása egyáltalában nem kihágás.

Tengermelléki fenyő tözeges talajon. Irlandban tözeges, mocsaras területeknek a Pinus Pinaster-rel (tengermelléki fenyővel) való beerdősítése kitűnő sikerű volt, míg a Pinus silvestris-sel (erdei fenyővel) való kísérletek nem váltak be. Eleinte bizonyos idegenkedés mutatkozott a dolog iránt, valószerűleg azon nehézségek miatt, amelyekkel az átültetés jár. A magról kelt csemetek a korzikai fenyőéhez (*P. Laricio*) hasonlítanak a tekintetben, hogy hosszú karógyökeret eresztenek; ez okból az átültetés nélkül való közvetlen elvetése a magnak a legajánlatosabb.

Szárnyasaink képes baromfi és galambtenyésztési szaklap kívánatra ingyen küld mutatványszámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, II. Kapásutca 12.

Vadászat és Állatvilág képes vadászati és ebtenyésztési szaklap ingyen küld mutatványszámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, II. Kapás-utca 12.

Irodalom.

Erdészeti kísérletek. A m. kir. központi erdészeti Kísérleti állomásnak — Vadas Jenő által szerkesztett ily című folyóiratából most jelent meg a f. évi (17-ik évfolyam) első és második (kettős) füzeté Selmechánynán. A vastag füzet első helyen közli Rónai Györgynek hosszabb tanulmányát: „Erdőbecslési kísérlet a különböző eljárások pontosságának összehasonlítására” cím alatt. A második cikkben Dr. Lengyel Géza a királyhalmi m. kir. külső erdészeti kísérleti állomás területének növényzetét ismerteti. Az Intézeti ügyek rovatában találjuk az erdészeti kísérleti állomások 1914 évi tevékenységének és 1915 évi munkatervének ismertetését — és személyi ügyeket. stbit.

Akvilla. A ornitológiai középpont Akvilla című folyóiratának legutóbb megjelent kötetében Chernel István ismerteti Herman Ottó sokoldalú működését. Lambrecht Kálmán Herman Ottó bibliográfiáját állította össze, majd Herman Ottó poszthumusz értekezését közli a lap Petényiről. Shufeldt R. dr. washingtoni oszteológus a pulykafélék vázrendszerét dolgozta fel, Lambrecht Kálmán a madarak szárnyközépcsontját és néhány barlang diluviális madárcsontleletét ismerteti. Greschik Jenő dr. a madárgyomor keratinoid rétegének keletkezéséről értekezik, Schenk Jakab a múlt évi madárvonulást ismerteti. Bodnár Bertalan a madárnevek etimológiájáról, Csiki Ernő és Bittera Gyula pedig a pozitív gyomortartalmi vizsgálatokról számol be. Végül Csörgey Titusz a madárvédelem akciójáról és a vetési varju kérdéséről ír. Apróbb közlemények sorozata fejezi be a kötetet.

Helyreigazítás. Előző számunk „Irodalom” rovatában az első közlemény címe sajtóhiba következtében „Kormányrendelet 1913 évről” alakban jelent meg a helyes „Kormányjelentés 1913 évről” — helyett.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba külpendők.

Felvidéki. A szilvalekvár főzése nem nagy tudomány, mégis nagyon sokan elhibázzák azt. Úgy gondoljuk, hasznos dolgot cselekszünk, ha a szilvalekvár legjobb készítési módját nemcsak az Ön, de mások okulására is itt leírjuk.

Mivel érettebb a szilva, annál édesebb lesz a belőle készülő lekvár. Az érett szilvából készülő lekvár nemcsak édesebb, hanem tartósabb is. Mielőtt a szilvát az üstbe tesszük, mossuk meg tiszta

vízben. Válasszuk ki a férgeseket, meg a rothadtakat. Ha az üstben a félig főtt szilva megsűrűsödött, rostán keresztül törjük meg és a mag nélküli cibereit lassú tűzön főzzük tovább. Az is jó főzési mód, hogy a szilvát előbb leforrázzák, a héját lehámazzák, a magját kifejtik és a szilvát addig főzik, míg a sűrű pépben a kanál meg nem áll.

Főzés közben a lekvárt szakadatlanul kavarni kell a hosszú nyelű, azt üst fenekéig érő fakanállal. Ha a főzés előtt azt falát és alját vajjal bekenjük, a lekvár odaégését és megkőszódását gátoljuk meg. Fődolog azonban a folytonos kavarás

Ha a lekvár kellő módon megsűrűsödött, levesszük a tűzről és azon melegében cserép- vagy kőedénybe, esetleg kemény fahordóba gyömmöszöljük. Arra vigyázzunk, hogy a lekvárrétegek között ne maradjon lézag, mert a hézagok között hamar kifejlődik a penész.

A jól lekötött, bedugaszolt és jól megfőtt lekvár, szellős, száraz helyen éveket is eláll. Ha netalán a lekváron penész mutatkoznék, a kisebb edényben valót edényestől forró kemencébe teszszük, majd az edényből kivesszük, megtisztítjuk a penésztől és kevés vízzel felelesztve újból átfőzzük. Némelyik asszony a lekvárba belefőz fahéjat vagy szegfűszeget is. Aki eladásra főzi a szilvalekvárt, mellözze a fűszereket, mert nem minden ember szereti a fűszeres lekvárt. Lekvárfőzésre a legajánlatosabb a magvavaló szilva.

Gazdasszony. Hogy baromfiállományát állandóan megővja a baromfivészről, a következőket ajánlhatjuk: Mint tudjuk, a tiszta, friss ivóvíz az állatoknál is nagyfontosságú. A piszkos, poshadt ivóvíz már számtalan esetben idézett elő ragályos betegséget: különösen a baromfiak között, amelyek nem tudnak a rossz víz miatt panaszkodni. Ezért lehet nagyon fontos, hogy a baromfiak részére mindennap friss vizet öntsünk jól kimosott itatójukba s ezenkívül pedig vegyünk bele kis darabka zöldborsó nagyságú rézgálicot (kékkő), ami azért jó, hogy a baromfiak beleit állandóan tisztítja, miért is az ilyen kékköves ivóvíznek a fogyasztása után nem kapják meg az úgynevezett baromfikolerát.

Halász. A halászejegy kétféle: 4 koronás bélyeggel ellátott a halászatra jogosultak és 1 koronás bélyeggel ellátott ezek segélyszemélyzete és munkásai számára. A halászejegyen a hatóság az illető nevét, állását, foglalkozását és a jegy érvényességének tartamát mindenkor feltünteti.

Falusi. Semmit sem lehet tenni az ellen, hogy a lőfegyvereket egyes járásokban bevonják és nem engedik meg, hogy a nyulat, amely ugyan tényleg némi kárt okoz, mindenki kedve szerint pusztíthassa. Ha ez szabad volna, akkor a nyulállomány alig néhány nap alatt kipusztulna s ezzel igen nagy kár esnék a vadállományban, amely pedig ezidő szerint jelentékeny tényező a közgazdaságban.

Katona. A birtokos felmondása — tényleg jogos, mert a felmondási idő betartásával a szolgálati szerződést bármelyik fél bármikor megszüntetheti. A felmondási idő alatt őnt s illetve férjét összes természetbeni és pénzübeli járandóságai minden levonás nélkül megilletik. A helyettesnek lakást adni — feltéve, hogy lakásában megfelelő hely áll rendelkezésére — tartozik, ennek bérért azonban a birtokos megtéríteni köteles. A felmondási idő leteltével a lakást elhagyni, illetve a birtokosnak átadni tartozik.

Gyulay K. Levelére azért késik a válaszuk, mert a kérdéses ügyben — sajnos — még nem tudunk pozitív adatot közölni. Most mindenütt a legnagyobb takarékoság a főelv s így a hadbavonulások útján megüresedett erdőmérnöki állásokat is egyelőre betöltetlenül hagyják, amennyire azt az uradalmak érdekei megengedik.

Jeremiás M. (Tábori posta 23.) Így hamarosan nem tudjuk megmondani, hogy illetményeinek oly mérvű csökkentése jogos volt-e, mert nem ismerjük az illető vármegye szervezeti szabályzatát. Sérélmét egyik cikkünkben szóvá teszszük.

Hrozek J. Előfizetése 1914. évi március hó végén járt le. Állás hirdetést próbáljpn elhelyezni az Erdészeti Lapokban. (Budapest V. Alkotmány-utca 6. sz.) vagy a Köztelek című lapban. (Bpest IX. Üllői-út 25. sz.) Az előbbi most havonként, az utóbbi hetenként jelenik meg. Az árat ott megtudhatja.

Többeknek. Ha valaki levelére, kérdésére választ nem kapna hamarosan, szíves türelmét kérjük, mert munkatársainkból alig maradt itthon valaki s így csak lassan bírjuk elvégezni a felhalmozódott munkát.

A lap szerkesztéséért és kiadásáért KORCSEK PÁL szerkesztő és kiadó távollétében SIMKOVICH GUSZTÁV felelős.

Csererdő eladó.

Kolozs megyében.

Kisesküllő községben mintegy 180 kat.-hold kiterjedésű, hántolásra alkalmas csererdő kitermelésre eladó.

Érdeklődők sziveskedjenek a Magyar Telepítő és Parcellázó Bank r.-t.-hoz (Budapest V. Béla-utca 8. sz.) fordulni.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„A méhek élete“ című könyv második bővített kiadását. mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3:55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

a Házinyultenyésztők Országos Szövetségének hivatalos lapja.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár.

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona A lap kísérleti telepén.

Nvultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb fajtiszta belga óriási, bécsi kék óriási, ezüs szörme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget küldjön.

(Tel. 4260)

Jó hírnevű régi cipőkészítő

E RID & SOHN udvari szállító k **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegyászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögelésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

1910, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kezimunkáiért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyesületnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi lőpor áruháza. Gazdasági gépek gyári raktára.

Nagy választék

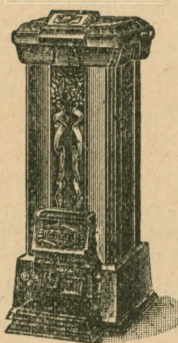
vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttlen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkeken. ■

■ **■** Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ **■** Fzionkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

Varrógépek részletfizetésre! ■

■ **■** Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák erdő-altisztek és erdőőrök részére.

	I. II. III.		
	m i n ő s é g		
	K	f	K f
Köpeny tisztiszabás, hosszú, erős posztóból	32	40	44
Ugyanaz trikótól	48	60	70
Rövid köpeny féltérdig érő, erős posztóból	26	30	36
Ugyanaz trikótól	35	40	48
Körköpeny (vadászgallér) vízhatlan lódenből	24	30	40
Zubbony ispahan zsinórral és érejelvényvel, erős posztóból	16	18	20
Ugyanaz erős trikótól	26	8	30
Ugyanaz erős kamgarnból	30	32	34
Ugyanaz selyem zsinórral és ezüsthimzett jelvényvel, erős posztóból	22	24	26
Ugyanaz erős trikótól	32	34	36
Ugyanaz erős kamgarnból	35	38	40
Zubbony ezüst zsinórral 4 K-val drágább, mint selyem zsinórral			
Zubbony fehér bárányszörme béléssel 20 K-val drágább			
Zubbony fekete báránybéléssel 30 K-val drágább			
Nadrág erős posztóból	10	14	16
Nadrág erős trikótól	18	20	22
Nadrág erős kamgarnból	22	24	26

Tetszés szerint pantalló vagy csizma-nadrág rendelhető; az ára egyenlő

Fővegek altisztek részére.

Kalap zsinórral és zerge szakállal vagy tollal	7 60	8	9
Sapka, szabályszerű A forma	3 50	4	4 50
Sapka selyem zsinórral és ércimerrel	4	5	5 50
Ugyanaz ezüst himzett koronával	6	7	8
Ugyanaz ezüst zsinórral	7 60	8	9
Tábori sapka ércimerrel, meleg téli	3	4	4 50
Tábori sapka ezüst himzett koronával, téli	6	7	8
Sapka „Tiller” forma, bármely színben	4	4 50	5

Zsinórzat.

Aranyzsinór 1 méter	2	3	4
Ezüstzsinór 1 „	1	2	3
Teveszörzsinór, zöld 1 „	36	40	45
Selyemzsinór 1 „	1 20	1 60	2

Zsinórjaink valódi szintartók!

Gombok.

1 darab attila-gomb	20	25	30
1 „ szabályszerű köpeny gomb	20	24	30
1 „ szabályszerű kis gomb	10	13	15
1 „ köpeny-gomb ezüstözött v. aranyozott	20	25	30
1 „ kis gomb ezüstözött vagy aranyozott	10	13	15
1 „ nagy agancs-gomb	12	14	16
1 „ kis agancs-gomb	06	07	08
1 „ nagy bőrgomb	12	14	16
1 „ kis bőrgomb	06	07	08

Helvétia-bőrvászson cikkek. Keztyük. Fehérnemű. Nyakravalók. Gallérok. Kézlelők. Téli alsó és felső ruhák. Hálósákok. Polgárik ruhák a legjobb szövetekből. Elegáns szabás. Legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék. szövet stb. minta kívánatra ingyen!

Egyenruha-kelmék.

	I. II. III.		
	m i n ő s é g		
	K	f	K f
1 méter ruha-kelmé, legfinomabb	10	11	12
1 „ barna altiszti posztó, legerősebb	7	8	9
1 „ barna altiszti trikót, legszebb	8	10	12
1 „ barna kamgarn	8	10	12

Gallér-jelvények.

1 pár arany himzett, 1 levél	2	2 40	2 80
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 40	2 80	3
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 80	3	3 20
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	3 50	4
1 „ ezüst „ 1 „	1 80	2 20	2 60
1 „ „ „ 1 „ 1 makk	2 20	2 60	3
1 „ „ „ 1 „ 2 „	2 60	3	3 20
1 „ „ „ 1 „ 3 „	3	3 40	3 80
1 „ ezüstözött vagy aranyozott ére-jelvény	1	1 10	1 20
1 „ Ugyanaz művészies kiállításban	2	2 20	2 40

Rangjelző csillagok.

1 darab arany himzett	40	50	60
1 „ ezüst „	36	46	56
1 „ ezüstözött vagy arany ércz	20	30	40

Nadrágtartók.

1 pár gummi nadrágtartó	1 40	1 80	2
1 pár finomabb nadrágtartó	2	2 40	3
1 darab nadrágszija	80	1	1 20

Forgópisztolyok

Lefauchaux forgópisztoly 7 miliméter	6	6 50	7
Lefauchaux forgópisztoly 9 miliméter	7	8	9
Lefauchaux forgópisztoly 12 miliméter	8	9	0
Központi forgópisztoly 7 miliméter	6 50	8 0	9 50
Központi forgópisztoly 9 miliméter	8	9	10
Központi forgópisztoly 12 miliméter	10	12	14
Központi Buldogg-Revolver 7 miliméter	8	9	11
Központi Buldogg-Revolver 9 miliméter	9	11	13
Központi Buldogg-Revolver 12 miliméter	10	12	14
Browning ismétlő-pisztoly	45	55	70
25 darab töltény	1 50	1 75	2

Forgópisztoly-táskák.

Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	3	3 60
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	3 60	4
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	4	5

ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 10. és 25-én.
 ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 6 K | Félévre 3 K
 Egyes szám ára: 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Z Ó L Y O M.

Telefon szám 11.

Hirdetési díj:

fél hasábos milliméterenkint 10 fillér; többszöri közlésnél megfelelő engedmény; apróhirdetés szavankint 10 fillér

Nyilttér: soronkint 40 fillér.

A hadi év.

A hivatalos Budapesti Közlöny f. hó 12-iki száma a következő *hadi és hajóhadparancsot* közölte:

A szolgálati időhöz hadiévek hozzászámítása tekintetében a jelen háborúra vonatkozólag a következőket rendeltem:

A hadiéveknek a nyugdíj kiszabásánál való hozzászámítása, az előirt feltételek fenforgása esetén, a fegyveres haderő valamennyi egyénére kiterjed — ideértve a háború tartamára felállított önkéntes alakúkat is — amennyiben ezek az egyének a jelen háború folyamán tényleges katonai szolgálatban állottak.

E kedvezmény kiterjed továbbá a háború tartama alatt katonai szolgálattételre igénybevett csendőrségi egyénekre, azután a katonai határ-, tengerpart- és vasutbiztosító szolgálatnál közreműködött pénzügyőrségi, magyar határrendőrségi és az *állami erdészeti személyzetre*.

Az az idő, mely a hadiév számítása tekintetében figyelembe jön, 1914. évi július hó 25-én kezdődik.

Fentartom Magamnak, hogy ennek az időnek a végét később határozzam meg.

A hadiévek számításának feltételei, valamint a határozmányok, hogy mennyiben kell a szolgálati időt egy, vagy több hadiév betudása által felemelten számítani, egyidejűleg közzétételnek.

A hadiévek hozzászámításából ki vannak rekesztve mindazok a hadifogságba jutott egyének, akik a Szolgálati Szabályzat I. rész 98. §-a szerint „nem igazoltanak” tekintendők.

Kelt Bécsben, 1915. évi december hó 10-én.

Ferenc József s. k.

E hadi és hajóhadparancscsal kapcsolatosan a m. kir. ministerium f. évi 4401. M. E. szám alatt a következő rendelet adta ki:

„A háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvények kiegészítése tárgyában hozott 1915. évi XIII. törvénycikk 6. §-ában nyert felhatalmazás alapján a m. kir. ministerium a szolgálati időhöz hadiévek hozzászámítása tekintetében a jelen háborúra vonatkozólag a következő rendelkezéseket állapítja meg:

1. §. Az olyan egyén szolgálati idejéhez, akit a jelen háborúra vonatkozólag a hadiév kedvezménye illet, egy hadiévet kell a nyugdíj kiszabásánál hozzászámítani, ha

a) a jelen háború folyamán legalább 3 hónapon át teljesített tényleges szolgálatot, vagy

b) tekintet nélkül teljesített szolgálatának időtartamára, harcban vett részt, vagy

az ellenség előtt megsebesült, vagy hadi viszontagságok, köztük járványos betegség következtében a szolgálatra képtelenné vált.

2. §. Az olyan egyén szolgálati idejéhez ellenben, aki a jelen háború folyamán több naptári évben teljesített tényleges szolgálatot, *mindegyik naptári év után egy-egy évet* kell mint hadiévet a nyugdíj kiszabásánál hozzászámítani, ha ő e naptári évek mindegyikében

a) legalább 3 hónapon át teljesített tényleges szolgálatot, vagy ha

b) tekintet nélkül teljesített szolgálatának időtartamára, az 1. §-b. pontjában foglalt rendelkezések alá esik.

3. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1915. évi december hó 11-én.

Gróf Tisza István s. k.
 m. kir. miniszerelnök.

Szemle.

Előző számunk ezen rovatában jeleztük, hogy a kormány törvényjavaslatot készít az összes állami alkalmazottak nagyobb mérvű segélyezéséről. Nem hiába éljük a nagy események gyors egymásutánjának korát: a jelzett javaslat elkészült, be is nyújtotta a kormány az országgyűlés elé, sőt a képviselőház már le is tárgyalta azt. Az alábbiakban röviden ismertetjük ezeket az olvasóinkat a legközelebről érdeklő eseményeket.

*

A novemberben összeült országgyűlés elé terjesztett indemnitási törvényjavaslat keretében a kormány 87 millió koronát kért a törvényhozástól a közszolgálati alkalmazottaknak a háború hosszú tartama folytán szükséges segélyezésére. Ez összegből a kormány az általa egyes arra különösen ráutalt alkalmazottaknak már engedélyezett és most be nem tudandó segélyeken felül segélyt akar adni az összes tényleges közszolgálati alkalmazottaknak, akik az államtól vagy az állam hozzájárulásával kapjuk az illetményeket. A segélyek az állami és ezzel egy tekintet alá eső, rendszeresített alkalmazottakat, az 1916. január 1-én megilletett fizetés egy évi összegének 20 %-át teszik, de a tisztviselőknél 400 koronánál, a kezelőknél, óvónőknél és díjnokoknál 300 koronánál, az altiszteknél és szolgálknál 200 koronánál kevesebb nem lehet. 400 korona segélyben részesülnek: községi és körorvosok, a néptanítók és jegyzők, 300 K segélyben a segédjegyzők és 200 K segélyben az egyéb, rendszeres állásokat betöltő községi és közigazgatási alkalmazottak.

Az egyszeri segélyek 1916. január elsejétől tíz havi részletben kerülnek kifizetésre; minden adótól mentesek, le nem foglalhatók, át nem ruházhatók.

Ezenkívül külön összeget kért a kormány a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok alkalmazottainak a segélyezésére is.

*

Természetes, hogy a javaslatot, bár nem mindenkinek a reményét váltotta valóra s bár így is jelentékeny súlylyal nehezedik az államháztartás mérlegére, úgy az országgyűlés, mint az alkalmazottak nagy tettséssel fogadták. Csak az egységes 20 %-os kulcs ellen merültek fel ellenvetések s a kisebb javadalmazású alkalmazottak mozgalmat is indítottak az iránt, hogy náluk a segély a rászorultságuk arányában legalább 30 %-ban állapíttassék meg. Küldöttségileg is járultak a kormányhoz s a parlamenti pártok vezéreire, akikől a beszerzési előleg levonásának elhalasztását s a segély felemelését kérték. De bármennyire is indokolt a kisemberek kérése, nem ígérhette annak teljesítését, mert a javaslatában megállapított kereteket nem tághatja. Teleszky János pénzügyminister a jobb időkkel biztatta a küldöttséget, s kijelentette, hogy nem szegyen most rongyosan jární és éhezni, mert ez is csak áldozat a hazáért.

*

Az alkalmazottak segítésének ügye nagy rokonszenvvel találkozott a képviselőházban. A javaslatot kikapcsolták az indemnitás keretéből és külön törvényjavaslatként tárgyalták. Az elhangzott felszólalásokból utalunk egy-kettőre.

Gróf Serényi Béla volt földmivelésügyi minister az indemnitásnál tartott nagy beszédében foglalkozott az alkalmazottak helyzetével is a többi közt ezeket mondván:

„... A tisztviselők sorsa ebben a háborúban legsajnálatosabb. Mindenki más; a földbirtokos, az

Esetek a frontról.

I.

A szarvas.

Harc téren létem alatt nem egyszer megfigyeltem, hogy azok az ellenséges csapatok, melyek a rohamnál szuronyszegezve rohannak össze és életrehalálra küzdenek pár méteres árok birtokáért, csak addig ellenségek, amíg harcolnak, mikor a harc végét ér és ismét bizonyos távoból néznek farkasszemet, eltűnik szívükből minden gyűlölködés és a két fél emberei — mondhatnám — jó szomszédiasági viszonyban élnek. Valami belső, soha ki nem mondott, közmegegyezésen alapuló nemzetközi szerződésféle fejlődik ki köztük, amely szerződésnek az alapja az: ha te nem bántasz engem, én sem bántlak tégedet.

Természetesen ez csak a hosszú állóharcok alatt fejlődik ki, amikor nem az a cél, hogy folyton harcoljon a katona, hanem az, hogy védőbástyája legyen az elfoglalt területnek mindaddig, amíg meg nem érik az idő a további előnyomulásra.

Ennek a jó-szomszédias viszonynak egy meghatóan kedves kis epizódja játszódott le télen a Kárpátokban.

A századunk főőrs volt az egyik magaslaton. Velünk szemben a másik magaslaton az orosz főőrs tanyázott. A két főőrs alig volt egymástól ezer-ezerkétszáz lépésre. Heteken keresztül néztünk farkasszemet. Eleinte kicsit furesán éreztük magunkat, de

később annyira megszoktuk a közeli jelenlétet és olyan nyugodtan viselkedtünk, mintha a tulsó félről nem is meredtek volna ránk a halált szóró fegyvercsövek. Kimászoktunk a fedezékekből, járkáltunk, meiengettük a lábainkat és egész nap azon gyönyörködtünk, hogy a muszka szomszédok milyen szorgalmasan hordják a tüzelésre való fát, oda sem néznek, hogy ott állunk a velük szemben levő dombon, nem is gondolnak arra, hogy elég volna egy jól irányított golyó és a fahordó élettelenül terülne el a havon. A mieink viszont csoportokba verődve ülték körül a tábortüzeket és egyesre faragott pálcikán sütötték a vastag szalonnadarabokat. Soha egy lövést! Minek? Ók is úgy gondolkoztak, mint mi. Egy ember halála nem dönti el a háború sorsát és jobb nyugodtan lenni, mint egy ember élete kioltásával magunkra hívni a másik fél haragját, félve tenni meg minden lépést, remegve várni a pillanatot, hogy mikor sívít felénk a boszuló golyó.

Minek, mikor nem ez a cél és többet használunk magunknak a hallgatással, mint amennyit ártunk az ellenségnek a lődözéssel.

Egyik nap déltáján óriási fegyverropogás, vad kiabálás keletkezett az eddig csöndesen viselkedő oroszok rajvonalaiban. Megleپődvé hasaltunk a lörészek fölé, biztosra vettük, hogy az oroszok támadást intéznek ellenünk. De mekkora volt a csodálkozásunk, mikor megtudtuk, hogy a szomszédok pokoli lövöldözése és kiabálása nem nekünk szól hanem a völgybe tévedt szarvasbikára rendeznek vadászatot. A meg-

iparos, a munkás, még a nagy proletariátus is kiveszi ebben a háborúban a keresetből a maga részét. A legrosszabbul az állami tisztviselő jár, azért örülök, ha nekik most, bár talán elkésve, de mégis nagyobb összeget juttatunk. Én a tisztviselők helyzetét — mint-hogy majdnem hat esztendeig szolgáltam két minisztériumban, többé-kevésbé ismerem. A tisztviselőknek nem a fizetésük csekélyisége a legnagyobb baja; de két más nagy bajuk van. Először az, hogy megkövetljük tőlük, hogy ma is „vezető társadalom” legyenek, tehát ugyanazokat a kiadásokat kell viselniük minden ellenszolgáltatás nélkül, amelyeket a régi időben lehetett viselniük, ma azonban már nem lehet. A másik főbaj, a tisztviselők adóssága, . . . stb.“

A segély-javaslat tárgyalását a képviselőházban Antal Géza előadó beszéde vezette be, amelyben a többi közt így szólt: Ha van társadalmi osztály, amely a maga igényeit kénytelen volt lefokozni, úgy ez a tisztviselői osztály, amely kénytelen a létminimummal küzdeni, kénytelen a maga igényeit annyira lefokozni, hogy az ember bámul azon a heroizmuson, amit ez az osztály a társadalmi küzdelem terén tanúsít, amely igazán paralellába állítható azzal a hősiességgel, amelylyel fiaink a harctéren küzdenek. Mert nem kisebb lélekerő, a léleknek nem kisebb fensége kell ahhoz, hogy valaki nappról-napra lássa családját úgyszólván a legszükségesebbektől megfosztva, lássa talán szenvedő, beteg gyermekét, minden kilátás nélkül arra, hogy ennek helyzetén segíthessen, ahogy a maga szülői szívének helyzetével segíteni óhajtana; nem kisebb heroizmus kell ehhez, mint ahhoz, hogy a srappellek és golyók záporában valaki megállja helyét. Mindennek van határa, van a lélek fenségének, a lélek kitartásának is. És én azt hiszem, hogy tisztviselőink egyes osztályainál elérkeztünk tényleg ahhoz a határhoz,

rémült szarvas a két rajvonal között száguldott. Nekünk sem kellett sok biztatás, egy pillanat alatt már mi is tűz alá vettük a menekülő szarvast. Fűlsike-títő lárma keletkezett, az emberek félig kiemelkedtek a lövészárokból és folytonos „elibe,“ „utána,“ „hegyibe“ kiáltásokkal biztatták egymást.

A szarvas az arevonal előtt felbukott, egy golyó oldalban taláta.

Orkászzerű éljen, zsvió, kalapdobálás követte a szarvas elestét és az oroszok mosolyogva integettek felénk, majd a szarvasra mutogattak, jelezve, hogy megvan.

A szarvas eleste után parázs vita támadt. Mit csináljunk a szarvassal, mert az nem elég, hogy a szarvast elejtettük, hanem azt föl is kell hozni? Az oroszok valószínűleg ugyanerről tanácskoztak, mert ugyancsak mutogattak a szarvas felé. Végre úgy határoztunk, hogy az éjszaka leple alatt hozzuk fel a zsákmányt. Akadt is rögtön négy vállalkozó honvéd, akik jelentkeztek, hogy a szarvast fölhozzák. Az oroszok szintén így határozhattak, mert a történetek után egy órára ismét beállott a nyugalom, mintha mi sem történt volna.

Alig hogy leszállt az éjszaka, a négy honvéd leereszkedett a völgybe s félóra múlva káromkodva cipelték vállukon a szarvast, de a szarvasnak csak a fele volt meg.

— A másik fele hol van? — kérdeztem csodálkozva.

Az egyik honvéd mérgesen legyintett:

amelynél segítség nélkül tovább nézni ezt a rendkívüli küzdelmet valósággal bűn volna a kormány és az országgyűlés részéről . . . stb.“

Az ellenzék nevében Sággy Gyula elfogadta a javaslatot, de kérte annak kiterjesztését; azt javasolta, hogy a beszerzési előleget, ha már el nem engedik, legalább a háború alatt ne vonják le s azután is csak kisebb részletekben, a kisebb javadalmazásuaknak pedig 30%-os segélyt adjanak. Gedeon Aladár, Rakovszky Iván, Molnár János, Bakonyi Samu, Benedek János, Pető Sándor, Narancsik József, Huszár Károly, Holló Géza, Szabó István (nagyatádi) felszólalásai szintén a javaslat kiterjesztését sürgették.

Az elhangzott beszédekre Teleszky János pénzügyminister felelt. Megköszönte a tisztviselők iránt nyilvánított rokonszenvet. Jóllehet a kormány tudja, hogy a javaslat nem ellenértéke a tisztviselők háború alatt tanúsított megbecsülhetetlen munkájának, a segélyezés kereteit a helyzet nehéz volta miatt nem tágithatja s az adott beszerzési előleg levonását sem halaszthatja el. „Amit a köztisztviselői kar — így szólt a minster — ebben a háborúban nyújtott, azzal minden esetre mindnyájunk háláját érdemelte ki és amennyiben arról lehet szó, hogy ez a hála anyagi eszközökkel is lerovassék, annak nem mostan van az ideje, hanem ideje lesz akkor, amikor a jelen háború után az ország egész struktúráját újból kell felépítenünk és amikor gondoskodnunk kell arról, hogy ebben a struktúrában és a megváltozott viszonyok közt kifejlészenő közállapotainkban a köztisztviselői kar megtalálja azt a méltó helyét, amely őt megilleti és amelyre magát a jelenlegi háború alatt érdemesnek mutatta.

A közszolgálati alkalmazottak háborús segélyéről szóló törvényjavaslatot úgy a képviselőház, mint a

— A görös essen a muszkájába! Nem meglőztek bennünket? Akkor hurcolták fölfelé, mikor odaérkeztünk; szerencse, hogy nem tudták elvinni egyszerűen az egészet, hanem csak a felét.

Azzal a négy honvéd letette a fél szarvast az árokba.

Odamentünk és villanylámpa-fénynél szemügyre vettük az állatot. A szarvas husába vékony ágacs-kával papírszelet volt tűzve. A papíron ákom-bákom, nagybetűs cirill írás, amely magyarra fordítva így hangzott:

„Jó étvágyat a szarvaspecsenyéhez, magyarok!“

Csak most tudtuk meg, hogy az orosz szomszédok szándékosan hagyták ott a fél szarvast, hogy nekünk is jusson egy-egy izletes falat a közös zsákmányból.

Nyáry Andor.

II.

Kutya a drót előtt.

Egy kutyácska, egy egészen kicsi kutyácska, fekete és némely helyütt fehér foltok tarkállják, fut, szaladgál a rajvonal szürke, szöges drótkerítése előtt. A front melletti faluból jött, nyilván, hogy megkeresse és megszákmányolja a tepsifülesek legifjabb sarjadékát.

Ez rendjén volna, mert ez a kis fekete kutyának szigorú értelemben vett magánügye, ellenben ebből a jelentéktelen kis mozzanatból (nogy tudniillik

főrendiház némi módosításokkal elfogadta s így abból törvény lett.

A beszerzési előleget a kormány levonhatja, de a törlesztési részletet úgy állapítja meg, hogy az a 20 %-os segélyben fedezetet nyerjen, vagyis az előlegnek a segélyt meghaladó részét egyelőre nem fogja levonni.

A kisebb javadalmazású alkalmazottak a javaslat parlamenti megszavazása után Budapesten értekezletet tartottak, amelyben elhatározták, hogy — tekintettel a történelmi időkre, az alkalmazottak hazafias érzése, komolysága és hivatása nem tűr még most semmiféle mozgalmat sem, azért belenyugosznak a megszavazott javaslat intézkedéseibe, egyben felszólítják a különböző csoportokat, hogy igyekezzenek egymást s a megszorult kartársakat segíteni. Kimondotta még az értekezlet, hogy a háború után azonnal országos akciót fog indítani a rendszeres fizetésjavítás iránt, az állami tisztviselők országos egyesületét pedig a kassai kongresszus sürgős összehívására fogja felkérni.

*

A közszolgálati alkalmazottak háborús segélyének tárgyalása alkalmával szóba került a régi nyugdíjasok segélyezési ügye is, amit külön kérvénnyel is szorgalmaztak az országgyűlésnél. Antal Géza előadó bejelentette a kormány elhatározását, hogy a javaslatról függetlenül foglalkozik az arra ráutalt nyugdíjasok segélyének kérdésével.

Teleszky János pénzügyminiszter is utalt erre beszédében, amikor ezeket mondotta:

„... A kormány a nyugdíjasok segélyezésének kérdését is megfontolás tárgyává tette és mivel úgy találta, hogy a segélyezések az aktív közszolgálatban

kutya van a svamlénia előtt) az a körülmény csinál sziveket megremegető szenzációt, hogy a kutyácska felfedező útjában éppen a 10. század szüges drótjai előtt beasott akna felé igyekszik. Az akna helye láthatatlan s csupán a beavatott legénység tudja, hol rejtőzködik; ezt jó is tudni, mert egy öt kilogramm ekrazitot tartalmazó akna felett járkalni veszedelmesebb, mint Damokles hirhedt kardját tudni a fejünk felett...

A rajvonat legénysége izgatottan figyel a tudatlan kutyácskát, szeretné mindenki figyelmeztetni a szegény bolond kis állatot, de sem füttyenteni, sem kiáltani nem szabad, lőni meg pláne nem, mert az oroszoknak nem szabad még csak sejtetni sem a jelenlétünket. Pedig a kutyuska már csaknem rájutott az aknára, meg-megállva halad előre, oldalt fut, szaglál, szimatol, a magasba kémlel, a kőrök közé bök orrával, aztán megáll — hajszálnyira az ekrazit-aknától...

— Most... most! — gondolja mindenki. Dobognak a szivek, hogy szinte hallani véli az ember, az idegszálak megfeszülnek, a kezek görcsösen szorulnak marokra s mindenki a levegőbe felszökő tüzgeyzir kitérését lesi, amikor a kutyuska hirtelen — megfordul és visszafelé elüget.

Horváth Rezső.

alkalmazottakon kívül más körökre való kiterjesztése igen meszszenenő konzekvenciákkal járna, másrészt teljesen méltányolva ama régi nyugdíjasok helyzetét, akiknek a nyugdíja aránytalanul kisebb, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérdést nem törvényhozás útján, hanem a hadsegélyezés terén fogja rendezni, a hadsegélyező bizottság útján.

A közszolgálati alkalmazottak háborús segélyéről szóló törvényjavaslat főrendiházi tárgyalásánál felszólalt Benedek Sándor. Tudomása szerint a pénzügyminiszter kezelése alatt két alap van, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy a tisztviselők és ezek hozzátartozói helyzetén könnyítsenek; ezek: a jótékony célú tárgysorsjátékokból kifolyóan létesült alap és a nyugdíjjárulékokból képződő alap. Kérte a pénzügyminisztert, hasson oda, hogy ezek mielőbb rendeltetésükre, a tisztviselők és hozzátartozóik helyzetének könnyítésére fordíttassanak. Teleszky János pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a nyugdíjjárulékalap tekintetében már törként intézkedés, hogy az állami tisztviselők gyermekeinek adandó ösztöndíjakra fordíttassék; a másik alap rendeltetészerű felhasználása érdekében pedig a legközelebbi jövőben szándékozik intézkedni.

A hadiszerek faanyagai.

A mai háborúban a kőrísa iránt erős kereslet nyilvánult. A kőrísa, a mint ismeretes, első sorban a tűzérési célokra, és a nehéz járművek, valamint a repülőgépek készítésénél játszanak fontos szerepet. Azok a tulajdonságok, amelyek a kőrísfát a hadviselésnél más keményfák fölé helyezik, többfélék, és a következőkben foglalhatók össze.

A kőrísa az igen rugalmas fák közé tartozik rugalmasabb, mint a bükk vagy a nyír, vagy égerfa, szilfa és diófa. Kevésbé aszík össze mint a szilfa, ellentétben a bükkal, vagy diófával, amelyek az erősebben összeaszó fánemek közé soroztatnak. Ennek következtében a kőrísa nem is reped, és nem is hasad oly mértékben, mint az utóbbi fánemek. Tartósság dolgában azonban a tölgy felülmúl a kőrísfát. Természetes, hogy mesterséges szárítás, párolás révén a tartósság nagy mértékben fokozható.

Az ágyuknál és nehéz járműveknél a kőrísfát a következőképpen használják fel. Először is rud, kerékagy, keréktalp és küllő gyanánt, másodsor a szekér többi alkotórészeinél a nyílfaánál (amely a szekér két szemből álló alsó részét köti össze) a két hámfához, amelyekhez az istrángok köttetnek, azután a szekérlétra (oldal). A kőrísa a lökéseknek legjobban áll ellen, és megfigyelték, hogy az ágyugolyó által találva nem szálkázik úgy mint a tölgyfa.

Éppen ez a lökéseknek jól ellentálló képessége az, a miért a kőrísfát a waggónépítéséknél is előszeretettel használják, így a waggónok oldalfalait alkotó függélyes oszlopok rendszerint kőrísfából vannak.

A tűzérési céljaira szolgáló fánemek között a kőrísfának mindenkor nagy szerepe volt, és a szállítási feltételek között igen gondosan vannak megállapítva azok a követelmények, amelyeket e fa átvételéhez fűznek. A kőrístaflikat főleg hasított állapotban vészik át. A kocsirud és küllőknek feldolgozandó fának teljesen egészséges, szívósnak, szijácsmentesnek kell lennie. A kőrísfagerendát próbaképpen kocsirudakra

dolgozzák ki, és súlypróbának vetik alá (vagyis 120 kg. súlyt helyeznek a végére.) A kőrísfákat próbaképpen törés által vizsgálják meg; ha ekkor tulnyomóan röviqrostu törések mutatkoznak akkor az illető szállítványrészt visszautasítják. Kőrístalpak lehetnek fűrészeltek is, de ekkor ezeknek a rostok irányában kell metszve lenniök és szintén egészséges, szijács és göcsmentes darabokból. Csak oly partik vétetnek át, amelyek a próbánál semmi vagy általában nem rossz töréseket mutatnak fel.

Az alkalmazandó ütéspórábanál az ütési erő a 8 cm. vastag, 8 cm. széles 0.8 m hosszú hajlitott keréktalpaknál 480 m'g; a 8 cm. vastag, 8 cm. széles 1.1 m hosszúaknál 685 mkg.

Nagyon könnyű kőrísfagerendák, stáflik vagy keréktalpak egyáltalában nem vétetnek át. Keréktalpaknál az átadandó mennyiség egyszázaléka ütéspórában vétetik alá, ez egy százalék árunál, ha több törési eset fordul elő, a szállítványrészt visszautasítatlik, vagy mint selejt tekintetik.

A kőrísa stáflik próbaszállításánál, minden 40 db esik töréspórá alá, és a próbaszállítvány csak akkor tekintetik elfogadhatónak, ha az áru az előirt méreteknek megfelelően, az anyag nedvességtartalma nem nagy, ha a próba keréktalpa kiszáritásánál legfeljebb csak 2 db mutatkozik a további feldolgozására alkalmatlannak, ha az ütési próbánál egyetlenegy darabnál sem mutatkozik rossz törés, és ha a rudak súlypróbájánál egyetlen egy sem török el, és ha a stáflikból egy sem mutatkozik selejtesnek.

A fűrészelt kőrísaanyag átvételnél körülbelül ugyanazok a feltételek, mint a tölgyfánál, az anyagnak elsőrendűnek, szijácsmentesnek és lehetőleg görcstelennek kell lennie.

A puskaagyakat nem kőrísfából, hanem főleg fodros diófából készítik továbbá még szilfából is. A vadászpuskákhoz nyír- és juharcát is használnak. A katonaság részére szolgáló puskaagy fáját többnyire a fatörzs alsó részéből, és a gyökérfőből készítik, a mely farészek tudvalevőleg a legszivósabbak.

Alőfegyver fájának teljesen egészségesnek, repedésmentesnek, a rostok irányában metszettnek, görcstelennek és rovarmentesnek kell lenni, azonban kicsiny és jól benőtt ággyöcsök megtüretnek. A tűzérési faanyag átvételi szabályzat értelmében az átvételnél ügyelnek arra, hogy a diófában fehéres szín előfordul-e, mert ezt általában betegségi jelnek tartják, bár az átvételi szabályzat maga is kimondja, hogy gyakran egészséges diófának is ilyen színe van. Egy puskaagyhoz 0.06 m³ köbméter fa szükséges.

Az ásók nyelei rendszerint fűzfa vagy mogyorófából vannak, azonban e célra más fanemeket is felhasználhatnak. Az ásónyelvek alkalmas fűzfa vagy mogyorófaágnak a vége kell, hogy mérsékelt és természetes hajlással bírjon.

Kalapácsnyelvekre legjobban a somfát keresik, ez a fanem tudvalevőleg igen erős, kemény és szívós. Éppen ezért fejszenyelvekre is ezt a fát tartják legalkalmasabbnak.

Keréktalpaknak kőrísfán kívül hajlitott szilfatalpak is elfogadhatnak, amelyek átvételkor töréspórában vétetnek alá:

Konzervládákra fenyőfát használnak fel. Mun'ciós-ládák eddig jobbára szilfaanyagból készültek, most is gyakran a fenékdesszák szilfából vannak. Ujabbán

azonban fenyőfadeszkat is sürűbben vesznek igénybe, még pedig jobbára lucfenyőt, a melyekben csak jó benőtt göcsöket törnek meg.

(M. F. és F.)

H i r e k.

Olvasóinkhoz. *Munkatársaink és nyomdászemélyzetünk kevés kivétellel hadbavonult. Az ebből kifolyólag reánk szakadt óriási nehézségek miatt lapunkat csak kettős számokban, havonként egyszer jelentethetjük meg. Helyzetünk nehézsége okozza azt is, hogy olvasóink kérdései, levelei csak késedelmesen nyerhetnek elintéztést. Mindezt szíves türelmet, elnézést kérünk és remélünk annál is inkább, mert a háborus állapot minden honfitól áldozatot kíván.*

Minthogy legközelebb már új évfolyamot kezdünk, felkérjük t. olvasóinkat, hogy lejárt előfizetésüket megújítani, a hátrálékokat mielőbb rendezni sziveskedjenek, mert ha valamikor, ugy e válságos időben kétszeresen van szükségünk minden olvasónk támogatására.

A lap minden olvasójának, munkatársának, támogatójának kellemes karácsonyi ünnepeket s a régieknél boldogabb új esztendőt ki kíván

a szerkesztőség és a kiadóhivatal.

Kitüntetés. Ő császári és apostoli királyi Felsége a földművelésügyi m. kir. miniszterium három államtitkáranak: Báró Kazy József cs. és kir. kamarásnak, Ottlik Iván cs. és kir. kamarásnak és Dr. Bartók Józsefnek a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Kitüntetés. A hivatalos lap egyik utóbbi száma a következő legfelsőbb kéziratot közölte:

„Személyem körüli magyar ministerem előterjesztésére *Wallandt Frigyes* főerdőrnek nyugalomba helyezése alkalmából sok évi hű és hasznos szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Budapest, 1915. november hó 28-án.

Ferenc József, s. k.

Báró Roszner Ervin, s. k.

A mi hőseink. Fischer Károly végzett erdőmérnök-hallgató, a 6. honvédhuszárezred tart. hadnagya, aki Halics mellett vívott csatában orosz fogságba esett, szeptember 3-án a szibériai Szemipalatinszkban hosszas betegség után elhunyt.

Pósi Máty Elek a selmecbányai erdészeti főiskola hallgatója, tart. zászlós, az I. oszt. vitézségi érem és a német vaskereszt tulajdonosa, az orosz harctéren hősi halált halt.

Hálalozás. Korzenszky Antal m. kir. erdőtanácsos életének 39-ik, állami szolgálatának 25-ik évében november 17-én elhunyt Budapesten.

Huigdíjazás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében Vrbny Antal főerdőőrt, a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében Balomiri Romulusz főerdőőrt, az orsovai m. kir. főerdőhivatal kerületében Fankovich János főerdőőrt és a tótsóvári m. kir. főerdőhivatal kerületében Kapuy Béla erdőőrt — saját kérelmükre — nyugdalomba helyezte.

Az orsz. Erdészeti Egyesület közgyűlése. Az országos Erdészeti Egyesület két évi szünet után december 12-re ismét közgyűlésre hívta össze az ország erdőgazdáit. A közgyűlésen dr. Bedő Albert elnökölt. Bund Károly titkár kimerítő jelentésében ismertette azokat a rendkívüli intézkedéseket, amelyek a háború következtében szükségessé váltak s foglalkozott azzal a kihatással, amellyel a háború az ország erdőgazdaságára gyakorolt. A Horváth Sándor-alapítvány ez évi jutalomdíját Török Sándor főerdőtanácsos, a temesvári erdőőri szakiskola igazgatója nyerte el az erdészeti tanügy terén szerzett érdemeiért. A titkár azután megemlékezett az elmúlt két évben elhunyt tagokról, akik közül számosan a harctéren áldoztak fel életüket a hazáért. A titkári jelentés tudomásulvétele után az elnökség tagjait egyhangulag újra megválasztották és a választmányt is kiegészítették. A számadások jóváhagyása, valamint az 1915-iki és 1916-iki költségvetések megállapítása után a közgyűlés véget ért.

Pályázatok. Fállya nagyközség előljárósága erdőőri állásra hirdet pályázatot, amely állásjavadalma: 800 K fizetés, 16 m³ tűzifa 2 1/2 hold szántó.

Néhai Gróf Pálffy János bajmóczy uradalmának erdőhivatala (Bajmóczy, Nyitra m.) egy pagonykezelői és két erdőőri állásra hirdet pályázatot. Az előbbinek évi 1200 K fizetés és mellékkeltmény, az utóbbiaknak 800 K fizetés és mellékkeltmény a javadalma. Magyar-tót nyelvtudás kell.

Gróf Bánffy György v. b. t. t. uradalmának erdészete (Bánffyhunyad) 1916. február 1-re a kolozs-megyei Havasrekettye községében levő Kucsulát pagonyba vadórt keres. Javadalmazás: évi 1200 K fizetés, lakás, tűzifa, hét hold szántó és kaszáló, hét drb. marha és egy hátuló legeltetése, lópenz, balesetbiztosítás és 75 K ruhaátalány.

Ki vállal el hadiárvat? Ez év május végéig 13.394 olyan gyermek volt az országban, akit a harctéren elhalt apa árvaságra hagyott. Vannak közöttük olyanok is, akik teljesen apátlan-anyátlan árvák maradtak, vagy olyan rossz körülmények és szűkös anyagi viszonyok között élnek, hogy az özvegyen maradt anya nem képes őket tovább eltartani és fölnevelni. A jószívű emberekhez fordulnak ezen szerencsétlen kis teremtesek érdekében. Akik hadiárvat elfogadnának, forduljanak például az Erdélyi Pártfogó-Egyesület titkárához (Kolozsvár, Karolina-tér 7.), kitől bővebb felvilágosítást nyernek.

Szárnyasaink képes baromfi és galambtenyésztési szaklap kívánatra ingyen küld mutatványszámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest II. Kapás-u. 12.

Vadászat és Állatvilág képes vadászati és ebtenyésztési szaklap ingyen küld mutatványszámot. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest II. Kapás-u. 12.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk. Lakásváltozásnál az új cím azonnal bejelentendő. Az előfizetések és reklamációk csakis a lap címére Zólyomba küldendők.

Gazdasszony. Megezik még a legodonosabb gazdával is, hogy a boróshordói közül egy-kettő megdohosodik. Ezért talán nem szükséges mindjárt káposztát savanyítani benne, mert azt házilag is kitisztíthatjuk. Először is vegyük ki a hordó fenekét és kenjük be belülről jó sűrű oltott mésszel és hagyjuk azt így egy pár napig, amíg jól megszárad, ekkor egy kaparóvassal kaparjuk ki belőle a szárazmeszet, utána pedig meleg lúgosvízzel jól sikáljuk ki és hagyjuk így kiszáradni. A kiszáradás után egy fél nyáláb szalmával pörköljük ki és újból mossuk ki. Az így kitisztított hordóban a dohos szagnak még nyoma sem marad.

Lótulajdonos. A lovak lábdaganata ellen legegyszerűbb orvosság az agyag és az ecet keveréke, melyet éjszakára rajta kell hagyni a ló lábát. A friss káposztalevél is hatásos szer. Pár óra alatt szemlátomást segít a bajon. A szürke és fehér lovat sokan már csak azért sem szeretik, mert nehéz megtisztítani. Ganéjlé és piszok sokszor úgy beveszi magát a ló szőrébe, hogy kocsis legyen a talpán, míg kitisztogatja. Ennek az eljárásnak is megvan a könnyebb módja. És pedig finomra tört faszenet vízzel péppé kell gyúrni és ezen péppel a sárgás, piszkos helyeket be kell kenni, aztán várni kell míg a szőrön megszárad. Ha aztán szalmacsutakkal jól megdörzsöljük és megkeféljük, a ló rendes színét és fényességét visszanyeri.

Csendőr. 1. Magyar honosságuk is fölvetetnek a cs. kir. bosznia-hercegovinai csendőrség kötelékébe. 2. A kezdőfizetés változó, évi 900 koronától 1880 koronáig megy. 3. Tíz eltöltött szolgálati év után már kap nyugdíjat. 4. A német nyelvet is szóban és írásban kell birnia, továbbá valamely délszláv nyelvet. 5. A próbaidő szolgálat nincs meghatározott időhöz kötve; az illető csendőrt felettes hatósága állomáshelyére beosztja és viselkedésétől függ mielőbbi véglegesítése. 6. Fölvételre szolgálati uton felettes hatóságánál kell jelentkeznie. 7. A magy. kir. csendőrségtől közvetlenül át lehet lépni a bosnyák csendőrséghez és a magyar csendőrségnél eltöltött szolgálati idő a nyugdíjnál föltétlenül számítába jön.

Falusi. Az emberre és állatokra káros élősdie férgek ellen hatásos szerünk van a csukamájolajban, amely hatásos és biztos méregként hat nemcsak a szunyogok, legyek, de mindennemű más élősdie férgek, tehát az atkák, vérszopó élősdie és férgek, a tetű, kulancs, stb. ellen. Egyszerűen ezzel a halzsírtermékkel csak bekenjük azt az emberi vagy állati testrészt, ahol a nevezett élősdie férgek előszeretettel szoktak megtelepedni. Ez a bekenés a bőrnek egyáltalán nem árt, az élősdieket ellenben föltétlenül megöli és távolitja. A csukamájolaj ott, ahol csak a test van vele bekenve, azt a testrészt legalább 10–12 órán belül mindenféle féreg, légy vagy szunyog, méh avagy darács ellen megvédi, melyek még csak meg sem közelítik s emellett rájuk öntve vagy kenve, még a lárvákat is megöli, jobban mint akár a petróleum.

Vitatkozó. Igaza van, mert a vadőri teendőkkal szabályszerűen megbízott mezőőröknek vadászfegyverrel való ellátása az 1883. évi XXIII. törvénynek 6. §-a alapján történik, ehhez tehát az 1894. évi XII. törvénynek, 48000. számú végrehajtási rendelet D) melléklete 4. §-ában előirt engedély nem szükséges.

Minden község tartozik dögtérrel kijelölni s azt kerítéssel vagy élősövényvel ellátni. A dögtér helye a helységtől, közlekedési utaktól, legelőktől s kutaktól távolabb jelölendő ki és ha másképpen nem lehet, kisajátítás útján szerzendő meg.

Kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a gazdasági terményeket, a fákat és a csemetéket vagy gyümölcsöket jogosulatlanul rongálja, levágja, kitordeleli, legalyazza, vagy kiássa, amennyiben az általa okozott kár 60 koronánál nem nagyobb. Ebben az esetben az eljárás csak a károsult fél indítványára indítandó meg.

Többeknek. Ha valaki levelére, kérdésére választ nem kapna hamarosan, szíves türelmét kérjük, mert munkatársainkból alig marad itthon valaki s így csak lassan bírjuk elvégezni a felhalmozott munkát.

A lap szerkesztéséért és kiadásáért KORCSEK PÁL szerkesztő és kiadó távollétében SIMKOVICH GUSZTÁV felelős.

Egy nagyobb uradalom

keres oly 16—17 éves erős testalkatú intelligensebb fiatal embert erdészeti és vadászati gyakornokul, kinek kedve és szándéka van az erdészeti pályára lépni. Több nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Pályázók kérvényüket s egyéb okmányaikat nyujtsák be másolatban lehetőleg fényképpel SZLÁVIK NÁNDOR urad. főerdészhez. Szob Hontm.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyujtok.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa ...
„A méhek élete“ című könyv második bővített kiadását. mely a Boczonádikaptár és rendszer ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza. Megjelent a „Méhészet“ kiadásában. A 361 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3-55 k. Műlépek, keretlécek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Méhészet“ kiadóhivatala. Ujpest Széchenyi-utca 7. sz.

A „Házinyultenyésztés és Értékesítés“

a Házinyultenyésztők Országos Szövetségének hivatalos lapja.

Főmunkatárs:

ANDRÁSKOVICH GÉZA.

Szerkesztője:

AUFFENBERG JÁNOS tanár

Megjelenik *Csillaghegyen*, Budapest mellett, havonta kétszer. Az előfizetés díja: egész évre 4 korona, félévre 2 korona. A lap kísérleti telepén.

Nvultenyésztő Mintatelepen, Csillaghegyen mindig kaphatók legnemesebb fajtisza belga óriási, bécsi kék óriási, ezüs szörme, normandi hus, francia kosorru sb. fajnyulak.

Kérjen mutatványszámot! Kérjen árlapot! Válaszbélyeget küldjön.

(Tel. 4260)

Jó hírnevű régi cipőkészítő

E RID & SOHN udvari szállítók **MÜNCHEN**

Üzlet: Fürstenstr. 7. — Műhely: Bar. erstr. 23

Készítenek legjobb kétszer varrott hegymászó-, vadász-, ski- és halász csizmákat, valamint cserkészcipőket gummifojtású talppal. Tartós szögélésű és vízhatlan.

Sok kiállításon kitüntetve.

1910, Frieberg, Wien és majnai Frankfurt legmagasabb kitüntetéssel a cég saját kézimunkáért.

Mintának elegendő egy jó állású cipő. . Szerződéses szállítója a müncheni vadász egyletnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FISCHER ALAJOS vaskereskedő BESZTERCEBÁNYA

Telefon 3. szám.

Alapított 1884.

Magyar királyi löporáruda. ■ Gazdasági gépek gyári raktára.

Nagy választék

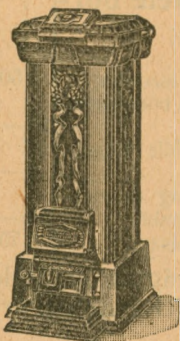
vadászfegyverek, flobertek, revolverek, pisztolyok, töltényhüvelyek, kész füstös és füsttelen töltények, sörétek, bőrtáskák, hátizsákok, hívók, agancstáblák és egyéb vadászati cikkekben. ■

■ Az összes fegyverek eredeti gyári árban kaphatók és minden fegyverért a legmesszebbmenő jótállás. ■

■ Azonkívül minden vasárucikk nagy választékban. ■ Cementcső és műtrágya raktár. (Szuperfoszfát és Thomassalak.) ■

Varrógépek részletfizetésre! ■

■ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nagymélt. földmivvelésügyi m. kir. Ministerium 70.542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlja

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

m. kir. udvari szállítók országos központi egyenruhaárúházát,
BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 35 szám.

Legnagyobb és legrégebb egyenruhatelep.

Egyenruhák

V—VIII. rangosztályú erdőtisztek részére.

	I.			II.			III.		
	m i n ő s é g								
	K	f	K	f	K	f	K	f	
Disz-atilla arany zsinórral és paszománnyal	140	—	150	—	60	—			
Nyári zubbony arany zsinórral és paszomány.	38	—	40	—	44	—			
Őszi zubbony arany zsinórral és paszománnyal	40	—	42	—	44	—			
Téli zubbony arany zsinórzattal, báránybőrrel bélelve	70	—	72	—	74	—			
Köpeny vízhatlan szövettől	60	—	70	—	80	—			
Köpeny finom tüffelből	70	—	80	—	90	—			
Köpeny kautsukból	20	—	30	—	40	—			
Disz-nadrág arany zsinórzattal	48	—	55	—	65	—			
Nadrág trikótól	22	—	24	—	26	—			
Nadrág kamgarn szövettől	22	—	24	—	26	—			
Világos nyári nadrág Pejachevich	22	—	24	—	26	—			
Nyári nadrág vászonból	6	—	8	—	10	—			
Lovagló-nadrág Breeches szabás	32	—	40	—	46	—			
Szarvasbőr nadrág valódi	60	—	70	—	80	—			
IX—XII. rangosztályú erdőtisztek és akadé- mikusok részére.									
Disz-atilla arany zsinórzattal	100	—	110	—					
Zubbony arany zsinórzattal	34	—	38	—	40	—			

Köpenyek és nadrágok árai azonosak az V-VIII. rangú tisztviselőkével.

Fővegek tiszték részére.

	I.	II.	III.
Kalap arany zsinórral és tollal	16	18	20
Sapka A forma magyar koronával, vagy uradalmi címerrel	9	10	11
Sapka „Tiller” forma, arany zsinórral	5	6	7
Tábori sapka arany rózsával	4	5	6
Tábori sapka arany himzet koronával	6	7	8

Fehérnemű.

	I.	II.	III.
1 darab fehér ing	2	2 60	3
1 „ színes ing	2	2 40	2 80
1 „ trikót alsó-ing, igen meleg	2	2 40	3
1 „ fehér alsó-nadrág	2	2 25	2 50
1 „ téli trikót nadrág igen meleg	2	2 40	4
1 darab finom zsebkendő	30	40	50
1 „ vászon törülköző, igen tartós	70	80	90
1 pár téli harisnya	60	90	1
1 „ nyári harisnya	50	80	1
1 „ vadász-harisnya hosszú szárral	4	4 50	5

Nyakkravalók, gallérok és kezelők

	I.	II.	III.
1 darab „Kürass” Tiller-féle szabadalom	80	1	1 20
1 „ nyakkravaló kacsuk gallérral	30	—	50
1 „ selyem nyakkravaló	1	—	1 20
1 „ vászon-gallér	30	40	50
1 „ kacsuk-gallér	70	30	40
1 pár jó minőségű vászonkezelő	80	80	90
1 „ „ kacsuk	90	90	1
1 „ „ színes kacsuk-kezelő	90	1	1 10

Zsinórzat. Egyenruha kelmék, Gombok. Gallér jelvények. Rangjelző csillagok. Nadrágtartók. Hálósákok. Diszöltönyök. Poldári ruhák legjobb szövettől. Elegáns szabás, legjobb kiállítás. Részletes árjegyzék, szövet stb. minta kívánatra ingyen.

Keztyük.

	I.			II.			III.		
	m i n ő s é g								
	K	f	K	f	K	f	K	f	
1 pár keztyű vastag bőrből	1 40	—	1 50	—	1 60	—			
1 „ finom diszkeztyű 2 nyomós gombbal	1 60	—	2 80	—	3	—			
1 „ bundabéltésű keztyű	5	—	5 50	—	6	—			
1 „ nyári cérna-keztyű	80	—	60	—	80	—			
1 „ téli meleg kötött keztyű	40	—	1	—	1 50	—			
1 „ női keztyű, bárminő színben	2 0	—	2 70	—	3	—			
Téli meleg ugynevezett „Lama” alsó keztyű	2	—	2 40	—					
Téli meleg harisnya	1	—	2	—	3	—			
Fülvédő	2	—							
Jäger-féle téli meleg ing	2	—	3	—	4	—			
Jäger-féle téli meleg nadrág	2	—	3	—	4	—			
Téli, jó meleg kötött keztyű	1	—	1 40	—	2	—			
Téli, jó meleg bunda-keztyű	4	—	5	—	6	—			
Fül- és nyakvédő hósapka	80	—	1 20	—	1 50	—			
éghatár	1 20	—	1 40	—	1 60	—			
Téli zubbony	50	—	60	—	70	—			
Téli köpeny	80	—	90	—	100	—			
Meleg karmantyú	6	—	8	—	10	—			
Magas, tartós szőrme béltésű csizmák	20	—	24	—	28	—			
Téli bundagallér	7	—	9	—	12	—			
Kautsuk-csuklya	3 50	—	4	—	5	—			

Forgópisztolyok

	I.	II.	III.
Lefauchaux forgópisztoly 7 milliméter	6	—	6 50
Lefauchaux forgópisztoly 9 milliméter	7	—	8
Lefauchaux forgópisztoly 2 milliméter	8	—	9
Központi forgópisztoly 7 milliméter	6 50	—	8 50
Központi forgópisztoly 9 milliméter	8	—	9
Központi forgópisztoly 2 milliméter	10	—	10
Központi Buldogg-Revolver 7 milliméter	8	—	9
Központi Buldogg-Revolver 9 milliméter	9	—	11
Központi Buldogg-Revolver 2 milliméter	10	—	12
Browning ismétlő-pisztoly	45	—	55
25 darab töltény	1 50	—	1 75

Forgópisztoly-táskák.

	I.	II.	III.
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 7 mm	2 40	—	3
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 9 mm	3	—	3 60
Lancaster és Lefauchaux forgópisztoly 12 mm	3 60	—	4

A hires Helvetia (Tiller-féle bőrvászon) cikkek:

	I.	II.	III.
1 sapka Tiller-féle „Helvétia” bőrvászonból	2 50	—	3
1 kész zubbony Tiller-féle Helvétia bőrvászonból	10	—	
1 kész nadrág „Helvétia” Tiller-féle bőrvászonból	8	—	
1 teljes vadász-öltöny (kabát, nadrág és mellény) „Helvétia” Tiller-féle vászonból	26	—	
1 méter „Helvétia” Tiller-féle bőrvászon	4 75	—	

